

KENT KİMLİĞİNİ
YANSITACAK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE
UYUM SAĞLAYABİLECEK
ODUNSU BİTKİLER

KENT KİMLİĞİNİ YANSITACAK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUM SAĞLAYABİLECEK ODUNSU BİTKİLER

• • •

Proje Yöneticisi ve Baş Editör:
Prof. Dr. Mustafa VAR

Editörler:
Prof. Dr. Salih TERZİOĞLU
Doç. Dr. Müberra PULATKAN
Doç. Dr. Derya SARI

Yazarlar:
Prof. Dr. Mustafa VAR
Prof. Dr. Salih TERZİOĞLU
Doç. Dr. Alper UZUN
Doç. Dr. Müberra PULATKAN
Doç. Dr. Derya SARI
Dr. Nermin BAŞARAN
Dr. Elif Berna ÜNAL
Öğr. Gör. Şeyma S. CEYLAN
Şevval YÜZER
Sena DEMİRCİ
Ömer Tarık VAR
M. Mine GÜRDAL AYDIN
Melike ÇİĞDEM

Proje Koordinatörü:
Kenan İNCE

Proje Koordinatör Yardımcıları:
Sezgin AKSU
M. Mine GÜRDAL AYDIN

Yayına Hazırlayan:
M. Mine GÜRDAL AYDIN (Grafik ve Kapak Tasarımı)
Şevval YÜZER
Dr. Elif Berna ÜNAL

Kapak Fotoğrafları:
Mustafa GÖKMEN
Nuh'un Gemisi Ulusal Biyoçeşitlilik Veri Tabanı

ISBN: 978-625-7076-69-2
T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü Yayınları
Basım Tarihi ve Yeri: Şubat 2025, Ankara

© Tüm hakları saklıdır. Yayıncının izni olmaksızın çoğaltılamaz, kaynak gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir. Rehberde kullanılan tüm görseller ile ilgili Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü'nün herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır. Her türlü telif vb. hususlarda sorumluluk VDS Peyzaj Mimarlık İnşaat ve Enerji San.Tic. Ltd. Şti.'ne aittir.

KENT KİMLİĞİNİ YANSITACAK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUM SAĞLAYABİLECEK ODUNSU BİTKİLER

“42 konya”

Kent Kimliğini Yansıtacak ve İklim Değişikliğine
Uyum Sağlayabilecek Odunsu Bitkiler

İçindekiler

01. TAKDİM Murat KURUM Türkiye Cumhuriyeti Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı	2
02. SUNUŞ Prof. Dr. Kasım YENİGÜN Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürü	4
03. ÖNSÖZ Prof. Dr. Mustafa VAR Proje Yöneticisi	6
04. PROJE ÖZETİ Editörler	8
05. KONYA DOĞAL YAPI ANALİZLERİ	12
06. KONYA ODUNSU BİTKİ LİSTESİ	28
07. ODUNSU BİTKİ LİSTESİ TANITIMI	42
08. TABLOLAR	276
TEŞEKKÜR	306

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

TAKDİM

Murat KURUM

Türkiye Cumhuriyeti Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı

Günümüzün hızla kentleşen dünyasında, özellikle de Covid-19 salgın süreci sonrasında; şehirlerimizin yeşil alanları ve doğal peyzajları, insan sağlığı ve çevre sürdürülebilirliği açısından hiç olmadığı kadar büyük bir önem taşır hale gelmiştir. Kentsel yeşil alanlar, oksijen kaynağı olması, açık havadan faydalanma imkânının yanı sıra kent içi hava akımı sağlaması, gürültü, toz ve zararlı gazları absorbe etmesi, doğal aydınlatma boşlukları oluşturması gibi ekolojik faydalarının yanında kentlerde yaşayan insanlarımızın psikolojik ve fiziksel sağlığının iyileştirilmesi gibi konularda da anahtar roller üstlenmektedir.

Ülkemiz 12.000'in üzerinde bitki taksonu ve 3.000'den fazla endemik bitki türü ile floristik açıdan zengin ülkeler arasında yer almaktadır. Doğal bitki örtüsü oldukça zengin olan ülkemizdeki kentsel peyzaj tasarım alanlarında, doğal bitki türlerinin kullanılmasına yönelik uygulama çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Ülkemizde yeşil alanların bitkisel tasarımında iklim değişikliğine dayanıklı doğal türlerin tercih edilmesine yönelik farkındalık projeleri de gerçekleştirilmektedir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olarak; Türkiye'nin dört bir yanındaki yerel bitki örtülerini inceliyoruz ve her şehrimizin ekolojik özelliklerine uygun doğal bitki türlerini belirliyoruz.

Şimdi de; bu bitkilerin peyzaj çalışmalarında nasıl kullanılabileceği konusunda pratik bilgiler sunmak ve sürdürülebilir kent peyzajı tasarımlarına yön vermek için Kent Peyzajında Kullanılabilecek Doğal Bitki Rehberi'mizi hazırladık.

Yeşil alanlarımızı arttırarak, doğal peyzajlarımızı koruyarak; sadece bugünün değil, gelecek nesillerin de sağlıklı bir çevrede büyümelerini sağlamayı hedefliyoruz.

Bu doğrultuda, elinizdeki "Kent Peyzajında Kullanılabilecek Doğal Bitki Rehberi"imizin ülkemizde daha fazla yeşil alan oluşması ve doğayla iç içe yaşam alanlarının artması yolunda önemli bir adım olacağına inanıyorum.

Doğaya saygılı, sürdürülebilir ve sağlıklı şehirler oluşturmak için atılacak her adımda, bu kitabın rehberliğinde hareket ederek daha yeşil bir geleceğe doğru ilerleyebiliriz. Hep birlikte daha yeşil, daha sağlıklı ve daha güzel şehirler oluşturmak temennisiyle.

SUNUŞ

Prof. Dr. Kasım YENİGÜN

Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürü

Kentlerimiz, insanlığın kültürel ve ekonomik gelişiminin merkezinde yer alan yaşam alanlarıdır. Şehirlerimizin peyzajı, doğal çevrenin korunması ve kentlerimizin sürdürülebilirliği için kritik bir rol oynamaktadır. Ülkemiz floristik açıdan zengin ülkeler arasında yer almakta ve bu konuda önemli bir potansiyele sahiptir. Bu potansiyelin temel sebepleri arasında ülkemizde iklim farklılıkları ile jeolojik ve jeomorfolojik çeşitliliğin var olması, zengin su kaynaklarının bulunması, topografik yapıda ortaya çıkan büyük yükseklik farklarının olması, Anadolu'nun doğusu ve batısı arasında ekolojik farklılıklar bulunması ve bunun floristik farklılıklara yansması ile ülkemizin üç fitocoğrafik bölgenin (Akdeniz, İran-Turan, Avrupa- Sibiry) kesişim noktasında yer alması olarak sıralanabilir.

Doğal bitkiler; buldukları bölgeye özgü iklim, toprak, yağış, kuraklık ve don gibi etmenlere bağlı olarak evrimleşmektedir ve buldukları koşullara mükemmel adapte olmalarını sağlayan belirli özelliklere sahip bitkilerdir. Ancak kentsel yeşil alanlarda kullanılacak bitki türü seçiminde yöreye özgü doğal bitki türlerinden ziyade egzotik kökenli süs bitkilerinin kullanıldığı fazlasıyla göze çarpmaktadır. Oysaki doğal bitki türleri, kendi ekolojik isteklerine uygun alanlarda, çok az bakım koşulları altında peyzaj çalışmalarında kullanılabilecek karakterde olup peyzaj uygulamalarının başarısını artırıcı ve maliyetleri azaltıcı niteliktedir.

İklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadele kapsamında, kentsel peyzaj düzenlemelerinde de, yöreye özgü ve çevre koşullarına adaptasyon sorunu olmayan doğal bitki türlerinin tercih edilmesi daha da önem kazanmaktadır. Bu bağlamda, "Kent Peyzajında Kullanılabilecek Doğal Bitki Rehberi" her bir ilimizin benzersiz iklim ve ekolojik koşullarına uygun, kent kimliğini yansıtacak şekilde hazırlanan doğal bitki rehberleri ile kentlerimizin yeşil alanlarını koruma ve güçlendirme çabalarına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Türkiye'nin 81 ilinde doğal bitkilerin kentsel peyzajda nasıl kullanılabileceğine dair yol gösterici bilgilerin sunulduğu bu rehberde, her bir ilimiz için belirlenen doğal bitki türleri ve uygulama stratejileri, o bölgenin özgün ekolojik yapısına ve iklim koşullarına göre belirlenmiştir. Bu sayede, kentlerimizin yeşil dokusunu güçlendirerek iklim değişikliğiyle mücadeleye ve sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamayı hedeflemekteyiz.

Umuyorum ki bu rehber, doğal peyzajın kentlerimiz için sağladığı önemli fırsatları keşfetmenize ve uygulama imkânlarının artırılmasına fazlasıyla imkân sağlayacaktır. Kentlerimizin iklim değişikliği karşısında biyoçeşitliliğini artırarak doğal yaşam alanlarını korumak, su ve enerji tasarrufunu sağlamak, kent sakinlerinin sağlık ve refahını iyileştirmek için yerel bitki türlerini kullanma çabalarımız, sadece bugünün değil, gelecek nesillerin de daha sağlıklı ve sürdürülebilir bir çevrede yaşamasını sağlayacak önemli bir adımdır.

ÖNSÖZ

Prof. Dr. Mustafa VAR

Proje Yöneticisi

Kent kimliği, çevresel ve toplumsal kimliklerin bir araya gelmesiyle şekillenmektedir. Çevresel kimlik ise bina, meydan, sokak gibi yapısal mimari öğeler ile topografya, jeolojik yapı, iklim, bitki örtüsü gibi kentin doğal yapı bileşenlerinden oluşmaktadır. Eski kentlerimizde mimari kimlik öğelerinin yanı sıra, çınarlar, ıhlamurlar, erguvanlar, güller gibi bitkisel kimlik öğeleri de kent kimliğini ortaya çıkartan önemli faktörlerdendi. Oysa günümüz kentleri, başta iklim olmak üzere pek çok çevre faktörü açısından farklılık göstermesine rağmen, oluşturulan bitki dokusu bakımından tekdüzelik göstermektedir. Bunun sonucunda, kentlerimizin olumsuz etkileri günümüzde bile hissedilmeye başlanan iklim değişikliğinden bugün olduğu gibi yarın da, hatta belki de daha yoğun bir biçimde etkileneceği aşikardır.

Türkiye'nin biyoçeşitlilik bakımından oldukça zengin olduğu bilinmektedir. Ancak, sahip olduğumuz ekolojik altyapı ve bitki çeşitliliğine rağmen, kentsel yeşil alanlara doğal bitki taksonlarının istenen şekilde yansıtılmadığı bilinmektedir. Akdeniz Havzası'nda bulunan ülkemizin küresel iklim değişikliğinden en fazla etkilenecek ülkelerin başında olacağı, bitki seçimi tercihlerimiz eğer böyle devam ederse yakın gelecekte, özellikle kentsel yeşil alanlarda, başta egzotik bitkiler olmak üzere bazı doğal türlerin bile yok olabileceği ve kitlesel çöküntü alanlarının oluşabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışma ile belirtilen tüm problemlerin çözümüne yardımcı, sürdürülebilir şehircilik anlayışına uygun, kent kimliğiyle uyumlu ve oluşabilecek iklimsel değişiklikten en az etkilenecek bitki türlerini ortaya koyarak; yeşil alanların şekillenmesinde pay sahibi olan kamu ve özel sektör kuruluşlarına rehber bir kitap hazırlanmıştır. Bu kitap, başta yerel yönetimler olmak üzere, bitkisel malzemeyi yetiştirebilecek üreticilerin de potansiyel ve hiç üretilmemiş bazı bitkileri tanıması, kullanması ve üretmesinde yol gösterici olacaktır.

İleride karşılaşılabilecek problemleri önceden sezerek akademik camiayla karşılıklı iş birliği içerisinde çözüm arama gayretleri ve bu projeye desteklerinden dolayı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Murat KURUM'un şahsında, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü'nün tüm elemanlarına, ekibimiz adına teşekkürlerimi sunarım.

Projede yer alıp özverili çalışmalarda bulunan tüm ekibimize, fotoğraf desteği aldığımız paydaşlarımıza ve özellikle "Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı" projesinden bazı verileri bizimle paylaşan Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'ne teşekkür ederim.

PROJE ÖZETİ

Editörler

İklim değışikliği, çarpık ve hızlı kentleşme, planlama hataları gibi faktörler pek çok ülkede olduğu gibi ülkemizde de beraberinde çeşitli sorunları getirmektedir. Bu sorunların en önemlilerinden biri de kentlerin hava kalitesini arttıran, mikroklimasını ayarlayan, biyoçeşitliliğinin korunmasını sağlayan, kullanıcıların sosyalleşmesine, dinlenmesine ya da fiziksel aktivitede bulunmasına imkan sunarak beden ve ruh sağlıklarında olumlu etkiler yaratan, kısaca kentlerin ekosistem servisi görevini gerçekleştiren yeşil alanların devamlılığı sağlanamamaktadır.

Hızlı kentleşme genellikle tarım, orman ve kentsel yeşil alanları hedef almakta ve yeşil alanlar niceliksel ve niteliksel özelliklerini kaybetmektedir. Bunun sonucunda yeşil alanlar; ekosistem servisi görevlerini yerine getiremez hale gelmektedir.

Bu gidişatin olumsuz etkilerini en aza indirebilmek için dünyadaki pek çok ülke, sahip olduğu yeşil alan büyüklüğünü arttırmak adına büyük bir çaba sarf etmektedir. Ancak, bu bağlamda oluşturulan kentsel tasarım ve planlama stratejileri, sadece yeşil alanların büyüklüğünü arttırmayı amaçlamamalı; aynı zamanda iklim değışikliğinin olası negatif etkilerini de göz önünde bulunduran sürdürülebilir yaklaşımları içermelidir. Aksi takdirde, sürdürülebilir yeşil alanlar oluşturulamadığı gibi; kısa, orta veya uzun vadede kentlerimizdeki ekolojik dengenin bozulması, ekosistemin olumsuz yönde etkilenmesi ve doğal bitki dokusunun yok olması gibi istenmeyen sonuçların ortaya çıkması kaçınılmaz olacaktır.

Yukarıda belirtilen faktörlerin kentlerimizde yaratabileceği olumsuz etkileri en aza indirmeyi hedefleyen bu çalışma; kent kimliğinin ortaya çıkmasına ve gelişimine katkı sağlarken, iklim değışikliği sonucunda ortaya çıkabilecek kuraklık, aşırı yağış ya da aşırı sıcak / soğuklara uyum sağlayabilecek doğal bitki türlerini tek bir kaynaktan derlemeyi ve bu bitkileri tanıtarak uygulayıcılara pratik, yol gösterici bir rehber oluşturmayı amaçlamaktadır.

Bu doğrultuda, çalışma toplam dört aşamada yürütülmüştür:

- 1) Doğal yapı analizlerinin yapılması,
- 2) İl sınırları içinde bulunan Türkiye'nin doğal odunsu türleri ile egzotik türlerinin belirlenmesi,
- 3) Doğal ve seçilen bazı egzotik odunsu taksonların tanıtılması,
- 4) Sadece il sınırları içinde yetişen doğal taksonların ve kuraklığa dayanıklılık bilgilerinin tablolaştırılması.

Bu bölümde söz konusu aşamalar kısaca açıklanmıştır.

1) Doğal Yapı Analizlerinin Yapılması

Yeryüzündeki bitki örtüsünün dağılımını etkileyen en önemli faktörler arasında genel konum, topoğrafya, jeolojik yapı, yükselti, bakı, hidrolojik yapı, toprak ve iklim yer almaktadır. Bu çalışmanın ana materyalini oluşturan bitkiler üzerinde bir fikir yürütmek ve öneride bulunmak, ancak bahsi geçen doğal faktörlerin bütüncül bir şekilde ele alınmasıyla mümkün olacaktır. Bu nedenle, çalışmanın başlangıcında çalışılan ile ait doğal yapı faktörlerini analiz edilmiştir.

Bu amaçla doğal yapıya ilişkin yapılan analizlerin tamamında ArcGIS yazılımı kullanılmıştır. DEM verileri aracılığıyla, ilin eş yükselti, eğim ve bakı analizleri ile alan hesaplamaları yapılmıştır. Hidroloji analizinde, ilin doğal ve yapay su yüzeyleri ile akarsu verileri kullanılmıştır.

Arazi kullanım kabiliyetleri, büyük toprak grupları ve toprak özellikleri analizlerinde, söz konusu ile ait toprak verileri haritalara işlenerek alan hesapları yapılmıştır. Ortalama en düşük sıcaklık, ortalama sıcaklık ve ortalama en yüksek sıcaklık haritaları için il sınırlarında bulunan meteoroloji istasyonlarına ait veriler, rakım ve dereceleri ile haritaya işlenmiştir. Ayrıca toplam 1000 adet sanal istasyon oluşturulmuş ve bu istasyonların yükseltileri belirlenmiştir. Her bir istasyona, mevcut istasyon verisindeki değerlere bağlı kalınarak enterpole edilmiştir. Bu atanan değerlerin, IDW (Inverse Distance Weighting) yöntemi ile mekansal dağılımı oluşturulmuş ve sıcaklık haritaları elde edilmiştir.

Yağış haritası için mevcut istasyon verisinin yıllık toplam yağış verisi, rakım değeri ile birlikte ArcGIS programında işlenmiş ve oluşturulan 1000 sanal istasyon için yıllık toplam yağış miktarı hesaplanmıştır. Toplam yağış miktarının hesaplanmasında Schreiber formülü kullanılmış ve bulunan toplam yağış miktarı değerlerinin IDW yöntemi ile değerlendirilmesi sonucu yağışın mekansal dağılımı belirlenmiştir.

Bitki sıcağa ve soğuğa dayanıklılık haritaları ile elde edilen ve enterpole edilen verilerin değerlendirilmesi sonucunda, ilçe bazında soğuğa dayanıklılık ve sıcağa dayanıklılık analizleri yapılmıştır. Kitapta yer alan karekodlar sayesinde, herhangi bir ilçe sınırında gerçekleştirilecek uygulamalarda uygun bitki listesi ve söz konusu bitkinin hangi zonda (4a, 5a, 5b, ...) kullanılabilceği pratik olarak anlaşılacaktır. Bu sayede, çalışma alanında yetişemeyecek bitki türlerinin olası uygulama alanlarında kullanımının önüne geçilecektir. Bu çalışma kapsamında her bir bitki için elde edilen 1'den 12'ye kadar olan dereceler, ilgili tabloların minimum sıcaklık değerleriyle (örneğin 4a: -34,4 °C) eşleştirilmiştir.

2) İl Sınırları İçinde Bulunan Türkiye'nin Doğal Odunsu Türler ile Egzotik Türlerin Belirlenmesi

İkinci aşamada, bu il sınırları içinde doğal olarak yetişen ve yetişebilme potansiyeli olan Türkiye'nin doğal odunsu taksonlarının belirlenmesine yönelik çalışmalar yürütülmüştür. Bu süreçte, il sınırları içinde daha önceden Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan "Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024)" esas alınmış ve tüm bitkiler arasından öncelikle odunsu olanlar seçilmiştir.

Ardından, bu odunsu taksonlar arasından peyzaj mimarlığında estetik ve işlevsel olarak kullanılabilcek, vejetatif ve generatif yollarla üretilebilecek türler belirlenmiş ve söz konusu il için odunsu taksonlar listesi oluşturulmuştur. Bu liste, il sınırları içinde yetişen, farklı bölgelere ait olsa bile Türkiye'nin doğal florasında bulunan ve ülkemizdeki kentsel yeşil alanlarda kullanılan bitkiler ile zorunlu hallerde kullanılabilcek bazı egzotik odunsu bitkileri içermektedir.

3) Doğal ve Seçilen Bazı Egzotik Odunsu Taksonların Tanıtılması

Üçüncü aşamada, tüm bitkilerin genel özelliklerini, ekolojik gereksinimlerini ve kullanım alanlarını içeren, her bir bitki için dört fotoğrafın yer aldığı birer sayfalık tanıtım sayfaları hazırlanmıştır. Endemik bitkilere ise, diğer bitkilerin aksine, iki sayfa ayrılmıştır. Ancak nesli tehlike altında olan ve kitlesel üretimi zor bazı endemik taksonlar bu çalışmaya dahil edilmemiştir.

Kitapta genel kapsam doğal türlere yoğunlaşmak ve bu türler önerilmekle birlikte ülkemizde sıklıkla rastlanan ekolojik koşullara uygun ve bu ilde yetişebilecek yüzlerce kültür , egzotik tür de önerilebilir. Ancak, bu kitap kapsamında istekleri az olan ve zorunlu hallerde kullanılabilcek Ailanthus, Robinia gibi egzotik cinslere sınırlı sayıda yer verilmiştir.

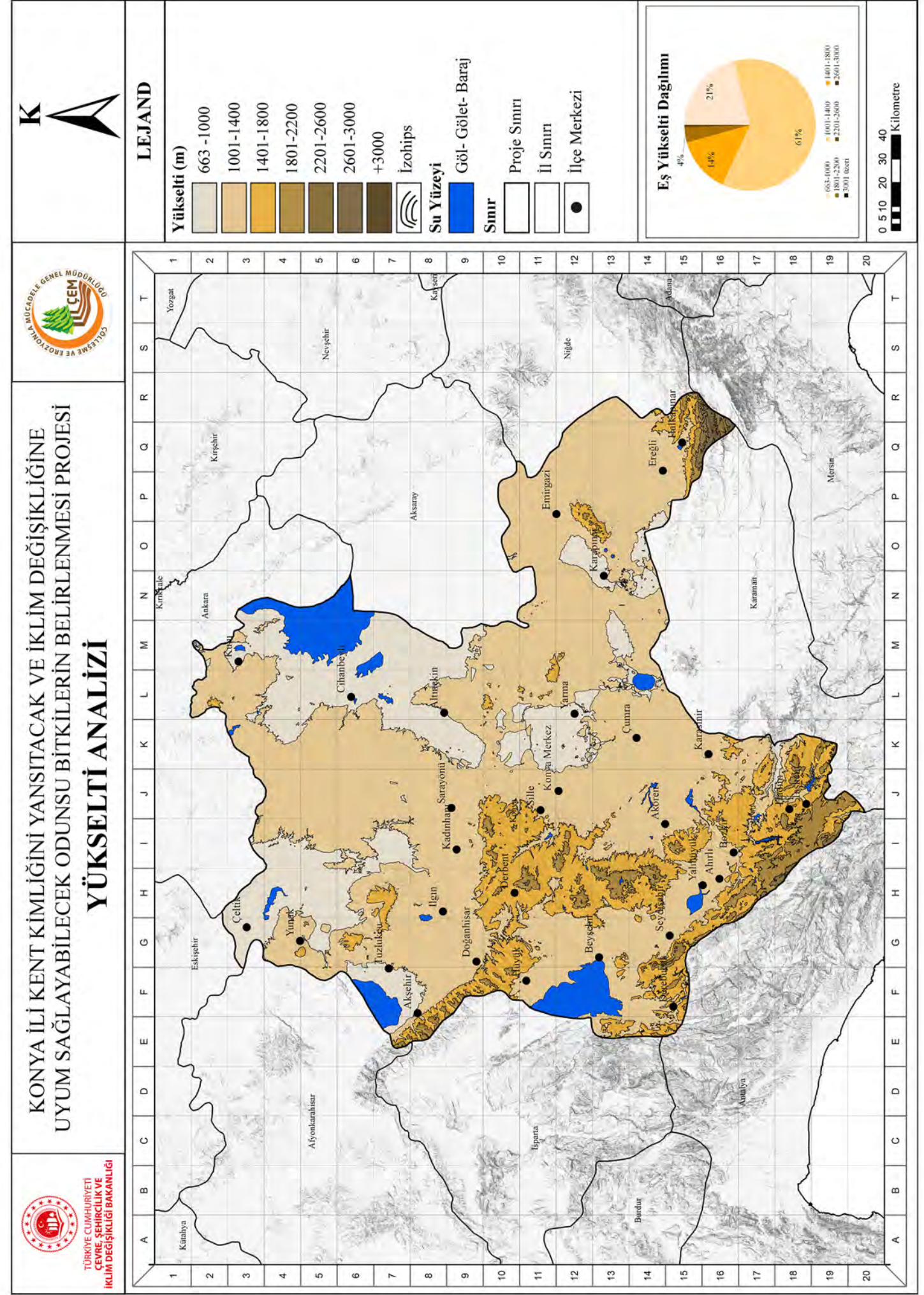
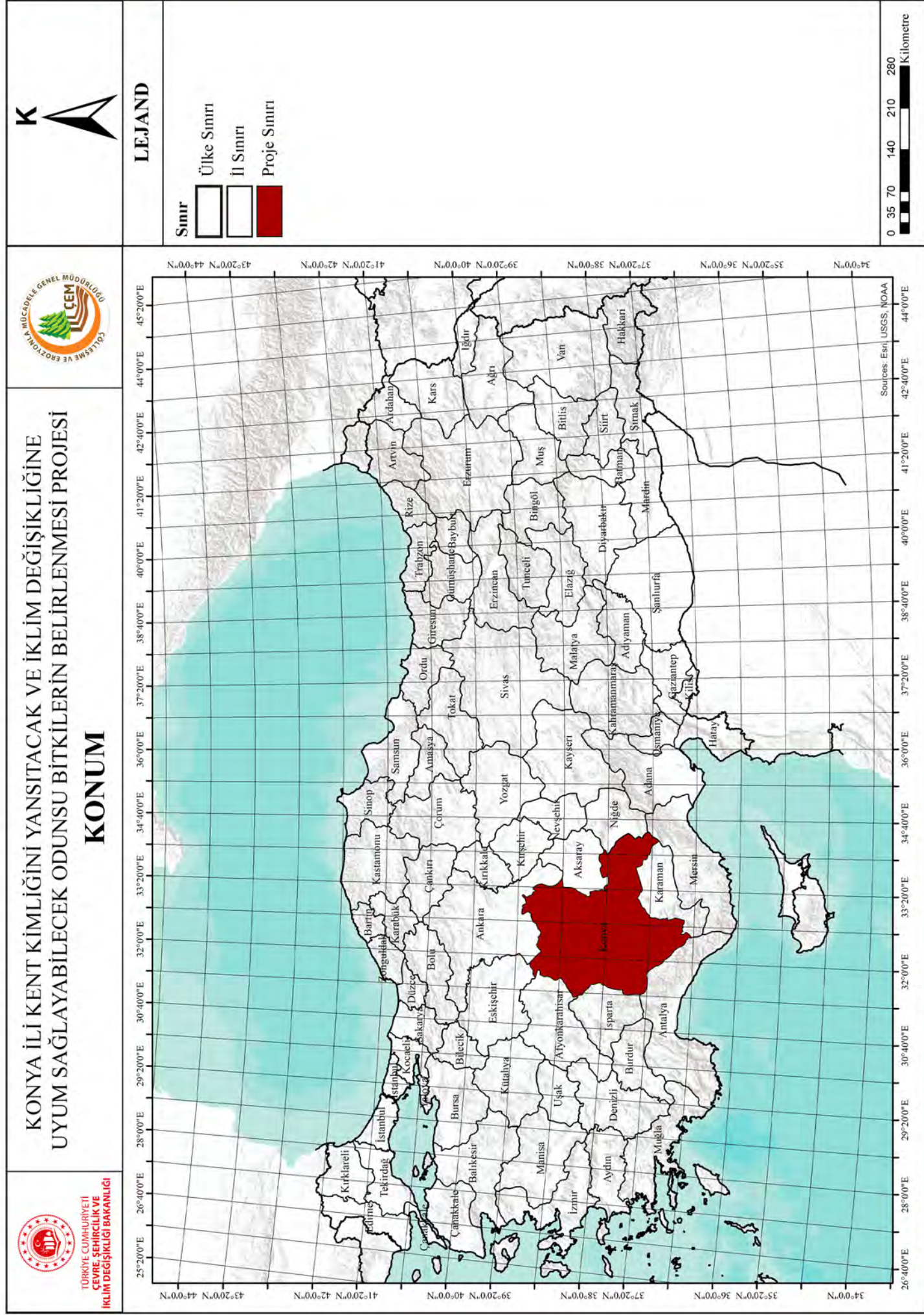
4) Sadece İl Sınırları İçinde Yetişen Doğal Taksonlarının ve Kuraklığa Dayanıklılık Bilgilerinin Tablolaştırılması

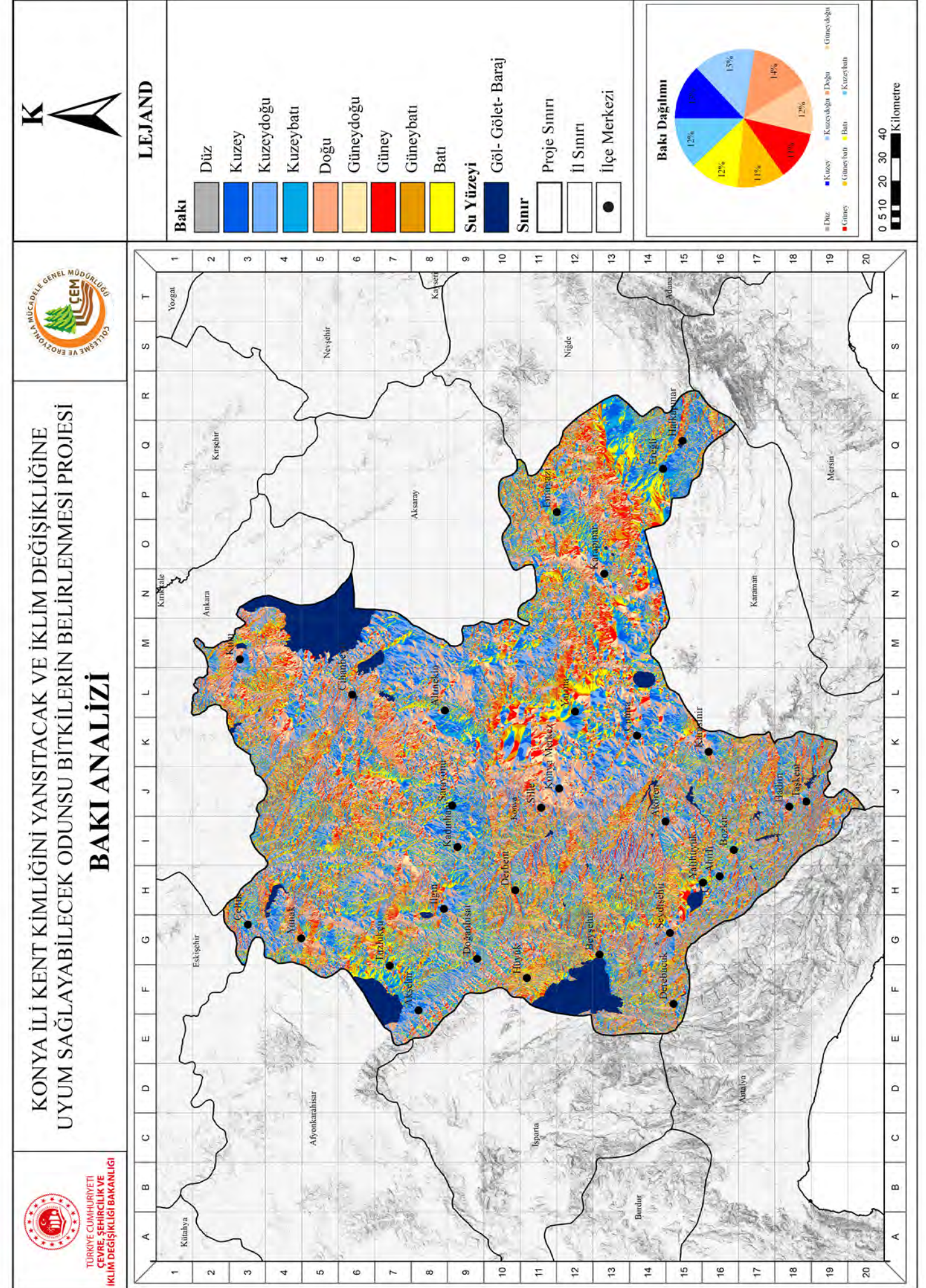
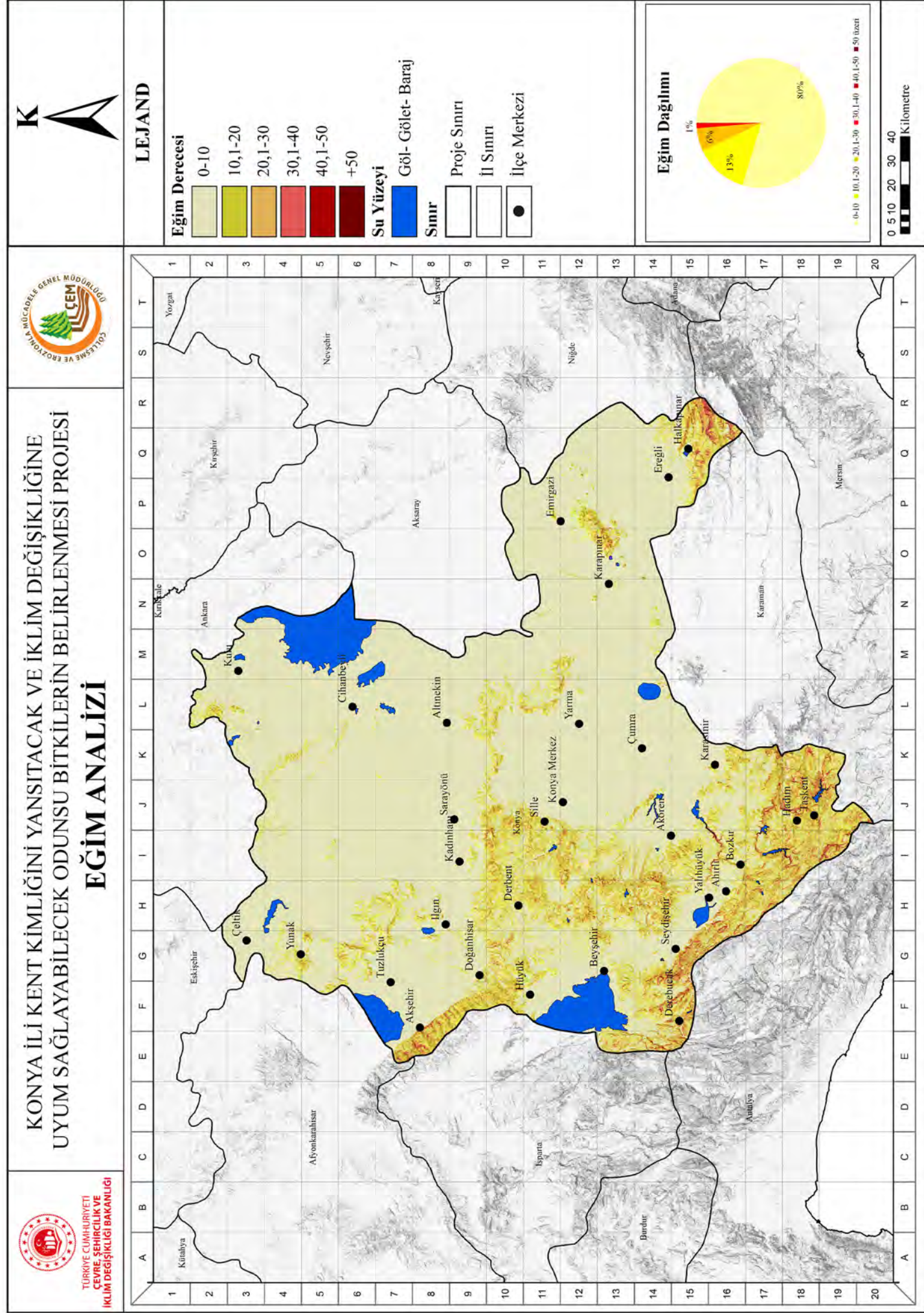
Bu çalışmada, bitkiler tanıtılırken Türkiye'ye özgü doğal ve egzotik taksonlara yer verilmiştir. İl sınırlarında yetişen doğal odunsu bitki türlerinin hangileri olduğu, oluşturulan tablolar aracılığıyla ortaya konulmuştur. Ayrıca kitaptan beklenen en önemli çıktılardan biri, bitkilerin genel özellikleri ve ekolojik gereksinimlerini ortaya koymanın yanı sıra bitkilerin kuraklığa dayanıklılık derecelendirmelerinin de belirlenmesi ve bu hususta uygulayıcılara yol gösterici olmaktır. Bu amaç doğrultusunda, bitkilerin kuraklığa dayanıklılık derecelerini içeren tablolar oluşturulmuş ve bu tablolara kitabın sonunda yer verilmiştir.

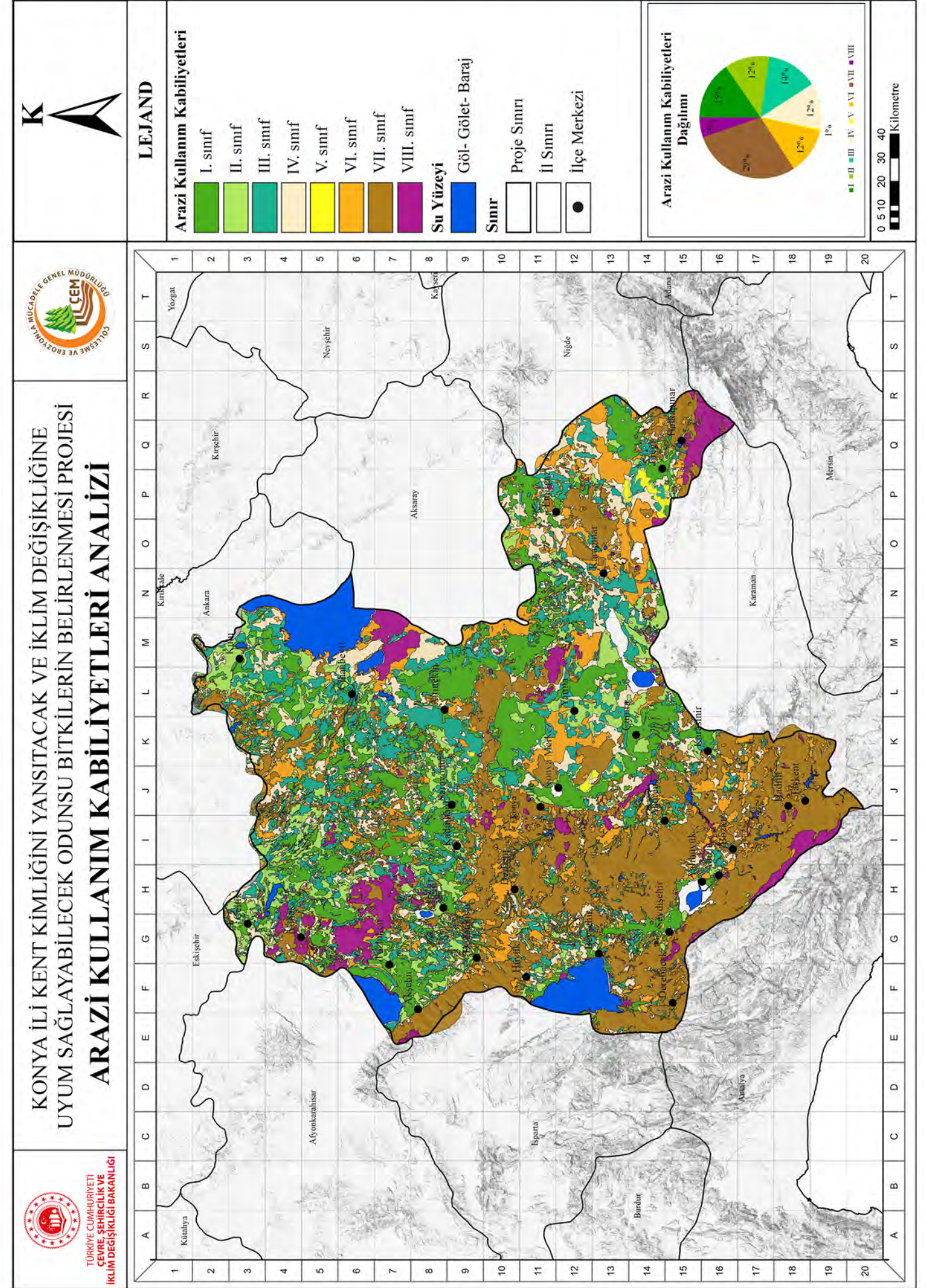
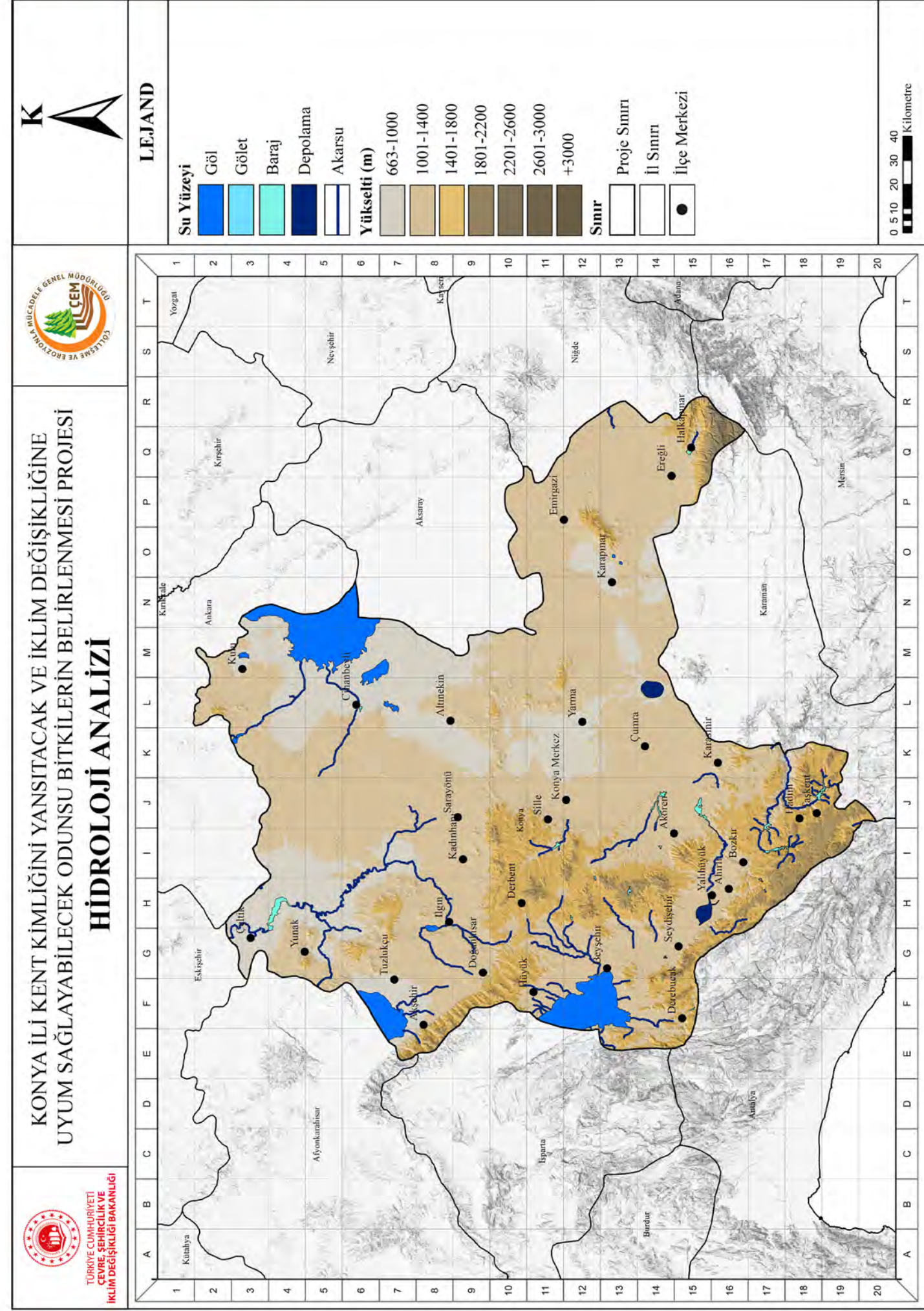
Kitabın sonunda ilçe ölçeğinde soğuğa dayanıklılık durumuna göre hangi zonları içerdiği ve bu zonlarda hangi bitkilerin kullanılabilceği oluşturulan QR uygulaması sayesinde uygulamacılara önemli kolaylıklar sağlanması hedeflenmiştir.

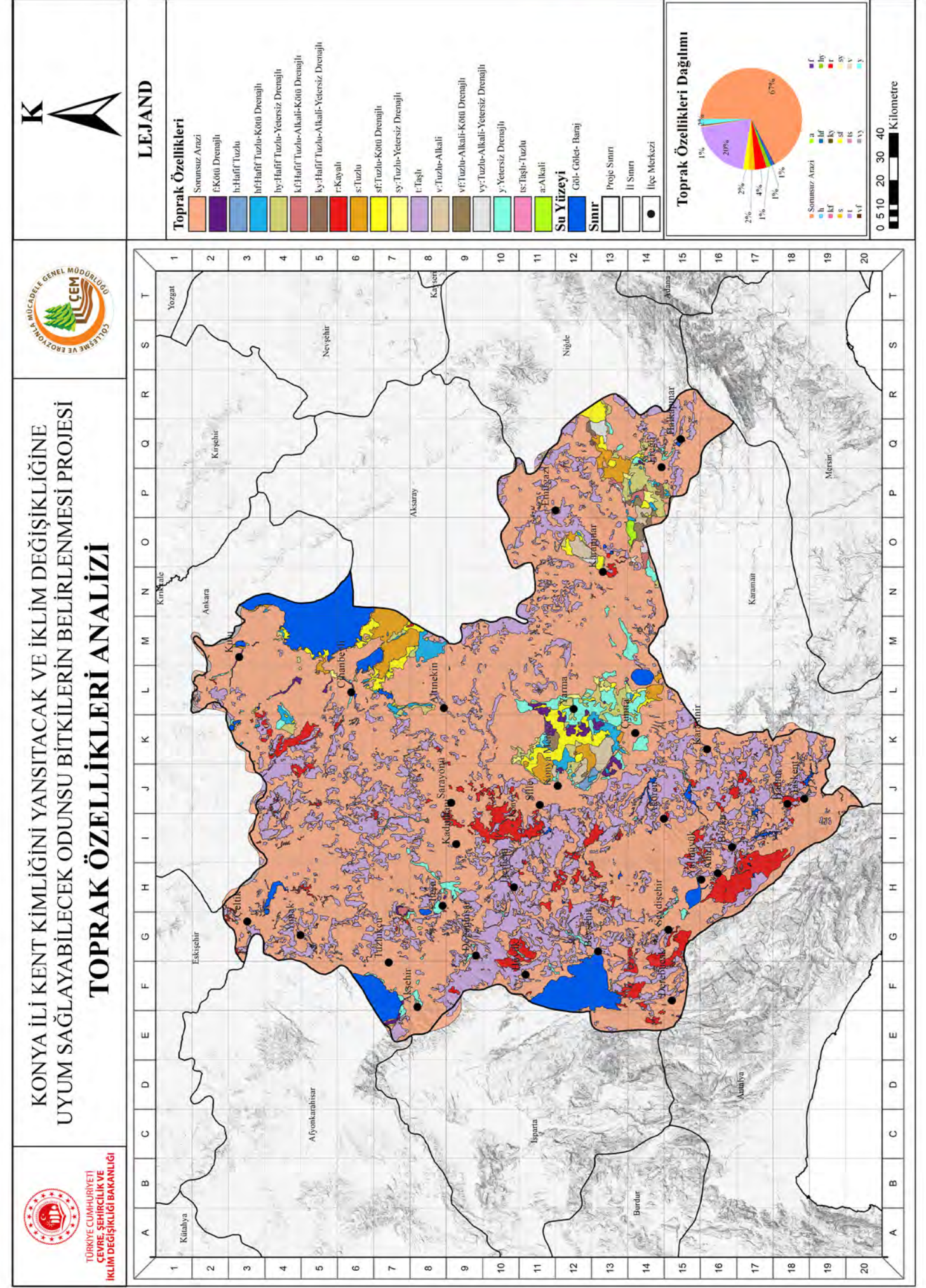
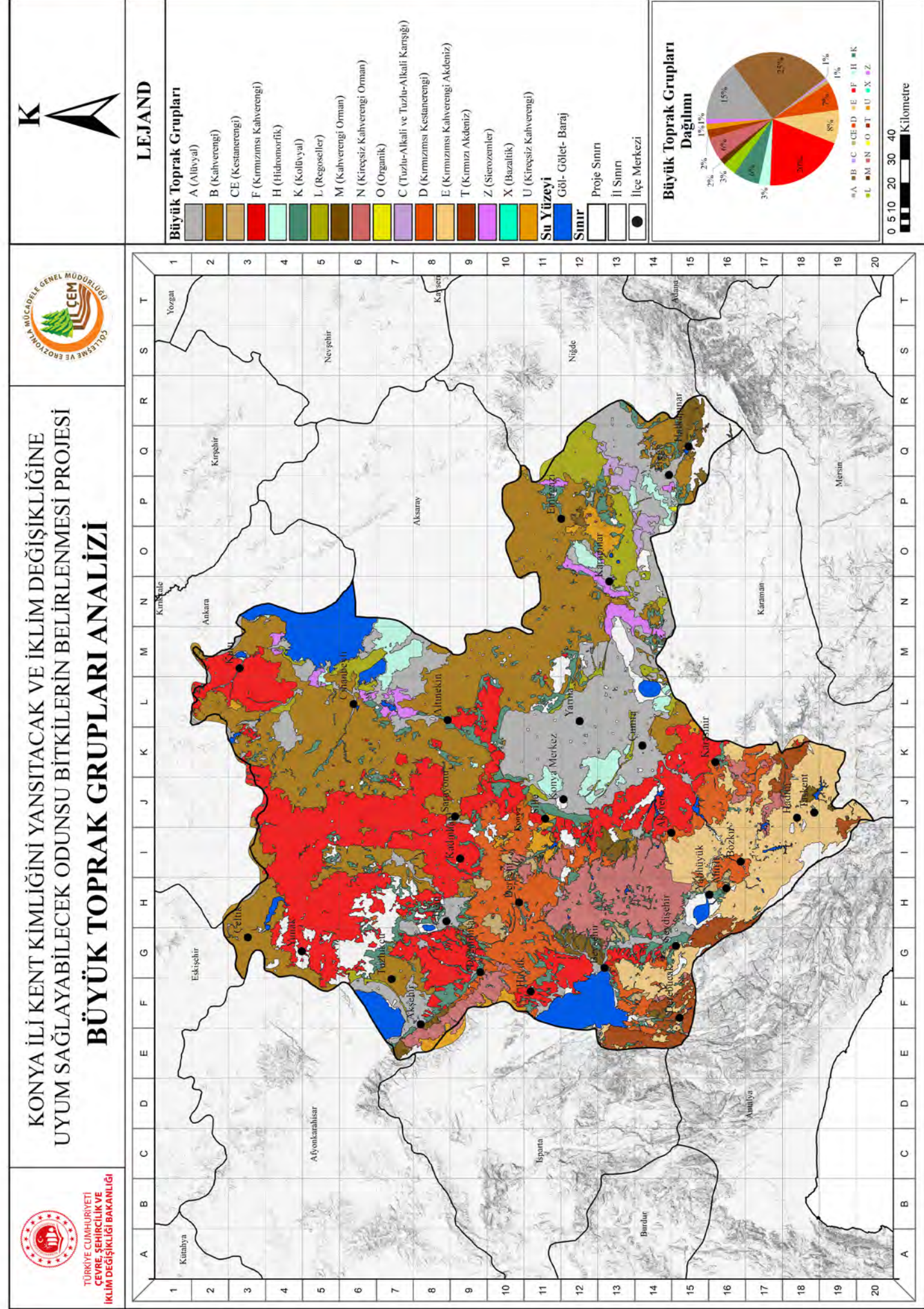
Kent Kimliğini Yansıtacak ve İklim Değişikliğine
Uyum Sağlayabilecek Odunsu Bitkiler

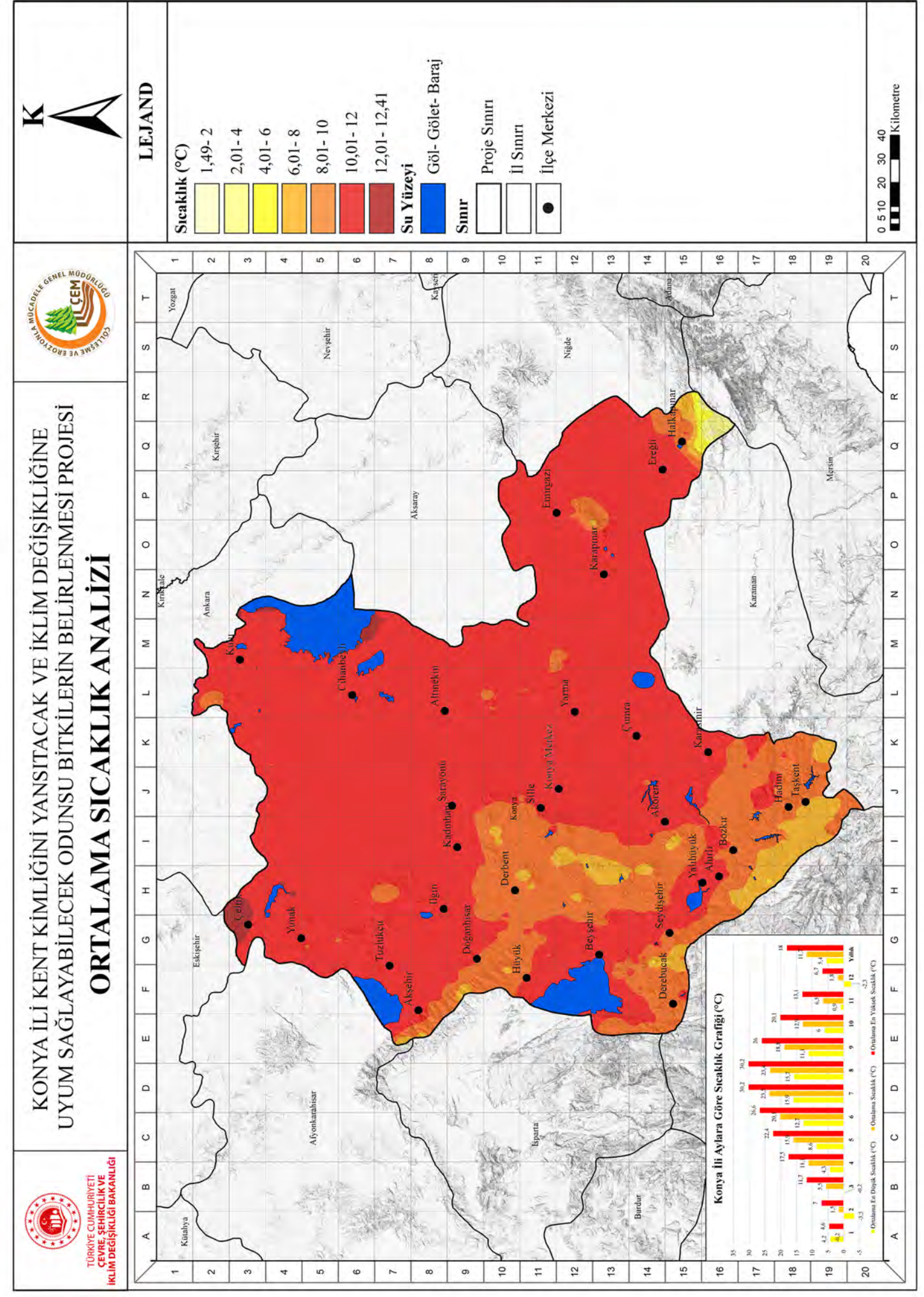
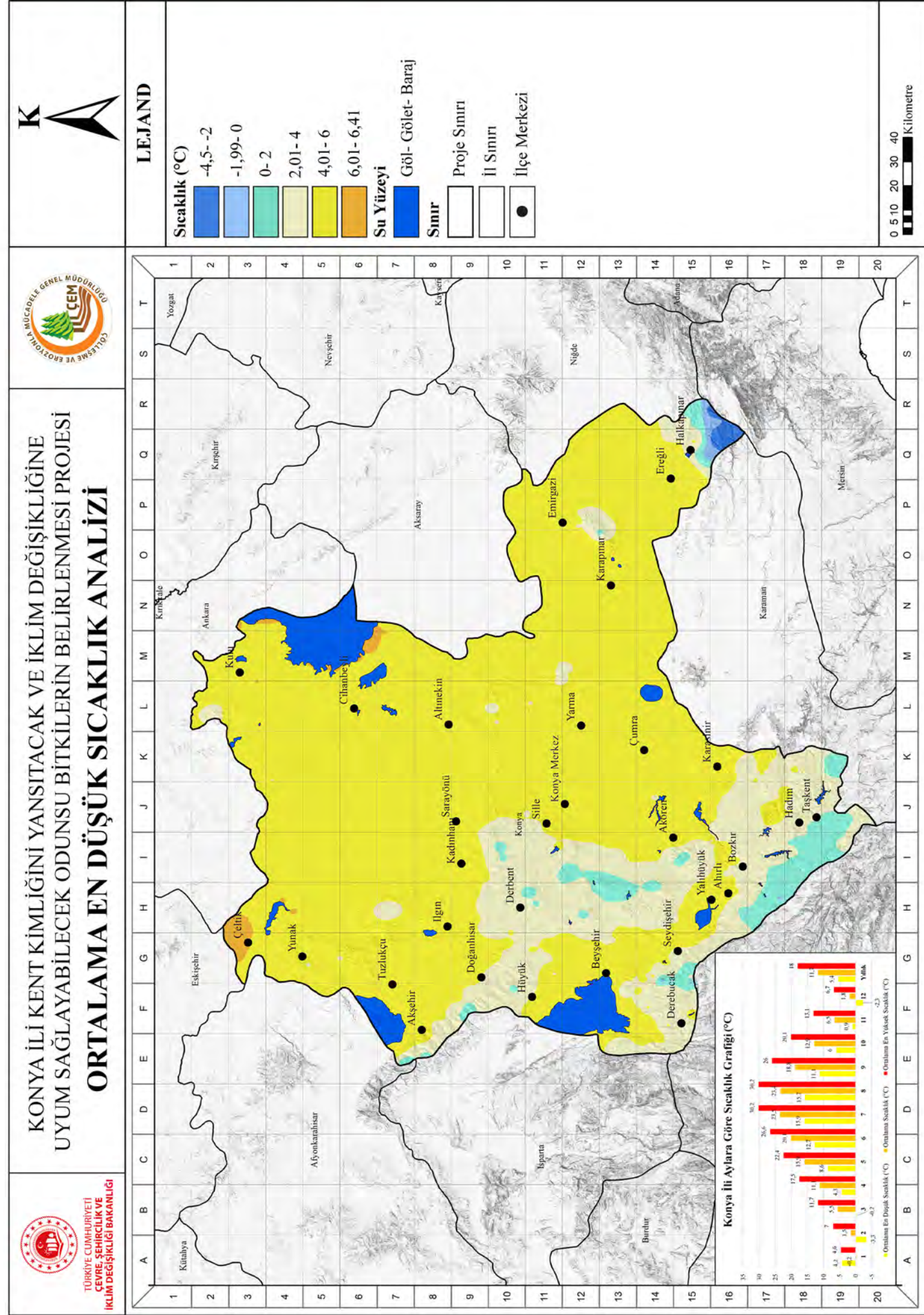
05. KONYA DOĞAL YAPI ANALİZLERİ

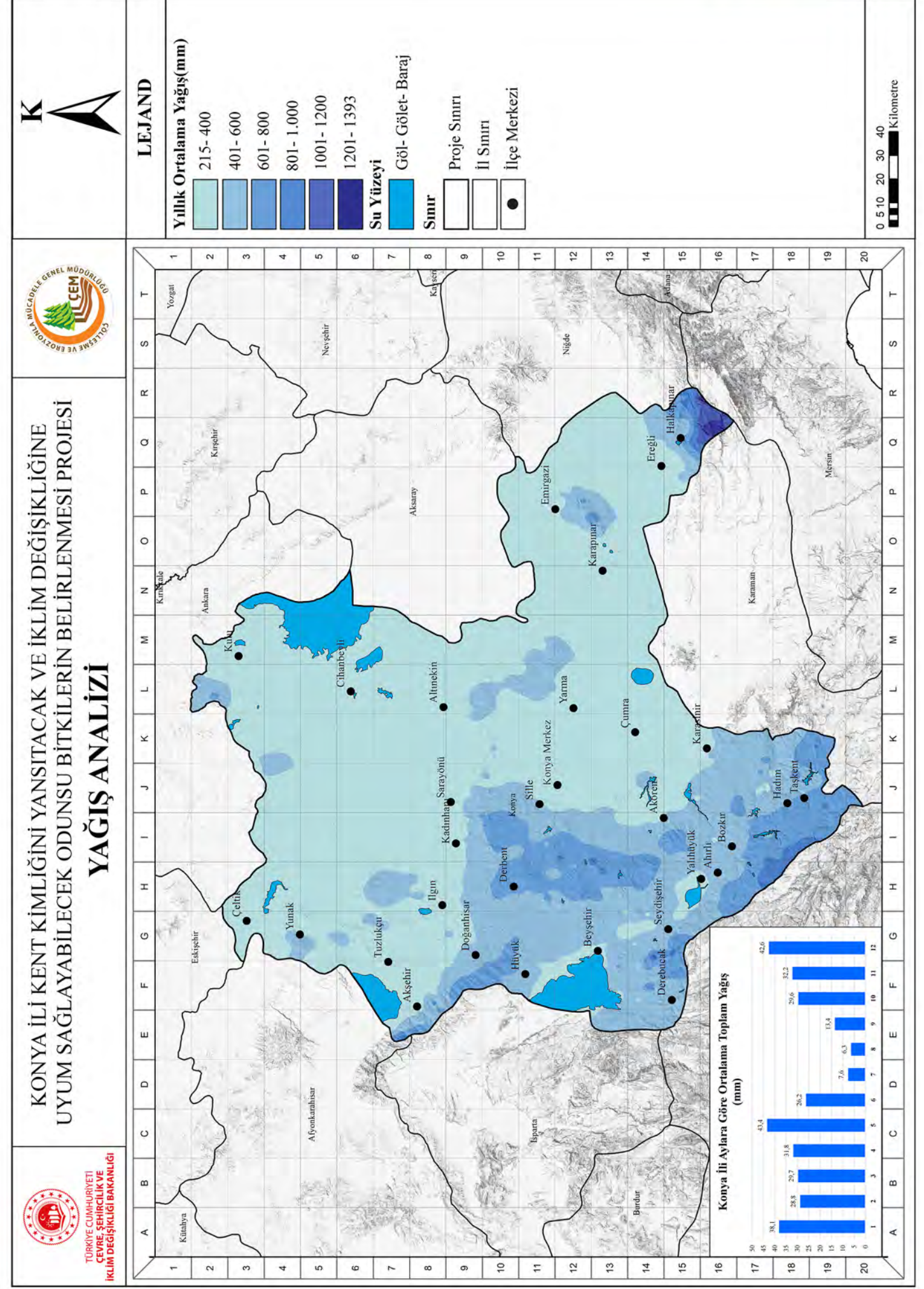
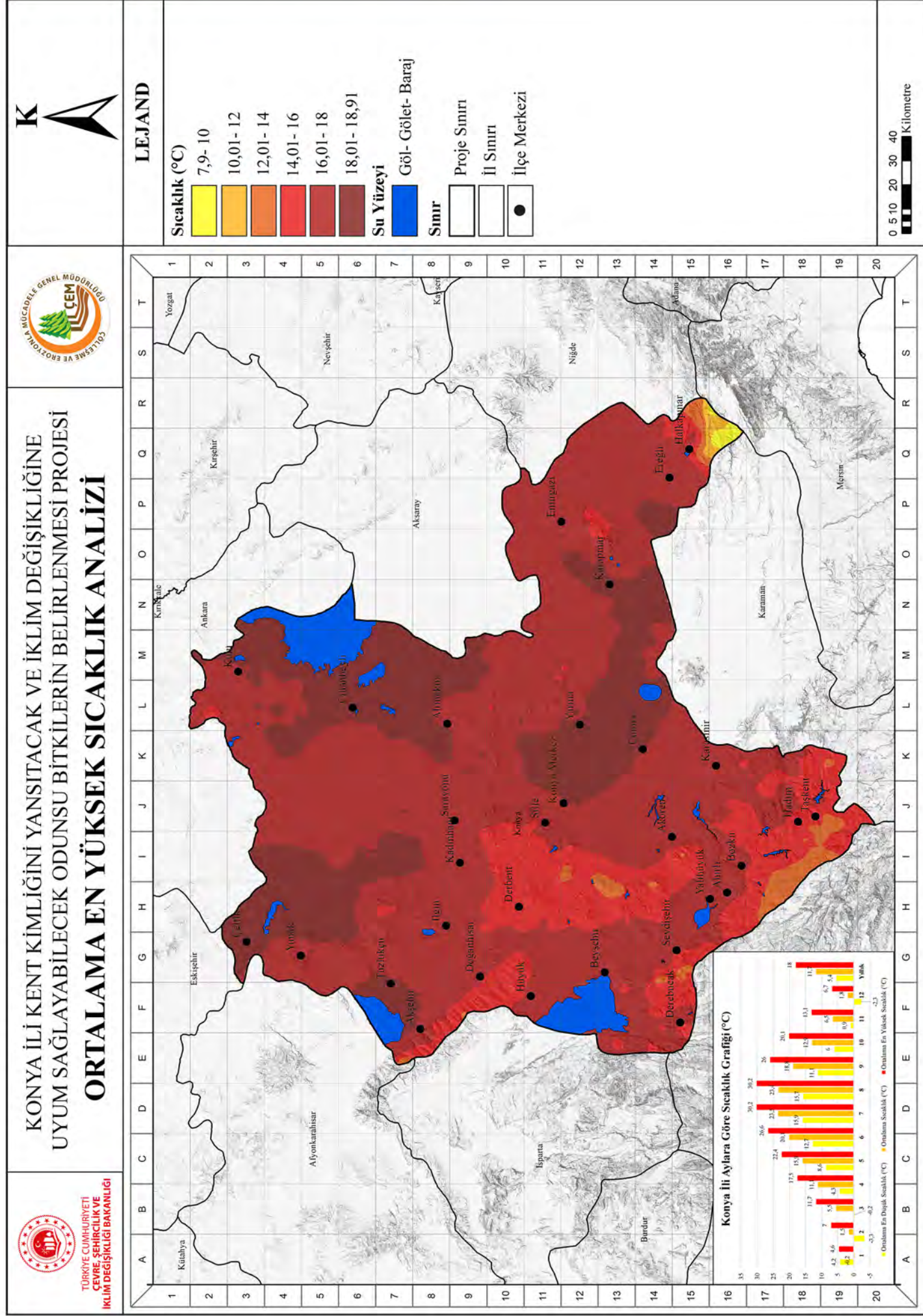

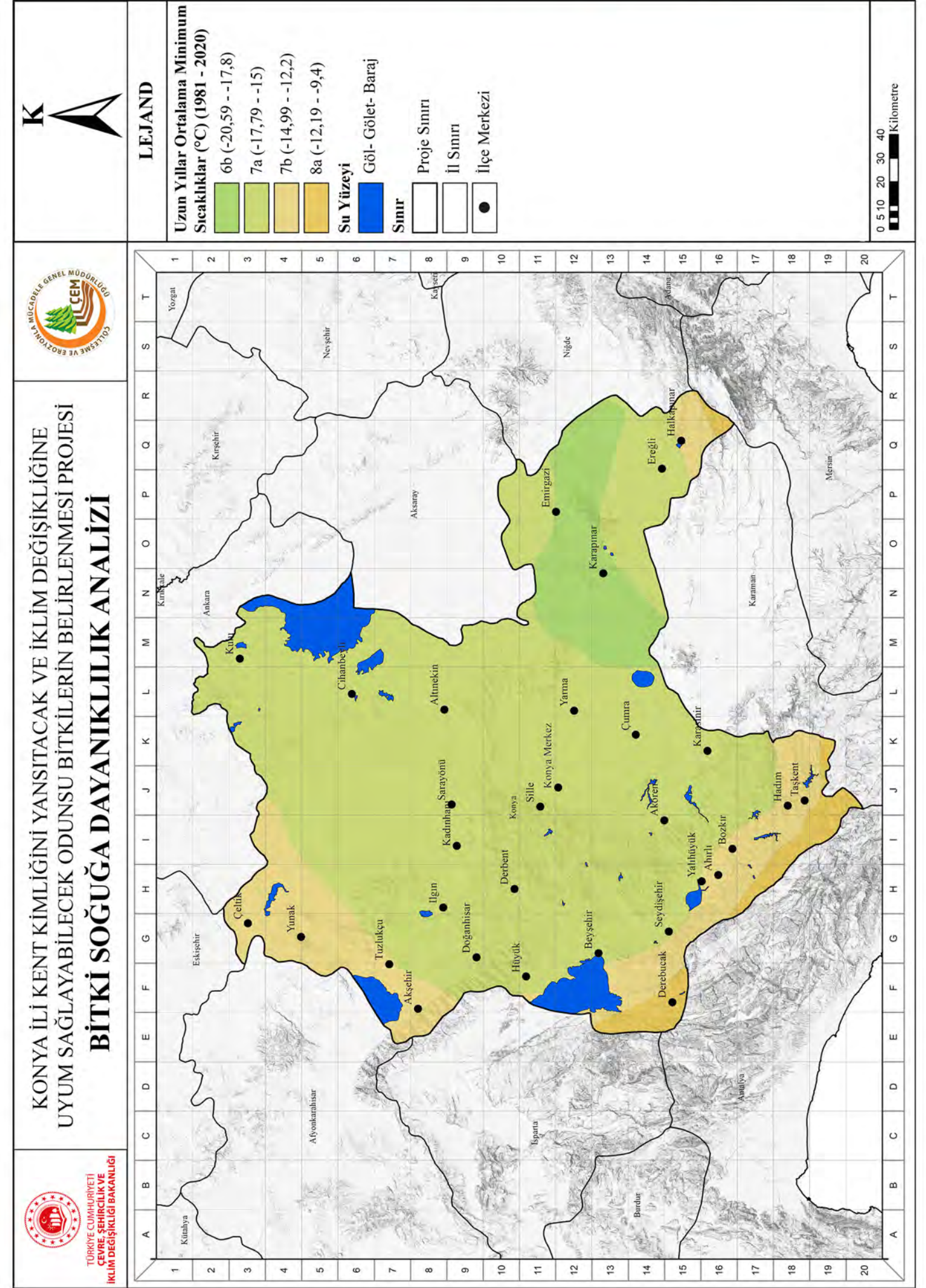
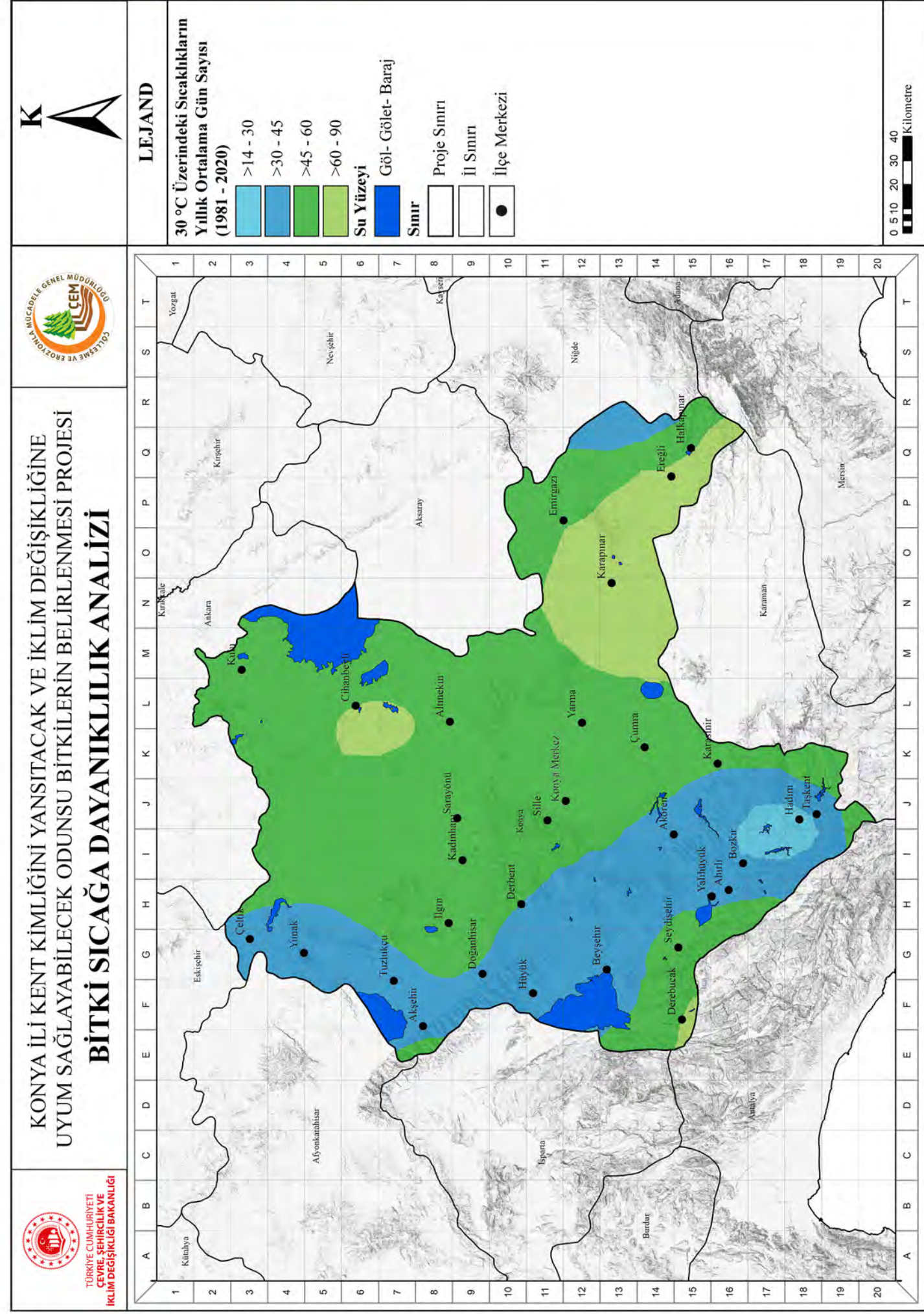

Kent Kimliğini Yansıtmak ve İklim Değişikliğine
Uyum Sağlayabilecek Odunsu Bitkiler

06. KONYA ODUNSU BİTKİ LİSTESİ

KONYA

İlde Bulunan Türkiye İçin Doğal Odunsu Taksonlar

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Endemizm
1	<i>Abies cilicica</i>	Toros Göknaarı	
2	<i>Acantholimon acerosum</i>	Pişikkeveni	
3	<i>Acantholimon armenum</i> var. <i>balansae</i>	Kurre Dikeni	
4	<i>Acantholimon confertiflorum</i>	Som Kardikeni	Endemik
5	<i>Acantholimon halophilum</i>	Kirpiotu	
6	<i>Acantholimon ulicinum</i> var. <i>creticum</i>	Kardikeni	
7	<i>Acantholimon venustum</i>	Kınalı Kirpiotu	
8	<i>Acer campestre</i>	Ova Akçaağacı	
9	<i>Acer hyrcanum</i> subsp. <i>sphaerocaryum</i>	Kasnak Akçaağacı	Endemik
10	<i>Acer monspessulanum</i>	Fransız Akçaağacı	
11	<i>Acer platanoides</i>	Çınar Yapraklı Akçaağaç	
12	<i>Acer tataricum</i>	Tatar Akçaağacı	
13	<i>Adenocarpus complicatus</i>	Sıyırğı	
14	<i>Aethionema alanyae</i>	Dikenli Kayagülü	Lokal Endemik
15	<i>Alhagi maurorum</i>	Aguldikeni	
16	<i>Amelanchier ovalis</i>	Kurtağacı	
17	<i>Amygdalus x balansae</i>	Hacıeli Bademi	Endemik
18	<i>Amygdalus communis</i>	Badem	
19	<i>Amygdalus orientalis</i>	Payam	
20	<i>Arbutus andrachne</i>	Sandal Ağacı	
21	<i>Astragalus condensatus</i>	Sıkgeven	Endemik
22	<i>Astragalus gymnolobus</i>	Cıbil Geven	Endemik
23	<i>Astragalus isauricus</i>	Hadim Geveni	Endemik
24	<i>Astragalus kirshehiricus</i>	Kırşehir Geveni	Endemik
25	<i>Astragalus microcephalus</i>	Anadolu Kitresi	
26	<i>Astragalus micropterus</i>	Serçe Geveni	Endemik
27	<i>Berberis crataegina</i>	Siyah Meyveli Karamuk	
28	<i>Calicotome villosa</i>	Keçiboğan	
29	<i>Camphorosma monspeliaca</i>	Ezgen	
30	<i>Capparis spinosa</i>	Kebere	
31	<i>Caragana grandiflora</i>	Karagana	
32	<i>Castanea sativa</i>	Kestane	
33	<i>Cedrus libani</i>	Katran	
34	<i>Celtis glabrata</i>	Dahum	
35	<i>Celtis tournefortii</i>	Dardağan	
36	<i>Cerasus mahaleb</i>	Mahlep	
37	<i>Cerasus prostrata</i>	Taş Kirazı	
38	<i>Cercis siliquastrum</i>	Erguvan	
39	<i>Cionura erecta</i>	Babrik	
40	<i>Cistus creticus</i>	Pembe Çiçekli Laden	
41	<i>Cistus laurifolius</i>	Karağan	
42	<i>Cistus salviifolius</i>	Kartli	
43	<i>Clematis cirrhosa</i>	Bahar Sarmaşığı	
44	<i>Clematis flammula</i>	Hamilmiskin	
45	<i>Clematis orientalis</i>	Köpektutağı	
46	<i>Clematis vitalba</i>	Akasma	

KONYA

İlde Bulunan Türkiye İçin Doğal Odunsu Taksonlar

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Endemizm
47	<i>Colutea cilicica</i>	Patlangaç	
48	<i>Colutea melanocalyx</i>	Kara Patlangaç	
49	<i>Convolvulus holosericeus</i>	Gündüzsefası	
50	<i>Cornus mas</i>	Kızılçık	
51	<i>Cornus sanguinea</i>	Kiren	
52	<i>Cotinus coggygria</i>	Boyacı Sumağı	
53	<i>Cotoneaster nummularius</i>	Dağ Muşmulası	
54	<i>Crataegus azarolus</i>	Müzgüldek	
55	<i>Crataegus meyeri</i>	Roğuk	
56	<i>Crataegus microphylla</i>	Kocakarı Armudu	
57	<i>Crataegus monogyna</i>	Yemişen	
58	<i>Crataegus orientalis</i>	Alıç	
59	<i>Crataegus sinaica</i>	Çöl Alıcı	
60	<i>Cytisus hirsutus</i>	Keçi Tırfılı	
61	<i>Cytisus procumbens</i>	Çalı Tırfılı	
62	<i>Cytisus pygmaeus</i>	Cüce Keçitırfılı	
63	<i>Daphne oleoides</i> subsp. <i>kurdica</i>	Gövçek	
64	<i>Daphne oleoides</i> subsp. <i>oleoides</i>	Gövçek	
65	<i>Daphne sericea</i>	Tavukbüzüğü	
66	<i>Elaeagnus angustifolia</i> var. <i>angustifolia</i>	İğde	
67	<i>Ephedra foeminea</i>	Borotu	
68	<i>Ephedra major</i>	Hum	
69	<i>Erica manipuliflora</i>	Püren	
70	<i>Eriolobus trilobatus</i>	Atelması	
71	<i>Euonymus latifolius</i>	İğaç	
72	<i>Euonymus verrucosus</i>	Benli İğcik Ağacı	
73	<i>Frangula dodonei</i>	Barutağacı	
74	<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>angustifolia</i>	Sivri Meyveli Dişbudak	
75	<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>oxycarpa</i>	Anadolu Dişbudağı	
76	<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>syriaca</i>	Suriye Dişbudağı	
77	<i>Fraxinus excelsior</i>	Dişbudak	
78	<i>Fraxinus ornus</i> subsp. <i>cilicica</i>	Toros Dişbudağı	Endemik
79	<i>Genista albida</i>	Ak Borcak	
80	<i>Genista anatolica</i>	Kandaş Dikeni	
81	<i>Genista aucheri</i>	Bayır Borcağı	Endemik
82	<i>Genista januensis</i> subsp. <i>lydia</i>	Yer Borcağı	
83	<i>Genista sessilifolia</i>	Borcak	
84	<i>Genista tinctoria</i>	Boyacı Katırtırnağı	
85	<i>Gonocytisus angulatus</i>	Yağlı Borcak	
86	<i>Halimione portulacoides</i>	Koca Betne	
87	<i>Halimione verrucifera</i>	Betne	
88	<i>Hedera helix</i>	Duvar Sarmaşığı	
89	<i>Hippophae rhamnoides</i> subsp. <i>caucasica</i>	Çırgan	
90	<i>Jasminum fruticans</i>	Boruk	
91	<i>Juniperus communis</i>	Ardıç	
92	<i>Juniperus drupacea</i>	Andız	

KONYA

İlde Bulunan Türkiye İçin Doğal Odunsu Taksonlar

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Endemizm
93	<i>Juniperus excelsa</i>	Boz Ardıç	
94	<i>Juniperus foetidissima</i>	Kokulu Ardıç	
95	<i>Juniperus oxycedrus</i>	Katran Ardıcı	
96	<i>Krascheninnikovia ceratoides</i>	Fırçasirken	
97	<i>Laurus nobilis</i>	Defne	
98	<i>Ligustrum vulgare</i>	Kurtbağrı	
99	<i>Lonicera caucasica</i>	Çakkana	
100	<i>Lonicera etrusca</i> var. <i>etrusca</i>	Dokuzdon	
101	<i>Lonicera etrusca</i> var. <i>hispidula</i>	Dokuzdon	
102	<i>Lonicera nummulariifolia</i>	Tavşançili	
103	<i>Lycium depressum</i>	Eğri Tekedikeni	
104	<i>Macrotomia densiflora</i>	Koca Eğnik	
105	<i>Malus sylvestris</i> subsp. <i>sylvestris</i>	Yaban Elması	
106	<i>Mespilus germanica</i>	Muşmula	
107	<i>Nerium oleander</i>	Zakkum	
108	<i>Ononis spinosa</i>	Kayıskıran	
109	<i>Ostrya carpinifolia</i>	Firek	
110	<i>Paliurus spina-christi</i>	Karaçalı	
111	<i>Periploca graeca</i>	Gariplerurganı	
112	<i>Phlomis monocephala</i>	Topuz Çalba	Endemik
113	<i>Picea orientalis</i>	Lâdin	
114	<i>Pinus brutia</i>	Kızılçam	
115	<i>Pinus nigra</i>	Karaçam	
116	<i>Pinus pinea</i>	Fıstık Çamı	
117	<i>Pistacia atlantica</i>	Sakızlık	
118	<i>Pistacia palaestina</i>	Çöğre	
119	<i>Pistacia terebinthus</i>	Menengiç	
120	<i>Platanus orientalis</i>	Çınar	
121	<i>Populus alba</i>	Akkavak	
122	<i>Populus nigra</i>	Karakavak	
123	<i>Populus tremula</i>	Titrek Kavak	
124	<i>Prunus cocomilia</i>	Dağ Eriği	
125	<i>Prunus divaricata</i>	Yunus Eriği	
126	<i>Prunus spinosa</i>	Çakal Eriği	
127	<i>Pyracantha coccinea</i>	Ateşdikeni	
128	<i>Pyrus communis</i>	Armut	
129	<i>Pyrus elaeagnifolia</i>	Ahlal	
130	<i>Pyrus syriaca</i>	Çakal Armudu	
131	<i>Quercus brantii</i>	Karameşe	
132	<i>Quercus cerris</i>	Saçlımeşe	
133	<i>Quercus coccifera</i>	Kermes Meşesi	
134	<i>Quercus infectoria</i>	Mazı Meşesi	
135	<i>Quercus ithaburensis</i>	Palamut Meşesi	
136	<i>Quercus libani</i>	Lübnan Meşesi	
137	<i>Quercus pubescens</i> subsp. <i>pubescens</i>	Tüylü Meşe	
138	<i>Quercus robur</i>	Saplı Meşe	

KONYA

İlde Bulunan Türkiye İçin Doğal Odunsu Taksonlar

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Endemizm
139	<i>Quercus trojana</i>	Makedonya Meşesi	
140	<i>Quercus vulcanica</i>	Kasnak Meşesi	Endemik
141	<i>Rhamnus cathartica</i>	Akdiken	
142	<i>Rhamnus hirtella</i>	Has Cehri	Endemik
143	<i>Rhamnus libanotica</i>	Yayla Cehrisi	
144	<i>Rhamnus lycioides</i>	Top Cehri	
145	<i>Rhamnus nitida</i>	Köse Cehri	Endemik
146	<i>Rhamnus orbiculata</i>	Çember Cehri	
147	<i>Rhamnus petiolaris</i>	Cehri	Endemik
148	<i>Rhamnus rhodopea</i>	Balkan Cehrisi	
149	<i>Rhamnus thymifolia</i>	Pala Cehri	Endemik
150	<i>Rhus coriaria</i>	Sumak	
151	<i>Rosa canina</i>	Kuşburnu	
152	<i>Rosa dumalis</i>	İt Gülü	
153	<i>Rosa gallica</i>	Hokka Gülü	
154	<i>Rosa hemisphaerica</i>	Kadingöbeği	
155	<i>Rosa orientalis</i>	Asker Gülü	
156	<i>Rosa pulverulenta</i>	Bodur Gül	
157	<i>Rosa spinosissima</i>	Kara Kuşburnu	
158	<i>Rubus canescens</i>	Çobankösteği	
159	<i>Salix alba</i>	Ak Söğüt	
160	<i>Salix bornmuelleri</i>	Köy Söğüdü	
161	<i>Salix cinerea</i>	Boz Söğüt	
162	<i>Salix pedicellata</i>	Pisiklik	
163	<i>Salix triandra</i>	Bağ Söğüdü	
164	<i>Smilax aspera</i>	Gıcardikeni	
165	<i>Sorbus kusnetzovii</i>	Ufa	
166	<i>Sorbus torminalis</i>	Akçaağaç Yapraklı Üvez	
167	<i>Sorbus umbellata</i>	Geyik Elması	
168	<i>Spartium junceum</i>	Katırtırnağı	
169	<i>Styrax officinalis</i>	Ayırındığı	
170	<i>Tamarix parviflora</i>	Deli Ilgın	
171	<i>Tamarix smyrnensis</i>	İlgın	
172	<i>Thymus cherlerioides</i>	Kaz Kekiği	Endemik
173	<i>Thymus cillicicus</i>	Kılıçık Kekiği	
174	<i>Thymus revolutus</i>	Kum Kekiği	Endemik
175	<i>Ulmus glabra</i>	Dağ Karaağacı	
176	<i>Ulmus minor</i>	Ova Karaağacı	
177	<i>Viburnum lantana</i>	Germeşe	
178	<i>Viburnum opulus</i>	Gilaburu	
179	<i>Vitex agnus-castus</i>	Hayıt	

KIRIKKALE

İlinde Bulunan Türkiye İçin Egzotik ve Kültür Odunsu Taksonlar

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Endemizm
1	<i>Acer negundo</i>	Dişbudak Yapraklı Akçaağaç	
2	<i>Armeniaca vulgaris</i>	Kayısı	
3	<i>Catalpa bignonioides</i>	Katalpa	
4	<i>Cerasus avium</i>	Kiraz	
5	<i>Cerasus vulgaris</i>	Vişne	
6	<i>Corylus maxima</i>	Lambert Fındık	
7	<i>Cydonia oblonga</i>	Ayva	
8	<i>Diospyros kaki</i>	Trabzon Hurması	
9	<i>Elaeagnus angustifolia</i>	İğde	
10	<i>Ficus carica</i>	İncir	
11	<i>Juglans regia</i>	Ceviz	
12	<i>Malus pumila</i>	Bodur Elma	
13	<i>Morus alba</i>	Ak Dut	
14	<i>Morus nigra</i>	Kara Dut	
15	<i>Olea europaea</i>	Zeytin	
16	<i>Persica vulgaris</i>	Şeftali	
17	<i>Pistacia vera</i>	Antep Fıstığı	
18	<i>Platycladus orientalis</i>	Doğu Mazısı	
19	<i>Prunus x domestica</i>	Erik	
20	<i>Punica granatum</i>	Nar	
21	<i>Robinia pseudoacacia</i>	Yalancı Akasya	
22	<i>Rubus fruticosus</i>	Böğürtlen	
23	<i>Salix babylonica</i>	Salkım Söğüt	
24	<i>Styphnolobium japonicum</i>	Sofora	
25	<i>Vitis vinifera</i>	Asma	

KONYA
İlinde Bulunan Doğal Odunsu Taksonlar

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Endemizm
1	<i>Abies cilicica</i>	Toros Göknarı	
2	<i>Acantholimon acerosum</i>	Pişikkeveni	
3	<i>Acantholimon armenum</i> var. <i>balansae</i>	Kurre Dikeni	
4	<i>Acantholimon confertiflorum</i>	Som Kardikeni	Endemik
5	<i>Acantholimon halophilum</i>	Kirpiotu	
6	<i>Acantholimon ulicinum</i> var. <i>creticum</i>	Kardikeni	
7	<i>Acantholimon venustum</i>	Kınalı Kirpiotu	
8	<i>Acer campestre</i>	Ova Akçaağacı	
9	<i>Acer hyrcanum</i> subsp. <i>sphaerocaryum</i>	Kasnak Akçaağacı	Endemik
10	<i>Acer monspessulanum</i>	Fransız Akçaağacı	
11	<i>Acer platanoides</i>	Çınar Yapraklı Akçaağaç	
12	<i>Acer tataricum</i>	Tatar Akçaağacı	
13	<i>Adenocarpus complicatus</i>	Sıyırğı	
14	<i>Aethionema alanyae</i>	Dikenli Kayagülü	Lokal Endemik
15	<i>Alhagi maurorum</i>	Aguldikeni	
16	<i>Amelanchier ovalis</i>	Kurtağacı	
17	<i>Amygdalus x balansae</i>	Hacıeli Bademi	Endemik
18	<i>Amygdalus communis</i>	Badem	
19	<i>Amygdalus orientalis</i>	Payam	
20	<i>Arbutus andrachne</i>	Sandal Ağacı	
21	<i>Astragalus condensatus</i>	Sıkgeven	Endemik
22	<i>Astragalus gymnolobus</i>	Cıbil Geven	Endemik
23	<i>Astragalus isauricus</i>	Hadim Geveni	Endemik
24	<i>Astragalus kirshehiricus</i>	Kırşehir Geveni	Endemik
25	<i>Astragalus microcephalus</i>	Anadolu Kitresi	
26	<i>Astragalus micropterus</i>	Serçe Geveni	Endemik
27	<i>Berberis crataegina</i>	Siyah Meyveli Karamuk	
28	<i>Calicotome villosa</i>	Keçiboğan	
29	<i>Camphorosma monspeliaca</i>	Ezgen	
30	<i>Capparis spinosa</i>	Kebere	
31	<i>Caragana grandiflora</i>	Karagana	
32	<i>Cedrus libani</i>	Katranağacı	
33	<i>Celtis glabrata</i>	Dahum	
34	<i>Celtis tournefortii</i>	Dardağan	
35	<i>Cerasus mahaleb</i>	Mahlep	
36	<i>Cerasus prostrata</i>	Taş Kirazı	
37	<i>Cionura erecta</i>	Babrik	
38	<i>Cistus creticus</i>	Pembe Çiçekli Laden	
39	<i>Cistus laurifolius</i>	Karağan	
40	<i>Cistus salviifolius</i>	Kartli	
41	<i>Clematis cirrhosa</i>	Bahar Sarmaşığı	
42	<i>Clematis flammula</i>	Hamilmiskin	
43	<i>Clematis orientalis</i>	Köpektutağı	
44	<i>Clematis vitalba</i>	Akasma	
45	<i>Colutea cilicica</i>	Patlangaç	
46	<i>Colutea melanocalyx</i>	Kara Patlangaç	

KONYA
İlinde Bulunan Doğal Odunsu Taksonlar

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Endemizm
47	<i>Convolvulus holosericeus</i>	Gündüzsefası	
48	<i>Cornus mas</i>	Kızılcık	
49	<i>Cornus sanguinea</i>	Kiren	
50	<i>Cotinus coggygria</i>	Boyacı Sumağı	
51	<i>Cotoneaster nummularius</i>	Dağ Muşmulası	
52	<i>Crataegus azarolus</i>	Müzmüldek	
53	<i>Crataegus meyeri</i>	Roğuk	
54	<i>Crataegus microphylla</i>	Kocakarı Armudu	
55	<i>Crataegus monogyna</i>	Yemişen	
56	<i>Crataegus orientalis</i>	Alıç	
57	<i>Crataegus sinaica</i>	Çöl Alıcı	
58	<i>Cytisus hirsutus</i>	Keçi Tırfılı	
59	<i>Cytisus procumbens</i>	Çalı Tırfılı	
60	<i>Cytisus pygmaeus</i>	Cüce Keçitırfılı	
61	<i>Daphne oleoides</i> subsp. <i>kurdica</i>	Gövçek	
62	<i>Daphne oleoides</i> subsp. <i>oleoides</i>	Gövçek	
63	<i>Daphne sericea</i>	Tavukbüzüğü	
64	<i>Ephedra foeminea</i>	Borotu	
65	<i>Ephedra major</i>	Hum	
66	<i>Erica manipuliflora</i>	Püren	
67	<i>Eriolobus trilobatus</i>	Atelması	
68	<i>Euonymus latifolius</i>	İğaç	
69	<i>Euonymus verrucosus</i>	Benli İğcik Ağacı	
70	<i>Frangula dodonei</i>	Barutağacı	
71	<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>angustifolia</i>	Sivri Meyveli Dişbudak	
72	<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>oxycarpa</i>	Anadolu Dişbudağı	
73	<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>syriaca</i>	Suriye Dişbudağı	
74	<i>Fraxinus excelsior</i>	Dişbudak	
75	<i>Fraxinus ornus</i> subsp. <i>cilicica</i>	Toros Dişbudağı	Endemik
76	<i>Genista albida</i>	Ak Borcak	
77	<i>Genista anatolica</i>	Kandaş Dikeni	
78	<i>Genista aucheri</i>	Bayır Borcağı	Endemik
79	<i>Genista januensis</i> subsp. <i>lydia</i>	Yer Borcağı	
80	<i>Genista sessilifolia</i>	Borcak	
81	<i>Genista tinctoria</i>	Boyacı Katırtırmağı	
82	<i>Gonocytisus angulatus</i>	Yağlı Borcak	
83	<i>Halimione portulacoides</i>	Koca Betne	
84	<i>Halimione verrucifera</i>	Betne	
85	<i>Hedera helix</i>	Duvar Sarmaşığı	
86	<i>Hippophae rhamnoides</i> subsp. <i>caucasica</i>	Çırgan	
87	<i>Jasminum fruticans</i>	Boruk	
88	<i>Juniperus communis</i>	Ardıç	
89	<i>Juniperus drupacea</i>	Andız	
90	<i>Juniperus excelsa</i>	Boz Ardıç	
91	<i>Juniperus foetidissima</i>	Kokulu Ardıç	
92	<i>Juniperus oxycedrus</i>	Katran Ardıcı	

KONYA
İlinde Bulunan Doğal Odunsu Taksonlar

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Endemizm
93	<i>Krascheninnikovia ceratoides</i>	Fırçasirken	
94	<i>Laurus nobilis</i>	Defne	
95	<i>Ligustrum vulgare</i>	Kurtbağrı	
96	<i>Lonicera caucasica</i>	Çakkana	
97	<i>Lonicera etrusca</i> var. <i>etrusca</i>	Dokuzdon	
98	<i>Lonicera etrusca</i> var. <i>hispidula</i>	Dokuzdon	
99	<i>Lonicera nummulariifolia</i>	Tavşançili	
100	<i>Lycium depressum</i>	Eğri Tekedikeni	
101	<i>Macrotomia densiflora</i>	Koca Eğnik	
102	<i>Malus sylvestris</i> subsp. <i>sylvestris</i>	Yaban Elması	
103	<i>Mespilus germanica</i>	Muşmula	
104	<i>Ononis spinosa</i>	Kayışkıran	
105	<i>Ostrya carpinifolia</i>	Firek	
106	<i>Paliurus spina-christi</i>	Karaçalı	
107	<i>Periploca graeca</i>	Gariplerurganı	
108	<i>Phlomis monocephala</i>	Topuz Çalba	Endemik
109	<i>Pinus nigra</i>	Karaçam	
110	<i>Pistacia atlantica</i>	Sakızlık	
111	<i>Pistacia palaestina</i>	Çöğre	
112	<i>Pistacia terebinthus</i>	Menengiç	
113	<i>Platanus orientalis</i>	Çınar	
114	<i>Populus alba</i>	Akkavak	
115	<i>Populus nigra</i>	Karakavak	
116	<i>Populus tremula</i>	Titrek Kavak	
117	<i>Prunus cocomilia</i>	Dağ Eriği	
118	<i>Prunus divaricata</i>	Yunus Eriği	
119	<i>Prunus spinosa</i>	Çakal Eriği	
120	<i>Pyracantha coccinea</i>	Ateşdikeni	
121	<i>Pyrus communis</i>	Armut	
122	<i>Pyrus elaeagnifolia</i>	Ahlat	
123	<i>Pyrus syriaca</i>	Çakal Armudu	
124	<i>Quercus brantii</i>	Karameşe	
125	<i>Quercus cerris</i>	Saçlımeşe	
126	<i>Quercus coccifera</i>	Kermes Meşesi	
127	<i>Quercus infectoria</i>	Mazı Meşesi	
128	<i>Quercus ithaburensis</i>	Palamut Meşesi	
129	<i>Quercus libani</i>	Lübnan Meşesi	
130	<i>Quercus pubescens</i> subsp. <i>pubescens</i>	Tüylü Meşe	
131	<i>Quercus robur</i>	Saplı Meşe	
132	<i>Quercus trojana</i>	Makedonya Meşesi	
133	<i>Quercus vulcanica</i>	Kasnak Meşesi	Endemik
134	<i>Rhamnus cathartica</i>	Akdiken	
135	<i>Rhamnus hirtella</i>	Has Cehri	Endemik
136	<i>Rhamnus libanotica</i>	Yayla Cehrisi	
137	<i>Rhamnus lycioides</i>	Top Cehri	
138	<i>Rhamnus nitida</i>	Köse Cehri	Endemik

KONYA
İlinde Bulunan Doğal Odunsu Taksonlar

No	Latince Adı	Türkçe Adı	Endemizm
139	<i>Rhamnus orbiculata</i>	Çember Cehri	
140	<i>Rhamnus petiolaris</i>	Cehri	Endemik
141	<i>Rhamnus rhodopea</i>	Balkan Cehrisi	
142	<i>Rhamnus thymifolia</i>	Pala Cehri	Endemik
143	<i>Rhus coriaria</i>	Sumak	
144	<i>Rosa canina</i>	Kuşburnu	
145	<i>Rosa dumalis</i>	İt Gülü	
146	<i>Rosa gallica</i>	Hokka Gülü	
147	<i>Rosa hemisphaerica</i>	Kadıngöbeği	
148	<i>Rosa orientalis</i>	Asker Gülü	
149	<i>Rosa pulverulenta</i>	Bodur Gül	
150	<i>Rosa spinosissima</i>	Kara Kuşburnu	
151	<i>Rubus canescens</i>	Çobankösteği	
152	<i>Rubus fruticosus</i>	Böğürtlen	
153	<i>Salix alba</i>	Ak Söğüt	
154	<i>Salix bornmuelleri</i>	Köy Söğüdü	
155	<i>Salix cinerea</i>	Boz Söğüt	
156	<i>Salix pedicellata</i>	Pisiklik	
157	<i>Salix triandra</i>	Bağ Söğüdü	
158	<i>Smilax aspera</i>	Gıcardikeni	
159	<i>Sorbus kusnetzovii</i>	Ufa	
160	<i>Sorbus torminalis</i>	Akçaağaç Yapraklı Üvez	
161	<i>Sorbus umbellata</i>	Geyik Elması	
162	<i>Styrax officinalis</i>	Ayıfındığı	
163	<i>Tamarix parviflora</i>	Deli Ilgın	
164	<i>Tamarix smyrnensis</i>	Ilgın	
165	<i>Thymus cherlerioides</i>	Kaz Kekiği	Endemik
166	<i>Thymus cilicicus</i>	Kılıçık Kekiği	
167	<i>Thymus revolutus</i>	Kum Kekiği	Endemik
168	<i>Ulmus minor</i>	Ova Karaağacı	
169	<i>Viburnum opulus</i>	Gilaburu	
170	<i>Vitex agnus-castus</i>	Hayıt	
171	<i>Vitis vinifera</i>	Asma	

Kent Kimliğini Yansıtmak ve İklim Değişikliğine
Uyum Sağlayabilecek Odunsu Bitkiler

07. ODUNSU BİTKİ LİSTESİ TANITIMI

Kireçli topraklara dayanıklı, form güzelliği ile dikkati çeken, sıcaklıklara dayanıklı göknar türümüz...

Abies cilicica

Toros Göknarı

Herdem yeşil, 35-40 (-42) m'ye kadar boylanabilen ileri yaşlar haricinde yerden itibaren dallanan dar tepeli bir ağaçtır ⁽¹⁾. Kabuk gri renkte, önceleri düz, ileri yaşlarda çatlaklıdır. Tomurcuklar reçineli (*A.cilicica*.subsp.*isaurica*) ya da reçinesiz (*A.cilicica*.subsp.*cilica*)dir. İğne yapraklar uzun 2-4 cm uzunluğundadır. Doğal Göknar taksonları içinde en büyük (15-25 cm) kozalaklı olanıdır. Diğer türlerin aksine dış pul iç puldan daha kısa olduğu için dışardan bakınca görünmez ⁽²⁾. Sürgünlerde dik duran kozalaklar bol reçineli olup olgunlaşınca dağılır. Suriye, Lüblan ve Türkiye'de doğal olarak yayılış gösterir. Türkiye'de daha çok Toroslar (Antalya-Bucak), Antitoroslar (Andırın) ve Amanoslarda yayılış gösterir.

35-40 m arası boy yapmaktadır.

Yarı gölge ağacı olup ışıklı ortamlara da dayanıklıdır.

Orta derecede hava nemi ister.

Derin ve balçık, kumlu-balçık toprakları yeğler. Kirece dayanıklıdır.

Soğuk kış şartlarına ve sıcağa dayanıklıdır. İlkbahar donlarından etkilenebilir.

Kentsel alanlarda hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kurağa dayanıklılığı diğer doğal göknar türlerinden daha iyidir.

Form güzelliği ile peyzajda soliter ve gruplar halinde kullanılır. Kozalaklarında yer alan reçineler yöresinde sakız olarak değerlendirilir.

1. Bozkuş, H.F. 1986. Toros Göknarı (Abies cilica Carz.)nın Türkiye'deki Doğal Yayılış ve Silvikültürel Özellikleri, IÜ Orman Fak. Dergisi, Cilt.36, S.2, 1-2. Arşın, R. & Özkın, Z. Ç. (2006). Tohumlu Bitkiler/Odunsu Taksonlar, KTÜ Orman Fak. Yayınları, Fakülte Yayın No: 19.450 s.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

Sıcak bölgelerde kaya çatlaklarından çıkan pembe çiçekli bir yer örtücü...

Acantholimon acerosum

Pişikkeveni

Sık dallı, öbek formulu, 20-30 cm boylanabilen mavimsi yeşil renkte bir çalıdır. Yaprak şeritsi veya yassı üçgenimsi, 15-60 x 0,8-2,2 mm boyutlarında, kenarları serttir. Başakları genellikle seyrek-nadiren kompakt, 5-15 başakçık-tan oluşur. Brahteler tüysüz; dış brahte (7-8 mm) iç brahteden (8-10 mm) daha kısa ve üçgenimsi-mızrak şeklindedir. Haziran-ağustos ayları arası açan çiçekleri pembe renkli ve 11-12 mm'dir. Kaliks tüpü damarları tüylü, beyaz veya soluk ten rengi, dudaklar 5 lopludur. Dünya'da Suriye, Kuzey Irak, Ermenistan, Kuzey Batı İran'da yayılır. Anadolu'da 800-2000 m'ler arasındaki yükseltilerde yaygın olarak görülmektedir. Türkiye'de Ankara, Bolu, Çankırı, Giresun, Kars, Manisa, Eskişehir, Yozgat, Sivas, Erzincan, Denizli, Burdur, Niğde, Ağrı, Konya ve Adıyaman'da yayılış göstermektedir ⁽¹⁾.

20-30 cm arası boy yapmaktadır.

Tam güneşli alanları tercih eder.

Kuru nemsiz sıcak iklimlerde iyi yetişir.

Kumlu ve kalkerli topraklarda iyi gelişir.

-20 °C'ye kadar soğuk olan alanlarda da yaşayabilir.

Volkanik yamaç kayalıkları, kalkerli ve kumlu topraklar, bozkır alanlarında kolaylıkla yetişebilirler ⁽³⁾.

Kuraklık toleransı yüksektir.

Çiçek estetiğinin yanı sıra herdem yeşil yaprakları ve bodur yapısı ile kaya bahçesi, alpin bahçe ve kaya çatlakları tasarımlarında kullanılabilir.

1. Davis, P.H. (Ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 1). Edinburgh University Press.
2. Akdemir, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalları (684 s.). Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
3. TÜBİTAK Veri Tabanı (<http://194.27.225.161/yasin/tubives/index.php>).

F1: Mustafa Gökmen, iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/227951550>
F2: Mustafa Gökmen, iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/227951550>
F3: Serdar ÖLEZ, Floranatoica. <https://www.floranatoica.com/eukaria/gul/species.php?ID=Acantholimon-acerosum>
F4: Serdar ÖLEZ, Floranatoica. <https://www.floranatoica.com/eukaria/gul/species.php?ID=Acantholimon-acerosum>

Çiçek güzelliği olan, kuraklığa dayanıklı bodur bir çalı...

Acantholimon armenum var. *balansae*

Kurre Dikeni

Mavimsi veya mavimsi-yeşil renkte çalıdır. Yapraklar, doğrusal-mızrak veya doğrusal-üçgen şeklinde 1,5 mm genişliğinde ve kenarları serttir. Dış brahte genellikle iç brahtelere eşit veya nadiren daha kısa veya daha uzun; dış brahte üçgen-mızrak şeklinde; iç brahteler dikdörtgen-mızrak şeklinde, geniş kenarlı, kısa sivri uçlu. Kaliks tüpü tüylü, dalları beyaz veya kahverengimsi (kuru halde), belirsiz şekilde 5 veya 10 loblu; damarlar parlak mor veya nadiren dalla aynı renktedir. Taç yaprakları pembe. Taşlık yamaçlarda 500-2740 m yüksekliklerde yetişir. Türkiye'de Konya, Sivas, Erzinan, Kahramanmaraş, Malatya, Adıyaman ve Hatay'da yayılış göstermektedir ⁽¹⁾.

Güneşli alanlarda yetişir.

Düşük nemli ortamlarda yetişir.

Taşlı topraklarda yetişir.

Öncelikle ılıman iklimde yetişir.

Sıcak ve kurağa dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

İlaç endüstrisinde kullanılabilir. Antibakteriyel, antifungal, antibiyofil, antioksidan ve antikanser özellikler göstermektedir ⁽²⁾. Anlar için polen kaynağıdır.

1. Davis, P.H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol: 7). Edinburgh: Edinburgh University Press.

2. Bostanoğlu M. T., Bulbul A.S., Uygun C., Bekmezi M., Bayat R., Sen F. (2023). Antibacterial, Antifungal, Antibiofilm, Antioxidant, and Anticancer Properties Of Methanol Extracts Of Some Acantholimon Species (Plumbaginaceae). Journal of Scientific Reports-A. (54).

F1: Serap ÜSTÜNDAĞ

<https://turkiyebittikleri.com/foto/CA19f9f-raf-galerisi/plumbaginaceae-kardikenigiller/acantholimon-kardikenii/acantholimon-armenum/40573-var-balansae-tunceli.html>

F2: Serap ÜSTÜNDAĞ

<https://turkiyebittikleri.com/foto/CA19f9f-raf-galerisi/plumbaginaceae-kardikenigiller/acantholimon-kardikenii/acantholimon-armenum/40574-var-balansae-tunceli.html>

F3: Serap ÜSTÜNDAĞ

<https://turkiyebittikleri.com/foto/CA19f9f-raf-galerisi/plumbaginaceae-kardikenigiller/acantholimon-kardikenii/acantholimon-armenum/40575-var-balansae-tunceli.html>

F4: Serap ÜSTÜNDAĞ

<https://turkiyebittikleri.com/foto/CA19f9f-raf-galerisi/plumbaginaceae-kardikenigiller/acantholimon-kardikenii/acantholimon-armenum/40572-var-balansae-tunceli.html>

Güneşli alanlarda yetişir

Düşük nemli ortamlarda yetişir.

Kalkerli, kireçli ve killi toprakları tercih eder.

Öncelikle ılıman iklimde yetişir.

Soğuklara ve aşırı sığağa dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Kurak alanlarda, erozyon kontrol amacıyla kullanılabilir.

1.Davis, P.H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol. 7). Edinburgh: Edinburgh University Press.

F1: Mustafa GÖKMEN. <https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/observation.php?ID=470&SID=1709624635>.

Acantholimon confertiflorum

Som Kardikeni

Çiçek güzelliği ve zor koşullara uyumu ile dikkati çeken endemik türümüz...

Dikenli, gevşek, öbek formu çalıdır. Yapraklar dar çizgisel, tüysüz, kenarları neredeyse pürüzsüzdür. Başakları tek çiçeklidir. Brahteleri tüysüz; dış brahte mızraksı üçgen, sivri uçlu; iç brahte dar mızraksı, dış brahteden daha kısa ve sivridir. Kaliks tüpü 11-12 mm, seyrek tüylüdür. Taç yapraklar pembe. Ağustos-eylül aylarında yoğun çiçek açar. Kireçli, killi yamaçlarda 1100-1220 m arasında yetişir. Ülkemizde endemiktir. Türkiye'de Konya'da yayılış göstermektedir⁽¹⁾.

Gri rengi, formu ve çiçek güzelliği ile harika bir yer örtücü...

Acantholimon halophilum

Kirpiotu

Çok yıllık, kompakt çalıdır. Yaprak mavimsi yeşil, çizgisel, üç köşeli, 25-40 mm, kenarları serttir. Alt yaprak geriye doğru kıvrık, sapları 8 mm ya da daha azdır. Başakları yoğun ve demet şeklindedir. Başakçıkları 7-10, 16-18 mm'dir. Brahteler eşit; dış brakte üçgen-mızrak şeklinde, 10-12 mm, sivri uçlu, tüylü; iç brahteler dar dikdörtgen-mızrak şeklinde, tüylü, sivri uçludur. Kaliks tüpü üst kısımda tüylü; uzuv 10 loblu, beyaz veya mordur. Taç yaprakları kırmızı veya pembe. Haziran ayında çiçek açar. Kayalık, kireçtaşı yamaçlarında ve killi toprakta 1400-2800 m arasında yetişmektedir. Ülkemizde endemiktir. Türkiye'de Erzincan, Gümüşhane, Bayburt, Konya ve Ağrı'da doğal yayılış göstermektedir ^(1,2).

Güneşli alanlarda yetişir.

Düşük nemli ortamlarda yetişir.

Taşlı, kireçli, killi ve tuzlu toprak tercih eder.

Ilıman iklimde yetişir.

Tuzu sevmesinden dolayı tuzla dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Kurak alanlarda, taşlı, kayalık ortamlarda erozyon kontrolü amacıyla kullanılabilir.

1. Davis, P.H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol. 7). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Yıldızgüç E., Bağcı Y., Küçüközü M. (2009). Endemic plants of Başarakavak and environs (Konya, Turkey). Botanica SERBICA. 33 (2). 147-155.

F1: Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.
F2: Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.
F3: Yıldızgüç E., Bağcı Y., Küçüközü M. (2009). Endemic plants of Başarakavak and environs (Konya, Turkey). Botanica SERBICA. 33 (2). 147-155.
F4: Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.

Taşlı, kayalık alanlarda sığ toprak üzerinde kullanılabilecek çok güzel bir bitki...

Acantholimon ulicinum var. creticum

Kardiken

Herdem yeşil öbek formunda gelişen bir çalıdır. Yapraklar doğrusal-üçgenimsi veya bazen yassı-üçgenimsi, sivri uçlu, kireçli noktacıklı, 5-8 mm ve tüylüdür. Dış brahte tüysüz veya tüylü, iç brahte dikdörtgen mızrak şeklinde, küt veya sivri uçlu, geniş hiyalin kenarlıdır. Çiçeklerinin çanak yaprakları beyaz veya morumsudur. Taç yaprakları parlak pembe. Temmuz ve ağustos aylarında çiçek açar. Doğal ortamlarında taşlı yamaç, kireçtaşı ve serpantin, açık dağ tepelerinde, 1200-3000 m yükseltiler arasında yetişir. Doğu Akdeniz'de görülmektedir. Türkiye'de Antalya, Alanya, Niğde, Konya, Isparta, Afyon, Denizli, Ankara, İzmir'de yayılış göstermektedir ⁽¹⁾.

Güneşli alanlarda yetişir.

Düşük nemli ortamlarda yetişir.

Taşlı, kireçli topraklarda yetişir.

Ilıman iklimde yetişir.

3000m'ye kadar çıkar. Soğuklara dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Kurak alanlarda, erozyon kontrolü amacıyla kullanılabilir.

1. Davis, P.H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol. 7). Edinburgh: Edinburgh University Press.

F1: Mustafa GÖKMEN. <https://www.inaturalist.org/observations/227951550>.
F2: Mustafa GÖKMEN. <https://www.inaturalist.org/observations/227951550>.
F3: Mustafa GÖKMEN. <https://www.inaturalist.org/observations/227951550>.
F4: "Acantholimon ulicinum var. creticum (Boiss.) Bokhari & JREdm." - Acantholimon ulicinum var. creticum (Boiss.) Bokhari & JREdm. <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.

Sıcak ve kurak bölgelerde dikenli, pembe çiçekli harika bir yer örtücü...

Acantholimon venustum

Kıvalı Kirpiotu

Sık dokulu, bodur formu bir çalıdır ^(1,2). Yapraklar 15-40 x 1-2 mm boyutlarında, yeşil renkte, düz veya mızraksı şekildedir; yüzeylerinde noktacıklar bulunur, kenarları ise hafif tırtıklı yapılıdır. Haziran-ağustos arası pembe renkte çiçek açar. Başaklar dallanmamış yapıdadır ve 3-5 cm uzunluğunda, 7-15 başakçık içerir. Başakçıklar 12-14 mm uzunluğunda olup, seyrek bir diziliş gösterir. Dış brahteler 3-6 mm uzunluğunda, ovat-üçgenimsi, akut (keskin) ve sivri uçlu, tüysüz ve yeşilimsi kahverengi renktedir. Anavatanı İran, Irak ve Suriye'dir. Ülkemizde ise Mardin, Adıyaman ve Malatya illerinde yayılış gösterir ^(1,2,3).

Doğrudan ve tam güneş alan yerlerde oldukça iyi yayılış gösterir.

Kurak koşullarını tercih eder.

Kumlu ve taşlı topraklarda iyi gelişim gösterir.

Sıcaklık (30 °C) ve soğuklara (-30 °C) karşı toleranslıdır.

Volkanik yamaç kayalıkları, kireçtaşı tepeler, dağ bozkırı, çam ve karışık ormanların sınırlarında yetişebilir.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Pembe çiçekleri bodur yapısı ve kuraklık toleransı ile kaya bahçesi, kuru taş bahçesi ve kaya çatlakları için uygun türlerdir.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4). Edinburgh University Press.
2. Akkemik, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalları (684 s.). Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
3. TÜBİTAK Veri Tabanı (http://194.27.225.161/yasin/tubives/index.php).

F1: Mustafa GÖKMEN. https://www.inaturalist.org/observations/219493123.
F2: Mustafa GÖKMEN. https://www.inaturalist.org/observations/219493123.
F3: Mustafa GÖKMEN. https://www.inaturalist.org/observations/219493123.
F4: Mustafa GÖKMEN. https://www.inaturalist.org/observations/219493123.

Sonbaharda açık sarı bir renklenme gösteren kanaatkâr bir tür...

Acer campestre

Ova Akçağacı

Yaprğını döken, nadiren 6-7 m boylu çalı ya da 20-25 m'ye kadar boylanabilen yuvarlak tepeli bir ağaçtır. Gövde kabuğu grimtrak kahverengi olup boyuna çatlaklıdır ⁽¹⁾. Sürgünlerinde mantarimsi oluşumlar görülür. Yaprak tomurcukları karşılıklıdır. Yaprakların 5-6 cm sapı olup 5-10 cm büyüklüğünde, 3-5 loplu, lopların uçları küttür. Koparıldığında süt çıkarır ⁽²⁾. Dik duran şemsiyemsi kurullar halindeki çiçekleri sarımsak yeşil renktedir. Kanatlı nuks meyvelerde kanatlar arası 180 derecedir ⁽¹⁾. Avrupa, Kuzey Afrika, Kafkasya, Kuzey İran ve Türkiye'de yayılış gösterir. Türkiye'de Karadeniz, Marmara bölgesi başta olmak üzere alt türleri İç Anadolu Bölgesi (Sivas, Yozgat) ⁽³⁾ ve Hatay'da ⁽⁴⁾ doğal olarak yayılır.

Acer campestre subsp. *campestre* ve *Acer campestre* subsp. *leiocarpum* adında 2 alt türü vardır.

20-25 m arası boy yapmaktadır.

Işık ve yarı gölge ağacı olup, gölge ortamlara da dayanıklıdır.

Orta derecede hava nemi ister.

Derin ve balçık, kumlu-balçık toprakları tercih eder. Kirece dayanıklıdır.

İlmlim iklimlerden hoşlanır, soğuklara ve dona karşı da dayanıklıdır.

Kentsel alanlarda hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kalp tipi kök sistemi vardır, kısmen kuraklığa dayanır.

Orta genişlikte yollarda yol ağacı olarak, karayollarında ve çit bitkisi olarak, özellikle sonbahar renklenmesi nedeniyle kullanılır.

1. Vaz, M. (2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları, 197 s. KTÜ Orman Fak. Trabzon (Basılmamıştır).
2. Arşın, R. & Özkın, Z. C. (2006). Tohumlu Bitkiler, Oduşu Taksonlar, KTÜ, Orman Fak. Yayınları, Fakülte Yayın No: 19.450 s.
3. Yalıtık, F. (1971). Yeni Akçağaç (acer L.) Türleri Üzerinde Morfolojik ve Anatomik Araştırmalar, İ.Ü. Orman Fak. Yayınları No 166/1/79.
4. Avcı, M. D., & Ok, T. (2011). Ova Akçağacı *Acer campestre* subsp. *campestre*'nin Amanos Dağlarındaki doğal yayılışına ilişkin yeni tespitler. Biological Diversity and Conservation, 4(2), 15-18.
5. Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tanım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

20 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Yarı gölge alanları sever.

Yüksek nem ihtiyacı vardır.

İyi drene edilmiş, hafif asidik-nötr toprakları yeğler.

Soğuk kışlara (-20 °C'ye kadar) dayanıklıdır.

Çevre koşullarına genel olarak dayanıklıdır; ancak ağır kirlilik koşullarına karşı hassas olabilir.

Kuraklığa orta düzeyde dayanıklıdır.

Peyzaj düzenlemelerinde, park ve bahçe ağaçları olarak kullanılır. Ayrıca doğal orman ekosistemlerinin restorasyonunda rol oynar.

1. Davis, P.H. (Ed.). (1970). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 2, pp. 514). Edinburgh University Press.
2. Akkermik, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalları. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
3. URL 1. <https://florantolca.com/eukaria/gu/species.php?ID=Acer-hyrcanum>.
4. URL 2. <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:781340-1>.

Acer hyrcanum
URL 2. <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:781340-1>

Acer hyrcanum subsp. sphaerocaryum

Kasnak Akçaağacı

Ilıman iklimlerde yetişen ağaç...

Kışın yapraklarını döken, 20 m'ye kadar boylanabilen bir ağaçtır. Yapraklar 5-7 loblu ve geniş, oval şekildedir. Yapraklar yeşil renkte olup sonbaharda sarı ve kırmızı renk alırlar. Çiçekleri küçük ve yeşilimsi-sarı renktedir. Çiçekler, genellikle ilkbahar aylarında ortaya çıkar ^(1,2). Akçaağaçgiller (Sapindaceae) ailesinden bir türdür ⁽³⁾. Bu türün doğal yaşam alanı Balkan Yarımadası'ndan Lübnan'a ve Kuzey İran'a kadardır ⁽⁴⁾. Türkiye'de ise Istranca, Güney Marmara, Batı, Orta ve Doğu Karadeniz, İç Batı Anadolu, Orta Kızılırmak, Konya, Yukarı Fırat, Yukarı Murat-Van, Antalya, Adana alt bölgelerinde doğal yayılış gösterir ⁽³⁾.

15 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları sever. Yarı gölge ortamlara da dayanıklıdır.

Orta derecede hava nemi ister.

İyi drenajlı kireçli toprakları tercih eder. Sığ ve kayalık alanlarda da yetişebilir⁽³⁾.

Sıcak iklimleri yeğler, soğuklara da dayanıklıdır⁽³⁾.

Rüzgar ve ekstrem sıcaklara dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Özellikle sonbahar renklenmesi ve kanaatkar olması nedeniyle peyzaj mimarlığında tercih edilir.

1. SEKİ, N., Türkiye'de Bulunan Acer L. (Sapindaceae) Cinsinin Sistemik Revizyonu, Doktora Tezi, Kastamonu Üniv.Fen Bil.Ens.orman Müh.Anabilim Dalı,
2. Akkemik, Ü., 2020. Sapindaceae. Akkemik, Ü. (ed.) Türkiye'nin Bütün Ağaçları ve Çalları, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, s. 1206.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

Kuraklığa dayanıklı ve sonbaharı çok güzel bir akçaağaç türü...

Acer monspessulanum

Fransız Akçaağacı

Yaprğını döken, 15 m'ye kadar boylanabilen, nadiren boylu çalı ya da genellikle küçük bir ağaç olarak görünür. Kabuk gençlikte düz, koyu grimtrak kahverenkli, ileri yaşlarda boyuna pullar halinde çatlaklıdır. Yapraklar basit, 3 loplu (nadiren 5) kenarı tam ya da nadiren yüzeysel lobludur. Yaprak üzeri koyu yeşil, alt yüzü de açık yeşildir^(1,2). Yaprakları koparıncaya süt çıkarmaz. Çiçek kurulları dik durur, nisan ayında yapraklanma ile birlikte görülür. Meyve kanatları paralel, 70°'ye kadar açı yapar, bazen de kanatlar birbirine temas eder. Avrupa, Kuzey Batı Afrika ve Türkiye'de yayılış gösterir. Türkiye'de Akdeniz flora alanında 1700 m'ye kadar⁽¹⁾, Manisa, Uşak, Isparta, Burdur, Konya gibi kısmi iç bölgelerde de yayılış gösterir⁽²⁾.

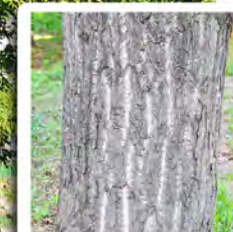

Zor şartlara dayanıklı, egzotik ve istilacı bir ağaç...

Acer negundo

Dişbudak Yapraklı Akçaağaç

Yaprğını döken 15-20 m (-25) kadar boylanabilen, geniş 10-12 m (-14) tepe taçı yapabilen, hızlı büyüyen bir ağaçtır. Gençlikte yeşilimsi olan kabuklar ileri yaşlarda boyuna çatlaklı olur. Tüysü yapraklar 3-5 (7-9) yaprakçıktan oluşur. Yaprakçıklar çok değişken formlu, tam kenarlı düzensiz dişli, loplu olabilir. Sonbaharda açık sarı sararma gösterir. Meyveleri kanatlı nuks tipi olup kanatları arasında dar bir açı vardır. Bol miktarda tohum verip çevreye yayılır. Bu nedenle doğal ortamlarının dışında dünya'da istilacı bir tür olarak kabul edilir. Kuzey ve Orta Amerika'da doğal yayılır. Türkiye'nin doğal biri türü olmamakla birlikte aşırı sıcak ve soğuga, nemli ve kuru ortamlara, fakir topraklara en dayanıklı bir bitki olması nedeniyle sorunlu alanların bitkilendirilmesinde zorunluluk halinde kullanılabilir.

15-20 m arası boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları yeğler, yarı gölgeye de dayanabilir.

Az nemli ve kuru ortamlarda yetişebilir.

Drenajı iyi, nemli ortamları tercih eder ancak kili, kumlu topraklarda da yetişebilir. Kirece toleranslıdır.

Soğuk ortamlara, dona, yaz kuraklığına dayanıklıdır.

Kentlerde hava kirliliğine, su baskını olan ortamlara dayanıklıdır.

Genellikle köklenmesi kısmen yüzeysel saçak kök yapısı da yaz kuraklığına dayanıklıdır.

Doğanın değişik tahriplerinden sonra gelen öncü bitkilerdendir. "Aureo variegatum", "Flamingo" ve "Variegatum" gibi kültür formları çok tercih edilir.

1.Var,M.,(2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları, 197 S. KTÜ Orman Fak.Trabzon (Basılmamıştır).

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

Sonbahar sararması, kısmi kızarması ve dallanışı ile çok güzel ağaç...

Acer platanoides

Çınar Yapraklı Akçaağaç

30 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Yaprığını döken, 30 m'ye kadar boylanabilen, sık dallı, geniş ve yuvarlak tepeli (15-20 m) bir ağaçtır. Kabukları gençlikte düzgün, ileri yaşlarda boyuna çatlaklıdır. Yaprakların üzere benzerlik gösteren türlere göre düzgün parlakça, canlı yeşil, her iki yüzü de çıplak olup ⁽¹⁾ 6-23 × 8-26 cm ⁽²⁾, derin 5 loblu, loplar uzunca sivri uçludur. Karşılıklı iki yaprak sapı izi uç kısımlardan birbiri ile temas ederek aralık bırakmaz. Çiçekleri yapraklanmadan önce açar, altın sarısı olup dik durur. Meyveler tüysüz, kanatlar arasında geniş bir açısı vardır (160°'ye kadar) ⁽¹⁾. Avrupa, Kafkasya, Kuzey İran, Türkiye'de 500-1900 (-2400) m'lerde yayılış gösterir. Türkiye'de Karadeniz, Marmara, Ege, Akdeniz ve Doğu Anadolu Bölgesinde yayılış gösterir ⁽³⁾.

Güneşli ortamları sever. Yarı gölge ortamlara da dayanıklıdır.

Nemli ortamları yeğler, az nemli bölgelerde de yetişebilir.

Asidik-Alkali arasındaki her tür toprakta ve verimli olmayan topraklarda da yetişebilen kanaatkâr bir türdür.

İlman ve sıcak iklimlerde bulunur, soğuğa dayanıklıdır.

Rüzgar, don ve kirliliğe dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanabilir ancak aşırı kuraklardan etkilenir.

Özellikle sonbahar renklenmesi, kanaatkâr olması, rüzgara dayanması nedeniyle peyzaj mimarlığında sıklıkla tercih edilir.

1.Yar,M.,(2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları, 197 S. KTÜ Orman Fak.Trabzon (Basılmamıştır).
2.SEKİ, N., Türkiye'de Bulunan Acer L. (Sapindaceae) Cinsinin Sistemik Revizyonu, Doktora Tezi, Kastamonu Üniv.Fen Bil.Ens.orman Müh.Anabilim Dalı,
3.Yaltrnk,F.,1971.Yerli Akçaağaç(Acer L.) Türleri Üzerinde Morfolojik ve Anatomi Araştırmalar, I.Ü.Orman Fak.Yayınları No 1661/179.

Sonbahar renklenmesi ve step koşullarına en iyi uyum sağlaması ile geleceğin bitkisi...

Acer tataricum

Tatar Akçaağacı

Yaprığını döken, genellikle 5-6 m boyunda boylu bir çalı, bazen 8-10 m'ye kadar boylan küçük bir ağaçtır. Kabuk genç yaşlarda düzgün yaşlanınca boyuna çatlaklıdır. Yapraklar koyu yeşil, sade, kenarları lobsuz, ender olarak fazla derin olmayan iki loblu, düzensiz çift katlı dişlidir. Koparılınca süt çıkmaz. Her iki yüzü de çıplaktır. Sonbaharda güzel bir kızarma gösterir ^(1,2). Çiçek kurulu dik, meyveler 3,6-8,1 cm uzunlukta, tüysüz, genellikle paralel, nadiren 10°-45°'lik açılı, ilk zamanlarda kırmızımsı ve çok estetikdir ⁽³⁾. Avrupa'dan Kafkaslara, Çin, Kore ve Japonya'ya kadar yayılış gösterir. Türkiye'de de hemen hemen her bölgede ve 1700 m yükseltiye kadar yayılır. Özellikle karasal iklim ve step bölgelerine bile dayanabilen ender ağaçlardandır ^(1,2).

8-10 m arası boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları sever.

Az nemli ve kuru ortamlarda yetişebilir.

Nemli toprakları tercih eder, kayalık yamaçlar kuru ve kireçli topraklarda da yetişebilir.

Soğuklara ve sıcaklığa oldukça dayanıklıdır.

Rüzgara, hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kuraklığa oldukça dayanıklıdır.

Özellikle sonbahar renklenmesi, kanaatkâr olması, rüzgara dayanması ve erozyon kontrol çalışması nedeniyle tercih edilir.

1.Yaltrnk,F.,1971.Yerli Akçaağaç(Acer L.) Türleri Üzerinde Morfolojik ve Anatomi Araştırmalar, I.Ü.Orman Fak.Yayınları No 1661/179.
2.Yar,M.,(2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları, 197 S. KTÜ Orman Fak.Trabzon (Basılmamıştır).
3.SEKİ, N., Türkiye'de Bulunan Acer L. (Sapindaceae) Cinsinin Sistemik Revizyonu, Doktora Tezi, Kastamonu Üniv.Fen Bil.Ens.orman Müh.Anabilim Dalı,

Sarı çiçekleri ve ince yapraklarıyla Akdeniz'in kurak yamaçlarına özgü bir çalı...

Adenocarpus complicatus

Sıyrığı

Kışın yaprağını döken, 4 m'ye kadar boylanabilen bir çalıdır ⁽¹⁾. Sürgünleri azdan yoğun tüylüye değişkenlik gösteren, seyrek ya da yoğun yapraklıdır ⁽²⁾. Yapraklar 3 yaprakçıklı, genellikle demetler halindedir. Yaprak sapları 1-10 mm, yaprakçıklar 5-25 x 2-6 mm, ters mızraksıdır. Yaprakların alt yüzü seyrek ya da sık tüylü, üst yüzü pürüzsüzdür ⁽¹⁾. Sarı renkli çiçekleri Mayıs- Ağustos aylarında açar ve sık denebilecek terminal rasemoz kurullar oluşturur ⁽²⁾. Meyveleri bakla şeklinde, 20-30 x 5 mm, dar bir şekilde dikdörtgenseldir. Üzerinde çıkıntılı bezeleri vardır ⁽¹⁾. Güneybatı Avrupa ve Akdeniz çevresinde yayılış gösterir. Türkiye'de ise; Balıkesir, İzmir, Denizli, Antalya, Hatay çevrelerindeki çam ormanlarında ve çalılıklarda, 300-1340 m yükseltiler arasında bulunur ^(1,2).

4 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ve yarı gölge alanları tercih eder ⁽³⁾.

Kuru toprakları tercih eder ⁽³⁾.

Tuzlu olmayan, asidik toprakları yeğler ⁽³⁾.

Sıcak iklimi sever. Sıcaklık göstergesi değeri 7,6'dır ⁽³⁾.

Rüzgârlara ve hava kirliliğine dayanıklıdır ⁽³⁾.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır ⁽³⁾.

Çeşitli sektörlerde yakacak malzeme olarak değerlendirilir ⁽⁴⁾. Bitkinin ve çiçeklerinin güzel görüntüsü nedeniyle süs bitkisi olarak kullanılır.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1970). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 3, pp. 34-36). Edinburgh University Press.
2. Uzun, Ö., & Örcü, Ö. K. (2020). Adenocarpus complicatus (L.) Gay türünün iklim değişimlerine bağlı günümüz ve gelecekteki yayılış alanlarının tahmini. Turkish Journal of Forestry, 21(4), 498-508.
3. <https://foraveg.eu/factsheet/default/103786>
4. <https://cantusoseeds.com/en/shop/bulk-seeds/adenocarpus-complicatus/>

F1: Ángel Fernández CANO
<https://www.inaturalist.org/observations/221207998>
F2: Miguel A. CASADO. <https://www.inaturalist.org/observations/230970250>
F3: Miguel A. CASADO. <https://www.inaturalist.org/observations/230970250>
F4: Miguel A. CASADO. <https://www.inaturalist.org/observations/230970250>

15 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş alan alanlarda en iyi şekilde gelişir. Gölge veya yarı gölge yerlerde büyüme zorlanabilir.

Nemli ve yağışlı olmayan hava koşullarını tercih eder.

İyi drene olan, hafif kireçli ve az besin maddesi içeren toprakları sever. Genellikle taşlı veya çakıllı zeminlerde iyi gelişir.

20-30 °C arasında optimal büyüme gösterir. -10 °C'ye kadar soğuğa dayanıklılık gösterir.

Rüzgarlara ve hava kirliliğine de dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır.

Bazı geleneksel tıpta kullanılan ilaçlarda bitki özü kullanılabilir. Onun dışında kurakçıl peyzajlarda süs bitkisi olarak kullanılabilir.

Aethionema alanyaе

Dikenli Kayagülü

Kuraklığa dayanıklılığıyla dikkat çeken, pembe çiçekli kayagülü...

Kışın yaprağını döken, 15 cm'ye kadar boylanabilen, tepe tacı 40 cm yarıçapa ulaşabilen bir çalıdır. Sürgünleri çıplak ve spiral dizili dikenlerle kaplıdır. Yapraklar sarmal dizili, şerit-dikdörtgen veya ters mızraksı, küt ya da kısa sivri uçlu, 1,5-6 x 1 mm, sapsız veya kısa saplıdır. Çanak yapraklar yeşilimsi-beyaz, kenarlar geniş zarımsı, taç yapraklar ters mızraksı, beyaz veya pembemsi-beyaz renkte, yaklaşık 4 mm'dir. Nisan-mayıs aylarında çiçeklenir. Meyve taşıyan saplar eksene doğru yatık, 1,5-3 mm'dir. Tohumlar 2 mm ve açık kahverengidir. Türkiye'de dağ steplerinde, kalkerli kayalık arazilerde, 1500-1600 m yükseltilerde yayılış gösterir⁽¹⁾.

Ekstrem koşullara dayanıklı, birçok iyileştirici etkiye sahip dikenli çalı...

Alhagi maurorum

Ağuldikeni

Yaprğını döken, 1 m'ye kadar boylanabilen, dikenli çalılardır. Dallar; ince tüylü ve dikenlidir. Yaprakları; basit, 10-20 x 3-4 mm boyutunda dikdörtgen formdadır. Çiçeklenme; haziran-ağustos aylarında gerçekleşir. Çiçek sapları; 1-3 mm, her birinde 1-2 küçük brahtecik bulunur. Taç yapraklar pembe renklidir. Meyvesi (bakla); 8-30 x 2-3 mm, kahverengi ve 1-9 tohumludur ⁽¹⁾. Genel yayılışı; güneydoğudur. Avrupa Rusya'sından Sincan ve Kuzey Orta Hindistan'a kadar yayılış gösterir ⁽²⁾. Türkiye'de yayılışı; Asıl Ege, Yukarı Sakarya, Orta Kızılırmak, Erzurum-Kars, Batı Karadeniz, Adana, Konya, Orta Fırat, Dicle alt bölgeleridir ⁽³⁾. Yol kenarlarında, kum tepelerinde, çöplüklerde, tuzlu ve kuru yerlerde 2330 m'ye kadar yetişebilir ^(1,4).

1 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanlara ihtiyaç duyar. Gölgede büyüyemez ⁽⁴⁾.

Nemli ortamları tercih etmez.

İyi drenajlı, hafif veya orta derecede toprağı tercih eder ^(4,5).

Sıcak iklimleri sever, soğuklara da dayanabilir.

Yüksek sıcaklıklara, dona, tuzluluğa ve kum fırtınalarına dayanıklıdır ⁽⁵⁾.

Kuraklığa dayanıklıdır ⁽⁵⁾.

Biyolojik onarım uygulamalarında kullanılabilir. Bitkinin tamamı farklı koşullarda tedavi için kullanılabilir ⁽⁴⁾.

1. Davis, P.H. (Ed.). (1970). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol. 3). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. URL 1. <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:473473-1>
3. URL 2. <https://www.florantolica.com/eukaria/gul/species.php?ID=Alhagi-maurorum>
4. URL 3. <https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Alhagi+maurorum>
5. URL 4. <https://www.cabidigitallibrary.org/doi/full/10.1079/cabicompendium.4215>
6. Nuh'un Gemiisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.

- F1: Serdar ÖLEZ. <https://www.florantolica.com/eukaria/gul/species.php?ID=Alhagi-maurorum>.
F2: Volkan YALAZAR. https://www.florantolica.com/eukaria/imag-es/640x480/005/ox542_1700803538.jpg.
F3: Serdar ÖLEZ. https://www.florantolica.com/eukaria/imag-es/640x480/005/ox542_C.jpg.
F4: Serdar ÖLEZ. https://www.florantolica.com/eukaria/imag-es/640x480/005/ox542_1717684756.jpg.

Çiçekleri, meyveleri ve sonbahar renklemeleri ile gösterişli bir çalı...

Amelanchier ovalis

Kurtağacı

Yaprğını döken, 2 m'ye kadar boylanabilen, yuvarlak formulu çalılardır ya da nadir olarak küçük ağaçlardır. Genç sürgünleri sonradan tüsüzleşir. Yapraklar, dikdörtgen ya da ters yumurtamsı, 2-5 x 1,5-3 cm'dir. Salkımlar dik, 2-8 çiçeklidir ⁽¹⁾. Çiçeklenme; nisandan hazirana yapraklanmayla birlikte ⁽²⁾. Çiçekler 25-30 mm çapında beyaz renklidir. Meyve; küresel, 6-8 mm çapında, tüsüz, gençken kırmızı, mavimsi siyah olup olgunlaştığında çiçek açar ⁽¹⁾. Genel yayılışı; Avrupa'dan Kafkasya'ya ve Kuzeybatı Afrika'yadır ⁽³⁾.

2 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Kısmi gölgede yetişir; ancak tam güneşte en iyi halini alır ⁽⁴⁾.

Nemli ortamları tercih eder.

Kireçli toprakları sever ⁽⁵⁾.

Soğuk iklim koşullarına dayanıklı olup sıcaklık isteğı azdır ⁽⁵⁾.

Farklı toprak tiplerine toleranslıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Çok güzel çiçekleri ve meyveleri ile peyzajda değerli bir bitkidir.

1. Davis, P.H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. İdizojit, M. (2019). Dendrology: cones, flowers, fruits and seeds. Academic Press.
3. URL 1. <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:721244-1>.
4. URL 2. <https://www.gardenia.net/plant/amelanchier-ovalis>
5. Çepel, N. (1988). Peyzaj ekolojisi. İ.U. Orman Fakültesi Yayınları, No: 391.

- F1: Serdar ÖLEZ. https://www.florantolica.com/eukaria/imag-es/640x480/013/ox1302_1670307890.jpg.
F2: Serdar ÖLEZ. https://www.florantolica.com/eukaria/imag-es/640x480/013/ox1302_0.jpg.
F3: Serdar ÖLEZ. https://www.florantolica.com/eukaria/imag-es/640x480/013/ox1302_1670307878.jpg.
F4: Serdar ÖLEZ. https://www.florantolica.com/eukaria/imag-es/640x480/006/ox681_1717856871.jpg.

2-4 m'ye kadar boy yapmaktadır.

İyi güneş alan, günde 6-8 saat doğrudan güneş alacağı yerleri tercih eder.

Kuru toprakları tercih eder.

İyi drene olmuş, asidik, killi-kumlu toprakları sever.

15-25 °C arası sıcaklıkta en iyi gelişimi gösterir.

Rüzgarlara ve hava kirliliğine karşı görece dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır.

Meyveleri ilaç ve gıda sektöründe kullanılırken, aynı zamanda park-bahçelerde süs bitkisi olarak kullanılmaktadır.

Amygdalus x balansae

Hacıeli Bademi

Meyveleri eczacılıkta değerlendirilen kuraklığa da dayanıklı endemik bir bitki...

Kışın yaprağını döken, 2-4 m'ye kadar boylanabilen, dikenli bir çalıdır. Genç sürgünler beyazımsı tüylü veya hemen hemen tüsüz, seyrek dikenlidir. Yapraklar eliptik ters yumurtamsı ve şeritsi, 3-4 x 1,2-1,5 cm boyutlarında, beyazımsı tüylüdür ve yaprak sapı 5-10 mm uzunluğundadır. Çiçekleri; pembe-beyaz renklerde, 2-5 cm büyüklüğünde ve tek veya gruplar halinde açar. Mart- Mayıs aylarında çiçeklenir. Çekirdekli sulu tipteki meyve yarı basık şekilde 22 x 15 mm boyutlarında, kısa saplı ve beyazımsı tüylüdür. Çekirdeğin omurgasının her iki yüzü 1-2 derin oyukludur ⁽¹⁾. İç Batı Anadolu, Yukarı Sakarya alt bölgelerinde yayılış göstermektedir ⁽²⁾.

1. Davis, P.H. (ed.), 1972. Flora of Turkey and the East Aegean Islands, Vol.4. Edinburgh: Edinburgh University Press. s.25-26.
2. <https://www.floranatolica.com/eukaria/gul/species.php?ID=Amygdalus-balansae>

F1: <https://www.plantarium.ru/lang/en/page/image/id/540362.html>

Değerli yemilere ve gösterişli bahar çiçeklerine sahip kokulu ağaç...

Amygdalus communis

Badem

Yaprak döken, 8 m'ye kadar boylanabilen, ağaç formunda bitkilerdir. Genç sürgünler tüysüz yapıdadır. Yaprakları yumurtamsı-mızraksı veya eliptik, 2,5-9 (-12) x 2-3 cm boyutlarında ve kösele yapıdadır. Yaprak sapları 10-30 mm uzunluğundadır. Çiçekleri şubat-mart arasında yapraklanmadan önce açmakta olup beyaz ya da pembe renkte ve yaklaşık 4 cm çapındadır. Meyve elips şeklinde, basık, 50 x 30 mm boyutlarında, zeytin yeşili renkte ve üzeri tüylüdür. Meşe ormanlarında, 150-1800 m'de yaygın olarak yetiştirilir. Kültür bademlerinin yabani formudur. Anavatanı Türkmenistan (Kopet dağlarının kurak ve 800-1700 m yüksekliğindeki güneybatı yamaçları ve derin geçitleri ile Özbekistan'da Tian Şan dağlarının batı yamaçlarıdır. Güneybatı ve Orta Asya'da, Avrupa'da, özellikle güneyde, süs bitkisi olarak ve yenilebilir tohumu için yetiştirilmektedir ⁽¹⁾.

8 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam güneşi tercih eder ⁽²⁾.

Nemli bölgeleri tercih etmez ⁽³⁾.

İyi drenajlı, nemli tutan tınlı toprakları tercih eder., Kuru yamaçlar, kalkerli, taşlı ve çakıllı yerlerde yetişebilir ^(2,3).

Sıcak yazlara ve ılıman kışlara ihtiyaç duyar.

Diğer meyve türlerinin yetişemediği taşlı, kireçli, besin maddelerince fakir topraklarda yetişmesi için uygundur ⁽³⁾.

Olgun badem ağaçları orta derecede kuraklığa karşı dayanıklıdır.

Çiçek güzelliği ve kokusuyla güzel bir peyzaj bitkisidir. Meyvesi, çerez, badem sütü, badem yağı ve badem unu gibi ürünlerin hammaddesidir.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. URL 1. <https://pflaf.org/user/plant.aspx?LatinName=Prunus+dulcis>
3. Okay, Y. (2023). Badem (Prunus dulcis) yetiştiriciliği: Dünya'da ve Türkiye'de badem, ekolojik istekleri, dölleme biyolojisi (Badem yetiştiriciliği ders notları, 354 s.). Antalya: Antalya Tarım Orman İl Müdürlüğü.

F1: Denis OTKYDACH <https://www.inaturalist.org/observations/149993417>
F2: Mourad HARZALLAH <https://www.inaturalist.org/observations/160604304>
F3: Mustafa GÖKMEN <https://www.florantolica.com/eukaria/gsa/species.php?ID=Prunus-amygdalus>
F4: Mustafa GÖKMEN <https://www.florantolica.com/eukaria/gsa/species.php?ID=Prunus-amygdalus>

Gösterişli çiçeklere sahip, kuraklığa ve soğuğa dayanıklı kanaatkâr bir tür...

Amygdalus orientalis

Payam

Yaprak döken, 0,5-3 m'ye kadar boylanabilen, sık dallanmış çalı formunda bitkilerdir. Genç sürgünler yoğun beyaz tüylü olup daha sonra tüysüzleşir. Yaprakları; ters yumurtamsı, ters mızraksı veya elips şeklinde, 3-4 x 1,5-2 cm boyutlarında ve beyaz tüylüdür ⁽¹⁾. Nisan-mayıs aylarında yapraklanmadan önce açan çiçekleri soluk pembe renkli, 12-15 mm çapında, kısa saplıdır. Meyveleri oval, hafifçe basık, 20 x 12 mm boyutlarında, beyaz tüylü, daha sonra tüysüz yapıdadır. Dünyada Suriye Çölü, Lübnan, Kuzey Irak, Batı İran'da yayılış gösteren tür İran-Turan flora bölgesinin elemanıdır. Doğal ortamlarında kayalık kalkerli yamaçlarda ve 600-1500 m yükseltilerde yayılış gösterir. ⁽¹⁾.

0,5-3 m arası boy yapmaktadır.

Güneşli alanlara ihtiyaç duyar ⁽³⁾.

Düşük neme toleranslıdır ⁽²⁾.

Kireç miktarı yüksek, kayalık ve kurak topraklarda yetişebilir ⁽²⁾.

Gelişmesi için sıcak yazlara ihtiyaç duyar ⁽³⁾.

Soğuğa ve tuzluluğa karşı dayanıklıdır ⁽²⁾.

Kuraklığa dayanabilir ⁽²⁾.

Yamaç ve şev stabilizasyonu, erozyon kontrol çalışmalarında ve karayolu çalışmalarında kullanılabilir ⁽²⁾.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Mutlu, B. (2020). Prunus argentea (Lam) Redh.'nin peyzaj tasarımında kullanım olanakları. Peyzaj Araştırmaları ve Uygulamaları Dergisi, 2(1), 43-50.
3. URL 1. <https://temperate.theferns.info/plant/Prunus+argentea>

F1: Mustafa GÖKMEN <https://www.florantolica.com/eukaria/gsa/species.php?ID=Amygdalus-orientalis>
F2: Mustafa GÖKMEN <https://www.florantolica.com/eukaria/gsa/species.php?ID=Amygdalus-orientalis>
F3: Mustafa GÖKMEN <https://www.florantolica.com/eukaria/gsa/species.php?ID=Amygdalus-orientalis>
F4: Mustafa GÖKMEN <https://www.florantolica.com/eukaria/gsa/species.php?ID=Amygdalus-orientalis>

Sıcak ve kuru iklimlere dayanıklı, parlak yeşil yaprakları ve kırmızı meyveleriyle bilinen bir bitki...

Arbutus andrachne

Sandal Ağacı

Herdem yeşil, boylu çalı ya da 5-6 m'ye kadar boylanabilen küçük bir ağaçtır. Yaşlı Kırmızı gövde kabuğu levhalar halinde dökülür, yerine gelen gövde yeşil-gri sonrasında ise kızıldır. Yapraklar 5-10 cm boyunda, geniş yumurta biçiminde, parlak koyu yeşil, alt yüzü mavimsi yeşildir. Kenarları tam, nadiren düzensiz dişlidir. Çiçekleri beyaz renkte, dik duran bileşik salkım şeklinde kurullar oluşturur. Çiçeklenme Mart - Mayıs aylarındadır. Meyveleri yuvarlak, 1-1,5 cm çapında, yüzeyi düzdür. Meyve rengi olgunlaştıkça turuncudan kırmızıya döner. Genel coğrafi yayılışı Doğu Akdeniz çevresidir. Türkiye'nin sahil bölgelerinde, özellikle Güney Anadolu'da makiler içerisinde, kızılçam ormanlarında, kurak kayalık yerlerde 0-800 m yükseltiler arasında görülür⁽¹⁾.

5-6 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder⁽²⁾.

Kuru ya da nemli alanları tercih eder⁽²⁾.

Asidik, nötr ya da bazik, kumlu ya da tınlı iyi drene edilmiş toprakları tercih eder⁽²⁾.

Sıcak iklimi sever. USDA Dayanıklılık Göstergesi'ne göre: 7-10⁽²⁾.

Rüzgarlara ve hava kirliliğine dayanıklıdır, erozyon önlemek amaçlı kullanılabilir⁽³⁾.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır⁽³⁾.

Meyveleri doğrudan ya da işlem görerek tüketilebilir. Bitkinin estetik görüntüsü nedeniyle süs bitkisi olarak kullanılır, bunun dışında çit bitkisi için uygundur⁽²⁾.

1. Akkemik, Ü. (Ed.). 2018. Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalları. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara. 684 s.
2. <https://plant.org/user/Plant.aspx?LatinName=Arbutus-andrachne>
3. <https://temperate.theferns.info/viewtropical.php?id=Arbutus-andrachne>

F1: İbrahim TURNA
F2: Mustafa VAR
F3: Aydın TÜFEKÇİOĞLU
F4: İbrahim TURNA

Meyvesi kadar çiçek ve sonbahar güzelliği de olan bir ağaç...

Armeniaca vulgaris

Prunus armeniaca / Kayısı

Kışın yaprağını döken, yuvarlak/yayvan taç yapısına sahip, orta büyüklükte, genellikle 5-6 m kadar yükselirse de 8-10 m kadar tepe taçı yapabilen bir ağaçtır. Yaprakları yuvarlak, oval, kenarları ince dişli, yaprak üst yüzeyi açık yeşil, alt yüzeyi mat yeşildir. Önce çiçek tomurcukları patlar, daha sonra yapraklanma görülür. Çiçekler gösterişli olup tomurcuk halinde iken açık pembe, açıldığında beyaz renklidir. Yenilebilir meyveler temmuz aylarında olgunlaşır. Meyve kabuğu sarı zemin üzerine kırmızı veya portakal renklidir. Meyveler sulu, oval ve yassıdır. Çekirdek içerisinde yer alan tohum birçok ticari çeşitte tatlı, doğal bireylerde acıdır. Anavatanı Çin ve Sibiryaya olup Vavilov Türkistan bölgesinde kayısı ormanlarından bahsetmektedir. Günümüzde yaygın olarak Çin-Ortadoğu hattında yetiştirilmektedir.

5-6 m arası boy yapmaktadır.

Vejetasyon döneminde güneşli, az yağışlı günlerden hoşlanır.

Yüksek nemden hoşlanmaz. Kurak ilkbahar ve güneşli yazları sever. Sıklıkla zamk hastalığına yakalanır.

Drenajı iyi, killi olmayan toprakları ister.

Orta meridyende uzun kış günleri olan kara ikliminden hoşlanır.

Nemli bölgeleri sever.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Çiçek, sonbahar renklenmesi ve yenilebilir meyveleri nedeniyle çok tercih edilir. Kozmetikte kullanılır.

Özçağırın, R., Ünal, A., 2003. Sert çekirdekli meyveler. Ege Üniversitesi Ziraat Fak. Yay. No: 553 İzmir.

F1: Ali İSLAM
F2: Ali İSLAM
F3: Ali İSLAM
F4: Ali İSLAM

ENDEMİK

15 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam güneşte yaşayabilir.

Sert ve kuru havalarda yaşayabilir.

İyi drenajlı, kuru, taşlı topraklarda yaşar.

Yüksek sıcaklıklarda yaşayabilir.

Eğimli, taşlık alanlarda kullanıma elverişlidir, rüzgârlı ortamlarda yaşayabilir.

Kuraklığa toleranslıdır.

Kaya bahçelerinde, kurakçıl peyzaj çalışmalarında, eğimli alanlarda kullanıma uygundur.

Astragalus condensatus

Sıkgeven

Pembe çiçekleri ve tüylerle kaplı yapraklarıyla endemik bir geven...

Yastıksı görünümde, 5-15 cm civarında büyüeyebilen, endemik bir çalıdır. Dikenli yaprak ekseninde yer alan yaprakçıkları 4-6 çift şeklinde, dar eliptik ve dikenli uçludur. Yaprakçıkları beyaz renkte, yayılan ya da basık, basit cılız tüylerle kaplıdır. Yaprak eksenini düz ve 1-3 cm, yaprakçıklar ise 3-6 mm uzunluğundadır. Mayıs-temmuz ayları arasında açan sapsız pembe çiçekleri, her yaprak koltuğunda ortalama 3 çiçek yer alacak şekilde konumlanmıştır. Küremsi görünümdeki çiçek kümeleri 5-20 çiçekten oluşur ve yaklaşık 2-3 cm çapındadır. Genellikle 900-3000 m rakım aralığındaki bozkırlarda, ormanlarda gözlemlenir ⁽¹⁾. İç Anadolu, Akdeniz, Ege Bölgeleri ve Çatalca-Kocaeli, Ergene, Güney Marmara doğal olarak yayılır ⁽³⁾.

1. Davis, P.H. (ed.), 1970. Flora of Turkey and the East Aegean Islands (ss. 159). Vol. 3. Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. URL 1. <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:476888-1>
3. Aytac, Z., Ekiç, M., Akan, H. (2012). Astragalus. Şu sitede: Bizimbitkiler (2013). Erişim: 21 Ağustos 2024. <http://www.bizimbitkiler.org.tr>

Mustafa GÖKMEN
<https://www.inaturalist.org/observations/172487216>

5-30 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş ışığını sever, ancak kısmi gölgeye de tolerans gösterebilir.

Orta nemli ya da kurak yerleri tercih eder⁽²⁾.

İyi drene olan toprakları tercih eder. Genellikle kumlu veya tınlı, nötr veya hafif alkali topraklarda iyi gelişir.

Optimum sıcaklık 15-25 derece arasındadır ancak soğuğa dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklı, erozyon önlemek amaçlı kullanılabilir⁽²⁾.

Soğuk, tuzluluk ve kuraklığa dayanıklıdır⁽⁴⁾.

İlaç ve tekstil sanayisinde kullanılır⁽²⁾. Ayrıca sakız yapımında da kullanılır⁽³⁾. Bunun yanında peyzajda süs bitkisi olarak kullanılmaktadır.

1. Davis, P.H. (ed.), 1972. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol.3. Edinburgh: Edinburgh University Press. pp.248-249.
2. Gül, A., Özçelik, H., Uzun, Ö.F., 2012. Isparta Yöresindeki Bazı Doğal Yürörtücü Bitkilerin Adaptasyonu ve Özellikleri. Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 16-2: 133-145.
3. <https://florantolca.com/eukaria/gul/species.php?id=Astragalus-gymmolobus>
4. Uyar, E. 2015. In Vitro Regeneration, Biological Activities And Phenolic Composition Of Astragalus Gymmolobus Fischer, An En-

Astragalus gymmolobus

Cıbil Geven

Kayalık alanlarda gelişen, kuraklığa dayanıklı ve yer örtücü özellikleri olan bir bitki...

Kışın yaprağını döken, yastık formu, 5-30 cm kadar boylanan bir çalıdır. Gövde dik, çatallı, ince dallıdır. Yapraklar bileşik yaprak tipinde ve 15 cm uzunluktadır. Terminal yaprakçıkların erken kaybıyla dikenli hale gelir; yaprakçıklar 5-15 mm, oval, eliptik, sivri veya küttür. Tüylü ya da tüysüz olabilen yaprakçıklar 7-10 çift şekilde dizilir. Çiçekler salkım şeklindedir ve salkımda 6-18 adet çiçek bulunur⁽¹⁾. Çiçekler beyaz renktedir ve çiçeklenme Mayıs ayında olur⁽²⁾. Brahteler 4-10 mm ve mızrak şeklindedir. Meyve bakla şeklinde ve olgunlaşınca kahverengindedir⁽¹⁾. Türkiye'de Batı Karadeniz, İç Batı Anadolu, Yukarı Sakarya, Konya, Adana alt bölgelerinde⁽³⁾, ormanlar, bozkır ve kayalık alanlarda, 1000-1800 m yükseltilerde yayılış gösterir⁽¹⁾.

5a

ENDEMİK

5-10 cm
arası boy yapmaktadır.

Güneşli ya da kısmi gölgeli yerlerde yetişir ⁽³⁾.

Nemli olmayan yerleri tercih eder ⁽³⁾.

İyi drene edilmiş, kuru toprakları tercih eder ⁽³⁾.

Karasal iklimde ve sıcak yerlerde yetişir ⁽³⁾.

Rüzgârlara ve hava kirliliğine karşı görece dayanıklıdır ⁽³⁾.

Kuraklığa dayanıklıdır ⁽³⁾.

Şekerleme yapımında, boya elde etmede, sabun elde etmede ve ilaç sektöründe kullanılır ⁽³⁾.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 3). Edinburgh University Press.
2. Parlak, N. D. (2015). Astragalus isauricus Hub.-Mor. & Matthews üzerinde farmakognozik araştırmalar (Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
3. URL 1. <https://temperate.theferns.info/plant/Astragalus+isauricus>

F1: Parlak, N. D. (2015). Astragalus isauricus Hub.-Mor. & Matthews üzerinde farmakognozik araştırmalar (Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Astragalus isauricus

Hadim Geveni

Sert dağlık koşullarda hayatta kalabilen, küçük mor çiçekleri ve gümüşü yapraklarıyla dikkat çeken bir bitki...

Kışın yaprağını döken, 5-10 cm uzunluğunda dağınık bir çalıdır. Gövde dik, ince, açık yeşil renktedir. Yaprak eksenini dikenli, 20-25 cm boyunda ve kıvrıktır. Yaprakçıklar 16-22 mm boyunda, dar eliptik, uçları dikenli, çıplak ya da birkaç basit tüylü ve 7-11 çifttir. Çiçekler yaprak koltuklarında ve sapsızdır. Çiçek kurulu dikdörtgenimsi, 4 cm çapında ve 20-30 çiçeklidir. Brakteler yaklaşık 12 mm boyunda, mızraksıdan yumurtamsıya, kayık şeklide ve çıplaktır ⁽¹⁾. Çiçeklenme haziran ayında olur. Meyve bakla şeklindedir. İran-Turan fito-coğrafik bölge elementi olan bu endemik tür, yaklaşık 1500 m yükseklikte, kireç taşı yığıntılarında yetişir. Türkiye'de Konya Hadim civarlarında görülür ⁽²⁾.

ENDEMİK

5a

10 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ya da kısmi gölgeli yerlerde yetişir.

Nemli olmayan yerleri tercih eder.

İyi drene edilmiş kuru toprakları tercih eder.

Karasal iklimde ve sıcak yerlerde yetişir.

Rüzgarlara ve hava kirliliğine karşı görece dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Bağışıklık sistemini güçlendirme özelliği dolayısı ile ilaç sektöründe kullanılır. Bazı bölgelerde hayvan yemi olarak kullanılır. Kuraklığa dayanıklı özellikleri nedeniyle, düşük su gereksinimi olan peyzaj tasarımlarında kullanılabilir.

Astragalus kirshehiricus

Kırşehir Geveni

Kuru ve taşlı arazilerde yetişen, gösterişli sarı çiçeklere sahip endemik bir tür...

Kışın yaprağını döken, 10-15 cm boylarında yastık şeklinde bir çalıdır. Yaprak ana damarı dikenli, 1-3 x 5 cm ve kıvrıktır. Yaprakçıklar dar eliptik, yoğun beyaz-basit tüylü ve 2-6 çifttir. Kulakçıklar 4-8 mm, oval-üçgensel şekilde ve tüylüdür. Çiçekler yaprak koltuklarında ve sapsızdır. Çiçekler sapsız, yaprak koltuğu başına yaklaşık 3 çiçek salkımı küresel ila oval şekilde ve 1.5-2 cm çapında ve her salkımda 20-50 çiçek vardır ⁽¹⁾. Meyve bakla şeklinde, saplı ve basıktır. Orta Anadolu'da yayılan, endemik ve İran-Turan elementi olan bu tür, tuzlu bozkırlarda, 900-1000 m yükseltilerde yayılmaktadır ⁽²⁾.

1. Davis, P.H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol. 3, pp.167-168). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. J. B. Gillett, R. M. Polhill, B. Verdcourt. 1971. Flora of Tropical East Africa.

URL 1. <https://powo.science.kew.org/taxon/um:lsid:ipni.org:names:478127-1/images>. (Erişim tarihi: 21.10.2024)

Erozyon önlemede kullanılabilen etkili bir çalı...

Astragalus microcephalus

Anadolu Kitresi

Yastıksı şekilde, 30-50 cm boylanabilen bir çalıdır ^(1,2). Tüyle kaplı, 1,5-2,5 cm uzunluğundaki dikenli yaprak ekseninde; eliptik şekilde, dikenli uçlara sahip, beyaz kaba tüylerle kaplı, 4-6 çift yaprakçık yer alır. Yaz aylarında açan mor damarlı sarı çiçekleri, sapsız ve yaprak koltuklarında 2-3 adet bulunur. Küremsi ile silindirik şeklindeki çiçek kümeleri; 10-30 çiçekten oluşur ⁽¹⁾. Doğal habitatu 850-2700 m yükseltiler arasında kalan bozkırlar, dağlar, ormanlık açıklıkları, vadiler ve meralardır ^(1,3,4). Bulgaristan'dan İran'a kadar genel yayılışa sahiptir ⁽⁴⁾. Türkiye'de Akdeniz, İç Anadolu, Doğu Anadolu Bölgeleri ve Orta, Batı Karadeniz Bölümlerinde doğal olarak yer alır ^(1,5).

30-50 cm arası boy yapmaktadır.

Güneşli alanları sever.

Kurak iklim şartlarında yetişir.

Kumlu, geçirgen toprakları sever ⁽⁴⁾.

Orta ve yüksek sıcaklıkta yaşayabilir.

Rüzgârlı alanlarda yaşamaya elverişlidir ⁽⁴⁾.

Kurak ve yarı kurak alanlarda yaşayabilir ⁽³⁾.

Sert yapılı dikenleri sayesinde geçirimsiz çit olarak, hoş görüntüye sahip grimsi yaprakları ile estetik amaçla kullanılabilir.

1. Davis, P.H. (ed.), 1970. Flora of Turkey and the East Aegean Islands (ss. 132-133). Vol. 3. Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Akkermik, Ü. (Ed.) 2018. Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalları (ss. 293). Ankara: Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
3. Koç, A. 2000. Turkish Rangelands and Shrub Culture. Rangelands, 22(4).
4. Kaya, Y. (1999). The erosion in the Firat Valley and the well growing plants in erosion area. Turkish Journal of Agriculture and Forestry, 23(1), 7-24.
5. URL 1. <https://pows.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:478648-1>.
6. Aytaç, Z., Elici, M., Akan, H. (2012). anadolukitresi. Bizimbikiler (2013). <http://www.bizimbikiler.org.tr>.
F1: Mustafa GÖKİMEN <https://www.inaturalist.org/observations/90751873>
F1: Mustafa GÖKİMEN <https://www.inaturalist.org/observations/90751873>
F1: Mustafa GÖKİMEN <https://www.inaturalist.org/observations/90751873>
F1: Mustafa GÖKİMEN <https://www.inaturalist.org/observations/90751873>

15-25 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş alan yerleri sever.

Kurak iklimlerde yaşar.

Taşlı, geçirgen toprakları sever.

Yüksek sıcaklıklarda yaşayabilir.

Yüksek rakımın hava şartlarına toleranslıdır.

Yarı kurak ve kurak alanlarda yaşayabilir ⁽⁴⁾.

Kurakçıl peyzaj çalışmalarında, kaya bahçelerinde kullanıma uygundur.

1. Davis, P.H. (ed.), 1970. Flora of Turkey and the East Aegean Islands (ss. 145). Vol: 3. Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Babalik, A. (2009). Isparta yöresinde arazi kullanımına ilişkin sorunlar. Türk Ormancılık Dergisi, 3(1), 63-81.
3. URL 1. http://194.27.225.161/yasin/tubives/index.php?sayfa=1&tax_id=2660.
4. Uzun, A., Uzun, SP, & Durmaz, A. (2019). Coğrafi bilgi sistemleri (CBS) ile Kahramanmaraş'ta (Türkiye) Astragalus türlerinin dağılımı ve zenginliğinin mekansal analizleri. Türkiye Orman Bilimleri Dergisi, 3 (1), 37-59.
5. Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.
Mustafa GÖKMEN
<https://www.inaturalist.org/observations/122616059>.

Astragalus micropterus

Serçe Geveni

Gri renkte yaprakçıkları ve pembe çiçekleriyle öne çıkan bir endemik...

Yastıksı görünümde, 15-25 cm kadar boylanan, endemik bir çalıdır. Düz ya da kavisli şekilde görülen dikenli yaprak eksenleri 5-8 cm uzunluğundadır. Yaprak ekseninde karşılıklı 4-6 çiftten oluşan, dikenli uçlara sahip yaprakçıklar; beyaz renkte, ara ara uzun görülebilen çok az basit kaba tüylerle kaplı, 9-20 mm uzunluğunda, dar eliptik ya da eliptik görünümündedir. Haziran-Temmuz ayları arasında açan sapsız pembe çiçekleri, her yaprak koltuğuna 2-3 adet gelecek şekilde konumlanmıştır. Ortalama 3 cm çapa ve küresel şekle sahip olan çiçek kümeleri, 10-20 çiçekten meydana gelir ⁽¹⁾. Doğal olarak 850-1860 m yükseltiler arasındaki bozkır ve taşlık alanlarda yer alır ^(1,2). Türkiye'nin Kahramanmaraş, Isparta, Konya, Kastamonu, Eskişehir, Ankara ve Amasya illerinde doğal yaşam alanlarına sahiptir ^(1,3).

DOĞAL

4a

Çiçek ve meyve güzelliği olan, step koşullarına en iyi uyum sağlayan çalılardan...

Berberis crataegina

Siyah Meyveli Karamuk

Yaprağını döken, 2 m'ye kadar boylanabilen, dikenli küçük bir çalıdır. Dikenler genellikle yapraklardan daha kısadır. Genç sürgünler parlak koyu vişne çürüğü-kahverengi, üzerinde siyah lentiseller yoktur. Yapraklar sade, 1-4 cm dar ters yumurtamsı, genellikle boyu eninden 3 kat daha uzun, kenarları düz ya da testere dişlidir. Mayıs-haziran ayları arasında açan parlak sarı çiçekleri ile dikkat çeker. Meyveler önce kırmızı, sonra siyaha döner. Ekşimsi olup yetiştiği bölgelerde yenir ve ekşilik olarak limona benzediğinden limon yerine yemeklere konulur. İran, Afganistan ve Türkiye'de doğal olarak yayılır. Türkiye'de, 800-1500 m yükseltiler arasında, özellikle step bölgeleri olmak üzere ^(1,2) (İç Batı Anadolu, Konya, Dicle alt bölgelerinde), Yukarı Sakarya, Orta Kızılırmak, Antalya, doğal yayılış göstermektedir ⁽³⁾.

2 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları sever.

Az nemli ve kuru ortamlarda yetişebilir.

Kayalık yamaçlarda, kuru ve kurak topraklarda yetişebilir.

Soğuklara ve sığağa oldukça dayanıklıdır.

Rüzgara ve hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kuraklığa oldukça dayanıklıdır.

Özellikle kanaatkâr olması ve rüzgara dayanması sebebiyle erozyon kontrol çalışmalarında kullanılabilir. Meyvelerinde organik asitler, tanen, C vitamini ve yüksek oranda antosiyanin içermektedir ⁽⁴⁾.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol. 1). Edinburgh University Press, Edinburgh.
2. Arşın, R., & Özkan, Z. C. (2006). Tohumlu Bitkiler, Odunlu Taksonlar. KTÜ, Orman Fakültesi Yayınları (Fakülte Yayın No:19, 450s.).
3. URL 1. <https://www.florantolica.com/eukarya/gul/species.php?id=Berberis-crataegina>
4. Devesi, A., Özkan, M. (2022). Berberis crataegina Meyve Ekstraktının Antitoksik ve Antioksidan Etkisinin Araştırılması. KSÜ Tarım ve Doğa Dergisi, 25 (Ek Sayı 2), 335-341.
F1: Serdar ÖLEZ <https://www.florantolica.com/eukarya/gul/species.php?id=Berberis-crataegina>
F2: Mustafa GÖKMEN
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

Yoğun dikenleri ve yazın açan canlı sarı çiçekleri ile dikkat çeken, dayanıklı bir bitki...

Calicotome villosa

Keçiboğan

Kışın yaprağını döken, 3 m'ye kadar boylanabilen, dik bir çalıdır. Dallar sarmal, genç sürgünler yoğun tüylerle kaplıdır ⁽¹⁾. Dikenler ince narin yapılıdır ⁽²⁾. Yapraklar üç yaprakçığa sahiptir. Yaprakçıklar ise 5-15 mm, ters yumurtamsı, alt yüzü yoğun tüylü, üst yüzü tüsüzdür ⁽¹⁾. Sarı renkli çiçek kurulu çoğunlukla şemsiyemsi kümeler halinde, 3-5, nadiren 12'ye kadar çiçeklidir. Çiçeklenme mart-haziran aylarıdır. Meyve bakla tipi, 30-50 x 8-10 mm'dir ^(1,3). Güney Avrupa, Kuzey Afrika, Korsika ve Doğu Akdeniz ülkeleri ile Anadolu'da yayılış gösterir ⁽²⁾. Ülkemizde makilik alanlarda, taşlık yamaçlarda, sahilden 900 m yükseltilere kadar yayılış gösterir ⁽¹⁾.

3 m'ye kadar boy yapmaktadır.

İyi güneş alan yerleri tercih eder ⁽⁴⁾.

Kuru alanları tercih eder ⁽⁵⁾.

Asidik, nötr ya da bazik, kumlu ya da tınlı iyi drene edilmiş toprakları tercih eder ⁽⁴⁾.

-5 ila -10°C'ye kadar düşen kısa ömürlü sıcaklıklara dayanabilir USDA Soğuğa Dayanıklılık: 7-10 ⁽⁵⁾.

Rüzgarlara ve hava kirliliğine karşı dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır ⁽⁴⁾.

Dikenli bir bitki olarak alçak boylu çit oluşturmada tercih edilebilir. Çiçeklerinin estetik görüntüsü sebebiyle süs bitkisi olarak tercih edilir.

1. Davis, P.H. (ed.), 1970. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol.3. Edinburgh: Edinburgh University Press. pp.33-34.
2. Akkermik, Ü. (Ed). 2018. Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalılar. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara. 684 s.
3. <https://www.floradatolica.com/eukaria/gu/species.php?ID=Calicotome-villosa>
4. <https://pfla.org/User/Plant.aspx?LatinName=Calicotome-villosa>
5. <https://temperate.theferns.info/viewtropical.php?id=Calicotome-villosa>
F1: Jacques Turner-Moss, iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/235135782>
F2: Murat Kurtel, iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/236078175>
F3: <https://www.inaturalist.org/observations/233492585>
F4: Luis González Gallego, iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/234113341>

Akdeniz iklimine özgü, tüylü yaprakları ve ince çiçekleriyle zorlu çevre koşullarına uyum sağlamış bir tür...

Camphorosma monspeliaca

Ezgen

Herdem yeşil, 60 cm'ye kadar boylanabilen bir çalıdır ⁽¹⁾. Gövde dik, gri renkte, ince yapılıdır ve ezildiğinde aromatik koku yayar ⁽²⁾. Yapraklar iki sıralı sarmal dizilişli, sert biz şeklinden iğnemiye doğru, tabanda düzleşmiş, bariz ana damarlı, 0.3- 0.6 cm'dir ^(2,3). Çiçekler çok küçüktür, göze çarpmayan, koltuk altlarında kümelenmiştir, taç yaprağı yoktur, çiçekler 0.2 cm'dir ⁽²⁾. Temmuz ayında çiçek açar ⁽¹⁾. Meyve basık, ters yumurtamsı veya uzamış, siyah renktedir ^(3, 4). Avrasya, Kuzey Afrika ve Urallar'ın güney steplerinde yayılış gösterir ⁽³⁾. Ülkemizde kumlu ve tuzlu bozkırlarda, sahilden 3000 m yükseltilere kadar yayılır ⁽⁴⁾.

60 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

İyi güneş alan yerleri tercih eder ⁽⁵⁾.

Kuru yerleri tercih eder ⁽⁵⁾.

Asidik, nötr ya da bazik, kumlu iyi drene edilmiş toprakları tercih eder ⁽¹⁾.

Soğuğa karşı dayanıklıdır ancak büyümek için sığağa da ihtiyaç duyar ⁽⁵⁾.

Rüzgarlara ve hava kirliliğine karşı görece dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır ⁽¹⁾.

Bitkinin özütü astım gibi çeşitli hastalıklar için ilaç üretiminde kullanılmaktadır. Uçucu yağ elde edilmektedir ⁽⁶⁾.

1. <https://pfla.org/User/Plant.aspx?LatinName=Camphorosma+monspeliaca>
2. <https://www.treesandshrubsline.org/articles/camphorosma/camphorosma-monspeliaca/>
3. Akkermik, Ü. (Ed). 2018. Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalılar. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara. 684 s.
4. Davis, P.H. (Ed.). 1967. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol. 2, pp. 314-315. Edinburgh: Edinburgh University Press.
5. Gendens, R., 1994. Scented Flora of the World. Robert Hale, London.
6. <https://temperate.theferns.info/viewtropical.php?id=Camphorosma+monspeliaca>
F1: Vedim66. <https://www.inaturalist.org/observations/172880983>
F2: Yves BAS. <https://www.inaturalist.org/observations/224586690>
F3: Klara KLINOVSKÁ. <https://www.inaturalist.org/observations/218097838>
F4: Sebastian CATO. <https://www.inaturalist.org/observations/216668961>

Gastronomi için değerli olan estetik bir yer örtücü...

Capparis spinosa

Kebere

Yatay formda yayılan, hızlı büyüyen, 50-100 cm (-300 cm) arası boy yapabilen, dikenli, herdem yeşil bir çalıdır. Yapraklar yuvarlak veya çok geniş oval biçimli ve yaprak diplerinde kısa dikenler bulunur ⁽¹⁾. Çiçekler zayıf zigomorfik formdadır. Mayıs-eylül (ekim) ayları arası açan gösterişli çiçekleri beyaz renkli ve hoş kokuludur. Meyve 3-6 cm boylarında yeşil renkli, eliptik, üzüm, çok tohumlu kapsüldür ⁽¹⁾. Derin ve geniş bir kök sistemine sahiptir. Doğal yayılış alanlarında 3000 m'ye kadar yükseltilerde yetişebilir ^(1,2). Kebere, diğer adıyla kapari, antik dönemlerden beri tanınan, gıda ve tıbbi amaçlarla kullanılan değerli bir bitkidir ⁽³⁾.

50-100 cm arası boy yapmaktadır.

Tam güneşli alanları tercih eder.

Kuru veya orta nemli toprak tercih eder.

İyi drene edilmiş, hafif asitliden çok alkali topraklara kadar birçok alanda, kayalık ve kumlu topraklarda gelişebilir ⁽⁴⁾.

Ortam sıcaklığı -5 ile -10 °C üzerindeki bölgelerde yaşar.

Fakir ortamlara dayanıklıdır. Yıllık gündüz sıcaklığının 13 - 27 °C aralığında olduğu bölgelerde en iyi şekilde büyür ⁽²⁾.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Erozyon kontrolü için uygun bir yüzey kapatıcıdır. Yapraklar, meyveler, genç sürgünler yenilebilir özelliktedir. Tıbbi aromatik kullanımları bulunur.

1. Davis, P. H. (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 1, pp. 496-497). Edinburgh University Press, Edinburgh.
2. <https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Capparis-spinosa>
3. Yılmaz Kolancı, B. (2020). Antik Dönemde Kapari Bitkisi (Capparis spp.). In: Anadolu Prehistoriyasına Adanmış Bir Yaşam: Jak Yakar'a Armağan - Bars Gür - Semra Dalkılıç (ed.). Bilgin Kültür Sanat Yayınları, s:263-272. Ankara.
4. <https://pfla.org/user/Plant.aspx?LatinName=Capparis-spinosa>

F1: Francisco Flores <https://www.inaturalist.org/observations/241424985>
F2: Mustafa VAR
F3: <https://www.inaturalist.org/observations/47487586>
F4: <https://www.inaturalist.org/observations/47487586>

Kurak ve rüzgârlı alanlarda hayatta kalabilen, geniş ve parlak yapraklarıyla etkileyici bir çalı...

Caragana grandiflora

Karagana

Kışın yaprağını döken, 1 m'ye kadar boylanabilen dikenli bir çalıdır. Gövdesi dik, gri-kahverengi ve dikenlidir. Dikenlere genç gövdelerde daha çok rastlanır. Yapraklar 1-2 çift yaprakçıktan oluşur. Yaprakçıklar kaşık şeklinde, 8-10 x 3 mm boyutlarında, grimsi, çok dikenciklidir. Çiçekler 18-20 mm ve sarı renkte, nisan-haziran aylarında açar. Meyve üzüm, ortalama 5 cm ve sarkıktır ⁽¹⁾. Dünyada Türkiye, Pakistan, Afganistan, Rusya ve Kafkasya'da yayılış göstermektedir. Türkiye'de Konya, Artvin ve Erzurum illerinde 1200-1500 m yükseltilerde, kuru kayalık yamaçlarda yayılmaktadır ⁽²⁾.

1 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam güneşli alanları tercih eder. Günde en az 6-8 saat doğrudan güneş ışığı almalıdır.

Kurak iklim koşullarına iyi adapte olmuştur ve su stresine karşı dayanıklıdır ⁽³⁾.

İyi drene olmuş, 7,5-7,6 pH seviyesine sahip toprakları sever. Kumlu veya killi topraklarda da yetişebilir ⁽³⁾.

Soğuk iklimlere dayanıklıdır. Genellikle -30°C'ye kadar dayanabilir.

Güçlü kök sistemi sayesinde rüzgârlı alanlarda iyi bir şekilde dayanabilir. Dalları rüzgâra karşı esneklik gösterir. Kentlerde hava kirliliğine karşı dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır, ancak genç fidanlar için düzenli sulama önemlidir ⁽³⁾.

Kök sisteminin güçlü olması, hava kirliliğini absorbe etmesi, ekolojik koşullara uyum sağlaması ve estetik görünümü nedenleri ile doğal alanların restorasyonunda ve peyzaj tasarımlarında tercih edilmektedir ⁽³⁾.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1970). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol. 3, pp. 47). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Akkemik, U. (Ed.). 2018. Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalılar. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara. 684 s.
3. Mousavi, M., Mahdavi, K., Ahmadi, A. 2011. Autecology of Caragana grandiflora Case study: Poldash, West Azarbaijan-Iran.

F1: Orif FRAGMAN-SAPIR. <https://www.inaturalist.org/observations/210172127>
F2: Pavel GORBUNOV. <https://www.inaturalist.org/observations/99119753>
F3: Ramazan MURTAZALIEV. <https://www.inaturalist.org/observations/20393218>
F4: Pavel GORBUNOV. <https://www.inaturalist.org/observations/58662417>

Dolgun gövdeli geniş ve dağınık tepeli bir ağaç...

Castanea sativa

Kestane

Kışın yaprağını döken 30 m'ye kadar boylanabilen ^(1,2). Gövde kabuğu önceleri düzgün zeytinimsi esmer, sonraları esmer gri renkli, parçalı yukarıdan aşağıya doğru yarılmış durumdadır ⁽²⁾. Genç sürgünler koyu kırmızımsı kahverengi, önceleri sık tüylü sonraları seyrek tüylü ya da tüysüzdür ^(1,2). Yapraklar uzun mızrakımsı ila dikdörtgensel-elips şeklinde, sivri uçlu kenarları keskin kaba dişli, taban kama şeklindedir. Üst yüzü parlak yeşil ve tüysüz, alt yüzü soluk yeşil, önceleri gri yıldızsı-tüylü, sonraları tüysüzdür ^(1,2). Haziran – temmuzda açan erkek çiçekler dik duran kedicikler halinde dişileri ise genellikle bunların diplerinde yer alır ⁽²⁾. Meyve küre şeklinde ⁽¹⁾, meyveleri saran kupula ince, batıcı, sık dikenlerle kaplıdır ^(1,2). Güney Avrupa, Kafkasya, Batı, Orta ve Kuzey Avrupa'nın bazı bölgelerinde ve Türkiye'de Kuzey Anadolu'da yaygın, Batı'da ve nadiren Güney Anadolu'da, Adalar'da 30-1500 m yükseltilerde yayılış gösterir ⁽¹⁾.

30 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli, yarı-güneşli alanları tercih eder, yarı-gölge alanlara dayanabilir ⁽³⁾.

Ilıman iklim bölgelerini ve nemli alanları tercih eder ^(4,5,6).

Toprak isteği yönünden toleranslı olup, derin, orta derecede verimli, asidik ve drenajı iyi toprakları tercih eder ^(4,6).

Düşük sıcaklıklara (-30°C kadar) dayanabilmektedir. Ancak aşırı soğuklara, ilkbaharın geç ve sonbaharın erken donlarına karşı hassastır ^(5,6).

Deniz etkisine toleranslıdır ⁽⁴⁾.

Yaz kuraklığından etkilenir ^(5,6).

Peyzajda soliter olarak ya da gruplar halinde kullanılır, iyi bir kitle ağacıdır ⁽³⁾. Ağacın farklı kısımlarının ilaç sanayinde, gıda, kozmetik alanlarında ve odun özelliğinden dolayı endüstriyel alanda kullanımı vardır ⁽⁷⁾.

1. Davis, P.H. (ed.), 1982. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol: 7. Edinburgh: Edinburgh University Press, s.639.
2. Anşın, R., Özkan, C.Z., 1993. Tohumlu Bitkiler (Spermatophyta) Odlusu Taksonlar. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi. Genel yayın no: 167, Fakiülte yayın no: 13. Karadeniz Teknik Üniversitesi Basımevi.
3. Pamuk, B., 1992. Bitki Materyali 1. Ağaç ve Ağaççıklar. İstanbul.
4. <https://pflid.org/user/plant.aspx?latinname=Castanea+sativa>
5. Duran, C., 2016. Bartın-Sinop İleri Arası (Türkiye'nin Kuzeyi) Alandaki Kestane (Castanea sativa Mill.) Ormanlarının Dağılımı. TÜCAUM Ulusal Arası Coğrafya Sempozyumu, International Geography Symposium 13-14 Ekim, Ankara.
6. Yiğit, N., Topuçoğlu, O., Öztürk Pulatoğlu, A., Sönmezözü, F., Er, A., 2022. Kestane Ormanları ve Kestane Bahi Üretimi El Kitabı. İhtisastan Saha Kitap Serileri Kustanmonu.

Çiçek güzelliği ve kış boyu bitkiyi süsleyen meyve kurulları ile orta boy bir ağaç...

Catalpa bignonioides

Katalpa

Yaygın dallı 10-15 m (-20) boy ve 6-10 m yuvarlak taç yapan hızlı büyüyen orta boy bir ağaçtır. Kabuk açık gri-kahverengi, ince uzunlamasına çatlaklıdır. Yapraklar açık yeşil renkte, uzun saplı, 10-20 cm büyüklükte yürek şeklinde ve tam kenarlıdır. Bazılarında küçük bir çift lobu olabilir. Sonbaharda etkili bir sararma yapmaz ^(1,2). Çiçekler beyaz renkli, çan şeklinde, dik duran bileşik salkım tipinde olup 15-20 cm. büyüklüğündedir. Haziran-temmuz arası açar. Meyve kurulları 30-40 cm uzunluğunda 6 ila 8 mm kalınlığa ince pipet gibi sarkık önce yeşil olgunlaşınca kahverengi olup, kış boyu bitki üzerinde kalırlar. Amerika'da Alabama, Florida, Georgia, Louisiana, Mississippi, Texas, Vermont'ta yayılış gösterir. Türkiye'de -20°C'ın altına düşmeyen bölgelerde kullanılabilir.

10-15 m arası boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları tercih eder, kısmen gölge ortamlara da uyum sağlayabilir.

Nemli ve yarı nemli ortamlarda yetişebilir.

Genel olarak kanaatkardır, verimli toprakları yeğlemekle birlikte kireçli topraklara, hafif nemli, ağır killi topraklara da toleranslıdır.

Sıcak ve ılıman iklimleri yeğler, Dona dayanıklıdır ancak şiddetli donlardan zarar görebilir.

Endüstriyel alanlardaki ve kentsel iklimlere dayanıklıdır. Rüzgardan korunaklı mekanları yeğler.

Kuraklığa orta derecede dayanıklıdır.

Yuvarlak formunun dışında "Aurea", "Globosum" ve "Nana" gibi kültüvarları form ve çiçek güzelliği için kullanılabilir. Erozyon kontrol amacıyla da kullanılmaktadır.

1. Var, M. (2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları, 197 s. KTÜ Orman Fak. Trabzon (Basılmamıştır).
2. Anşın, R., Terzioğlu, S., 1998. Doğu Karadeniz Bölgesinin Özellikle Trabzon Yöresinin Egzotik Ağaç ve Çalınları. KTÜ, Orman Fakültesi, Fakiülte Yayın No: 29.
3. <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:30194969-2>

35-40 m
arası boy yapmaktadır.

Tam bir ışık ağacıdır. Yanı gölgeye kısmi dayanabilir.

Hava nemi isteği azdır.

Oldukça kanaatkardır. Doğal olarak siğ, taşlı, kalkerli, kuru topraklarda yetişir.

Sıcaklık isteği yüksek olmakla birlikte Orta Anadolu şartlarına bile dayanıklıdır.

Donlara ve rüzgâra dayanıklı, kentsel hava kirliliğine hassastır.

Kurağa dayanıklıdır.

Form ve bazı kültürlerinin de renk güzelliği ile peyzajda soliter ve gruplar halinde kullanılır. Odunu değerli olup yüzyıllardır çeşitli amaçlarla kullanılmaktadır.

1. Var, M. (2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları (197 s.). KTÜ Orman Fakültesi, Trabzon (Basılmamıştır).
2. Anşın, R. & Özkan, Z. C. (2006). Tohumlu Bitkiler, Odursu Taksonlar KTÜ Orman Fakültesi Yayınları (Yayın No:19, 450 s.).

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

Renk, form ve kuraklığa dayanıklılığı ile estetik ve fonksiyonel kullanılan bir doğal türümüz...

Cedrus libani

Katranağacı

Herdemyeşil, 35-40 m'ye kadar boylanabilen, gençlikte piramit, orta yaşlarda geniş piramit formu bir ağaçtır. Kabuk grimtrak kahve, yaşlanınca kalın ve boyuna çatlaklıdır. Yapraklar uzun, sürgünlerde teker teker, kısa sürgünlerde ise buket halinde 10-20 (-30) adeti bir arada, 1-3,5 cm uzunluğunda koyu yeşil, boz yeşil, bazı doğal bireylerinde mavidir⁽¹⁾. Erkek çiçekler silindirik, 5 cm uzunluğunda, sarı renkli, dişi çiçekler çiçekle evrelerine 1-1,5 cm yeşilimsi renkte, 26 ayda olgunlaşan kozalakları fıçı şeklinde 8-10 (-14) cm boy, 4-6 cm eninde sürgün üzerinde dik durur, üzeri reçineli olup olgunlaşınca dağılırlar⁽²⁾. Lübnan, Suriye ve asıl yayılışını Türkiye'de (Akdeniz bölgesinde özellikle Toroslarda 800-1000 m'den 2000 m'ye kadar, ayrıca lokal olarak Tokat'da (Niksar, Erbaa, Çatalan)) yayılış gösterir.

Kentsel alanlar için ideal bir süs bitkisi...

Celtis glabrata

Sin: Celtis planchoniana / Dahum

Yuvarlak tepeli, yaprak döken, 3-5 (-8) m arası boy yapabilen, çalı veya küçük bir ağaçtır. Dalları tüysüz, parlak, kestane-kahverengidir. Yapraklar 2,5-8 x 2-5 (-6) cm boyutlarında, geniş veya dar oval biçimde, yaprak tabanı belirgin şekilde çarpık, sivri damla uçlu ve kenarları testere (bazen dilimli) dişlidir⁽¹⁾. Çiçekler yeşilimsi-beyaz renkli, uzun saplı, taç yapraklar 4-5 parçalıdır. Mart-nisan (mayıs) arası çiçeklenir. Meyvesi küre formu, sarı-turuncu renkli, yaklaşık 5 mm çapındadır⁽¹⁾. Genellikle deniz seviyesinden 650-1800 m yükseltiye kadar iç kesimlerdeki uçurumlar ve dağ yamaçları dahil olmak üzere kuru ve kayalık alanlarda yayılır⁽¹⁾. Türkiye'de Batı Anadolu dışında yaygındır^(1,2). Dahumun meyveleri kuşlar ve memeliler için de besin kaynağıdır^(3,4).

3-5 m
arası boy yapmaktadır.

Güneşli, yarı gölge yerleri tercih eder.

Kuru veya nemli toprak tercih eder.

İyi drene edilmiş, verimli tınlı toprağı tercih eder. Açık kayalık, taşlık yamaçlar, vadiler, kuru ve kayalık yerlerde yetişir⁽³⁾.

Soğuklara ve dona dayanıklıdır.

Kuraklığı tolere edebilir. Dona karşı hassas değildir. Uzun ömürlüdür. Çok az bakım gerektirir.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Form, ölçü, doku ve sonbahar renkleri gibi estetik özellikleriyle peyzajda kullanılabilir. Meyvesi yenilebilirdir. Ahşabı değerlidir⁽³⁾.

1. Davis, P. H. (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7, pp. 649-652). Edinburgh University, Edinburgh.
2. Press. <https://www.floratanolca.com/eukaria/gui/species.php?ID=Celtis-planchoniana>
3. URL 1. <https://pfla.org/user/Plant.aspx?LatinName=Celtis>
4. URL 2. <https://temperate.thelems.info/plant/Celtis-planchoniana>

F1: <https://www.inaturalist.org/observations/103814041>
F2: <https://www.inaturalist.org/observations/96837459>
F3: <https://www.inaturalist.org/observations/25774970>
F4: <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:851062-1/images>

Arılar için polinasyon destekleyici, estetik bir ağaççık...

Celtis tournefortii

Dardağan

Kışın yaprağını döken, 6 (-8) m'ye kadar boy yapan, çalı veya küçük bir ağaçtır. Sürgünleri tüylüdür. Yapraklar 2-6 x 1,5-4,5 cm boyutlarında, genişçe oval biçimli, tabanı genellikle çarpık, uçları sivri, kenarları ise testere dişli veya kertiklidir ⁽¹⁾. Yaprakların üst yüzü tüysüz, mat mavi veya mat mavi-yeşil, alt yüzü hafif tüylü ve daha açık renklidir ⁽²⁾. Çiçekler yeşilimsi beyaz renkli ve çiçek sapı 0,5-1,5 (-2) cm uzunluğundadır. Mart-nisan (mayıs) arası çiçeklenir. Çekirdekli sulu tipteki meyve küresel formu, sarı veya turuncu renkli ve 9-12 mm çapındadır. Türkiye'de 300-1500 m yükseltilerde, açık kayalık ve yamaç yerlerde görülür ⁽¹⁾. Dünyada Güneydoğu Avrupa'dan Batı Asya'ya kadar yayılış gösterir ⁽¹⁾.

6 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli yerleri tercih eder. Gölgede yetişemez.

Kuru veya nemli toprak tercih eder.

İyi drene edilmiş, verimli tınlı toprağı tercih eder. Hafif asitli, bazik, besin açısından zayıf topraklarda, kumlu ve taşlık alanlarda da yetişebilir ⁽³⁾.

Ortam sıcaklığı -10 °C üzerindeki bölgelerde yaşar.

Uzun ömürlüdür. Az bakım gerektirir. Fakir ortamlarda yetişebilen kanaatkâr bir türdür ⁽⁴⁾.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Hem fonksiyonel hem de estetik bakımdan peyzaj bitkilendirmelerinde kullanılabilir. Meyvesi çiğ tüketilebilir. Ahşabı değerlidir ⁽³⁾.

1. Davis, P. H. (1962). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7, pp. 649-652). Edinburgh University Press, Edinburgh.
2. Akkemik, Ü. (2014a). Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaçları ve Çalları, I. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
3. <https://temperate.theflora.info/viewtropical.php?id=Celtis-tournefortii>
4. <https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Celtis-tournefortii>
F1: Ahmet DEMİRTAŞ https://www.florantolica.com/eukaria/imag-es/640x480/005/xc549_A.jpg
F2: Dubravko DENDER <https://www.inaturalist.org/observations/221501871>
F3: Fotis SAMARTAKIS <https://www.inaturalist.org/observations/1011029855>
F4: Ahmet DEMİRTAŞ https://www.florantolica.com/eukaria/imag-es/640x480/005/xc549_1603776213.jpg

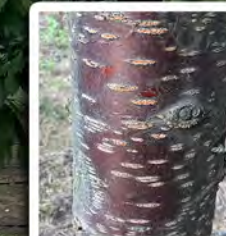

Kabuk, çiçek, meyve ve sonbahar renkleri ile vazgeçilmez bir peyzaj bitkisi...

Cerasus avium

Sin: Prunus avium / Kiraz

Kışın yaprağını döken, dikine gelişen bazen de yuvarlak-yayvan taçlı ağaçlardır. 12 m'ye kadar boylanabilir. Dik ve düzgün gövde oluşturur. Gövde kabuğu genç ağaçlarda düzgün, dalgasız; ilerleyen yaşlara doğru pürüzlü, dalgalı, çatal kısımlarda çatlamış durumdadır. Gövde ve dallar üzerinde gövde çapına paralel uzanmış lentiseller bulunmaktadır. Seyrek bir dallanma gösterir. Dalları dar açılı gelişmeye eğilimlidir. Bitki üzerinde fazla sayıda buket dalı bulunur. Çiçek tomurcukları ve odun tomurcukları ayrıdır. Çiçek tam teşekküllü erselik yapıdadır. Kiraz çiçekleri genellikle 2 veya daha yaşlı dallar üzerinde mayıs buketlerinde meydana gelir. Çiçekte taç yapraklar genellikle beyaz ve gösterişlidir. Meyveler uzun saplı küresel kalp şeklindedir. Kirazın anavatanı İran, Kafkaslar ve Anadolu olarak bilinir ⁽¹⁾.

12 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Işık isteyen bir bitkidir.

Yüksek nemden hoşlanmaz. Yüksek nemde meyvelerde çatlama meydana gelir.

Derin, kolay işlenen kumlu-tınlı toprakları sever.

Kışın -20 °C'ye dayanabilir. Çiçekler açtığı anda -1,8 °C'de zarar görür.

İlman iklim kuşağının meyve ağacıdır.

Kuraklığa orta derecede dayanıklıdır.

Taze sofralık olarak değerli bir meyvedir. Gösterişli çiçek yapısı ile kaldırım ve yol kenarlarında kullanılır.

1. Özçağırın, R., & Ünal, A. (2003). Sert çekirdekli meyveler. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları (Yayın No: 553), İzmir.

F1: Ali İSLAM
F2: Ali İSLAM
F3: Ali İSLAM
F4: Ali İSLAM

Beyaz renkli güzel kokulu çiçeklere sahip, erozyon kontrolünde kullanılabilecek ağaç...

Cerasus mahaleb

Mahlep

Yaprğını döken, 10 m'ye kadar boylanabilen, yuvarlak formu ağaçlardır. Kabuk uzunlamasına çatlaklıdır. Yapraklar; daireselden geniş yumurtamsıya kadar, 3-6 cm uzunluğunda, üstte parlak yeşil, altta orta damar tüylüdür ⁽¹⁾. Çiçeklenme; nisan-mayıs ayları arasında yapraklarla birlikte olur ⁽²⁾. Çiçekler; 1,5 cm genişliğinde, hoş kokulu ve beyaz renklidir. Meyveler; sert çekirdekli, küresel-oval, tabanda sığ basık, olgunlaşmamış hali yeşil, kırmızı ve koyu mor, olgun hali ise siyah, tüysüz, pürüzsüz, parlak, 8-10 mm çapındadır ^(1,2). Genel yayılışı; Avrupa'dan Orta Asya, Kuzey Pakistan ve Fas'tır ⁽⁴⁾. Türkiye'de farklı bölgelerde kültüre alınmıştır ⁽⁴⁾.

Konya'da *Cerasus mahaleb* var. *alpina* ve *Cerasus mahaleb* var. *mahaleb* olmak üzere iki varyetesi bulunmaktadır.

10 m'ye kadar boy yapmaktadır.

- Güneşli ortamları tercih eder ⁽⁵⁾.
- Seçici değildir.
- Kumlu ve kuru topraklar için uygundur ⁽⁶⁾.
- Sıcaklık isteği az olup soğuk iklim koşullarına dayanıklıdır ⁽⁶⁾.
- Sicağa ve rüzgara dayanıklıdır.
- Kuraklığa dayanıklıdır ⁽⁷⁾.
- Erozyon kontrolü, revejantasyon ve gölge sağlamak için kullanılır.

1. Krüssmann, G., Epp, M. E., & Daniels, G. S. (Eds.). (1986). Manual of cultivated broad-leaved trees & shrubs (Vol. 3). Timber Press.
2. İdoğdu, M. (2019). Dendrology: Cones, flowers, fruits and seeds. Academic Press.
3. URL 1. <https://powo.science.kew.org/taxonomy/sid.jsp?ni.org.names:725931-1>
4. Akkemik, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalın (684 pp.). Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
5. URL 2. <https://pflaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Prunus+mahaleb>
6. Çepel, N. (1988). Peyzaj ekolojisi (Orman Fakültesi Yayın No. 391). İstanbul Üniversitesi, Orman Fakültesi Yayınları.
7. URL 3. <http://www.ebilen.nl/en/treeeb/pmahaleb-prunus-mahaleb/>
8. Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.
F1: Mustafa GÖKMEN <https://www.inaturalist.org/observations/45678634>
F2: Mustafa GÖKMEN <https://www.inaturalist.org/observations/206287685>
F3: Mustafa GÖKMEN <https://www.inaturalist.org/observations/226834241>
F4: Mustafa GÖKMEN <https://www.inaturalist.org/observations/40877650>

Gösterişli çiçeklere, olağanüstü sonbahar renklenmesine sahip, hafif kokulu kaya bahçesi çalıları...

Cerasus prostrata

Taş Kirazı

Yaprğını döken, 1 m'ye kadar boylanabilen çalılarıdır. Yaprakları; genişçe yumurtamsı, 2-3 cm uzunluğunda, az pürüzlü, tırtıklı, ara sıra derinden yarılmış, üst kısmı koyu yeşil, alt tarafı beyaz kaba tüylü, ancak bazen her iki tarafı da tüylü veya (nadiren) tüysüz yapıdadır ⁽¹⁾. Çiçekleri mayıs ayında yapraklarla birlikte görülür ⁽²⁾. Pembe, tek veya eşleştirilmiş, genellikle sapsız, yaklaşık 1,2 cm genişliğindedir. Meyveleri; neredeyse küre şeklinde, 1 cm çapında, siyah-kırmızıdır ⁽²⁾. Genel yayılışı; Himayalardan Balkanlara kadar uzanır. Türkiye'de yayılışı; daha çok Akdeniz Bölgesinin dağlık bölümleri ve kayalıklardır ⁽³⁾.

1 m'ye kadar boy yapmaktadır.

- Güneşe ihtiyaç duyar ⁽³⁾.
- Seçici olmayıp düşük nemden hoşlanır.
- İyi drenajlı, nem tutan, tınlı ya da kireçtaşı topraklara ihtiyaç duyar ⁽³⁾.
- İdeal yetişme sıcaklığı 5-25°C'dir ⁽⁶⁾.
- Kentsel kirliliğe karşı toleranslıdır ⁽¹⁾.
- Kuraklığa dayanıklıdır.
- Kaya bahçeleri için uygundur. Yapraklarından ve meyvelerinden boya elde edilir ⁽⁶⁾.

1. Krüssmann, G., Epp, M. E., & Daniels, G. S. (Eds.). (1986). Manual of cultivated broad-leaved trees & shrubs (Vol. 3). Timber Press.
2. İdoğdu, M. (2019). Dendrology: Cones, flowers, fruits and seeds. Academic Press.
3. Akkemik, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalın (684 s.). Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
4. Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.
5. URL 1. <https://www.picturethisai.com/faq-temperature/Prunus-prostrata.html>
6. URL 2. <https://pflaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Prunus+prostrata>
7. Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.
F1: Dmitry Bokiyev <https://www.inaturalist.org/observations/208120234>
F2: Dmitry Bokiyev <https://www.inaturalist.org/observations/208120234>
F3: Dmitry Bokiyev <https://www.inaturalist.org/observations/208120234>
F4: Dmitry Bokiyev <https://www.inaturalist.org/observations/208120234>

Meyve güzelliği ve çeşitli kullanım alanları ile değerli bir bitki...

Cerasus vulgaris

Prunus cerasus / Vişne

Kışın yaprağını döken, yuvarlak-yayvan taçlı ağaçlar oluşturur. Kirazdan daha küçük ağaçlar oluşturur. Gençlik yıllarında dikine büyümesine karşın daha sonra yayvan taç yapar. Gövde kabuğu genç ağaçlarda düzgün, dalgasız; ilerleyen yaşlara doğru pürüzlü, dalgalı, çatal kısımlarda çatlamış durumdadır. Gövde ve dallar üzerinde gövde çapına paralel uzanmış lentiseller bulunmaktadır. Kiraza göre daha sık dallanma gösterir. Bazı dallar yatay ve sarkık durumdadır. Çiçek tomurcukları ve odun tomurcukları ayrıdır. Çiçek, tam teşekküllü erselik yapıdadır. Vişne çiçekleri genellikle 2 veya daha yaşlı dallar üzerinde mayıs buketlerinde meydana gelir. Çiçekte taç yapraklar genellikle beyaz ve gösterişlidir. Meyveler uzun saplı, küresel veya kalp şeklindedir. Vişnenin anavatanı İstanbul ile Hazar Denizi arasında uzanan Kuzey Anadolu Dağları'dır ⁽¹⁾.

Işık isteyen bir bitkidir.

Yüksek nemden hoşlanmaz.

Derin, kolay işlenen kumlu-tınlı toprakları sever.

Kış soğuklarına orta derecede dayanıklıdır. Çiçekler -1,8 °C'de don zararına uğrar.

İlman iklim kuşağının meyve ağacıdır.

Kuraklığa orta derecede dayanıklıdır.

Peyzajda çiçek, meyve ve sonbahar renklenmesi yanında yiyecek ve içecek endüstrisinde de kullanılır.

1. Özçağırın, R., & Ünal, A. (2003). Sert çekirdekli meyveler. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları (Yayın No: 553), İzmir.

F1: Ali İSLAM
F2: Ali İSLAM
F3: Ali İSLAM
F4: Ali İSLAM

İlkbaharda açan, son derece dekoratif çiçekleri ile tercih edilen bir ağaç...

Cercis siliquastrum

Erguvan

Yaprağını döken, 2-5 m çok gövdeli çalı ya da 7-8 m'ye kadar boy, 8-10 m yuvarlak tepe çapı yapan küçük ağaçlardır. Kabuk ince levhalar halinde koyu kahverengidir. Yapraklar basit, tam kenarlı dip kısmı yürek, üç kısmı yuvarlak 9x12 cm büyüklüğündedir. Yapraklanmadan önce nisan (mayıs) ayında açan çiçekleri çok renge de ismini vermiş erguvan renginde (pembe-kırmızı arası) sürgünler haricinde kalın dallar ve bazen gövdeler üzerinde de görülür ^(1,2). Meyveler bakla, kırmızımsı-kahverenginde 10-12 cm uzunluğunda, ince ve basık, kış boyu bitki üzerinde görülür. Güney Avrupa, Orta ve Batı Asya başta olmak üzere geniş bir coğrafyada yayılış gösterir. Türkiye'de daha çok Ege, Akdeniz ve Güney Doğu Anadolu'da 1370m'lerde yayılır.

Cercis siliquastrum subsp. *siliquastrum* ve *Cercis siliquastrum* subsp. *hebecarpa* adında iki alt türü vardır ⁽³⁾.

7-8 m arası boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları sever, yarı gölgeye de dayanabilir.

Az nemli ve kuru ortamlarda yetişebilir.

Kurak, kuru, kayalık yamaçlarda, kireçli ve ağır balçık topraklarda yetişebilir.

Sıcakı sevmekle birlikte İç Anadolu'daki soğuklara bile dayanabilir.

Kentlerde hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Özellikle çiçek güzelliği için tercih edilir. Ayrıca kanaatkâr olması, karayolu şevleri, ve erozyon kontrol çalışmalarında değerlendirilir.

1. Var, M. (2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları (197 s.). KTÜ Orman Fakültesi, Trabzon (Basılmamıştır).
2. URL 1. Trees and Shrubs Online (treesandshrubsonline.org/articles/cercis/cercis-siliquastrum/). Erişim 2024-09-07.
3. Davis, P. H. (Ed.). (1970). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol: 3, pp.8-9). Edinburgh University Press, Edinburgh.
4. Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tanım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

Zor şartlara dayanıklı olan bu tırmanıcı zehirlidir...

Cionura erecta

Babrik

Çok sayıda gövdeli ve dallı, 1-8 m boya ulaşabilen, sürünücü ya da tırmanıcı bir bitkidir. Gövde gençken yeşil, sonraları kahverengi-gri renktedir. Yapraklar 10x8 cm, oval şekilli, etli ve parlak yeşildir ⁽¹⁾. Nisan ve eylül ayları arasında çok sayıda açan çiçekleri salkım şeklinde ve beyaz renklidir. Bitkinin tamamı toksiktir ve çok zehirli, beyaz renkli özsuyu içermektedir ⁽²⁾. Türkiye'de Istanca, Çatalca-Kocaeli, Ergene, Güney Marmara, Batı ve Orta Karadeniz, Asıl Ege, İç Batı Anadolu, Yukarı Sakarya, Yukarı Fırat, Antalya, Adana, Diçle alt bölgelerinde doğal yayılış göstermektedir. Doğal ortamlarında deniz seviyesi ile 1100 m yükseltiler arasında; kayalık alanlarda, kireçtaşı uçurumlarında, deniz kenarlarında, kırlar ve nehir yataklarında görülür ^(1,3).

1-8 m arası boy yapmaktadır.

Güneşli ve yarı gölge alanları tercih eder.

Nemli topraklarda daha iyi gelişir.

Fakir topraklar dahil hemen her tür toprakta yetişir.

-10 °C'ye dayanabilir.

Rüzgarlara ve soğuğa dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır.

Bitkinin tüm organları zehirlidir. İlaç sanayisinde ve esans yapımında değerlendirilir ^(4,5). Çiçek güzelliği nedeniyle süs bitkisi olarak kullanılır.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 1). Edinburgh University Press.

2. Brozicka, K. (1967). Genus Cionura Griseb. — Distribution, history, and application. Arboretum Körtimkie, 12, 9-32.

3. URL 1. <https://www.florantolica.com/eukaria/gu/species.php?id=Cionura-erecta>

4. Takım, K., Akan, H., Dinç, H., & Gökmen, A. (2022). Poisoning of sheep by Babrik plant (Cionura erecta (L.) Griseb.) in Şanlıurfa, Turkey. Harran Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi, 11(1), 128-133.

5. Demirci, H., Ergin, E., Akçıl, L., & Vural, M. (2011). Antimicrobial and antioxidant activities of *Cyananthus acutum*, *Cionura erecta*, and *Trachium venustum* subsp. *sammattense* grown wild in Turkey. Journal of Food, Agriculture & Environment, 9, 186-189.

F1. <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:95869-1>

F2. <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:95869-1>

F3. <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:95869-1>

F4. <https://www.inaturalist.org/observations/551974>

F5. <https://www.inaturalist.org/observations/551974>

İlman ve sıcak bölgelerde çiçek güzelliği ile dikkati çeken dayanıklı bir çalı...

Cistus creticus

Pembe Çiçekli Laden

Herdemyeşil, çok dallı, kompakt, 60-120 (-150) cm boyunda bir çalıdır ^(1,2). Yapraklar karşılıklı dizilmiş, kenarları düz, oval şekilli ve yaklaşık 5 cm uzunluğundadır. Yaprak üzeri yıldızmsı tüylerle kaplıdır ^(2,3,4). Mart-temmuz ayları arasında açan pembe renkli çiçekleri, terminal durumlu, yalancı şemsiye benzeri salkım şeklinde 40-50 (-70) mm çapındadır ^(1,3). Bitki üzerinde seyrek olarak bulunurlar ⁽⁵⁾. Doğal ortamlarında kayaların üzerindeki çalılık yerlerde, kuru tepelerde, deniz seviyesinden 1000 m'ye kadar olan maki alanlarında yetişirler ⁽⁶⁾. Güney Avrupa, Doğu Akdeniz'de yayılır ⁽⁷⁾. Türkiye'de Çatalca Kocaeli, Güney Marmara, Batı, Orta ve Doğu Karadeniz, Ege, Antalya, Adana alt bölgelerinde doğal yayılış göstermektedir ⁽⁸⁾.

60-120 cm arası boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan yerleri tercih eder.

Orta derece nemli ve kuru nem koşullarına uyum sağlar.

Hafif kumlu topraklarda iyi gelişir. Kumlu-tınlı ya da az killi topraklara da dayanır.

Ortam sıcaklığı -8 °C üzeri olan bölgelerde yaşar.

Fakir ortamlara ve deniz tuzu etkisine karşı dayanıklıdır.

Kurak topraklara dayanıklıdır.

Parfümeri ve ilaç sanayinde etkilidir ve hoş kokulu sakız hasatı yapılır. Çiçek güzelliği nedeniyle süs bitkisi olarak değerlendirilir.

1. Bean, W. (1981). Trees and shrubs hardy in Great Britain. Supplement Murray, 4, 12-25.

2. Sani Gökmen, F. (2021). Türkiye Cistus L. Türlerinin Morfolojik Özellikleri ve Sistematiği. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

3. Davis, P. H. (Ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol. 1. Edinburgh: Edinburgh University Press.

4. Pirmay, B. (1993). Biki Materyali II, Odunsu Kökenler-Çiçekli Çalılar, Sarıçamlar, Kaktüsler ve Sukkulent Bitkiler, Saz ve Karnajlar. Orhan Ofset, İstanbul.

5. <https://temperate.theferns.info/viewtropical.php?id=Cistus+creticus>

6. Cordeiro, M. J. E. (1988). Cistaceae. P. Davis, M. P. Tam, Y. (Eds.). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (c. 10, s. 61). Edinburgh: Edinburgh University Press.

7. Özalp, G. (2013). Belgrad Ormanı'nın Çalılar, Belgrad Ormanı (Bir Doğa ve Kültür

F1: Salih TERZİOĞLU

F2: Mustafa GÖKMEN <https://www.inaturalist.org/observations/551974>

F3: Mustafa GÖKMEN <https://www.inaturalist.org/observations/551974>

F4: Mustafa GÖKMEN <https://www.inaturalist.org/observations/551974>

F5: Mustafa GÖKMEN <https://www.inaturalist.org/observations/551974>

Sıcaklara dayanıklı beyaz çiçekli güzel bir çalı...

Cistus laurifolius

Karağan

Herdem yeşil, çok dallı, 1-3 m boylanabilen bir çalıdır. Koyu yeşil renkli yaprakları oval, bazen mızrak şeklinde, 3-7 cm uzunluğundadır. Mayıs-haziran ayları arasında açan çiçekleri 3-5 cm çapında, salkım şeklinde ve parlak beyaz renklidir ^(1,2). Sıcak ve kuru yazları, serin ve nemli kışları ile Akdeniz bölgesine özgüdür. Cistus cinsinin soğuya en dayanıklı türüdür ⁽³⁾. Türkiye'de 900-1200 m yükseklikler arasında; sıklıkla karaçam orman altlarında bulunur. Doğal yayılışını Güney Marmara, Batı Karadeniz, Ege, İç Batı Anadolu, Orta Kızılırmak, Yukarı Kızılırmak, Adana alt bölgelerinde yapar ⁽¹⁾.

1-3 m arası boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder.

İyi drene edilmiş nemli topraklarda iyi gelişir.

Hafif kumlu toprakta iyi gelişir.

-30 °C'ye dayanabilir.

Aşırı soğuğa ve fakir topraklara dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı çok dayanıklıdır.

Geleneksel tıpta ve ilaç sanayisinde kullanılır ^(4,5). Çiçek güzelliği nedeniyle süs bitkisi olarak değerlendirilir.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 1). Edinburgh University Press.
2. Brozicka, K. (1967). Genus Cionura Griseb—Distribution, history, and application. Arboretum Körtické, 12, 9-32.
3. URL 1. <https://www.florantolica.com/eukaria/gu/species.php?ID=Cionura-erecta>
4. Takım, K., Akan, H., Dinç, H., & Gökmen, A. (2022). Poisoning of sheep by Babrak plant (Cionura erecta (L.) Griseb.) in Şanlıurfa, Turkey. Harran Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi, 11(1), 128-133.
5. Demir, H., Ergin, E., Akç, L., & Vural, M. (2011). Antimicrobial and antioxidant activities of Cionura acutum, Cionura erecta, and Trachomitum venetum subsp. samnitense grown wild in Turkey. Journal of Food, Agriculture & Environment, 9, 186-189.

- F1. https://www.inaturalist.org/observations/view/observations&taxon_id=133157
F2. https://www.inaturalist.org/observations/view/observations&taxon_id=133157
F3. https://www.inaturalist.org/observations/view/observations&taxon_id=133157
F4. https://www.inaturalist.org/observations/view/observations&taxon_id=133157

Beyaz çiçekleriyle dikkati çeken, kuraklığa çok dayanıklı bir çalı...

Cistus salviifolius

Kartli

Herdem yeşil, sık dallı, yaklaşık 50 cm'ye kadar boylanabilen, yuvarlak formu küçük bir çalıdır ^(1,2). Yapraklar oval-eliptik şekilli ve 1,5-3,5 cm uzunluğundadır. Yaprığın üst ve alt yüzlerinde yıldız şeklinde tüyler vardır ⁽¹⁾. Çok sayıda çiçekler 3-4,5 cm çapında, beyaz renklidir ve her bir taç yaprağının tabanında sarı bir leke vardır ^(1,2). Doğal yayılışını Kuzey, Batı ve Güney Anadolu bölgelerinde, Çatalca-Kocaeli, Erzurum-Kars, Antalya ve Adana yörelerinde yapar ⁽¹⁾. Kuru ormanlık alanlarda, çalılıklar ve kıyılar, genellikle asitli topraklarda ve kireçtaşında, deniz seviyesinden 1200 m'ye kadar olan yükseltilerde yetişir ⁽³⁾.

50 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder.

İyi drene edilmiş nemli topraklarda iyi gelişir.

Hafif kumlu toprakta iyi gelişir.

-8 °C'ye dayanabilir.

Fakir topraklara ve deniz etkisine karşı dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı çok dayanıklıdır.

Çiçek güzelliği nedeniyle yer örtücü olarak değerlendirilir. İlaç sanayisinde kullanılır.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 1). Edinburgh University Press.
2. Burnie, G., Forrester, S., Greig, D., Guest, S., Harmony, M., Hobbey, S., & Ryan, S. (2004). Botanica. Konemann: Tandem Verlag GmbH.
3. Bean, W. (1981). Trees and shrubs hardy in Great Britain (4th ed., Supplement, pp. 12-25). John Murray.

- F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa GÖKMEN. https://www.inaturalist.org/observations/view/observations&taxon_id=76365
F4: Mustafa GÖKMEN. https://www.inaturalist.org/observations/view/observations&taxon_id=76365

Krem renkli çiçekleri ile güzel bir sarılıcı...

Clematis cirrhosa

Bahar Sarmaşığı

Odunsu sarılıcı bir bitkidir. Sürgünleri tüsüzdür. Uzun sürgünlerin yaprakları genellikle üçlü, yaprak sapı kıvrımlı; kısa sürgünlerin yaprakları basit, derin dişli, seyrek tüylüdür. Çiçekler büyük çanak şeklinde çift olarak brahtelerden çıkar. Çiçekler tek tek ya da demetler halinde, krem renkli, iç kısmı tüsüz dış kısmı tüylüdür. Temmuz-eylül aylarında çiçek açar. Çalılık ve makiliklerde 1-350 m arasında görülmektedir. İspanya, Batı ve Güney Anadolu, Batı Akdeniz, Kıbrıs, Batı Suriye'de görülen Akdeniz havzası elamanıdır. Türkiye'de Çanakkale, İstanbul, Kocaeli, Bursa, İzmir, Antalya, Isparta ve Mersin'de yayılış göstermektedir ⁽¹⁾.

Güneşli alanlarda yetişir.

Nemli ortam sever.

Nemli iyi drene edilmiş toprak sever.

Ilıman iklimde yetişir.

Soğuğa dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Geleneksel tıpta (romatizma, idrar söktürücü) kullanılmaktadır ⁽²⁾. Gösterişli çiçekleri ve geç çiçeklenmesi ile kış bitkisi olarak peyzajda tercih edilmektedir.

1. Davis, P.H. (ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol: 1. Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Chohra D., Ferchichi L., Çakmak Y.S., Zengin G., Alsheikh S.M. (2020). Phenolic profiles, antioxidant activities and enzyme inhibitory effects of an Algerian medicinal plant (Clematis cirrhosa L.). 132. 164-170.

F1: Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü Veri Tabanı
F2: Serdar ÖLEZ, <https://www.floranatolica.com/eukaria/gul/species.php?ID=Clematis-cirrhosa>
F3: Serdar ÖLEZ, <https://www.floranatolica.com/eukaria/gul/species.php?ID=Clematis-cirrhosa>
F4: Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü Veri Tabanı

Beyaz çiçekli hoş kokulu bir sarılıcı...

Clematis flammula

Hamilmiskin

Gövdesi tüylü, sarılıcı bir bitkidir. Yaprakları parlak koyu yeşil, tüylüdür. Küçük, hoş kokulu yıldız şeklindeki beyaz çiçekler 9-12 mm, küttür. Çiçek brahteri koltuk salkımlı, eksenini yoğun tüylüdür. Yaz sonu ve sonbaharda başlarına kadar (temmuz-eylül) çiçekleri bitki üzerinde kalır. Clematis kuşları çekmesiyle yuvalandığı alan oluşturması ile bilinir. Kedi, köpek ve atlar için toksik etkisi vardır. Yamaçlarda 900 m'ye kadar yayılış göstermektedir. Güney Avrupa, Kuzey Afrika, Batı Suriye'de görülen Akdeniz havzası elamanıdır. Türkiye'de Çanakkale, Çatalca-Kocaeli arası (İstanbul), Güney Marmara, Antalya, Adana ve Hatay'da görülmektedir ⁽¹⁾.

Güneşli alanlarda yetişir.

Nemli ortam sever.

Hafif kumlu, killi, ağır topraklarda iyi gelişir. Kireçli, alkali iyi drenajlı ve topraklar uygundur.

Ilıman iklimde yetişir.

Rüzgâra dayanabilir. Ancak deniz koşullarına dayanamaz.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Clematis cirrhosa ve C. flammula (Ranunculaceae) kaynakların kit olduğu yılın kritik dönemlerinde polen ve nektar sağlayan polinatörler için besin rezervuarları görevi görmektedir ⁽²⁾.

1. Davis, P.H. (Ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol. 1). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Tomas, J., Cardona C., Ferriol P., Llorens L., Gil L. (2022). Floral traits and reproductive biology of two Mediterranean species of Clematis, asynchronous and sympatric, are key food sources for pollinator survival. South African Journal of Botany. 151. 85-94.

F1: Jakob FAHR, <https://www.naturalis.org/observations/4923083>
F2: Jakob FAHR, <https://www.naturalis.org/observations/4923083>
F3: Hüseyin DOĞAN, <https://kocaelibitkileri.com/clematis-flammula/#p-carousel-40843>
F4: Hüseyin DOĞAN, <https://kocaelibitkileri.com/clematis-flammula/#p-carousel-40844>

Çiçekleri ile dikkati çeken, çok güzel bir sürünücü ve tırmanıcı bitki...

Clematis orientalis

Köpektutağı

Yaprğını döken, genellikle 2-3 m büyüyen, bazen 8 m'ye kadar ulaşan, sürünücü ve tırmanıcı bir bitkidir ⁽¹⁾. Tüysü yaprak özelliği gösterir. 3'lü segmentli 15-20 cm uzunluğunda, mızrak şeklinde, sarımsı yeşil yaprakçıklar ana eksen üzerine karşılıklı dizilmiş bileşik yapıdadır ^(1,2). Ağustos-eylül aylarında açan ve birçoğu bir arada bulunan çan şeklindeki çiçekleri sarı renkli ve hafif kokuludur ^(3,4,5). Doğal ortamlarında 3000 m yüksekliğe kadar kayalar ve çalılar arasında, özellikle nehirler ve dereler boyunca yetişir ⁽⁶⁾. Türkiye'de Güney Marmara, Batı, Orta ve Doğu Karadeniz, Ege, İç Batı Anadolu, Yukarı Sakarya, Orta Kızılırmak, Yukarı Kızılırmak, Konya, Yukarı Fırat, Erzurum-Kars, Antalya, Adana alt bölgelerinde doğal yayılış göstermektedir ⁽⁷⁾.

2-3 m arası boy yapmaktadır.

Kökleri gölgede olacak şekilde güneşe doğru yönelmeyi tercih eder.

Düşük nemli bölgelere uyum sağlayabilir.

Humusça zengin kireçli toprakları tercih eder.

Yaklaşık 15 ile -20°C'ye kadar olan sıcaklıklara dayanabilir.

Fakir topraklara ve soğuğa karşı dayanıklıdır.

Kurak topraklara dayanıklıdır.

İlaç sanayinde de kullanılır. Peyzajda yer örtücü ve sarımsı bitki olarak değerlendirilir.

1. Grey-Wilson, C. (1989). Clematis orientalis (Ranunculaceae) and its allies. Kew bulletin, 33-60.
2. Davis, P. H. (Ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 1). Edinburgh University Press, Edinburgh.
3. Burnie, G., Forrester, S., Greig, D., Guest, S., Harmony, M., Hobley, S., ... Ryan, S. (2004). Botanica. Konemann: Tandem Verlag GmbH, 1020 p. Italy.
4. Phillips, R. & Rix, M. (1989). Shrubs. Pan Books, UK ISBN 0-330-30258-2
5. URL 1. <https://www.biodiversitylibrary.org/item/283899#page/1/-mode/1up>
6. URL 2. <https://temperate.theferns.info/viewtropical.php?id=Clematis-orientalis>
7. URL 3. <https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?id=Clematis-orientalis>

- F1: Mustafa GÖKMEK https://www.inaturalist.org/lists/m_gokmen?details_view=observations&taxon_id=160691
F2: Mustafa GÖKMEK https://www.inaturalist.org/lists/m_gokmen?details_view=observations&taxon_id=160691
F3: <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:60392-2>

Hoş kokulu, güzel çiçekleri ile dikkat çeken tırmanıcı bitki...

Clematis vitalba

Akasma

Herdem yeşil odunsu 12 metreye kadar boylanabilen tırmanıcı bir bitkidir. Yapraklar oval, 8 cm uzunluğunda, 3 ila 5 cm genişliğinde, kenarı düz ya da dişli, seyrek tüylü veya tüsüzdür. Dizilişleri karşılıklıdır. Çiçekler kurullar halinde, hoş kokuludur. Çiçekler uzun saplı; çiçek salkımları yaprak koltuk altındadır. Çiçekler 1-1,5 cm büyüklüğünde çiçek örtüsü krem beyazı ile sarımsı, dış kısmı yoğun tüylüdür. Haziran-ağustos ayları arasında çiçek açar. Fundalık ve ormanlarda 1-1500 m yükseltiler arasında yetişmektedir. Doğal olarak Avrupa ve Akdeniz havzası ile Afganistan arasında kalan bölgede yayılış gösterir. Ayrıca Güney Avrupa'da yayılmaktadır. Ülkemizde Kuzey batı Anadolu'da yaygındır. Türkiye'de Tekirdağ, İstanbul, Zonguldak, Karabük, Samsun ve İzmir'de görülmektedir ⁽¹⁾.

12 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ya da yarı gölge alanları tercih eder.

Nemli ortamı sever.

Kireçli, iyi drene olmuş toprak tercih eder.

-22°C'ye kadar olan sıcaklıklara dayanabilir.

Soğuğa ve gölgeye dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Tipta ağrı ve ateş düşürücü olarak kullanılmaktadır ⁽²⁾. Stres ve sinir tedavisi için faydalıdır. Analjezik, idrar söktürücü, homeopatik ve rubefacienttir.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol. 1). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Yeşilada E., Küpeli E. (2007). Clematis vitalba L. aerial part exhibits potent anti-inflammatory, antinociceptive and antipyretic effects. Journal of Ethnopharmacology, 110 (3), 504-515.

- F1: Douneika. <https://www.inaturalist.org/photos/812946>
F2: Hüseyin Cahid DOĞAN. <https://kocaelibitkileri.com/clematis-vitalba/#jp-carousel-20050>
F3: Hüseyin Cahid DOĞAN. <https://kocaelibitkileri.com/clematis-vitalba/#jp-carousel-20050>
F4: Hüseyin Cahid DOĞAN. <https://kocaelibitkileri.com/clematis-vitalba/#jp-carousel-20050>

Dik yamaçlar ve fakir topraklarda kullanılabilecek sarı çiçekleri ile dikkati çeken dayanıklı bir çalı...

Colutea cilicica

Patlangaç

Yaprak döken, çok dallı, 5 m'ye kadar boylanabilen bir çalıdır ⁽¹⁾. Tüysü özelliğinde olan yapraklar oval şekilli 9-13 yaprakçıktan oluşur. Sarı renkli çiçekleri, kısa salkımlar halinde üç veya beş tane bir arada bulunur ^(2,3). Çiçekten sonra bakla türü meyveleri oluşur ⁽²⁾. Dağlık yamaçlarda, fakir topraklarda gelişen, hızlı büyüyen bir bitkidir ^(4,5,6). Dünyada Kafkasya, İran, Yunanistan ve Kırm'da yayılır. Türkiye'de Istanca, Çatalca-Kocaeli, Ergene, Güney Marmara, Batı, Orta ve Doğu Karadeniz, İç Batı Anadolu, Yukarı Sakarya, Orta Kızılırmak, Yukarı Kızılırmak, Konya, Yukarı Fırat, Yukarı Murat-Van, Hakkari, Antalya, Adana alt bölgelerinde, Hatay'da Amanos dağları eteklerinde doğal yayılış göstermektedir ^(7,8).

5 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan yerleri tercih eder.

Hem nemli hem de kuruk iklimlerde yetişebilir.

Fakir topraklarda iyi gelişir.

Ortam sıcaklığı -20 °C üzeri olan bölgelerde yaşar.

Soğuğa, deniz tuzu etkisine ve hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kurak topraklara dayanır.

İlaç sanayinde değerlendirilir. Yaz boyu devam eden çiçek etkisi ve sonbaharda meyve güzelliği nedeniyle değerlidir.

1. Bean, W. (1981). Trees and shrubs hardy in Great Britain. Supplement Murray, 4, 12-25.
2. URL 1. <https://www.treesandshrubsline.org/articles/colutea-cilicica/>
3. Davis, P.H. (Ed.). (1970). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 3). Edinburgh: Edinburgh University Press.
4. Phillips, R. & Box, M. (1989). Shrubs. Pan Books, UK ISBN 0-330-30258-2
5. Thomas, G. S. (1992). Ornamental shrubs, climbers and bamboos. Sagapress/Timber Press.
6. URL 2. <https://www.biodiversitylibrary.org/page/52463739/page/59/mode/1up>
7. URL 3. <https://www.floranatolica.com/eukaria/gu/species.php?D=Colutea-cilicica>
8. Kayacak, H. (1982). Orman ve Park Ağaçlarının Özel Sistemleri. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları.

- F1: <https://povo.science.keeweb.org/taxonomy/term/5101?names=486820-1>
F2: Mustafa GÖKMEZ https://www.naturalist.org/Milets/m_gokmen/decals_view=observations&taxon_sl=501680
F3: Mustafa GÖKMEZ https://www.naturalist.org/Milets/m_gokmen/decals_view=observations&taxon_sl=501680
F4: Mustafa GÖKMEZ https://www.naturalist.org/Milets/m_gokmen/decals_view=observations&taxon_sl=501680

Yaz aylarında canlı sarı çiçekleriyle peyzaja renk katan ve kuraklık koşullarına uyum sağlamış bir bitki...

Colutea melanocalyx

Kara Patlangaç

Kışın yaprağını döken, 2-3 m'ye kadar boylanabilen bir çalıdır ⁽¹⁾. Sürgünleri gri-kahverengi ve diktir. Yaprakçıklar eliptik, 3 (-4) çift, boyları 20 mm'ye kadardır. Taç yapraklar 19 mm uzunluğundadır. Çiçekler, dört yapraklı, sarı-turuncu renklidir. Temmuz- Eylül aylarında çiçek açar ^(2,3). Çiçeklerde çanak koyu kahverengi ya da siyah-beyaz tüylerle kaplı, dişler 1,5-2,5 mm, sivri uçlu ya da küttür. Meyve tüylü yapıda, bakla şeklinde ve yaklaşık 10 cm uzunluğundadır ⁽²⁾. Doğu Akdeniz elemanı olan bu tür Türkiye ve Ege Adalarında yayılmaktadır. Türkiye'de Isparta, Uşak, İzmir, Kütahya, Burdur ve Konya çevrelerindeki 1250 m yükseltiye kadar, kayalık yamaçlarda ya da orman açıklıklarında, doğal yayılışını yapar ⁽¹⁾.

2-3 m arası boy yapmaktadır.

Tam güneşli alanları tercih eder. Güneş ışığı, çiçeklenme ve büyüme için önemlidir.

Düşük nem koşullarına iyi adapte olmuştur. Kurak iklimlerde de sağlıklı bir şekilde büyüebilir.

İyi drene olan, hafif asidik veya nötr pH seviyesine sahip toprakları sever. Kumlu veya killi topraklarda da iyi gelişir.

Soğuk iklimlere dayanıklıdır ve genellikle -20 °C'ye kadar dayanabilir.

Rüzgarlara ve hava kirliliğine karşı dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır.

Arı yetiştiriciliği, bazı anti-inflamatuar özellikleri sayesinde ilaç üretimi gibi farklı sektörlerde kullanılmaktadır. Ayrıca kök sistemi sebebiyle erozyon önlemede ve estetiği sebebiyle de süs bitkisi olarak peyzajda kullanılmaktadır.

1. Akkemik, Ü. (Ed.). 2018. Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalılar. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara. 684 s.
2. Davis, P.H. (Ed.). (1970). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol. 3, pp. 43). Edinburgh: Edinburgh University Press.
3. URL 1. <https://www.treesandshrubsline.org/articles/colutea-colutea-melanocalyx/>

- F1: Rifat ÖZDEMİR, <https://turkiyebitkileri.com/foto/4999/f1-galerisi/fabac-ae-baklagiller/colutea-patlangac/colutea-melanocalyx/37853-fethiye-muhs-C4K9f1a.html>
F2: Mauricio MERCADANTE, <https://www.inaturalist.org/observations/177387898>
F3: Mauricio MERCADANTE, <https://www.inaturalist.org/observations/177387898>
F4: Mauricio MERCADANTE, <https://www.inaturalist.org/observations/177387898>

Estetik görümlü beyaz çiçekleri ve hafif tüylü yapraklarıyla peyzaj tasarımlarında tercih edilen bir sarmaşık...

Convolvulus holosericeus

Gündüzsefası

Yassı şekilde büyüyen veya tırmanıcı, 30-100 cm arası uzayan, odunsu tabanlı bir bitkidir ⁽¹⁾. Gövde basık ve ipeksi tüylüdür ⁽²⁾. Alt yapraklar hemen hemen ters yumurtamsı ve şeritsi-ters mızraksı şekillerde ve 1-6x0.3-0,9 cm boyutlarda, genellikle kısa saplı, nadiren sapsızdır ⁽¹⁾. Çiçekleri bazen tek bazen terminal şekilde veya yaprak koltuklarında veya terminal pozisyonda bulunabilir. Dış çanak yapraklar dışbükey, dairemsi-yumurtamsı şekilde, uç kısmı sivri, yüzeyler basık-tüylü veya çıplaktır. Çiçek rengi soluk sarı-beyaz veya soluk pembe. Çiçeklenme Mayıs-temmuz ayları arasında olur. Meyve, genellikle üçgen veya oval şekilli, sert ve kapsül biçimindedir. Türkiye'de İstranca, Batı, Orta ve Doğu Karadeniz, İç Batı Anadolu, Yukarı Sakarya, Orta Kızılırmak, Yukarı Kızılırmak, Konya, Yukarı Fırat, Erzurum-Kars, Antalya, Adana alt bölgelerinde, başta kızılçam ormanları ve makilik alanlar olmak üzere, 250-1700 m yükseltilerde yayılır ^(1,2).

30-100 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

İyi güneş alan yerleri tercih eder ⁽³⁾.

Genel olarak orta nem seviyelerinde iyi gelişir, ancak aşırı nemden kaçınılmalıdır ⁽³⁾.

İyi drenajlı, hafif asidik veya nötr pH seviyesine sahip kumlu toprakları tercih eder.

Genellikle 15-25 °C arasında en iyi şekilde büyür. 0 °C'nin altındaki sıcaklıklara dayanamaz. Don olaylarına karşı hassastır.

Rüzgarlara ve hava kirliliğine karşı görece dayanıklıdır.

Orta düzeyde su ihtiyacı vardır. Aşırı sulama kök çürümesine neden olabilirken, kuraklıklara karşı dayanıklıdır ⁽³⁾.

Bahçelerde ve park alanlarında dekoratif amaçlarla kullanılır.

1. Davis, P.H. (Ed.). (1978). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol. 6, pp. 207-208). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. <https://www.florantolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Convolvulus-holosericeus>
3. <https://floraveg.eu/factsheet/default/111068>

F1: Mustafa GÖKMEN <https://www.inaturalist.org/observations/41185616>
F2: Mustafa GÖKMEN <https://www.inaturalist.org/observations/167523641>
F3: Mustafa GÖKMEN <https://www.inaturalist.org/observations/167523641>
F4: Mustafa GÖKMEN <https://www.inaturalist.org/observations/167523641>

İlkbaharda açan sarı çiçekleri ve kırmızı meyveleriyle, gösterişli bir bitki...

Cornus mas

Kızılcık

Kızılcık

Kışın yaprağını döken, 3-5 m kadar boylan bir çalı veya ağaççıktır ⁽¹⁾. Yaşlı gövde kabukları koyu esmer renkte ve çatlaklıdır. Genç sürgünler yeşilimsi sarı renkli ve tüylüdür ⁽²⁾. Yapraklar iki sıralı sarmal dizilişli, oval-eliptik şekilli, 4-10 cm boyunda ve belirgin yan damarlıdır. Sivri uçlu ve düz kenarlıdır. Üst yüzü parlak yeşil, alt yüzü tüylüdür. Çiçekler sarı renkte, şemsiye kurullar oluşturur, mart ayında yapraklanmadan önce çiçeklenir. Küçük çiçek kümeleri 10-25 çiçekten oluşur, kısa saplıdır ve kümenin dibinde 4 sarımsı dış çiçek zarı içerir. Meyve kırmızı renkte 12-15x7 mm ebatlarında ve eliptik şekillidir. Meyve önceleri sarı, olgunlaşınca kırmızı renklidir ^(1,2). Orta ve Güney Avrupa ile Batı Asya'da yayılır. Türkiye'nin kuzeyinde ve Güney Anadolu'da, çalılık ve orman içlerinde, 20-1500 m yükseltilerde yayılır ⁽¹⁾.

3-5 m arası boy yapmaktadır.

Güneş alan ya da kısmi gölge yerleri tercih eder ⁽³⁾.

Kuru yerleri tercih eder ⁽³⁾.

Asidik, nötr ya da bazik, kumlu, killi, iyi drene edilmiş toprakları tercih eder ⁽³⁾.

-25 °C'ye kadar düşük sıcaklıklara dayanabilen çok dayanıklı bir bitkidir ⁽⁴⁾.

Rüzgarlara ve hava kirliliğine karşı dayanıklıdır ⁽³⁾.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır ⁽³⁾.

Gıda, ilaç ve malzeme kaynağı olarak kullanılan çok çeşitli kullanım alanları vardır ve ayrıca genellikle bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilir, çit oluşturmak için kullanılabilir ⁽⁴⁾.

1. Davis, P.H. (ed.), 1972. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol:4. Edinburgh: Edinburgh University Press. p. 541.
2. Akkemik, Ü. (Ed), 2018. Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalılar. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara. 684 s.
3. <https://www.ebber.nl/nl/treeeb/cornus-cornus-mas/#?search%5B0%5D=Cornus%20mas>
4. <https://temperate.theferns.info/viewtropical.php?id=Cornus-mas>

F1: <https://www.vdberki.nl/bomen/cornus-mas/>
F2: Mustafa VAR
F3: Svatava Coupkova, iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/233257932>
F4: Mustafa VAR

Yaz aylarında yeşil yaprakları ve sonbaharda parlak kırmızı meyveleriyle estetik bir bahçe bitkisi...

Cornus sanguinea

Kiren

Kışın yaprağını döken, 4-5 m'ye kadar boylanabilen çalı veya küçük bir ağaçtır. Gövde dik, ince uzun ve kırmızı renktedir⁽¹⁾. Yapraklar oval, karşılıklı dizili, kenarları dişsiz, lopsuz, 4-10 cm boyundadır. Sonbaharda koyu kırmızı renge döner^(1,2). Beyaz renkli çiçekler 3-4,5 cm çapında şemsiyemsi kurullar halindedir. Çiçekler mayıs-haziran aylarında açar^(1,2). Meyve 5-8 mm çapında, küremsi, parlak siyahımsı-mavi renklidir⁽²⁾. Avrupa'dan Lübnan ve Kafkasya'ya kadar uzanan bir coğrafyada yetişmektedir⁽⁴⁾. Türkiye'de geniş bir yayılışa sahiptir. Genellikle çalılıklar, orman kenarları, deniz seviyesi ile 1400 m yükseltiler arasında yayılış yapar⁽²⁾.

Konya'da *Cornus sanguinea* subsp. *cilicica* alttürü yer almaktadır.

4-5 m arası boy yapmaktadır.

Güneşli ya da yarı gölge yerleri tercih eder⁽³⁾.

Orta nemli yerleri tercih eder⁽⁵⁾.

İyi drene edilmiş killi toprakları tercih eder⁽⁵⁾.

-25 °C'ye kadar düşük sıcaklıklara dayanabilen, çok soğuğa dayanıklı bir bitkidir⁽⁵⁾.

Rüzgarlara ve ılımlı deniz yeline karşı toleranslıdır⁽³⁾.

Kuraklığa karşı kısmen dayanıklıdır⁽⁵⁾.

Bitkinin meyvesi çig ya da pişirilerek tüketilmektedir. Ayrıca meyve ateş düşürücü olarak ilaç sektöründe kullanılmaktadır. Estetik görüntüsü ve ilgi çekici kabuk yapısı nedeniyle peyzajda çit bitkisi ya da süs bitkisi olarak da kullanılmaktadır⁽⁵⁾.

1. Davis, P.H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol. 4, pp. 540). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Akkemik, Ü. (Ed.). 2018. Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalılar, Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara. 684 s.
3. <https://www.ebbs.nl/nl/treebb/cosangu-cornus-sanguinea/>
4. <https://plants.ces.ncsu.edu/plants/cornus-sanguinea/>
5. <https://temperate.theferns.info/viewtropical.php?id=Cornus+sanguinea>

Kızarmasıyla dikkat çekici, meyvesi değerli ve parklarda aranan çalı...

Corylus maxima

Lambert Fındığı

Kışın yaprağını döken, yuvarlak ve yayvan taçlı yüksek çalı formu bir bitkidir. 3-6 m kadar boylanabilir. Türkiye fındığın anavatanı ve kültür tarihi içerisinde yer almaktadır. Çok sayıda dip sürgünü oluşturur. Meyveler uzun, tüylü dilimlere ayrılmış zuruf içerisinde bulunan bir çotanakta yer alır ve uzun şekillidir. Yapraklar geniş ve yuvarlak olup kenarları dişlidir. Yeni oluşan yapraklar da bu renk izlenir. Diğer yandan bu tür içerisinde beyaz zarlı, yeşil yapraklı formlar da bulunur. Diklin çiçek yapısına sahiptir. Yaprakların alt yüzeyi hafif tüylü ve mat, üst yüzeyi açıktan koyuya değişen renge sahiptir. Balkanlar'da, Anadolu'da ve Kafkasya'da yetişir⁽¹⁾.

3-6 m arası boy yapmaktadır.

Orta derecede ışık isteyen bir bitkidir.

Nemden hoşlanır.

Yüzlek ve orta gelişen kök sistemi vardır.

Kış soğuklarına dayanıklı olup çiçekler dayanıksızdır.

Ilıman iklimlerde yetişir.

Kuraklığa dayanıklı değildir.

Yüksek besin değeri sebebiyle meyvesi değerlidir. Yaprak ve meyve rengi ile parklarda ve yol kenarlarında kullanılır.

1. İslam, A. (2021). Fındık. Nobel Yayınları.

Dekoratif çiçekleri ile çocukların sevdiği pamuk helvaya benzeyen estetik bir çalı...

Cotinus coggygria

Boyacı Sumağı

Yaprağını döken, 5 m'ye kadar boylanabilen, geniş yuvarlak ya da dağınık tepeli bir çalıdır. Yapraklar ovalimsi bazen dairesi, 4-8 cm uzunluğunda, mavimsi yeşil, alt yüzü morumsu yeşildir. Sonbaharda sarı-turuncu, kırmızı, bazen de bordo renk alır. Bazı kültürlerinde yaprak ilk çıktığı andan itibaren bordomsudur. Çiçekler nisan sonu-temmuz ayları arasında sarımsı yeşil, tohuma dönerken soluk et/pembemsi bileşik salkım tipinde, 10-25 cm'lik adeta çocukların pamuk helvasına benzeyen gösterişli çiçek topluluğu görülür. Meyve böbrek biçiminde tek tohumludur ⁽¹⁾. Orta ve Güney Avrupa, Orta ve Doğu Asya'da, Türkiye'de ise Akdeniz, Marmara, Karadeniz, Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölgesinde 1300m'lere kadar doğal yayılış gösterir ⁽²⁾.

Cotinus coggygria'nın "Flame", "Golden Spirit", "Royal Purple" gibi kültürlerini sıklıkla kullanılır.

5 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları yeğler.

Az nemli ve kuru ortamlarda yetişebilir.

Kurak, kuru, tuzlu, kireçli, ağır killi ve balçık topraklarda bile yetişebilir. Taşlık ve kayalık yamaçlarda da yetişebilir.

Sıcağı sevmekle birlikte soğuklara ve donlara dayanıklıdır.

Kentlerde hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır, güçlü yayvan kök geliştirir.

Özellikle çiçek güzelliği için tercih edilir. Ayrıca kanaatkâr olması sebebiyle karayolu şevleri ve erozyon kontrol çalışmalarında da değerlendirilir. Odun ve köklerinden kumaş boyası elde edilir.

1. Var, M. (2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları (197 s.). KTÜ Orman Fakültesi, Trabzon (Basılmamıştır).
2. Davis, P. H. (Ed.). (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 2, pp.542-543). Edinburgh University Press, Edinburgh.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: M.Mine GÜRDAL AYDIN

Çiçek ve meyve güzelliği olan 2400m. ye kadar çıkabilen güzel bir çalı...

Cotoneaster nummularius

Dağ Muşmulası

Yaprağını döken, 60-150 cm boylanana bazen de yayvan formu bir çalıdır ⁽¹⁾. Yapraklar oval-yuvarlak şekilde ve koyu yeşil renktedir ^(2,3). Çiçekleri küçük ve beyaz renklidir ⁽¹⁾. Meyve 1-2,5 (3) cm çapında, açık kırmızı-morumsu ve yumurtamsı-elips şeklindedir ^(1,2). Kırım, Kıbrıs, Lüblan, Irak, Kafkasya, İran ve Türkiye'de yayılış gösterir ⁽⁴⁾. Türkiye'de Güney Marmara, Batı, Orta ve Doğu Karadeniz, İç Batı Anadolu, Yukarı Sakarya, Orta Kızılırmak, Yukarı Kızılırmak, Yukarı Fırat, Erzurum-Kars, Yukarı Murat-Van, Hakkari, Antalya, Adana, Orta Fırat alt bölgelerinde 800-2400 m'ler arasında doğal yayılış göstermektedir ⁽⁵⁾.

60-150 cm arası boy yapmaktadır.

Daha çok yarı gölge alanları tercih ederler.

Orta derece nemli alanları tercih eder.

Şığ derinliklerde, kireçtaşı kayalıkları, taşlık ve kayalık alanlarda iyi gelişir.

En az -20-23 °C ve daha sıcak alanlarda yetişir.

Deniz tuzu etkisine ve hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Çiçek ve meyve güzelliği ile yer örtücü olarak kullanılabilir.

1. Pamay, B. (1993). Bitki Materyali II, Odunlu Köklerin Çiçekli Çalıları, Sarımsaklar, Kaktüsler ve Sukkulent Bitkiler, Saz ve Kamışlar. Orhan Ofset, İstanbul.
2. Romo, A., & Boratyński, A. (2014). The genus Cotoneaster (Rosaceae) in NW Africa. Wildenowia, 44(2), 229-239.
3. URL 1: <https://www.treesandshrubsosonline.org/articles/cotoneaster-cotoneaster-racemiflorus/#9518>
4. Ermişoğlu, Ö., Yılmaz, H., Aksoy, N., Ok, T., Fırat, M., Akkemik, Ü. (2020). Rosaceae. Şu eserde: Akkemik, Ü. (Ed.), Türkiye'nin Bütün Ağaçları ve Çalları (s. 965-1125). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
5. URL 2: <https://www.floratanolca.com/eukaria/gui/species.php?D=Cotoneaster-nummularius>

F1: <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:486820-1>
F2: <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:486820-1>
F3: <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:486820-1>
F4: <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:486820-1>

Çiçek ve meyve güzelliği ile kurakçıl peyzajların vazgeçilmez bitkisi...

Crataegus azarolus

Müzmüldek

Sürgünleri 3,5 cm'ye kadar uzayabilen, sert dikenlere sahip, yaklaşık 10 m'ye kadar boylanabilen küçük bir ağaçtır. Yaprakların üst yüzü parlak, alt yüzü soluk, grimsi yeşil, çıplak ya da yatık kısa tüylüdür. Kenarları kaba testere dişlidir. Mayıs-haziran ayında açan beyaz çiçekleri 3-18 adet kurullar oluşturur. Meyve 12-25 (-27) mm çapında, küremsi tüysüz ya da hafif tüylü, 2-3 adet tohum içerir ^(1,2). *Crataegus azarolus* var. *azarolus* varyetesi yaprakların alt tarafının tamamen yatık tüylü, meyve sarımsı veya turuncu olması ile ayırt edilir ⁽²⁾. Irak, İran, Türkmenistan, Özbekistan, Güney Kazakistan, Tacikistan, Kırgızistan ve Türkiye'de ise Akdeniz ve İran-Turan bölgelerinin geçiş bölgesinde, daha kuru Mezopotamya ovaları hariç Güneydoğu Anadolu'ya ulaşır. Elazığ ilinde saf meşcereler oluşturur. Türkiye'nin en kurakçıl türüdür ⁽¹⁻²⁾.

10 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder ⁽³⁾.

Kontinental iklimlerde yetişir ⁽³⁾.

Taşlı, kuru, kireçli, siğ topraklarda yetişir ⁽³⁾.

Soğuk hava şartlarına dayanıklıdır ⁽³⁾.

Rüzgarlara dayanıklıdır ⁽³⁾. Ancak deniz koşullarına hassastır. Kentsel alanlardaki kirliliğe dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır ⁽³⁾.

Rüzgar perdesi ya da soliter olarak peyzajda kullanılabilir ⁽³⁾. Meyveleri ve çiçekleri tıbbi amaçlar kullanılır.

1. Dönmez, A. A. (2004). The genus *Crataegus* L. (Rosaceae) with special reference to hybridisation and biodiversity in Turkey. Turkish Journal of Botany, 28, 29-37.
2. Akkemik, Ü. (Ed.). (2014). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalın II. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
3. Pamay, B. (1992). Bitki materyali I: Ağaç ve ağaççıklar. İstanbul.

F1: Mustafa GÖKMEN <https://www.inaturalist.org/observations/38037218>
F2: Mustafa GÖKMEN <https://www.inaturalist.org/observations/99135379>
F3: Mustafa GÖKMEN <https://www.inaturalist.org/observations/67456751>
F4: Mustafa GÖKMEN <https://www.inaturalist.org/observations/38037218>

Vişne çürüğü renkli meyveleri ve zor koşullara dayanıklılığı ile mutlaka peyzaja katılacak bitkilerden...

Crataegus meyeri

Roğuk

Kışın yaprağını döken, çalı ya da 2-4 m'ye kadar boylanabilen küçük ağaçtır. Sürgünlerinde 0,5-1,5 cm dikenlere sahiptir. Yaprakların üst yüzü parlak gri, alt yüzü daha koyudur. Kısa sürgünlerin alt yaprakları uzunca oval, ters yumurtamsı nadiren kama şeklinde, uç kısımları dişli ya da üç lobludur. Üst yapraklar, 5-7 loblu dar ve dişlidir. Yaprak sapları 1-2 cm'dir. Mayıs-haziran aylarında açan çiçekleri beyaz renklidir. Meyveleri basık küre şeklinde, 12-18 mm çapında, kırmızımsı-turuncu renkte ve 1-2 tohum taşır. İran'ın batısı, Kuzey Irak ve Kafkasya ile Türkiye'de yayılır. Ülkemizde, 1300-2050 m yükseltilerde Sivas, Kayseri, Sivas, Van, Hakkâri illerinde eğimli çayırlar, kayalık yamaçlarda yayılış gösterir ⁽¹⁾.

2-4 m arası boy yapmaktadır.

Güneşli ve yarı gölge alanları tercih eder ⁽³⁾.

Kontinental iklimlerde yetişir.

Ağır killi topraklar dahil, hemen her tür toprakta yetişir ⁽³⁾. Hafif asitli, nötr ve bazik topraklarda yetişebilir.

Soğuk hava koşullarına dayanıklıdır ⁽³⁾.

Rüzgara ve hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır ⁽³⁾. Deniz kenarlarında tuz etkisine çok dayanamaz.

Meyve ve çiçek güzelliği nedeniyle peyzajda kullanılabilir.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4). Edinburgh University Press. pp. 140-142.
2. Garjani, A., Nazemiyeh, H., Maleki, N., & Valtzadeh, H. (2000). Effects of extracts from flowering tops of *Crataegus meyeri* A. Pojark. on ischemic arrhythmias in anesthetized rats. Phytotherapy Research, 14(5), 428-431.
3. URL 1. <https://pflaf.org/USER/Plant.aspx?LatinName=Crataegus+meyeri>

F1: Şevket ALP
F2: Şevket ALP
F3: Şevket ALP
F4: Şevket ALP

Dikenli, çiçekli ve meyveli çalı formu bitki...

Crataegus microphylla

Kocakarı Armudu

Çalı formunda, 4 m'ye kadar boylanabilen bir bitkidir. Dal ve sürgünlerinde 0,5-1,2 cm uzunluğunda çok sayıda dikenlere sahiptir. Yapraklar dip kısımlarında genişçe kama şeklinde, çiçeksiz sürgünlerde 5 cm'ye ulaşırken, çiçekli sürgünlerde daha kısadır. Yaprak lopları 3-5 adet, ayarın 2/3-3/4'üne kadar parçalanmış, uç kısmı küt veya sivri kenarları dişli ya da tırtıklıdır⁽¹⁾. Mayıs-haziranda açan çiçekleri beyaz, çiçek kurulu şemsiyemsi⁽²⁾ ve çiçekte sivri olan çanak yapraklar meyvede dik durur. Meyve, parlak kırmızı renkte, armut şeklinde gençken tüylüdür. Dünyada Kırım, Gürcistan, Kafkasya ve Kuzey İran'da yayılır. Türkiye'de ise Sakarya, Kastamonu, Sinop, Samsun, Trabzon, Artvin, Eskişehir ve Ankara'da ormanlık ve çalılık alanlarda, 20-1450 m yükseltilerde yayılış gösterir⁽¹⁾.

4 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Yarı gölge ve gölge alanlarda yetişir⁽²⁾.

Nemli- yarı kurak alanlarda yetişebilir⁽³⁾.

Toprak isteği yönünden kanaatkardır⁽³⁾.

Soğuk hava şartlarına dayanıklıdır⁽³⁾.

Gölgeye oldukça dayanıklıdır⁽⁴⁾.

Kuraklığa toleranslıdır⁽³⁾.

Peyzajda kullanım potansiyeli vardır⁽⁵⁾.

1. Davis, P.H. (ed.), 1972. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol. 4. Edinburgh: Edinburgh University Press. s.146-147.
2. https://en.wikipedia.org/wiki/Crataegus_microphylla
3. Demir, M., 2021. Afyonkarahisar'da Doğal Olarak Yayılış Gösteren Bazı Crataegus Taksonlarının Antitoksik İçeriklerinin Belirlenmesi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Moleküler Biyoloji Ve Genetik Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
4. <https://www.worldfloraonline.org/taxon/wfo-0000989083>

F1: Mustafa GÖKMEN, <https://www.florantolca.com/eukaria/gui/species.php?ID=Crataegus-microphylla>
F2: Mustafa GÖKMEN, <https://www.florantolca.com/eukaria/gui/species.php?ID=Crataegus-microphylla>
F3: Mustafa GÖKMEN, <https://www.florantolca.com/eukaria/gui/species.php?ID=Crataegus-microphylla>
F4:

Çiçek, meyve güzelliği ve kanaatkar olması ile değerli bir ağaçtır...

Crataegus monogyna

Yemişen

Kışın yaprak döken, 10 m'ye kadar boylanabilen çalı ya da ağaç formunda bitkilerdir. Dallar üzerinde 2 cm'ye kadar uzayabilen dikenler vardır. Yapraklar oval veya ters yumurtamsı, yaprak tabanı çoğunlukla kama şeklindedir. Yaprakların üst yüzü koyu yeşil, alt yüzü kısa tüylü ya da çıplaktır. Yapraklar, derin bölünmüş lopludur. Lopların uçları sivri veya küt, tam veya uçlara yakın yerde seyrek dişlidir. Nisan-haziran aylarında açan çiçekler beyaz veya pembemsi renkte ve hafif kokuludur. Meyve, kırmızı veya kahverengimsi-kırmızı, küremsi veya oval, 6-10 mm çapındadır⁽¹⁾. Güney Avrupa, Akdeniz çevresindeki ülkeler, Kuzey Afrika, Suriye, Azerbaycan, İran ve Türkiye'de doğal yetişir. Türkiye'nin hemen her yerinde 0-1800 (-2000) m yükseltilerde yayılış gösterir⁽¹⁾.

10 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ve yarı gölge alanları tercih eder, ancak gölgeye toleranslıdır⁽⁴⁾.

Sıcak ve kuru kontinental iklimlerde yetişir⁽⁴⁾.

Hemen her tür toprakta yetişir⁽⁴⁾. Kanaatkardır, kireçli topraklara dayanır.

Soğuk hava şartlarına dayanıklıdır.

Hava kirliliğine ve kent iklimine dayanıklıdır^(3,4). Rüzgara dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır⁽⁴⁾.

Öncü bitki ve çit bitkisidir. Rüzgar perdelerinde, yamaç, şev ve yolların bitkilendirilmesinde gruplar halinde veya soliter olarak kullanılabilir⁽⁴⁾.

1. Davis, P.H. (Ed.), 1972. Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Akkermik, Ü. (Ed.), (2014). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalılar II. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
3. Fichtner, A., & Wissemann, V. (2021). Biological flora of the British Isles: Crataegus monogyna. Journal of Ecology, 109(2), 541-571. <https://doi.org/10.1111/1365-2745.13576>
4. Pamay, B. (1992). Bitki materyali I: Ağaç ve ağaççıklar. İstanbul.

F1: Mustafa GÖKMEN, <https://www.inaturalist.org/observations/63160421>
F2: Mustafa GÖKMEN, <https://www.inaturalist.org/observations/47961053>
F3: Mustafa GÖKMEN, <https://www.inaturalist.org/observations/38035023>
F4: Mustafa GÖKMEN, <https://www.inaturalist.org/observations/50524365>

Hoş kokulu beyaz çiçekleri ile çok dekoratif bir bitki...

Crataegus orientalis

Alıç

Yaprak döken 3-5 m boylanabilen çalı veya küçük bir ağaçtır. Yapraklar 3-5 x 2,5-4 cm boyutlarında, derin 3-7 loblu ters yumurtamsı-dikdörtgensel veya baklava dilimi şeklinde, iki tarafa yatık gri tüylüdür ⁽¹⁾. Nisan ve Mayıs aylarında, beyaz veya pembemsi renklerde çiçek açan alıç, bu dönemlerde etrafa da çok güzel koku saçar ⁽²⁾. Meyve yaklaşık 2 cm çapında, kırmızımsı turuncu renkli, seyrek ve yumuşak tüylüdür ⁽¹⁾. *Crataegus orientalis* subsp. *orientalis* meyvenin çekirdek sayısının 4 (-5); çanak yapraklarını meyvede geri kıvrık olması ile ayırt edilir. Türkiye'de Kuzey, İç Anadolu'nun kuzeye komşu kesimlerinin kayalık alanlarında, ormanlar ve açık alanlarda 450-2240 m yükseltilerde yayılış gösterir ⁽³⁾.

Konya'da *Crataegus orientalis* subsp. *szovitsii* alt türü ve *Crataegus x bornmuelleri* endemik olarak yer almaktadır.

3-5 m arası boy yapmaktadır.

Güneşli ve yarı gölge alanları tercih eder, ışık sever ⁽⁴⁾.

Kontinental iklimlerde yetişir ⁽⁴⁾.

Siğ, kuru balçık toprakları tercih eder ⁽⁴⁾.

Soğuk hava koşullarına dayanıklıdır ⁽⁴⁾.

Rüzgara karşı dayanıklıdır ⁽⁴⁾.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır ⁽⁴⁾.

Çiçek, yaprak ve meyveleri ile çok dekoratiftir. Grup yada soliter olarak peyzajda kullanılabilir.

- CC 1. Davis, P.H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4, pp. 136-137). Edinburgh University Press.
2. Ertem, H.İ. (2022). Bingöl'ün farklı lokasyonlarından elde edilen *Crataegus orientalis* (Doğu alıç) meyvesinin bazı biyokimyasal değerlerinin tespit edilmesi [Yüksek Lisans Tezi, Bingöl Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü].
3. Akkemik, Ü. (Ed.). (2014). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalıları II. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
4. Pamay, B. (1992). Bitki materyali I, ağaç ve ağaççıklar. İstanbul.

Crataegus orientalis
F1: Salih TERZIOĞLU
F2: Salih TERZIOĞLU
F3: https://www.treesandshrubsline.org/articles/crataegus-orientalis/
F4: Salih TERZIOĞLU

Hoş kokulu beyaz çiçekleri ile çok dekoratif bir bitki...

Crataegus sinaica

Çöl Alıç

Crataegus monogyna ve *Crataegus azarolus*'un hibriti olan, yaklaşık 5 m'ye kadar boylanabilen çalı ya da küçük ağaççık formunda bir bitkidir. Yapraklar 3 cm'ye kadar, ters yumurtamsı, tabanı kama veya kalp şeklindedir. Yaprakların alt yüzü koyu yeşil, üst yüzü parlaktır. Loplar genellikle 3 (-5) kısa, bazen 3-5 geniş ve sivri dişlidir. Beyaz çiçeklerin çanak yaprakları üçgenimsi- mızrak şekilde ve meyvede geriye kıvrılır. Yumurtamsı-elipsoid meyve turuncumsu kırmızı renklidir ⁽¹⁾. Mart- Mayıs aylarında çiçeklenir ⁽²⁾. Kıbrıs, İran, Lübnan- Suriye, Suudi Arabistan, Sina, Türkiye-Avrupa'da doğal olarak yayılış gösterir ⁽³⁾. Türkiye'de 1250-1500 m yükseltilerde Doğu ve Güneybatı alanlarında nadir olarak bulunur ⁽¹⁾.

5 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli-yarı gölge alanları tercih eder ⁽⁴⁾.

Az nemli kuru alanlarda yetişebilir ⁽⁴⁾.

Siğ Kayalık topraklarda yetişir ⁽⁴⁾.

Sıcak- soğuk hava şartlarına toleranslıdır ⁽⁴⁾.

Tuzlu rüzgarlara orta derece de dayanıklıdır ⁽⁴⁾.

Kuraklığa toleranslıdır ⁽⁴⁾.

Peyzajda süs bitkisi olarak değerlendirilebilir ⁽⁴⁾.

- CC 1. Davis, P.H. (ed.). 1972. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol: 4. Edinburgh: Edinburgh University Press. s.140.
2. Akkemik, Ü. (Editör). 2014. Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalıları II. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara. 680 s.
3. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:724260-1
4. https://vro.agriculture.vic.gov.au/dpi/vro/site.nsf/pages/weeds_azarola
5. https://keysserver.lucidcentral.org/weeds/data/media/Html/crataegus_x_sinaica.htm

F1: Ori Fragman-Sapır, https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:724260-1
F2: Ori Fragman-Sapır, https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:724260-1
F3: Ori Fragman-Sapır, https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:724260-1
F4: Ori Fragman-Sapır, https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:724260-1

Meyve, yaprak çiçekleri ile çok yönlü kullanılan bir ağaç...

Cydonia oblonga

Cydonia vulgaris / Ayva

6-8 m arası boy yapmaktadır.

Kışın yaprağını döken, yuvarlak-yayvan taçlı ağaçlar oluşturur. Elma şekilli (*Cydonia oblonga* var *maliformis*) ve armut şekilli (*Cydonia oblonga* var *pyriformis*) olmak üzere iki varyeteye ayrılır. Büyük çalı ve ağaççık şeklinde gelişir. Tek gövdeli ağaçlar, 6-8 m'ye kadar boylanabilir. Gövdesi kısa, kahverengi olup düzgün değildir. Kazık kök oluşturmaz. Genellikle seyrek dallanma gösterir. Genç dallar sık keçe tüylü görünümündedir. Çiçekler beyaz ve pembe renklidir. Sürgün ucunda bulunur. Karışık tomurcuk yapısındadır. Ayva yaprakları yumurta ve geniş elips şeklinde, bazen yuvarlakçadır. Yaprak kenarları dişlidir. Yaprak yüzeyinde pamuk gibi tüycükler vardır. Vişnenin anavatanı Kuzey İran, Hazar Denizi kıyıları, Kafkasya ve Anadolu olarak bilinir. Asya kıtasında 4000 yıldan beri yetiştiği bilinir. Ayva, Anadolu'nun yerli bitkisidir ⁽¹⁾.

Orta derecede ışık isteyen bir bitkidir.

Orta derecede nem ister. Fazla yağmur alan yerlerde monilya gelişir.

Ayvalar toprak nemine tolerans gösterir. Kolay işlenen kumlu-tınlı toprakları sever.

Kış soğuklarına orta derecede dayanıklıdır.

Ilıman deniz ikliminden hoşlanır. Çok rüzgarlı yerleri sevmez.

Kuraklığa dayanıklı değildir.

Peyzajda çiçek ve meyve güzelliği, yenilebilir meyveleri ile önemlidir. Reçel, pasta ve şekerleme endüstrisinde kullanılır.

1. Özçağırın, R., & Ünal, A. (2003). Sert çekirdekli meyveler. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları (Yayın No: 553), İzmir.

F1: Ali İSLAM
F2: Ali İSLAM
F3: Ali İSLAM
F4: Ali İSLAM

Yamaçlarda açan sarı salkımlı çiçek...

Cytisus hirsutus

Keçi Tırfılı

Dik ya da yatık, 20-100 cm'ye kadar boylanan, çalı formunda bir bitkidir. Sürgünler dik veya önce yatık sonra dik duruma gelen ya da bazen yatık ve tüylüdür. Yapraklar 5-20 x 4-10 mm boyutlarında, ters yumurtamsı, ters mızraklı veya eliptik, üst yüzü seyrek yatık tüylü, alt yüzü daha sık tüylüdür ⁽¹⁾. Nisan-mayıs aylarında açan ⁽²⁾ sarı renkli çiçekler yapraklı sürgünler üzerinde salkımlar şeklindedir. Legümen meyve 25-40 mm uzunlukta, dar dikdörtgen tüylü ya da seyrek tüylüdür. Türkiye'de yayılışı yaygın olup, Karadeniz, Marmara, İç Anadolu ve Güney Anadolu'da ⁽²⁾, 100-1600 m yükseltilerde, yamaçlar ve açık ormanlık alanlar ile yol kenarlarında yayılış gösterir ⁽¹⁾.

20-100 cm arası boy yapmaktadır.

Güneşli alanlarda iyi gelişme gösterir ⁽³⁾.

Kuru alanlarda daha iyi gelişir ⁽⁴⁾.

Toprak yönünden kanaatkardir ⁽³⁾.

Soğuga karşı toleranslıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır.

Yoğun ve çekici çiçeklerinden dolayı süs bitkisi olarak değerlendirilebilir.

1. Davis, P.H. (Ed.). (1970). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 3, p. 17). Edinburgh University Press.
2. Heper, M. (1988). Türkiye'nin Chamaecytisus Link türleri üzerinde taksonomik ve kimyasal araştırmalar (Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Eczacılık Fakültesi). Anadolu Üniversitesi.
3. Fouli, L., Meynert, M., Shrub, S., & Simpson, J. (2013). Botanica. h.Lullmann Publishing GmbH.
4. Cytisus hirsutus. (n.d.). In Wikipedia. https://en.wikipedia.org/wiki/Cytisus_hirsutus

F1: Serdar ÖLEZ, <https://www.florantolica.com/eukaria/gul/species.php?ID=Cytisus-hirsutus>
F2: Serdar ÖLEZ, <https://www.florantolica.com/eukaria/gul/species.php?ID=Cytisus-hirsutus>
F3: Serdar ÖLEZ, <https://www.florantolica.com/eukaria/gul/species.php?ID=Cytisus-hirsutus>
F4: Serdar ÖLEZ, <https://www.florantolica.com/eukaria/gul/species.php?ID=Cytisus-hirsutus>

Nadir sarı demet çiçekli bitki...

Cytisus procumbens

Çalı Tırfilı

Hemen hemen yatay büyüyen, 20-40 (-80) cm'ye kadar boylanabilen, çalı formunda bir bitkidir. Genç dalların enine kesiti T şeklinde çıkıntılıdır. Genç sürgünlerde tek, yaşlı sürgünlerde demet şeklinde olan yapraklar 5-15 x 2,5-4 mm boyutlarında, üst yüzeyleri seyrek, alt yüzeyleri ince yatık tüylüdür. Çiçekler, tek ya da ikili-üçlü demetler şeklindedir. Legümen meyve 25-30 mm, dar dikdörtgen biçiminde ve tüylüdür. Doğu, Orta Avrupa ve Balkanlar'da, Türkiye'de ise Kuzey ve Güney Anadolu'da nadir olmak üzere, Antalya, Kastamonu'da yamaçlar, kayalık alanlar ve açık ormanlıklarda, 1000-1300 m yükseltilerde yayılış gösterir ⁽¹⁾.

20-100 cm arası boy yapmaktadır.

Güneşli alanlarda iyi gelişme gösterir ⁽²⁾.

Drenajı iyi kuru toprakları tercih eder ⁽²⁾.

Toprak isteği yönünden kanaatkardir.

Soğuğa karşı toleranslıdır.

Kayalık ve taşlık alanlarda yetişir.

Kuraklığa karşı toleranslıdır.

Geleneksel tedavide kullanılmaktadır ⁽³⁾. Çiçek güzelliği nedeniyle süs bitkisi olarak kullanılabilir.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1970). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 3, p. 15). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Foulis, L., Meynert, M., Shrub, S., & Simpson, J. (2013). Botanica. Potsdam, Germany: h.füllmann publishing GmbH. (ISBN: 978-3-8480-0287-0).
3. Erbay, M. Ş., & Güleç, M. (2019). Türkiye'de geleneksel tedavide kabızlığa karşı kullanılan bitkiler. Türk Farmakope Dergisi, 4(2), 112-128.

- F1: <https://www.gbif.org/occurrence/4852986448>
F2: <https://www.gbif.org/occurrence/4852986448>
F3: <https://www.gbif.org/occurrence/4852986448>
F4: <https://www.gbif.org/occurrence/3772452857>

Kayalık yamaçlarda yetişen sarı çiçekli bitki...

Cytisus pygmaeus

Cüce Keçitirfilı

Bodur çalı formunda, 5-15 cm boylarında, dik ya da yatık ince seyrek tüylü sürgünlere sahip bir bitkidir. Yapraklar 5-12 x 2,5-4 mm ebatlarında, ters mızraksı, ters yumurtamsı veya eliptik, her iki yüzde de beyaz yatık ipeksi tüylüdür ⁽¹⁾. Mayıs-haziran aylarında açan sarı renkli çiçeklerin 1-4'ü bir arada bulunur ⁽²⁾. Legümen meyve, yaklaşık 20 mm uzunlukta ve yatık ipeksi tüylerle kaplıdır ⁽¹⁾. Avrupa-Sibirya elementi olup, Türkiye'de Marmara Bölgesi, Kuzey ve Orta Anadolu'da, kayalık yamaçlarda, 1000-2100 m yükseltilerde yayılış gösterir ^(1,2).

5-15 cm arası boy yapmaktadır.

Güneşli alanlarda iyi gelişme gösterir ⁽³⁾.

Drenajı iyi kuru toprakları tercih eder ⁽³⁾.

Toprak isteği yönünden kanaatkardir.

Soğuğa karşı toleranslıdır.

Kayalık ve taşlık alanlarda yetişir.

Kuraklığa karşı toleranslıdır.

Çiçek güzelliği nedeniyle süs bitkisi olarak kullanılabilir.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1970). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 3, p. 20). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Heper, M. (1988). Türkiye'nin Chamaecytisus Link türleri üzerinde taksonomik ve kimyasal araştırmalar (Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü). Eskişehir.
3. Foulis, L., Meynert, M., Shrub, S., & Simpson, J. (2013). Botanica. h.füllmann Publishing GmbH, Postdam, Germany. ISBN: 978-3-8480-0287-0.

- F1: <https://www.florantolica.com/eukaria/gul/species.php?id=Cytisus-pygmaeus>
F2: <https://www.florantolica.com/eukaria/gul/species.php?id=Cytisus-pygmaeus>
F3: <https://www.florantolica.com/eukaria/gul/species.php?id=Cytisus-pygmaeus>

Soğuklara dayanıklı, herdem yeşil, çiçekleri kokulu bir yerörtücü...

Daphne oleoides subsp. kurdica

Gövçek

Herdem yeşil, 15-60 cm'ye kadar boylanabilen çalıdır. Genç sürgünleri kırmızımsı-kahverengi ve yoğun şekilde ipeksi tüylüdür. Yaşlı dallar tüsüz ve kabukları gridir. Yaprakları neredeyse sapsız veya sapları 1-2 mm'dir. Yaprakları ters yumurtamsı, ters mızraksı veya elips şeklindedir ⁽¹⁾. Çiçekler sapsız, hoş kokulu, beyaz veya sarımsı beyaz, bazen sırt kısmı pembe veya mor renkli, Mayıs-haziran (Nisan-Eylül) ayında açar. Meyveleri; sert çekirdekli, parlak, sulu, 8-10 mm uzunluğunda, tek tohumlu, zehirlidir. Avrupa, Kuzey Afrika ve Asya'da yayılış göstermektedir ⁽²⁾. Meralar ve yol kenarlarında, 760-3000 m yükseklikte yetişir. Türkiye'de İç Anadolu ve Doğu Anadolu'da Konya, Kayseri, Sivas, Bayburt, Erzurum'da yayılış göstermektedir ⁽¹⁾.

15-60 cm arası boy yapmaktadır.

Güneşli ve ılıman iklimde yetişir, gölge sevmeyiz.

Kuru veya nemli ortamı tercih eder.

Kayalık, taşlı, kireçtaşı yarıklarında yetişir.

İlman ve soğuk iklimlerde yetişir.

Don ve soğuklara karşı dayanıklıdır.

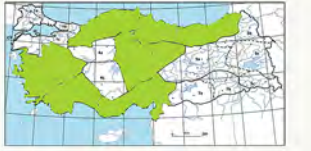
Kuraklığa dayanıklıdır.

İlaç endüstrisinde kullanılmaktadır ⁽³⁾. Çiçeklerinin hoş kokusu ve çiçeklenme süresinin uzun olması nedeniyle bitkisel tasarımda süs bitkisi olarak değerlendirilir.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. İdozjic, M. (2018). Dendrology: Cones, Flowers, Fruits and Seeds. Academic Press.
3. Süntar, İ., Küpeli Akyol, E., Keleş, H., Yeşilada, E., Sarıker, S. A., Arıo, R., & Baykal, T. (2012). Efficacy of Daphne oleoides subsp. kurdica used for wound healing: Identification of active compounds through bioassay-guided isolation technique. Journal of Ethnopharmacology, 141(3), 1058-1070.

Daphne oleoides
F1: Serdar ÖLEZ <https://www.floranatolica.com/teukaria/gu/spe-cies.php?ID=Daphne-oleoides>
F2: Serdar ÖLEZ <https://www.floranatolica.com/teukaria/gu/spe-cies.php?ID=Daphne-oleoides>
F3: Serdar ÖLEZ <https://www.floranatolica.com/teukaria/gu/spe-cies.php?ID=Daphne-oleoides>
F4: Serdar ÖLEZ <https://www.floranatolica.com/teukaria/gu/spe-cies.php?ID=Daphne-oleoides>

Hoş kokulu çiçekleri ile çok etkili, iyi bir yerörtücü...

Daphne oleoides subsp. oleoides

Gövçek

Herdem yeşil, 15-60 cm'ye kadar boylanabilen bir çalıdır. Genç sürgünleri yoğun bir şekilde kısa yumuşak tüylüdür. Yaşlı dallar tüsüz, kabukları gridir. Yaprakları; donuk mavimsi yeşil, derimsi, hemen hemen sapsız gibi veya 1-2 mm sapa sahiptir. Yapraklar, ters oval, ters mızraksı veya elips şeklindedir ⁽¹⁾. Çiçekleri; sapsız, hoş kokulu, Mayıs-haziran (Nisan-Eylül) aylarında çiçek açar. Meyveleri; sert çekirdekli, elips ile oval, parlak, sulu, 8-10 mm uzunluğunda, tek tohumlu, zehirlidir. Avrupa, Kuzey Afrika ve Asya'da yayılış göstermektedir ⁽²⁾. İç Anadolu ve Kıyı ardı bölgelerinde meşe çalılıkları, karaçam ormanları, dere ve yol kenarında, 1050-3200 m yükseklikte yetişir. Türkiye'de Bursa, Kastamonu, Sivas, Gümüşhane, Balıkesir, Isparta, Niğde, Denizli, Burdur, Konya, Erzincan ve Kahramanmaraş'ta yayılış göstermektedir ⁽¹⁾.

15-60 cm arası boy yapmaktadır.

Güneşli ve ılıman iklimde yetişir, gölgeli alanlardan kaçınır.

Kuru veya nemli ortamda yetişir.

Kireçtaşı yamaçları, taşlık, kayalık, taşlı topraklarda ve bazen nemli topraklarda yetişir.

İlman iklimlerde yetişir.

Dona ve soğuklara dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

İlaç, gıda ve tarım endüstrilerinde kullanılmaktadır ⁽³⁾. Çiçeklerinin hoş kokusu ve çiçeklenme süresinin uzun olması nedeniyle bitkisel tasarımda süs bitkisi olarak değerlendirilir.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. İdozjic, M. (2018). Dendrology: Cones, flowers, fruits and seeds. Academic Press (an imprint of Elsevier).
3. Süntar, İ., Küpeli Akyol, E., Keleş, H., Yeşilada, E., Sarıker, S. D., Arıo, R., & Baykal, T. (2012). Efficacy of Daphne oleoides subsp. kurdica used for wound healing: Identification of active compounds through bioassay-guided isolation technique. Journal of Ethnopharmacology, 141(3), 1058-1070.

Daphne oleoides
F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Nuh'un Gemisi Ukusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Milli Parklar Genet Müdürlüğü Verileri.

Hoş kokulu pembe çiçekleriyle etkili bir çalı...

Daphne sericea

Tavukbüzüğü

Dik büyüyen, 30-100 (-150) cm boyunda, gri kabuklu ve çalı formunda bir bitkidir. Genç sürgünler kırmızımsı-kahverenkli tüylü, yaşlı sürgünler çıplaktır. Yapraklar derimsi, eliptik veya eliptik-ters mızraklı şekillerde, üst yüzeyi mavimsi renkli ve çıplaktır, alt yüzü tüylüdür. Şubat-mayıs aylarında açan çiçeklerin (2-) 5-10 adet kümelere halinde bulunur. Çiçekler hoş kokulu ve pembe renklidir. Meyve, oval biçimli, turuncu, kırmızı renktedir. Türkiye'de Kuzeybatı, Batı ve Güney Anadolu'da kireçtaşı, serpantin, kil veya siltten oluşan kayalık alanlarda, deniz seviyesinden 1500 m yükseltilere kadar yayılış göstermektedir ⁽¹⁾.

30-100 cm arası boy yapmaktadır.

Güneşli yarı gölge alanlarda yetişir ⁽²⁾.

Nemli alanları tercih eder ⁽³⁾.

Verimli orta tınlı ve ağır killi toprakları tercih eder ⁽²⁾.

Sıcağa karşı toleranslıdır ⁽³⁾.

Kentsel alanlarda kullanılabilir ⁽⁴⁾.

Kuraklığa dayanıklıdır ⁽⁴⁾.

Kurakçıl peyzaj tasarımlarında kullanılabilir ⁽⁴⁾.

- © 1. Davis, P. H. (Ed.), (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol.7, pp. 523-524). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Plants For A Future. (2024). Daphne. PFAF Plant Database. <https://pfaf.org/>
3. Brickell, C. (Ed.). (1994). The Royal Horticultural Society Gardener's Encyclopedia of Plants and Flowers. London: Dorling Kindersley Limited. ISBN 0-7513-0147-7.
4. Satar, M. (2021). Daphne sericea Vahl. türünün yaşam alanları farklılıklarının belirlenmesi (Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı).
- Daphne sericea
F1: Mustafa GÖKMEN <https://www.inaturalist.org/observations/151457605>
F2: İNÜ'nün Gemiisi Ulusal Biyolojik Çeşitlik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.
F3: İNÜ'nün Gemiisi Ulusal Biyolojik Çeşitlik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.
F4: Mustafa GÖKMEN <https://www.inaturalist.org/observations/151457605>

Bazı ülkelerde istilacı olarak nitelendirilen sonbaharda güzel sararan bir ağaç...

Diospyros kaki

Trabzon Hurması

Yuvarlak tepeli, kışın yaprağını döken, 15 m'ye kadar boyolanabilen bir ağaçtır. Yaşlı bireylerde gövde pulludur. Genç sürgünler ve tomurcuklar belirgin şekilde tüylüdür. Yaprak kenarı tam, şekli eliptik, eliptik oval ile ters yumurtamsı, 18 x 9 cm ebatlarında, genellikle tabanı kama şeklinde, üst yüzü koyu yeşil ve çıplak, alt yüzü açık yeşil ve tüylüdür ⁽¹⁾. Nisan-Mayıs'ta açan ⁽²⁾ çiçekleri sarımsı beyazdır. Meyve turuncu-kırmızı ile parlak sarı renkte ve 5-8 cm çapındadır ⁽¹⁾. Meyve etli, buruk tatlı, yenilebilir ve vitamince zengindir ⁽³⁾. Çin ve Japonya kökenlidir. Türkiye'de İstanbul, Trabzon, Antalya, Hatay'da meyve bahçelerinde ve bazı tarım alanlarında yetiştirilir ⁽¹⁾.

30 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları sever yarı gölge alanlara da toleranslıdır ^(3,4).

Deniz iklimlerinde iyi yetişir ⁽³⁾.

Derin ve balçıklı topraklarda iyi gelişir ⁽³⁾.

Soğuğa karşı toleranslıdır ⁽⁵⁾.

Kentsel alanlarda kullanılabilir ⁽⁴⁾.

Dalları gevrek olduğundan şiddetli rüzgârlardan zarar görebilir ⁽²⁾.

Meyveleri taze ve kurutulmuş olarak tüketilir. İri meyveleri ile yaprak dökümünden önce içlerine kadar dekoratif bir görünüm sunar, soliter ya da grup bitkisi olarak peyzajda kullanılır ⁽³⁾.

- © 1. Davis, P. H. (ed.), 1978. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol: 6. Edinburgh: Edinburgh University Press. s.143
2. https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/112874/mod_resource/content/0/Trabzon%20Hurmasi%20B1%20yeyin%20C5%9F%20C4%9F%20-%202022%20hafta.pdf
3. Pamay, B., 1992. Bitki Materyali I, Ağaç ve Ağaççıklar.
4. Diospyros kaki Persimmon, Japanese persimmon PFAF Plant Database
5. Erbay, M., 2017. Diospyros kaki L'de Yükseklik Gradyenti Boyunca Makroelement Değişimi ve Rezorpsiyonu. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

- F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

Gri bitkilerin en güzeli, hoş kokulu çiçekleri ile gelecekte en çok aranılacak bitkilerden...

Elaeagnus angustifolia var. angustifolia

İğde

Yaprğını döken, yuvarlak tepeli, yoğun dallanan, 6-7 m boyunda, çalı veya küçük bir ağaçtır ⁽¹⁾. Gövde kabuğu kahverengi, sıg ince çatlaklı ve uzun şeritler halinde soyulur ⁽²⁾. Sürgünleri dikensiz bazen sık dikenlidir. Yaprakları 4-8 cm uzunluğunda, oval mızrağımsı, kenarları tam ve gümüşü-grimsi renktedir. Haziranda açan sarı renkli çiçekleri, çan şeklinde, yaklaşık 1 cm çapında, hoş kokuludur. Sonbaharda başlangıçta gümüşü olgunlaştıkça koyu turuncu renkte, zeytin şeklinde 1-1,5 cm uzunluğundaki meyvelerin içi unlu ve tatlıdır ⁽³⁾. Güney Avrupa, Çin ve Batı Aşya'da yayılış gösterir. Türkiye'de Trakya, Güney Marmara, Karadeniz, Ege, İç Batı Anadolu, Yukarı Sakarya, Konya, Yukarı Fırat, Erzurum-Kars, Yukarı Murat-Van, Hakkari, Antalya, Adana alt bölgelerinde doğal yayılış göstermektedir ⁽⁴⁾. Tuzlu-alkali arazi restorasyonu ve ekolojik yeniden yapılanma amacıyla kullanılmaktadır.

6-7 m
arası boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan yerleri ve kısmi gölge alanları tercih eder.

Nem ihtiyacı yoktur, kuru iklimlerde yetişebilir.

Hafif kumlu, orta tınlı ve ağır killi topraklarda gelişir.

Soğuğa dayanıklı, ortam sıcaklığı -40 °C'yi tolere eder.

Rüzgarlara, deniz tuzu etkisine ve tuzlu topraklara ve yüksek bölgelerdeki (0-3000 m) şartlara dayanıklıdır.

Kurak topraklara dayanıklıdır.

Parfümeri, kozmetik, gıda ve ilaç sanayinde değerlendirilir ⁽⁵⁾. Yenilebilir meyveleri vardır. Peyzajda arka plan bitkisi, bariyer ve çit oluşumunda etkilidir.

1. Vár, M. (2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları (pp.197). KTÜ Orman Fakültesi, Trabzon (Basılmamıştır).
2. Pamay, B. (1993). Bitki Materyali I, Ağaç ve Ağaççıklar. Orhan Olset, İstanbul.
3. Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7). Edinburgh University Press, Edinburgh.
4. URL 1. <https://www.florantolica.com/eukaria/gu/species.php?ID=Elaeagnus-angustifolia-var-angustifolia>
5. Baranov, A. F. & Kostzyin, V. N. (2003). Productivity and stocks of fruits of *Elaeagnus angustifolia* L. in basin of the Lower Volga.
- F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:323646-1>
F4: <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:323646-1>

Farklı dokusu ile dikkat çeken kanaatkâr bir çalı...

Ephedra foeminea

Borotu

Genellikle 2-3 m büyüeyebilen gövdeleri yere yakın, gevşek dallı, sürünücü bir çalıdır ⁽¹⁾. Yapraklar körelmiştir, nodlarda kın şeklini alır. Dallar 1,2-1,9 mm kalınlığında, yeşil veya grimsi renktedir. Yaz aylarında oluşan çiçekler sarı renklidir. Erkek ve dişi organlar aynı bitkide ancak farklı çiçeklerde. Kozalak oluşturmaz, dişi çiçekler üzümü meyve benzeri, 7-9 mm bir oluşuma dönüşürler ve her biri iki adet tohum taşır. Tohumlar ağustos ve ekim aylarında olgunlaşır ⁽²⁾. Türkiye'de Çatalca-Kocaeli, Batı ve Orta Karadeniz, Asil Ege, Orta Kızılırmak, Yukarı Kızılırmak, Antalya, Adana alt bölgelerinde, deniz seviyesi ile 975 m yükseklikler arasında doğal yayılış gösterir ⁽³⁾. Kayalık yerler, kaya yarıkları, maki ve seyrek çam ormanlarında, çoğunlukla kireçtaşı ana kaya üzerinde görülür.

2-3 m
arası boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder.

Kuru veya nemli ortamlarda gelişebilir.

Geçirgen, kumlu, hafif asitli, nötr ve hafif alkali topraklarda gelişebilir.

Ortam sıcaklığı -15 °C üzeri olan bölgelerde yaşar.

Kireçli topraklara dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Tıbbi kullanımları mevcuttur ⁽⁴⁾. Peyzajda sınırlandırıcı, çit, yer örtücü olarak kullanılabilir.

1. Davis, P. H. (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol.1, pp.84-85). Edinburgh University Press.
2. URL 1. <https://kocaelibitkileri.com/ephedra-foeminea/>
3. URL 2. <https://www.florantolica.com/eukaria/gu/species.php?ID=Ephedra-foeminea>
4. Hajleh, M. N. A., Khleifat, K. M., Alqaraleh, M., Al-Hraishat, E., Al-Limoun, M. O., Caralleh, H., & Al-Dujaili, E. A. S. (2022). Antioxidant and antihyperglycemic effects of *Ephedra foeminea* aqueous extract in streptozotocin-induced diabetic rats. *Nutrients*, 14(11), 2338. <https://doi.org/10.3390/nu14112338>
- F1: Serdar ÖLEZ, https://www.florantolica.com/eukaria/gu/index_Photos.php?view=pic&f1=Ephedra%20foeminea
- F2: Serdar ÖLEZ, https://www.florantolica.com/eukaria/gu/index_Photos.php?view=pic&f1=Ephedra%20foeminea
- F3: Serdar ÖLEZ, https://www.florantolica.com/eukaria/gu/index_Photos.php?view=pic&f1=Ephedra%20foeminea
- F4: Serdar ÖLEZ, https://www.florantolica.com/eukaria/gu/index_Photos.php?view=pic&f1=Ephedra%20foeminea

Yaprak rengi ve farklı formu ile dikkat çekici kanaatkâr bir çalı...

Ephedra major

Hum

Dik büyüyen, sık ve kalın dallı, 40-120 (-200) cm boyolanabilen bir çalıdır ^(1,2). Dallar 0,5-1 (-1,6) mm kalınlığında, açık veya koyu yeşil, nadiren sarımsıdır ⁽²⁾. Körelmiş yapraklar 1,5-2 (-3) mm uzunluğunda ve kım şeklindedir. Erkek çiçek kurulları salkım başına 4-8 çiçekli, dişi çiçekler tekildir. Kozalak oluşturmaz, dişi çiçekler üzümşü meyve benzeri, 4-6 mm bir oluşuma dönüşür ve kırmızı, kestane, nadiren sarı renktedir ⁽³⁾. Türkiye'de Güney Marmara, Batı, Orta ve Doğu Karadeniz, Asıl Ege, İç Batı Anadolu, Yukarı Sakarya, Orta Kızılırmak, Yukarı Kızılırmak, Konya, Yukarı Fırat, Erzurum-Kars, Antalya, Adana alt bölgelerinde doğal yayılış gösteren tür daha çok 300-3000 m yükseltiler arasında, kayalık-taşlık alanlarda yayılış gösterir ⁽⁴⁾.

40-120 cm arası boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan yerleri tercih eder.

Kuru veya nemli ortam tercih eder.

İyi drenajlı, hafif kumlu ve orta tınlı topraklarda, hafif asitli, nötr ve hafif alkali topraklarda gelişebilir ⁽⁵⁾.

Ortam sıcaklığı -15 °C üzeri olan bölgelerde yaşar.

Kireçli topraklara dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Tıbbi kullanımları mevcuttur ^(6,7). Peyzajda sınırlayıcı, çit, yer örtücü olarak kullanılabilir.

1. Davis, P. H. (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol.1, pp.84-85). Edinburgh University Press.
2. Güner, A., Karaman, A., Menemen, Y., Yıldırım, H., Aslan, S., Ekşi, G., Güner, I., & Çimen, A. Ö. (Eds.). (2018). Resimli Türkiye Florası (Vol. 2). ANÇ Vakfı Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi Yayınları.
3. Baytop, A., & Akçökel, H. (1972). Türkiye'de Ephedra cinsi. İstanbul Eczacılar Fakültesi Dergisi, 8, 55-62.
4. https://www.florantolica.com/eukaria/gul/epedes.php?ID=Ephedra-major
5. https://pfla.org/user/Plant.aspx?latinname=Ephedra+major
6. Aghdasi, M., Morfid Bognoori, M., Mianabadi, M., & Nadali, M. (2015). Chemical components of the Ephedra major from Iran. Natural Product Research, 30(3), 369-371. https://doi.org/10.1080/14786419.2015.1058794
7. Tanker, M., & Kılıç, I. (1978). Ephedra major Host, herbasında d-pseudoefedrin yanında 1-N-metil efedrin saptanması. J. Fac. Pharm., Ankara 8, 101-113.

Uzun süre çiçekli kalan, estetik bir yer örtücü...

Erica manipuliflora

Püren

Genellikle 4 m'ye kadar büyüeyebilen, herdem yeşil, dik formu bir çalıdır ⁽¹⁾. Yapraklar çevrel dizilişli, 3-7 mm uzunluğunda ve 0,4-0,8 mm genişliğindedir. Çiçek kurulu birleşik salkım şeklinde, 1-5 çiçeklidir ⁽²⁾. Beyaz veya pembe renkli, çan şeklinde çiçekler temmuz-kasım ayları arasında görülür ⁽³⁾. Meyve kapsül şeklinde, tohumlar ise yumurtamsıdır. Maki elemanı olan bu funda türü, ormanlık alanların sınırlarında, açık alanlarda, kızılçam altlarında, kayalık, taşlı, çakıllı kurak yamaçlarda yetişir. Türkiye'de Istanca, Çatalca-Kocaeli, Asıl Ege, Antalya, Adana alt bölgelerinde, deniz seviyesinden 1530 m yüksekliklere kadar doğal yayılış gösterir ^(2,3).

4 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan yerleri tercih eder.

Kuru veya nemli ortam tercih eder.

Geçirgen, hafif kumlu, orta tınlı, hafif asitli, nötr ve hafif alkali topraklarda gelişebilir.

Ortam sıcaklığı -10 °C üzeri olan bölgelerde yaşar.

Fakir topraklarda yetişebilir. Rüzgâra dayanıklıdır ⁽⁴⁾.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Formu ve çiçek estetiği nedeniyle kullanılabilir. Başarılı bir yer örtücüdür. Çeşitli tıbbi kullanımları mevcuttur ⁽⁵⁾. Arılar için nektar kaynağıdır.

1. Akkemek, Ü. (2014). Türkiye'nin Doğal - Egzotik Ağaç ve Çalları I. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
2. Davis, P. H. (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol.11, pp. 339). Edinburgh University Press.
3. URL 1. https://www.florantolica.com/eukaria/gul/species.php?ID=Erica-manipuliflora
4. URL 2. https://pfla.org/user/Plant.aspx?latinname=Erica+vagans
5. Burcu Omuzbeken, Kacar, A. & Avunduk, S. (2021). The Antifungal Activity of Erica manipuliflora Salisb. Extracts and Secondary Metabolites: Ursolic Acid. Moscow Univ. Chem. Bull. 76 (3), 227-229.

Yaban hayatı için çekici olan, öncelikli koruma gerektiren nadir bir tür...

Eriolobus trilobatus

Atelması

Kışın yaprağını döken, (1-) 5-6 m'ye kadar boylanabilen bir çalı veya ağaççıktır. Genç sürgünler önceleri beyaz tüylü, sonra çıplaktır. Yaprakları 7 x 9 cm ebatlarında ve derin 3 loblu, orta lop tam kenarlı veya 1-2 çift lopçukludur ^(1,2). Çiçekler beyaz renkli ve en fazla 4 cm çapındadır. Çiçeklenme mayıs-haziran aylarında olur. Meyve en fazla 3 cm'ye kadar, sarımsı yeşil ve üzeri buğuludur ^(2,3). Yabani bir meyve olan Geyik/ At elması, sınırlı bir yayılışa sahiptir. Genellikle orman kenarları, kayalık yamaçlar, çalılıklar ve açık alanlarda, 400-1450 m yükseltilerde bulunur ^(2,4). Türkiye'de Güney Marmara, Asıl Ege, Antalya, Adana alt bölgelerinde doğal yayılış gösterir ^(2,5). Öncelikli koruma gerektiren nadir türlerden biridir ⁽⁶⁾.

5-6 m arası boy yapmaktadır.

Güneş alan yerleri tercih eder.

Nemli ortam tercih eder.

İyi drenajlı, hafif kumlu, orta tınlı, kili topraklarda, hafif asitli, nötr ve hafif alkali topraklarda gelişebilir ⁽⁷⁾.

Ortam sıcaklığı -20 °C üzeri olan bölgelerde yaşar.

Dona dayanıklıdır, ağır kili toprakları tolere edebilir.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Süs bitkisi potansiyeli yanı sıra erozyon kontrol çalışmalarında da değerlendirilebilir. Tıbbi kullanımları mevcuttur ^(1,7), meyveleri yenilebilir ⁽⁷⁾. Çeşitli etnobotanik kullanımları mevcuttur ⁽¹⁾.

1. Çinar, N., & Gökür, R. S. (2019). Natural distribution areas of crab apple (*Eriolobus trilobatus*), some morphological, ecological and ethnobotanical properties: The case of Antalya province. *Mediterranean Agricultural Sciences*, 3(2), 281-287.
2. Davis, P. H. (1972). *Flora of Turkey and the East Aegean Islands* (Vol. 4, pp. 159-160). Edinburgh University Press.
3. Akemik, Ü. (2014). Türkiye'nin Doğal - Egecik Ağaç ve Çalın I. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
4. Browicz, K., & Karaca, H. (1993). *Eriolobus trilobatus* (Pairet) Roemer in Turkey. *The Karaca Arboretum Magazine*, 1(2), 79-86.
5. <https://www.floradatas.com/kuornal/guifpecies.php?ID=Eriolobus-trilobatus>
6. Wenz, M., & Völkel, M. C. (2014). *Alman yücresindeli geyik elması (Malus trilobata C. K. Schneid.) gen kaynakları. İçinde 8. Uluslararası Oduş Dış Orman Ürünleri Sempozyumu* (s. 116-126). Kahramanmaraş.
7. <https://pflaf.org/user/Plant.aspx?La=tr&name=Malus+trilobata>

- F1: Hicham ELZEN. <https://pows.science.keew.org/taxon/um/bid/spi.org/26424-1/images>.
- F2: Hicham ELZEN. <https://pows.science.keew.org/taxon/um/bid/spi.org/26424-1/images>.
- F3: Hicham ELZEN. <https://pows.science.keew.org/taxon/um/bid/spi.org/26424-1/images>.
- F4: On FRAGMAN-SAPİR. <https://pows.science.keew.org/taxon/um/bid/spi.org/26424-1/images>.

Sonbahar renkleriyle ve meyveleriyle etkili bir bitki...

Euonymus latifolius

İğğacı

Yaprağını döken, 6 m'ye kadar boylanabilen çalı veya küçük bir ağaçtır. Pürüzsüz olan genç dallar, genellikle yuvarlak ve düzdür. 5-18 mm uzunluğundaki terminal tomurcukları iğ şeklindedir. Yapraklar elips ile oval arasında, çıplak, genellikle sivri uçlu, çok ince tırtıklıdır. Simoz olan çiçek kurulları genellikle birden fazla çiçeklidir. Çiçekler yeşilimsi beyaz, 4-5 gözlüdür. Meyve geniş kanatlı ve sarkıktır. Tohumlar portakal rengi tohum zarı ile kaplıdır. Avrupa, Kuzey İran, Kafkasya ve Türkiye'de Kırklareli, Kastamonu, Samsun, Ordu, Gümüşhane, Artvin, Çanakkale, Balıkesir, Bilecik, Yozgat, Kayseri, Van, Isparta, Antalya, Hatay'da 800-2000m arası yükseltilerde çalılık ve ormanlık alanlarda doğal olarak yayılış gösterir ^(1, 2).

6 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Yarı gölge ve gölge alanları tercih eder ⁽³⁾.

Nemli alanlarda iyi gelişir ⁽³⁾.

Kireç ve kil bakımından zengin, ağır humuslu toprakları tercih eder ⁽³⁾.

Sıcaklık isteği azdır ⁽³⁾.

Soğuk havalara dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıksızdır ⁽³⁾.

Renkli meyveleri, büyük yaprakları ile canlı çit bitkisi olarak kullanılabilir ⁽⁴⁾.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1967). *Flora of Turkey and the East Aegean Islands* (Vol. 2). Edinburgh University Press.
2. Akemik, Ü. (Ed.). (2014). *Türkiye'nin doğal-egotik ağaç ve çalın II. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları*.
3. Günel, N. (2003). Geniş yapraklı papaz külalı (*Euonymus latifolius*)'nin Türkiye'de coğrafi yayılışı. *Türk Coğrafya Dergisi*, 40, 1-16.
4. San, D., & Öztürk, Z. (2023). Etnobotanik kullanımı olan bazı doğal bitkilerin peyzaj değerleri: Maçka (Trabzon) örneği. *Turkish Journal of Forest Science*, 7(2), 189-209.

- F1: Mustafa GÖKMEN. <https://www.inaturalist.org/observations/40947418>.
- F2: Mustafa GÖKMEN. <https://www.inaturalist.org/observations/62340947>.
- F3: Mustafa GÖKMEN. <https://www.inaturalist.org/observations/236580522>.
- F4: Luca BOSCAIN. <https://www.inaturalist.org/observations/32457077>.

Şifalı meyveleri ve kaba dokulu yaprakları ile orta boy bir ağaç...

Ficus carica

İncir

Kışın yaprağını döken, yuvarlak taç yapısına sahip, orta büyüklükte ağaçlardır. İncir bitkisi, 7-10 m'ye kadar büyüyen, pürüzsüz beyaz kabuğu olan ağaçtır. İncirin kültüre alınışı insanlık tarihi kadar eski ve bütün dinlerde kutsal bir meyve ağacıdır. Subtropik yerlerde ve ılıman kuşağın sıcak kesimlerinde yayılış gösterir. Sofralık çeşitlerin bir kısmı partenokarptır. Kuru incir üretimi için tozlanma (ilekleme) önemlidir. Derin kök yapar. Suya ulaşmak için oldukça uzak mesafelere gidebilir. Gövdesi düzgün ve açık renklidir. Geniş açılı dallar oluşturur. Yaprakları büyük, 3-5 lobludur. Subtropik iklim bitkisi olmasına rağmen mutedil iklimlerde de yetişir. Ülkemizin kıyı şeritlerin iyi yetişir. Ege bölgemiz kuru incir üretimi ile üne sahiptir ⁽¹⁾.

7-10 m arası boy yapmaktadır.

Güneşli habitatları tercih eder.

Yüksek nemden hoşlanmaz. Meyvede çatlama yapar.

Farklı toprak tiplerinde yetişebilir. Organik maddece zengin, orta bünyeli, drenajı iyi topraklar tercih edilir.

Kış soğuklarının -9 °C altına inmediği iklim şartlarında yetişir.

İncir bir subtropik (ılıman) iklim bitkisi olup, kışları ılık, yazları sıcak ve kurak yerleri sever.

Kuraklığa dayanıklı bir ağaçtır.

Hem meyvesi hem de süs bitkisi olarak dünyada yaygın yetiştirilir. İncir genellikle taze ve kuru meyvesi için tercih edilir. Kanaatkar bir ağaçtır.

1. Aksoy, U., Çar, Z., Hepaksoy, S. & Şahin, N. (2001). İncir yetiştiriciliği. TÜBİTAK Yayınları.

F1: Ali İSLAM
F2: Ali İSLAM
F3: Ali İSLAM
F4: Ali İSLAM

Hava kirliliğine dayanıklı, siyah renkli meyveli, zehirli bitki...

Frangula dodonei

Barutağacı

Çalı ya da küçük ağaç formunda, 2-5 m veya nadiren daha az boylandabilen bitkidir. Yapraklar ters yumurtamsı-elips ya da dikdörtgensi mızrak şeklinde, 3,5-8,5 cm uzunluğundadır. Yaprak ucu sivrice, küt sivri veya nadiren küt, yaprak sapı 1-2 cm uzunluğunda ve yumuşak tüylüdür. Meyve 6-10 mm çapında, olgunlaştığında siyah renktedir. *Frangula dodonei* subsp. *dodonei* yaprak ayasının ters yumurtamsı-elips şeklinde, 3,5-8,5 cm uzunluğunda; yan damarlar 7-11 çift; genç sürgünlerin basık yumuşak tüylü olması ile ayırt edilir. Avrupa-Sibirya Elementi olan bir takson olup, Avrupa'nın çoğu bölgesi ve Altay'ın doğusuna kadar olan bölgelerde ve Türkiye'de Ankara, Artvin, İstanbul, Bolu, Kastamonu, Sakarya, Samsun, Kayseri, Denizli, Trabzon ve Konya illerinde, 10-1700 m yükseltilerde yayılış gösterir ⁽¹⁾.

2-5 m arası boy yapmaktadır.

Yarı gölge alanları tercih eder ⁽²⁾.

Nemli ve ıslak alanları tercih eder ⁽²⁾.

Hafif kumlu, orta tınlı ve ağır killi topraklarda yetişebilir ⁽²⁾.

Ana türe göre soğuğa daha az dayanıklıdır ⁽²⁾.

Kentsel alanlardaki hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklı değildir ⁽²⁾.

Zehirli bir bitkidir. Tıbbi aromatik bitki olarak kullanım alanları vardır ⁽³⁾.

1- Davis, P.H. (ed.), 1967. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol. 2. Edinburgh: Edinburgh University Press. s.525-526
2- URL 1. <https://pfla.org/user/Plant.aspx?LatinName=Frangula+alnus>
3- Yıldırım, N., Bayraktar, A., Atar, F. (2017) Seed Characteristics and Cutting Propagation of Alder Buckthorn (*Frangula dodonei* And. subsp. *dodonei*) With Medicinal and Aromatic Importance I. International Congress on Medicinal and Aromatic Plants "Natural and Healthy Life" Konya.

Frangula dodonei
F1: Mustafa GÖKMEZ https://www.florantolica.com/ekikari/gu/index_Photos.php?view=pc&f=frangula%20dodonei
F2: Mustafa GÖKMEZ https://www.florantolica.com/ekikari/gu/index_Photos.php?view=pc&f=frangula%20dodonei
F3: Sertar ÖLÇER https://www.florantolica.com/ekikari/gu/index_Photos.php?view=pc&f=frangula%20dodonei
F4: Sertar ÖLÇER https://www.florantolica.com/ekikari/gu/index_Photos.php?view=pc&f=frangula%20dodonei

Bazı ülkelerde istilacı olarak nitelendirilen sonbaharda güzel sararan bir ağaç...

Fraxinus angustifolia subsp. angustifolia

Sivri Meyveli Dişbudak

Kışın yaprağını döken, 30 m'ye kadar boylanabilen, ince derin çatlaklı, koyu boz kabuklu bir ağaçtır. Tek tüysü bileşik yapraklarda yaprakçıklar, genellikle keskin testere dişli dikdörtgensi-mızraksı veya şeritsi-mızraksı, sivri uçlu, kama şeklinde ve tabanda tamdır. Çiçek durumu salkım şeklinde olup, çiçeklenme yapraklanmadan önce olur. Meyveler değişik, ters yumurtamsı-dikdörtgensi veya mızraksı, küt ya da sivri uçludur. *Fraxinus angustifolia* subsp. *angustifolia* yaprakçıkların her iki yüzünün de tüysüz, yaprakçık sayısının 7-13(-15) ve mumsu örtülü olmaması ile ayırt edilir⁽¹⁾. Avrupa'dan Kafkasya'nın doğusuna doğru uzanan alanlarda, Kuzey Batı Afrika'da ve Türkiye'de ise, Bolu, Ankara, Sinop, İzmir, Muğla, Kütahya, Afyon, Tunceli, Mersin, Adana, Antalya, Diyarbakır, Kahramanmaraş ve Hakkari'de, 650-1700 m yükseltilerde, kuru, kayalık alanlar, yaprağını döken çalılık veya ormanlık alanlarda yayılış gösterir⁽¹⁾.

30 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder⁽³⁾.

Kuru veya nemli alanlarda gelişebilir⁽⁴⁾.

Hafif kumlu, orta tınlı ve ağır killi topraklarda yetişebilir⁽⁴⁾.

Soğuğa karşı dayanıklıdır⁽⁴⁾.

Kent iklimine uygundur⁽⁴⁾. Dere ve nehir kenarlarında su baskınlarına dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır⁽⁴⁾.

Sonbaharda dökülmeden önce sararan yaprakları ile peyzajda değerlendirilir. Odunu kereste endüstrisinde değerlidir.

1. Davis, P.H. (ed.). (1978). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol. 6. Edinburgh: Edinburgh University Press s.150-154.
2. Akkemik, Ü. (Editör). 2014. Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalları II. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
3. URL 1. https://keyserv.lucidcentral.org/weeds/data/media/Html/fraxinus_angustifolia_subsp_angustifolia.htm
4. URL 2. <https://pfaf.org/User/Plant.aspx?LatinName=Fraxinus+angustifolia>

F1: Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.

Yapraklanmadan çiçeklenen, etkili sonbahar renklenmesine sahip bir ağaç...

Fraxinus angustifolia subsp. oxycarpa

Anadolu Dişbudacı

Kışın yaprağını döken, 30 m'ye kadar boylanabilen, kabuğu ince derin çatlaklı, koyu boz renkli bir ağaçtır. Sürgünler ve yaprak sapları çıplak, tomurcuklar ise koyu kahverengidir. Tek tüysü bileşik yapraklara sahiptir. Yaprakçıklar genellikle keskin testere dişli, dikdörtgensi-mızraksı veya şeritsi-mızraksı, sivri uçlu, kama şeklinde ve tabanda tamdır. Çiçek durumu salkım şeklinde olup, çiçeklenme yapraklanmadan önce olur. Meyveler değişik, ters yumurtamsı-dikdörtgensi veya mızraksı, küt ya da sivri uçludur⁽¹⁾. *Fraxinus angustifolia* subsp. *oxycarpa* yaprakçıkların alt yüzünün orta damar boyunca kısa ipeksi tüylü olması ile ayırt edilir. Kafkasya'nın doğusu, Güney Avrupa, Kuzey Doğu İspanya ve Türkiye'de deniz seviyesinden 900 m yükseltilere kadar, Artvin, Trabzon, Samsun, Zonguldak, Kütahya, Tekirdağ, İstanbul'da ıslak alanlar, akarsu kenarları, karışık yaprak döken ormanlar içerisinde yayılış gösterir^(1,2).

30 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli veya yarı gölge alanları tercih eder.

Nemli alanları tercih eder.

Organik maddece zengin, killi toprakları tercih eder.

İlman iklimleri tercih eder.

Çok hızlı büyüme ve yüksek adaptasyon özelliğine sahiptir⁽³⁾.

Kuraklığa dayanıklı değildir.

Etkili sonbahar renklenmesi ile alle ağacı olarak kullanılabilir.

1. Davis, P.H. (Ed.). (1978). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 6, pp. 150-154). Edinburgh University Press.
2. Ermiñaçoğlu, Ö., Ok, T., Aksu, G., & Yüksel, E. (2014). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalları-II (Ü. Akkemik, Ed., pp. 162-169). T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü.
3. Carus, S., & Çiçek, E. (2007). Growth and yield prediction models for ash (*Fraxinus angustifolia* Vahl.) plantations in Turkey. Journal of Applied Biological Sciences, 1(1), 13-18.

F1: <https://powo.science.kew.org/taxon/um3isd:ipni.org:names:887126-1/fm1> ges.

Parlak yeşil yaprakları ile sıcak ve kurağa dayanıklı orta boy bir ağaç...

Fraxinus angustifolia subsp. syriaca

Suriye Dişbudacı

Kışın yaprağını döken, 30 m'ye kadar boylanabilen, kabuğu ince derin çatlaklı, koyu boz renkli bir ağaçtır. Sürgünler ve yaprak sapları çıplak, tomurcuklar ise koyu kahverengidir. Tek tüsü bileşik yapraklarda yaprakçıklar, genellikle keskin testere dişli dikdörtgensiz-mızraksı veya şeritsiz-mızraksı, sivri uçlu, kama şeklinde ve tabanda tamdır. Çiçek durumu salkım şeklinde olup, çiçeklenme yapraklanmadan önce olur. Meyveler değişken, ters yumurtamsı-dikdörtgensiz veya mızraksı, küt ya da sivri uçludur. *Fraxinus angustifolia* subsp. *syriaca* yaprakçık sayısının 3-7 ve genellikle kalın ve daha mat mavimsi olması ile ayırt edilir⁽¹⁾. Kuzey Irak, İran Kuzey Batı Afrika, Batı Suriye ve Türkiye'de; İstanbul, İzmir, Bingöl, Bitlis, Tunceli, Adana, Mardin, Kahramanmaraş, Diyarbakır ve Hakkari illerinde, 450-1980 m yükseltilerde, yaprak döken çalılık veya karışık ormanlarda, akarsu kenarlarında ve kayalık alanlarda yayılış gösterir^(1,2).

30 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli veya yarı gölge alanları tercih eder⁽³⁾.

Kuru veya nemli alanlarda gelişebilir⁽⁴⁾.

Hafif kumlu, orta tınlı ve ağır killi topraklarda yetişebilir⁽⁴⁾.

Soğuğa karşı dayanıklıdır⁽⁴⁾.

Rüzgârlara ve hava kirliliğine toleranslıdır⁽³⁾.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır⁽⁴⁾.

Güzel bir yol ağacı olup yeşil alanlarda orta boy bir ağaç olarak değerlendirilebilir.

1. Davis, P.H. (ed.), 1978. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol. 6. Edinburgh: Edinburgh University Press p.150-152
2. Akkemik, Ü. (Editor), 2014. Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalın. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
3. URL 1. <https://landscapeplants.aub.edu.lb/Plants/Plant-Profile/bc236707-0f90-4261-a039-25def6237011>
4. URL 2. <https://pflaf.org/User/Plant.aspx?LatinName=Fraxinus+angustifolia>

Sonbahar rengi ile etkili görsel değeri yüksek kent ağacı...

Fraxinus excelsior

Dişbudak

Yuvarlak tepeli, 40 m'ye kadar boylanabilen yaprak döken ağaçtır. Gövde kabuğu gençken düzgün ve gri, yaşlı ağaçlarda dikine çatlaklıdır. Genç sürgünleri ve yaprak sapları tüsüzdür. Kış tomurcukları siyah renklidir. Yaprakçıklar 4-6 çift, sapsız, dikdörtgenimsiz-yumurtamsı, mızraksı şekillerde, 5-9 x 2-3 cm boyutlarında, uzun keskin uçlu, dipte yuvarlaklaşan, düzenli kertikli-testere dişli veya yatık-testere dişlidir (testere dişler 20-40 adet). Yaprak orta eksenli tüsüz veya çok kısa ince tüylüdür. Çiçeklenme mart-nisan aylarında ve yapraklanmadan öncedir. Meyve mızraksı-dar 2,5-4 x 0,7-0,9 cm boyutlarında, ucu girintili uçlu veya sivridir. Kuzey, güney ve doğu kenarları hariç bütün Avrupa'da bulunur. Türkiye'de Karadeniz Bölgesinde (özellikle Batı Karadeniz) doğal yayılış gösterir⁽¹⁾.

40 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan veya yarı gölgeli yerleri tercih eder.

Nemli ortamlarda gelişimi yüksektir.

İyi drenajlı, verimli topraklarda iyi gelişir.

-20 °C'ye kadar dayanabilir.

İlman iklimleri sever. Soğuğa karşı toleransı yüksektir. Rüzgar ve hava kirliliğine karşı dirençlidir.

Kuraklığa toleransı düşüktür.

Su kenarlarında, erozyon kontrolünde, gölge amaçlı ve tıbbi süs bitkisi olarak kullanılır. Yaprakları sonbaharda sarımsı renge dönüşür.

1. Akkemik, Ü. (2018). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalın. T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Genel Müdürlüğü. ISBN 978-605-9550-14-7.

ENDEMİK

8-10 m
arası boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder ⁽²⁾.

Kuru veya nemli alanları tercih eder ⁽⁴⁾.

Çoğunlukla kalkerli kumtaşı ve dolomit üzerinde oluşan kalkerli topraklar ile killi veya taşlı topraklarda bulunur.

Sıcağa karşı toleranslıdır.

Kirece toleranslıdır. Yaklaşık -20°C'ye kadar dayanıklılık gösterir ⁽⁴⁾.

Kalp kök sistemi geliştirir ve kuraklığa dayanıklıdır ⁽²⁾.

Yol, orta refüj vd. yeşil alanlarda soliter ve gruplar halinde kullanılabilir.

- 1.Yıldırım F (1978) Türkiye'deki Doğal Oleaceae Taksonlarının Sistematik Revizyonu. İÜ, Orman Fakültesi, Çelik cilt Matbaası, İstanbul.
- 2.Var, M., (2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları, 197 S. KTÜ Orman Fak.Trabzon (Basılmamıştır).
- 3.Davis, P.H. (ed.), 1978. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol: 6. Edinburgh: Edinburgh University Press. p.148-149
- 4.Akkemik, Ü. (Edtör). 2014. Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalınları. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
- 5.Yılmaz, M., vd., Türkiye'nin endemik ağaçlarından Fraxinus ornus subsp. cilicica tohumlarının saklanması tohum canlılığı ve çimlenmesi üzerine etkisi, SDÜ Orman Fakültesi Dergisi, 2014, 15: 15-20
6. URL 1. <https://plaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Fraxinus+ornus>

Fraxinus ornus subsp. cilicica

Toros Dişbudağı

Çiçek, yaprak ve genel görünüşü ile son derece dekoratif bir ağaç...

Kışın yaprak döken, çoğunlukla 8-10 m bazen de 20 m'ye kadar boylana-bilen yuvarlak veya geniş piramidal taçlı, endemik bir ağaçtır. Gençken gevşek dallanış, yaşlı bireylerde sıklıkla çok yoğun dallanış gösterirler. Gövde yaşlanınca bile ağaç kabuğu pürüzsüz ve çatlaksızdır^(1,2). Genç sürgünler gri veya yeşilimsi-gri renklerde olup tüysüzdür. Yaprakçıkların sapı ve orta damarı tüylü, yaprakçıklar kısa saplı (0,2-0,6 cm) uzun sivri uçludur⁽³⁾. Nisan sonu-haziran aylarında açan birleşik salkım şeklindeki çiçekler güzel kokuludur⁽²⁾. Eylül/ekim ayında oluşan kanatlı nuks meyveler 2,5-3cm uzunluğunda 3-4 mm genişliğinde açık pembe/kırmızımtak renktedir. Ana tür Türkiye'de Hatay, İçel, Konya, Isparta, Adana, Kahramanmaraş ve Antalya illerinde yayılış gösterirken endemik ve Doğu Akdeniz elementi olan bu takson ise Kuzeybatı ve Batı Anadolu'da (600-) 900 – 1450 (-2300) m yükseltilerde yaprak döken çalılık veya ormanlık alanlarda genellikle kayalık yamaçlar üzerinde bulunur^(1,4). Fraxinus ornus'un gövdelerinin çizilmesi sonucu açılan yarıklardan akan sıvının kuruması ile "Kudret Helvası"(Manna) elde edilmektedir⁽⁵⁾.

Çiçek güzelliği ile çok değerli bir kaya bahçesi bitkisi...

Genista albida

Ak Borcak

Yatık veya yayvan formunda, 5-15 cm boylanabilen küçük bir çalıdır. Yaprakları 3-7x5-3 mm, sapsız, eliptik, genellikle alt yüzeyinde yoğun ipeksi tüylüdür. Çiçekler tek başına veya kısa salkımlar halinde eşleştirilmiş olarak bulunur. Brahteler yapraklıdır; brahteller azalmış veya eksik; pedisel 1-3 mm'dir. Çanak yaprak 5-7 mm, ipeksi tüylüdür. Çiçek Mayıs-haziran aylarında açar. Meyvesi, dar dikdörtgensel, yoğun tüylü, 3-8 tohumludur. Kırım Yarımadası'nda yayılış gösterir. Doğal ortamlarında kızılçam ormanlarında, kayalıklarda, kalkerli yamaçlarda yetişir. Türkiye'de Kayseri, Antalya, Adana, Maraş, Tunceli, Elazığ ve Amasya'da doğal yayılış göstermektedir⁽¹⁾.

5-15 cm arası boy yapmaktadır.

Güneşli alanları sever.

Nemli ortamı tercih eder.

Kireçli toprakta yetişir.

İlman iklimlerde yetişir.

Soğuklara ve kireçli ortamlara dayanır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Kaya bahçeleri, kayalık ve taşlık alanlarda yer örtücü olarak kullanılır.

CC Gibbs Gibbs, P. E. (1966). A revision of the genus *Genista* L. Notes from the Royal Botanic Garden Edinburgh, 25(1), 1-20, P. E. (1966). A revision of the genus *Genista* L. Notes From The Royal Botanic Garden Edinburgh

F1: Sergey CHERKASOV <https://www.inaturalist.org/observations/163295452>
F2: Serdar ÖLEZ <https://www.floranatolica.com/eukaria/gul/species.php?ID=Ebenus-laguroides>
F3: Serdar ÖLEZ <https://www.floranatolica.com/eukaria/gul/species.php?ID=Eb>
F4: Serdar ÖLEZ <https://www.floranatolica.com/eukaria/gul/species.php?ID=Eb>

Şehir ortamında hava kirliliğine karşı yüksek toleransa sahip, estetik bir yeşillik sunar...

Genista anatolica

Kandaş Dikeni

Kışın yaprağını döken, 60-100 cm'ye kadar boylanabilen, dikenli bir çalıdır. Genç sürgünleri uzun, yumuşak tüylüdür. Yaprakları 5-10 mm uzunluğunda, 1-2,5 mm genişliğinde, dar eliptik, alt yüzü tüylü, üst yüzü çıplaktır. Çiçekler kısa, terminal salkım şeklinde kurullar halindedir. Çiçekli dal bir dikenle son bulur. Çiçekler sarı renkte ve dikkat çekicidir. Çiçeklenme zamanı Mayıs-Haziran ayları arasındadır. Küçük çiçek sapı 1-2 mm uzunluğundadır. Bakla meyve yumurta şeklinde, ipeksi tüylü ve tohumludur. Avrupa'da ve Ege Adalarında yayılışını yapar. Türkiye'de Güney Marmara, Batı ve Güney Anadolu'da yayılış gösterir. Çam ormanlarında ve işlenmemiş topraklarda deniz seviyesinden itibaren başlar ve 1350 m'ye kadar çıkar^(1,2).

60-100 cm arası boy yapmaktadır.

Güneşli alanları sever.

Nemli ortamı tercih eder.

Kireçli toprakta yetişir.

İlman iklimlerde yetişir.

Soğuklara ve kireçli ortamlara dayanır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Kaya bahçeleri, kayalık ve taşlık alanlarda yer örtücü olarak kullanılır.

CC 1. Davis, P.H. (ed.), 1970. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol.3. Edinburgh: Edinburgh University Press. p.30.
2. Akkemik, Ü. (Ed). 2018. Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalıları. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara. s. 313.

F1: Mehmet Çelik <https://www.inaturalist.org/observations/152771887>
F2: Mehmet Çelik <https://www.inaturalist.org/observations/152771887>
F3: Ahmet Güngör <https://www.inaturalist.org/observations/79673619>
F4: Ahmet Güngör <https://www.inaturalist.org/observations/79673619>

ENDEMİK

7a

15-70 cm
arası boy yapmaktadır.

Tam güneş alan alanlarda en iyi şekilde gelişir. Gölge veya yarı gölgeli yerlerde büyümekte zorlanabilir⁽³⁾.

Nemli ve yağışlı olmayan hava koşullarını tercih eder.

İyi drene olan, kumlu ve gevşek topraklarda en iyi performansı gösterir. Hafif asidik veya nötr pH seviyelerinde olması ideal olup, ağır, sıkışmış veya sürekli nemli topraklardan kaçınılmalıdır⁽³⁾.

Sıcak ve kurak iklime adapte olmuştur. -5°C'ye kadar soğuklara dayanabilir⁽³⁾.

Hava kirliliğine karşı orta düzeyde bir toleransa sahiptir, yani şehir ortamlarında kısmen dayanıklı olabilir. Rüzgâra karşı ise genellikle dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır.

Kuru bahçelerde, kaya bahçelerinde kullanılabilir. Bunun dışında peyzajda süs bitkisi ya da çit bitkisi olarak da kullanılabilir.

Genista aucheri

Bayır Borcağı

Soğuk kışları ve güneşli yazları seven, kurak topraklarda zarifçe yeşeren dayanıklı bir çalı...

Kışın yaprağını döken, 15-70 cm boyunda, dikensiz bir çalıdır. Gövde pürüzsüz, düzgün ve açık renklidir. Hemen hemen sapsız yapraklar 3 yaprakçıklı, sarmal dizilişindedir. Yaprakçıklar 10-20x1,5-3 mm boyutlarında, ipeksi tüylü, bazen üst yüzleri seyrek tüylüdür. Çiçekler salkım kurullar halindedir. Çiçekler sarı renkte ve dikkat çekicidir. Çiçek açma zamanı Haziran-temmuz aylarıdır. Bakla meyve, yumurtamsı şekilde 7-10 mm, tüylü ve 1 adet tohumludur. İç Anadolu ve Doğu Anadolu'nun kuzeyinde doğal yayılır. Türkiye'de Ankara, Sivas, Gümüşhane, Erzurum, Kütahya, Konya ve Sivas'ta yayılış gösterir. Taşlık yamaçlarda, nadasa bırakılmış tarlalarda ve bozkır alanlarında, 500-2000 m yükseltiler arasında yayılır^(1,2).

1. Dönmez, A. A. (2004). The genus Crataegus L. (Rosaceae) with special reference to hybridisation and biodiversity in Turkey. Turkish Journal of Botany, 28, 29-37.
2. Akkemik, Ü. (Ed.). (2014). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalılar II. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
3. <https://evrimagaci.org/tur/genista-aucheri-945>

F1: Mustafa Gökmen, iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/90991359>

Zorlu koşullara dayanıklı, ılıman iklimlerde yetişen zarif bir peyzaj ögesi...

Genista januensis subsp. lydia

Yer Borcağı

Kışın yaprağını döken, 100-200 cm boylanabilen, sürünücü ya da çalı formunda bir bitkidir. Gövde sık yoğun dallı, açık renkli ve diktir. Yapraklar 3-15 x 1-2(-3) mm boyutlarında, basit, şeritsi veya eliptik, neredeyse tüysüz veya seyrek tüylüdür. Çiçekler kırılğan, eğrilmiş, yükselici veya yanal dallanmış, 2-8 çiçekli salkım kurul şeklindedir. Çiçek sapları 1-2 mm'dir. Çiçekler sarı renkte ve dikkat çekicidir. Çiçeklenme zamanı nisan-haziran aylarındadır. Çanak 3,5-5 mm, tüysüz veya seyrek tüylüdür. Bakla tipi meyve dar dikdörtgensi, çıplak ve birkaç tohumludur. Türkiye, Doğu Balkanlar ve Suriye'de yayılış gösterir. Türkiye'de yayılış gösteren "*Genista januensis* subsp. *lydia*" alt türü bulunmaktadır. Ana türden ayıran özelliği çiçeklerin kısa (2-5 cm) olması ve çanakların genellikle tüysüz ve kirpikli damarlı olmasıdır ⁽¹⁾.

1-2 m
arası boy yapmaktadır.

Tam güneş alan alanlarda en iyi şekilde gelişir. Gölgeyi veya yarı gölgeyi yerlerde büyüme zordandır.

Nemli ve yağışlı olmayan hava koşullarını tercih eder.

İyi drene olmuş, kumlu veya hafif killi topraklarda gelişir. Toprak pH'ı genellikle nötr veya hafif asidik olabilir.

İlman iklime adapte olmuştur. -12°C'ye kadar soğuklara dayanabilir.

Hava kirliliğine karşı orta düzeyde bir toleransa sahiptir, şehir ortamlarında kısmen dayanıklı olabilir. Rüzgâra karşı ise genellikle dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır.

Antioksidan özelliği sebebiyle ilaç üretiminde kullanılır. Kuru bahçelerde, kaya bahçelerinde kullanılabilir. Bunun dışında peyzajda süs bitkisi ya da çit bitkisi olarak da kullanılabilir. Kök sistemi sayesinde erozyon kontrolünde de tercih edilebilir.

1. URL 1. <http://buflora.ibu.edu.tr/tur/genista-januensis>
2. Güler, N. (2021). Genista Januensis Bitkisindeki Fitokimyasalların Antikanser, Antioksidan Aktivitelerinin Araştırılması.

Genista januensis
F1: Mirko UBOVIĆ. <https://www.inaturalist.org/observations/207257618>
F2: Andrea C. <https://www.inaturalist.org/observations/226980876>
F3: Biodiversity. <https://www.inaturalist.org/observations/223971287>
F4: Mirko UBOVIĆ. <https://www.inaturalist.org/observations/207257618>

Soğuk ve kurak iç bölgelerine uyum sağlayan güzel bir çalı...

Genista sessilifolia

Borcak

Kışın yaprağını döken ya da yarı herdem yeşil bodur, dik bir büyüme gösteren ve bazen 80-100 cm'ye kadar boylanabilen dikensiz çalıdır. Yaprakları sapsız bazen kısa saplı, 3 yaprakçıklı olup her yaprakçık 5-25x1-2.5 mm, almaşlı, neredeyse karşıt ters mızraklı, alt yüzeyi ipeksi tüylü, üst yüzeyi tüysüzdür. Çiçekleri sarı renkte, tek tek, sarmal veya bazen tam tersi gevşek salkımlıdır. En alttaki çiçeklerin brahteri yapraksıdır. Çanak yaprak 4-5 mm ve kısa ipeksi tüylüdür. Çiçek mayıs-haziran aylarında açar. Meyve bakla şeklinde 7-10 mm, oval-tepesi sivri yumurta şeklinde, ipeksi tüylü ve tek tohumludur. Kireçtaşı üzerinde kuru yamaçlarda bulunur. Türkiye, Bulgaristan ve Romanya'da yayılış göstermektedir. Ülkemizde Ankara, Çankırı, Kastamonu, Kayseri, Tokat ve Amasya'da doğal yayılış göstermektedir ⁽¹⁾.

80-100 cm
arası boy yapmaktadır.

Güneşli alanları sever.

Nemi sever.

Kireçli topraklarda yetişir.

İlman iklimlerde yetişir.

Soğuklara ve rüzgâra dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Sorunlu alanların bitkilendirilmesinde değerlendirilebilir.

1. Aksoy, U., Can, Z., Hepaksoy, S. & Şahin, N. (2001). İncir yetiştiriciliği. TÜBİTAK Yayınları.

F1: Mustafa GÖKMEN <https://www.inaturalist.org/observations/84333279>
F2: <https://identify.plantnet.org/tr/k-world-flora/species/Genista%20sessilifolia%20DC./data>
F3: <https://identify.plantnet.org/tr/k-world-flora/species/Genista%20sessilifolia%20DC./data>
F4: <https://identify.plantnet.org/tr/k-world-flora/species/Genista%20sessilifolia%20DC./data>

Güneşli yerleri seven, bahardan yaz ortasına kadar parlayan sarı çiçekleri ile dekoratif bir bitki...

Genista tinctoria

Boyacı Katırtırnağı

Kışın yaprağını döken, 10- 200 cm boylan, 1 metre genişliğe ulaşabilen bir bitkidir. Gövde dik, hafifçe tüylü ve sık dallıdır. Yapraklar 9-50 x 4-5 mm ebatlarında, iki sıralı sarmal dizilişli, basit, neredeyse sapsız, tüysüz ve mızraksı ya da ters mızraksıdır. Yapraklar, çanak ve meyve çıplak ya da ipeksi tüylüdür. Çiçekler altın sarısı renkte ve dikkat çekicidir. Çiçek açma zamanı Nisan-Temmuz aylarındadır. Çiçekler bileşik salkım şeklinde kurullar oluşturur. Meyve darca dikdörtgensi ve birkaç tohumludur. Avrupa ile Kazakistan arasında kalan bölgede doğal yayılış gösterir ancak süs bitkisi değeri nedeniyle günümüzde Amerika ve Avustralya kıtalarına da dağılmıştır. Kayalık yamaçlar, maki ve orman açıklıklarında görülmektedir. Deniz seviyesinden 1600 metreye kadar olan rakımlarda yayılmaktadır (1).

10-200 cm arası boy yapmaktadır.

Tam güneş alan alanlarda en iyi şekilde gelişir. Gölge veya yarı gölgeli yerlerde büyüme zorlanabilir (2).

Orta derecede nemli hava koşullarını tercih eder (2).

İyi drene olmuş, hafif asidik veya nötr pH değerine sahip toprakları tercih eder (2).

İlman ve sıcak iklimlerde iyi gelişir.

Hava kirliliğine karşı orta düzeyde bir toleransa sahiptir, yani şehir ortamlarında kısmen dayanıklı olabilir. Rüzgâra karşı ise genellikle dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır.

Tekstil boyası elde etmek için kullanılır (3). Kuru bahçelerde, kaya bahçelerinde kullanılabilir. Bunun dışında peyzajda süs bitkisi ya da çit bitkisi olarak da kullanılabilir.

1. <https://kocaelibitkileri.com/genista-tinctoria/>
2. <https://web.archive.org/web/20220207142549/https://www.wbrc.ac.uk/plantatlas/plant/genista-tinctoria>
3. <https://web.archive.org/web/20110628070414/https://wildseed.co.uk/species/view/244>

- F1: Natalia Borisova, iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/236748971>
F2: Yaroslav Magazov, iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/236685038>
F3: Christian NPTT, iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/23622692>
F4: Hochgebirgs-Naturpark Zillertal Alpen, iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/235714785>

Kuraklığa dayanıklıdır hem doğal peyzajın hem de bahçe düzenlemelerinin vazgeçilmez bir parçası...

Gonocytisus angulatus

Yağlı Borcak

Kışın yaprağını döken, 1-5 m boylanabilen, ince bir çalıdır. Gövde dik, genç dallar enine kesitte üçgen, yaşlı dallar sırtlı ama silindirdir. Dallar seyrek ve yatıktır. Yapraklar 3 yaprakçıklı, yaprak sapları küçük veya daha büyük yapraklarla 1 mm'ye kadar uzundur, yaprakçıklar 4-22 x 1-7 mm, dar eliptik veya dar ters mızraksı şeklindedir. Yaprakçıkların her iki yüzü seyrek tüylüdür. Çiçekler kısa, terminal salkımlar halindedir. Çiçekler sarı renkte ve parlaktır. Çiçeklenme Nisan-Mayıs aylarında olur. Meyve baklagil ve dikdörtgen şekilde, sivri uçlu, seyrek yatık ve tüylüdür. Akdeniz ikliminin hâkim olduğu bölgelerde, dik yamaçlarda, 1000 m'ye kadar yükseltilerde yayılış gösterir (1).

1-5 m'ye arası boy yapmaktadır.

Tam güneş alan alanlarda en iyi şekilde gelişir. Gölge veya yarı gölgeli yerlerde büyüme zorlanabilir.

Düşük nem koşullarına dayanıklıdır, orta nem düzeyini tercih eder.

İyi drene olmuş, hafif asidik veya nötr pH değerine sahip toprakları tercih eder. Kumlu veya çakıllı topraklarda en iyi şekilde gelişir.

İlman ve sıcak iklimlerde iyi gelişir. Minimum sıcaklık dayanıklılığı yaklaşık -12°C'ye kadar iner.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır.

Hava kirliliğine karşı orta düzeyde bir toleransa sahiptir, yani şehir ortamlarında kısmen dayanıklı olabilir. Rüzgâra karşı ise genellikle dayanıklıdır.

Kuru bahçelerde, kaya bahçelerinde kullanılabilir. Bunun dışında peyzajda süs bitkisi ya da çit bitkisi olarak da kullanılabilir. Erozyon kontrolü için uygun kök yapısına sahiptir.

1. <https://turkiyebitkileri.com/tr/foto%CA%9Fraf-galerisi/fabaceae-baklagiller/gonocytisus-ya%CA%9Fncak%81borcak/gonocytisus-angulatus.html>

- F1: KEW Royal Botanic Gardens. <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:497058-1/images>
F2: KEW Royal Botanic Gardens. <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:497058-1/images>
F3: KEW Royal Botanic Gardens. <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:497058-1/images>
F4: KEW Royal Botanic Gardens. <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:497058-1/images>

Gri renkli, derinlere giden kök yapısı ile tuzlu topraklara çok dayanıklı bir çalı...

Halimione portulacoides

Koca Betne

Herdemyeşil, 40-60 m(-150) cm'ye kadar boylanabilen çalıdır. Yaprakları eliptik veya mızraksı şekilde, yaprak ucu sivri, 7x1 cm boyutlarındadır. Brahtecikler 2,5-5 mm, çan şeklinde ya da üst kısmında üç loblu, orta veya alt kısmında genellikle 1-6 silindir eklentili ya da değildir. Çiçekleri yaprak koltuklarındaki yalancı başaklarda tek olarak veya terminalde yalancı birleşik salkım şeklinde bulunmaktadır. Çiçeklenme zamanı haziran-ağustos aylarıdır. Özellikle kanal kenarlarında, kumlu tuzcul düzlüklerde bulunur. Ülkemizde İstanbul, İzmir, Ankara, Konya, Muğla, İçel ve Balıkesir'de yayılış göstermektedir ⁽¹⁾.

40-60 cm arası boy yapmaktadır.

Güneşli ve ılıman iklimde yetişir.

Nem isteği orta derecedir.

Geçirimli ve nemli toprak sever.

Genelde ılıman Akdeniz ikliminde, bazen iç bölgelerde de yetişir.

Tuzlu topraklara dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Sahil, kumlu ve tuzlu toprakların bitkilendirilmesinde değerlendirilir.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Cilt 2). Edinburgh: Edinburgh University Press.

F1: CorentinD
https://www.inaturalist.org/observations/87291049
F2: Valter JACINTO
https://www.inaturalist.org/taxa/118814-Atriplex-portulacoides
F3: Valter JACINTO
https://www.inaturalist.org/taxa/118814-Atriplex-portulacoides
F4: Bas KERS
https://www.inaturalist.org/taxa/118814-Atriplex-portulacoides

Grimtrak renkli, tuzlu ve kumlu topraklara en dayanıklı çalılardan...

Halimione verrucifera

Betne

Herdemyeşil, 50 cm'ye kadar boylanabilen çalıdır. Yaprakları 6x2,5 mm boyutunda, yuvarlak-oval veya deltoid şeklinde, daha küçük yaprakları ise mızraksı ve üst kısmı yuvarlaktır. Brahtecikleri yuvarlak, üç loblu, loplar üzerinde yoğun olarak küresel ya da silindir siğillerle kaplıdır. Çiçek kurulu terminal ve birleşik salkım şeklindedir. Haziran-ağustos ayları arasında çiçek açar. Bu tür, kumlu ve tuzlu-bozkır steplerde ve çöllerde yayılış göstermektedir. Dikey yayılışı 1-100 m arasındadır. Asya, Güneybatı ve Kuzey Avrupa'da yayılış göstermektedir. Türkiye'de ise Kayseri, Konya, Niğde, Aksaray ve İstanbul'da doğal olarak görülmektedir ⁽¹⁾.

50 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ve ılıman iklimde yetişir.

Az nemli bölgelerde yetişir.

Kumlu ve tuzlu toprak sever.

İlman iklim, bozkır şartlarında yetişir.

Tuzlu ve kumlu topraklara dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Sorunlu alanların, özellikle tuzlu ve kumlu toprakların iyileştirilmesinde kullanılır.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 2). Edinburgh University Press.

F1: Serdar ÖLEZ. https://www.florantolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Halimione-verrucifera
F2: Serdar ÖLEZ. https://www.florantolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Halimione-verrucifera
F3: Serdar ÖLEZ. https://www.florantolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Halimione-verrucifera
F4: Serdar ÖLEZ. https://www.florantolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Halimione-verrucifera

Gölgeye dayanıklı bu sarmaşık, düşük ışıkta bile yeşil kalır ve karanlık köşelere doğal bir canlılık katar...

Hedera helix

Duvar Sarmaşığı

Herdem yeşil, 30 m'ye kadar büyüeyebilen, sürünücü ya da tırmanıcı bir bitkidir. Gövdesi ince, esnek yapıda, gençken yeşil, ileri yaşlarda kahverengini almaktadır. Yapraklar tüysüz, çiçekli sürgünlerde dar eliptik, genellikle tamdır ve 5-8 x 5-10 cm boyutlarındadır. Vejetatif sürgünlerdeki 3-5 loplu, 4-8 x 2-6 cm'dir. Taç yaprakları 3-5 mm, yeşilimsi renktedir ⁽¹⁾. Çiçekler açık yeşil/sarı renkte, çiçeklenme sonbaharda başlar ve aralık ayına kadar devam eder ⁽²⁾. Meyve sarı/mavimsi-siyah renkte, 6-12 mm boyutlarındadır ⁽¹⁾. Avrupa ve Asya'da yayılış göstermektedir. Türkiye'de orman ekosistemlerinde, sahilden 1500 m yükseltilerde yayılır ⁽¹⁾.

30 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Gölgeye dayanıklıdır ⁽³⁾.

Orta ve yüksek nemli hava koşullarını tercih eder ⁽³⁾.

Çok kuru veya çok asitli toprakları sevmeyen, ancak bunun dışında her türlü toprak tipinde başarılı olan, çok kolay yetiştirilen bir bitkidir. Ağır killi topraklarda iyi yetişir. Toprakta biraz kireç tercih eder ⁽³⁾.

-25°C'ye kadar soğuklara dayanabilir ⁽⁴⁾.

Kuraklığa, hava kirliliğine ve sıcaklığa toleranslıdır ⁽²⁾.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır ⁽²⁾.

Bitki gut, romatizmal ağrı, boğmaca, bronşit tedavisinde ve parazit öldürücü olarak dahili kullanımı vardır⁽⁵⁾. Yabani ot bastırıcıdır ve gölgeli yerlerde yer örtücü olarak kullanılabilir. Dallarından boya elde edilebilir.

1. Davis, P.H. (ed.), 1972. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol.4. Edinburgh: Edinburgh University Press. p.538.
2. <https://www.ebbsen.nl/nl/treeebb/hehelix-hedera-helix/#?search=1580%5D%20Hedera%20helix>
3. Chittenden, F., 1956. RHS Dictionary of Plants plus Supplement. 1956. Oxford University Press.
4. Phillips, R., Fox, M., 1989. Shrubs.
5. Bown, D., 1995. Encyclopaedia of Herbs and their Uses. Dorling Kindersley, London.

F1: <https://www.inaturalist.org/observations/236986931>
F2: <https://www.inaturalist.org/observations/236911600>
F3: Deborah McLeroy, iNaturalist.
<https://www.inaturalist.org/observations/236752282>
F4: <https://www.inaturalist.org/observations/236882414>

Kuraklığa dayanıklı, fakir toprakların ağaçlandırılmasında kullanılabilir -40+40 °C dayanıklı her ortama uyumlu bir bitki...

Hippophae rhamnoides subsp. caucasica

Syn: *Elaeagnus rhamnoides*-Yalancı İğde/Çıçırgan

Yaprğını döken, genellikle 4-5 m'ye kadar boylanabilen bir çalı veya 10 m'ye kadar büyüeyebilen küçük ağaçtır. Yaprakları gümüşü-yeşil, gri renkte, dar, 2-6 cm uzunluğunda ve 0,3-0,7 mm genişliğindedir. İlk çıktığında gümüşü beyaz tüylerle kaplı olup, olgunlaşınca üst yüzü çıplak kalır. Yapraklanmadan önce Mart-Nisan aylarında açan çiçekleri sarı-yeşil renkte, kısa salkımlar halinde, küçük ve gösterişsizdir. Sonbahar ve kış boyunca turuncu renkli, küremsi, 6-8 cm boyunda, 0,4-0,6 cm çapında yenilebilir meyvelere bırakır ⁽¹⁾. Kuzey-Batı Avrupa içleri, Asya merkezli Altay dağları, Kuzey-Batı Çin ve Kuzey Himalaya'lar ve Kuzey Amerika'da yayılış gösterir. Türkiye'de Batı, Orta ve Doğu Karadeniz, Orta Kızılırmak, Yukarı Kızılırmak, Yukarı Fırat, Yukarı Murat-Van, Adana alt bölgelerinde doğal yayılış göstermektedir ⁽²⁾.

4-5 m arası boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan yerleri tercih eder.

İyi drenajlı, nemli toprakları tercih eder.

Hafif kumlu nemli topraklardan kuru fakir topraklara kadar uyum gösterebilir.

Soğuğa ve sıcaklığa oldukça dayanıklıdır.-40 ile +40 arasında problem yaşamaz.

Sıcığa, soğuğa, rüzgara, deniz tuzu serpintisine ve fakir topraklara dayanıklıdır.

Kurak topraklara dayanıklıdır. Kumullarda bile kullanılabilir.

Tıbbi bir bitki olup gıda ve kozmetik endüstrisinde kullanılır. Kıyı alanlarında, kumullarda, şevlerde kullanılabilir.

1. Var, M. (2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları (pp.197). KTÜ Orman Fakültesi, Trabzon (Basılmamıştır).
2. <https://www.floranotica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Elaeagnus-rhamnoides>

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: <https://www.inaturalist.org/observations/236911600>
F4: <https://www.inaturalist.org/observations/236752282>
F5: <https://www.inaturalist.org/observations/236882414>

Az bakım gerektiren, çiçekli canlı çit yapımı için uygun bir çalı...

Jasminum fruticans

Boruk

Herdem veya yarı herdem yeşil 0,5-2 m kadar boylanan bir çalıdır. Dallar narin yapılı, köşeli, koyu yeşil ve tüsüzdür ⁽¹⁾. Yapraklar almaçlı dizili, genellikle 3 parçalı bileşik formda ve 0.7-2 cm boyutundadır. Hafif kokulu sarı renkli çiçekler 12-15 mm çapında ve 5 lopludur ^(1,2). Nisan-mayıs (eylül) arası çiçeklenir. Meyve üzümşü yapıda, küremsi şekilli, 7-9 mm çapında, parlak siyah veya derin mavi-eflatun renktedir ⁽¹⁾. Çoğunlukla kuru kayalık makiliklerde, *Pinus brutia* (Kızılcım) ormanı veya karışık yaprak döken ormanlık alanların kenarlarında, meşe çalılıkları ve tarla kenarlarında görülebilir. Doğal olarak Akdeniz havzasında ve Orta Doğu'dan Kuzey İran'a kadar yayılış gösterir. Deniz seviyesinden 1500 m'ye kadar olan rakımlarda gözlemlenebilir ⁽¹⁾.

0,5-2 m arası boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan veya yarı gölgeli yerleri tercih eder.

Kuru veya çoğunlukla nemli ortam tercih eder ⁽³⁾.

İyi drene edilmiş çoğunlukla nötr topraklarda yetişebilir.

Ortam sıcaklığı -5 °C üzerindeki bölgelerde yaşar. Kuvvetli donlardan kaçınır.

Genellikle zararlılara ve hastalıklara dayanıklıdır. Bakımı kolay bir çalıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Dermatolojik kullanımları mevcuttur ⁽⁴⁾. Sık ve yaygın dallı bir çalı türü olduğu için budanmaya elverişlidir ve çiçekli canlı çit uygulamaları için bir seçenek olabilir.

1. Davis, P. H. (1978). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 6, p. 151). Edinburgh University Press, Edinburgh.
2. Akkemik, Ü. (2014b). Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaçları ve Çalıları II. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
3. <https://plants.ces.ncsu.edu/plants/chrysojasminum-fruticans/>
4. <https://florapal.org/plant/jasminum-fruticans/#complant>

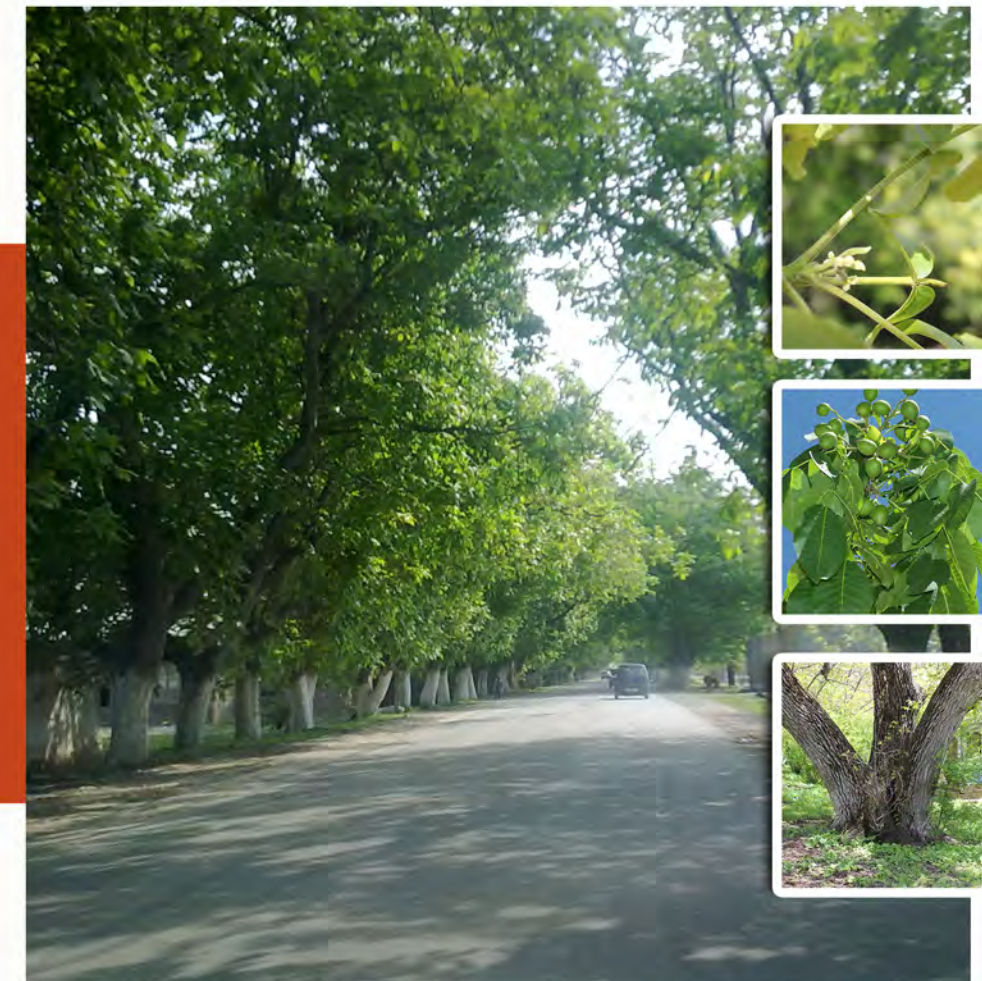
F1: Salih TERZİOĞLU
F2: Salih TERZİOĞLU
F3: <https://botany.cz/cs/jasminum-fruticans/>
F4: Hüseyin Cahid DOĞAN <https://koceelbilimleri.com/chrysojasminum-fruticans/#ip-carousel-17217>

Besinde değeri çok yüksek, meyveleri ve değerli kerestesi ile önemli bir ağaç...

Juglans regia

Ceviz

Kışın yaprağını döken, yuvarlak ve yayvan taçlı büyük ağaçlar oluşturur. Ceviz, Anadolu'nun ulu ve görkemli ağaçlarından biridir. Türlerin pek çoğu Asya kaynaklıdır. Uygun ekolojilerde 18-20 m taç yapar. Tam gelişmiş bir ceviz ağacının taç 200-300 m'lik alanı kaplar. Kuvvetli gelişen kazık köklü bir bitkidir. Genç ağaçlarda gövde düzgün ve boz renklidir. Daha sonraki yıllarda kabuk kalınlaşır, rengi koyulaşır, esmerimsi boz renk alır. Gövde kabuğunda uzun çatlaklar oluşur. Genellikle seyrek dallanma gösterir. Meyve tomurcuklar sürgün ucunda ya da yan dallarda oluşur. Bir cinsli diklin çiçekler oluşturur. Erkek çiçekler, kedicik olarak görsel oluşturur. Cevizin ılıman ve subtropik kuşakta yayılmış pek çok türü vardır.

Orta derecede ışık isteyen bir bitkidir.

Yüksek nemden hoşlanmaz.

Kuvvetli gelişen kök sistemi vardır. Bu nedenle derin toprak ister.

Kış soğuklarına dayanıklıysa da çiçekleri dayanıksızdır.

İlman iklimde yetişir.

Kuraklığa orta derecede dayanıklıdır.

Geniş taçlı habitusu, kanaatkâr, sonbahar rengi ve besin değeri yüksek meyveleri ile peyzajda kullanılır. Odunu, mobilya endüstrisinde değerlidir.

1. Özçağırın, R., & Ünal, A. (2003). Sert çekirdekli meyveler. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları (Yayın No: 553). İzmir.
2. Şen, S. M. (2009). Ceviz Yetiştiriciliği. ÜÇM Yayınları, No:1. Ankara

F1: Ali İSLAM
F2: Ali İSLAM
F3: Ali İSLAM
F4: Ali İSLAM

Dünyada en yaygın ardıç türlerinden biri olup 2700 m'lere kadar yayılış gösterir...

Juniperus communis

Bodur Ardıç

Herdemyeşil genelde 2-3 m'lik bir çalı, bazen de 12-15 m'ye kadar boylanabilen konik formu bir ağaçtır. Kabuk; kırmızı kahverengi, gençlikte pürüzsüz, daha sonra ince kağıt gibi boyuna soyulur. Sürgüne üçlü çevrel dizilen iğne yapraklar, sert sivri uçlu mavimsi yeşil renkte, üzerinde geniş tek bir stoma bandı bulunur^(1,2,3). Küremsi kozalaklar mavimsi/morumsu siyah renkte 2 veya 3 yılda olgunlaşır. Kozalak 3 tohum içerir, pullarının birleşme yerlerinde tüm oxycedrus seksiyonunda görülen 3 kollu yıldız işareti vardır⁽³⁾. Kuzey yarımkürede en geniş yayılışı olan bu ardıç türü, Amerika, Meksika, Kuzey Afrika, Avrupa'dan Japonya'ya kadar yayılış gösterir.

2-3 m arası boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları yeğler, yarı gölgeye de dayanabilir.

Az nemli ve kuru ortamlarda yetişebilir.

Orta derecede kuru, hafif asidik, humusça zengin ortamları yeğler. Çoğunlukla besin açısından fakir, tınlı, killi, ortamlarda bulunur. Kumul alanlardan kaçınır.

Soğuk ortamları sever. Dona karşı çok dayanıklıdır. Yaz kuraklığını ve hafif gölgeyi (çalı altı) tolere eder. Duman hasarına karşı hassastır.

Kentlerde hava kirliliğine dayanıklıdır. Kireçli topraklara da dayanabilir.

Köklenmesi kısmen yüzeysel olsa da yaz kuraklığına dayanıklıdır.

Kayseri'de yetişen varyetesi çok güzel bir yer örtücüdür. Meyveleri içki yapımında kullanılır. Ayrıca değişik organları gıda maddeleri, entegratörler, kozmetik ve ilaç yapımında kullanılır⁽³⁾.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol: 2, pp.542-543). Edinburgh University Press, Edinburgh.

2. Anşın, R. & Özkan, Z. C. (2006). Tohumlu Bitkiler, Odunlu Taksonlar KTÜ Orman Fakültesi Yayınları (Yayın No:19, 450 s.).

3. Var, M. (2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları (197 s.). KTÜ Orman Fakültesi, Trabzon (Basılmamıştır).

4. Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tanım ve Orman Bakanlığı Millî Parklar genel Müdürlüğü Verileri.

Taşlık ve kayalık alanlar üzerinde görülen, kuraklığa dayanıklılığı ile geleceğin bitkilerinden...

Juniperus drupacea

Syn: Arceuthos drupacea / Andız

Herdemyeşil, 10-20 (-40) m boyunda, genellikle konik bir ağaçtır. Kabuk oldukça kalın, kahverengi-gri, uzunlamasına çatlaklıdır. Yapraklar iğne benzeri sivri ve baticı, 3'lü halkalar halinde, yatay olarak yayılan, sert, 15-25 mm uzunluğunda, 2,5-3,5 (-4) mm genişliğinde, 2 beyaz stoma bandı vardır⁽¹⁾. Kozalaklar küresel veya oval formda, etli yapıda, 2-2,5 cm (iri bir fındık büyüklüğünde)'dir. 2 yılda olgunlaşır, yenilebilir, 6-9 etli puldan oluşur. Önceleri mavi-mor, olgunlaşınca kahverengiye döner. Genellikle 3 ama bazen 1-6 arası tohum taşır⁽²⁾. Yunanistan, Suriye, Lübnan, İsrail ve Türkiye'de 600-1500 m'ler arasında yayılış gösterir. Türkiye'de Güney Anadolu'da Toroslar-Amonoslar arasında yayılır. Kahramanmaraş Hartlap-Kalekaya Köyü 980 m'de yaklaşık 40 m boyunda anıt bireyine rastlanmıştır⁽¹⁾.

10-20 m arası boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları tercih eder, kısmen gölge ortamlara da uyum sağlayabilir.

Yarı nemli ve kurak ortamlarda yetişebilir.

Genel olarak kanaatkardır. Fakir, kurak, taşlı ve kayalık kireçli topraklarda yetişebilir.

Sıcak ve ılıman iklimleri yeğler. Şiddetli donlardan zarar görebilir.

Endüstriyel alanlardaki ve kentsel alanlardaki koşullara dayanıklıdır.

Kuraklığa oldukça dayanıklıdır.

Erozyon kontrol amacıyla kullanılır. Ayrıca kozalakları el sanatlarında, pekmez yapımında ve tıbbi amaçlarla kullanılmaktadır.

1. Karaca, H. (1994). Monumental trees of Turkey: 6. Juniperus drupacea Labill. Karaca Arboretum Magazine, 2(3), 135-136.

2. Anşın, R. & Özkan, Z. C. (2006). Tohumlu Bitkiler, Odunlu Taksonlar KTÜ Orman Fakültesi Yayınları (Fakülte Yayın No: 19), 450 s.

F1: Mustafa VAR
F2: Serdar Ölez
https://www.floranatolica.com/eukaria/images/640x480/005/xx/597_1682267883.jpg

Zor koşullara en iyi uyum sağlayan ağaçlardan...

Juniperus excelsa

Boz Ardıç

Herdemyeşil, 15-20 (-25) m boyunda, genellikle konik tepeli, ileri yaşlarda dağınık tepeli bir ağaçtır. Kabuk grimtrak kahverengi boyuna lifli çatlaklıdır. Yapraklar ilk yaşlarda, alt ve gölgedeki sürgünlerde iğne, 7-8 yaşından sonra pul yaprak şeklinde, çapraz, üst üste, üst üste binmiş, çoğunlukla içe kıvrık, sırtlarında yuvarlak yağ bezesi bulunur. Yeşil, mavi-yeşil renklindedir. Üzümsü kozalaklar 8-12 mm büyüklüğünde, 4-6 puldan meydana gelir. 2 yılda olgunlaşır. Önce- leri morumtirak, olgunlaşınca mavi, dumanlı siyahımsı mor renkte, içinde 3-13 tohum bulunur ^(1,2). Balkanlar, Türkiye, Lübnan, Kafkasya, İran'da 300-3500 m'ler arasında doğal yayılış gösterir ⁽³⁾. Türkiye'de iki alt türü (*Juniperus excelsa* subsp. *polycarpus* ve *Juniperus excelsa* subsp. *excelsa*) bulunur. Yaz kuraklığına ve sıcağa dayanıklıdır; ancak subsp. *polycarpus*'tan (aşağıda tartışılmıştır) daha az dayanıklıdır. Esas olarak taşlı, kayalık kireçli veya kireçsiz yamaçlarda yetişir. Saf, açık ormanlar oluşturabilir.

15-20 m arası boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları tercih eder.

Genelde kurak ortamlarda yetişir.

Genel olarak kanaatkardır, kuru, fakir, taşlı ve kayalık kireçli topraklarda yetişebilir.

Sıcak ve ılıman iklimleri yeğler, soğuklara da dayanıklıdır. Stebe girebilir.

Endüstriyel alanlara ve kentsel kirliliğe dayanıklıdır.

Kuraklığa oldukça dayanıklıdır.

Kurak, taşlı kayalık alanlarda ve erozyon kontrol amacıyla, odunu ahşap sektöründe değerlidir ^(1,2).

1. Arşın, R., & Özkan, Z. C. (2006). Tohumlu bitkiler, odunsu taksonlar (KTÜ Orman Fakültesi Yayın No: 19, 450 s.). Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi.
2. Var, M. (2003). Bitki tanıma ve değerlendirme ders notları (197 s.). Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi. (Yayımlanmamış ders notları).
3. Yalınk, F., & Efe, A. (2000). Dendroloji ders kitabı (II. Baskı, İÜ Orman Fakültesi Yayın No: 465, 382 s.). İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi.
4. Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veritabanı. (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı, Millî Parklar Genel Müdürlüğü.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

Konik formu ve kanaatkâr olması sebebiyle çok tercih edilen ardıçlardan...

Juniperus foetidissima

Kokulu Ardıç

Herdemyeşil, 15-20 (-25) m boyunda, genellikle konik ileri yaşlarda dağınık taçlı bir ağaçtır. Kabuk kahverengi grimsi, boyuna çatlaklı ve diğer ardıçlara göre daha kalındır. Yapraklar ilk yaşlarda iğne, 10-15 yaşından sonra pul yaprak şeklindedir. Sürgüne karşılıklı olarak üst üste binmiş yaprakların uçları kalkık durumda, renkleri parlak yeşil-sarımsak yeşildir ⁽¹⁾. Üzümsü kozalaklar 8-12 mm büyüklüğünde, 2 yılda olgunlaşır. Olgunlaşmadan önce yeşil, daha sonra kırmızımsak-kahverengi/siyah ve üzeri mavi dumanlı 1-3 tohum taşır ⁽¹⁾. Balkanlar, Kıbrıs, Lübnan, Ermenistan, Azerbaycan, Ukrayna ve Türkiye'de yayılış gösterir. Türkiye'de Artvin, Orta Karadeniz'in iç kesimleri, Ankara, Bolu, Güney Marmara, Orta ve Güneydoğu Toroslar, Batı Akdeniz ve Kuzey Ege'de 0-2000 m'ler arasında ve yıllık yağışın 400-1000 mm arasında olan alt bölgelerde yayılış gösterir ^(1,2,3).

15-20 m arası boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları tercih eder.

Orta derecede neme ihtiyaç duyar, kurak ortamlara da toleranslıdır.

Genel olarak kanaatkardır, kuru, fakir, taşlı ve kayalık kireçli topraklarda yetişebilir.

Sıcaklara ve soğuklara dayanıklıdır. Stebe girebilir.

Endüstriyel alanlara ve kentsel kirliliğe dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Tüm yeşil alanlarda konik formu sık dokusu nedeniyle tercih edilir. Taşlık-kayalık alanlarda ve erozyon kontrol amacıyla da değerlendirilebilir.

1. Arşın, R., & Özkan, Z. C. (2006). Tohumlu bitkiler, Odunsu taksonlar. KTÜ Orman Fakültesi Yayınları, Fakülte Yayın No: 19. (450 s.).
2. URL 1: <https://www.treesandshrubsonline.org/articles/juniperus-foetidissima>
3. Var, M. (2003). Bitki tanıma ve değerlendirme ders notları (197 s.). KTÜ Orman Fakültesi, Trabzon. (Basılmamıştır).

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

10-15 m
arası boy yapmaktadır.

Tam güneş alan ya da orman içi kısmi gölgeli alanları tercih eder ^(1,5).

Nemli olmayan, kurak-yarı kurak iklim koşullarını tercih eder ⁽⁵⁾.

Drenajı iyi, nötr veya hafif alkali toprağı tercih eder ⁽⁵⁾.

Dona dayanıklıdır ve -15 °C'ye kadar soğuğa dayanıklıdır ⁽⁵⁾.

Rüzgâra, hava kirliliğine ve dona karşı dayanıklıdır ⁽⁴⁾.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır ^(1,4,5).

Yol şevlerinde ve maden rehabilitasyon sahalarında kullanılacak değerli bir türdür. Bitki, ilaç ve gıda sanayinde (aroma) kullanılır ⁽⁴⁾.

1. URL 1. <https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Juniperus+oxycedrus>
 2. Akkemik, U. (Ed.). (2018). Türkiye'nin ağaç ve çalılar (p. 82).
 3. Davis, P. H. (Ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 1, pp. 80-83). Edinburgh University Press.
 4. URL 2. <https://temperate.theferns.info/viewtropical.php?id=Juniperus+oxycedrus>
 5. Huxley, A. (1992). The New RHS Dictionary of Gardening. Macmillan Press.

- F1: Mustafa VAR
 F2: Mustafa VAR
 F3: Mustafa VAR
 F4: Barımıys, INaturalist. <https://www.naturalist.org/observations/241161641>.

Kalkerli ve taşlı topraklara uyum sağlamış, kuraklığa dayanıklı, yavaş büyüyen ardıç...

Juniperus oxycedrus

Katran Ardıcı

Herdemyeşil, 10-15 m boylanabilen, geniş tepeli-sık dalları olan piramidal/konik ağaç/çalıdır ^(1,2,3). Kabuk gri-kahverengi, çatlaklıdır ^(1,2). İğne yapraklar sürgünlere üçlü çevrel dizilir, sivri-batıcı uçludur ⁽²⁾. Yapraklar mızrak şeklinde, 6-25 x 1,5-2,5 mm, sivri uçlu, yeşil, üst yüzeyde 2 belirgin stoma bantlıdır ⁽³⁾. Erkek çiçek kozalakçıkları sarı-kahverengi, iğne yaprakların koltuğunda yer alır. İlkbahar ile birlikte gelişir. Dişi çiçek kozalakçıkları ise yaprak koltuklarında kısa bir sap ucunda tekli bulunur. İki yılda olgunlaşan küre/yumurta kozalak 5-11 mm'dir, 3-6 puldan oluşur. Kozalaklar 2-3 tohumludur. Tohumlar, mor, yumurta biçiminde 4-6mm'dir ve ekim ayında olgunlaşır ^(1,2). Türkiye'de "subsp. oxycedrus ve subsp. macrocarpa" olmak üzere iki alttürü vardır ⁽³⁾. Yayılışı Akdeniz bölgesi boyunca doğuda Türkiye ve Kafkaslar üzerinden Irak ve İran'a kadar ulaşır ⁽⁴⁾.

Karasal iklime en iyi uyum sağlayabilecek çalılardan...

Krascheninnikovia ceratoides

Fırçasirken

Herdemyeşil, 1,5 m'ye kadar boylanabilen, boz renkli, yoğun yıldız şeklinde tüylere sahip, çok yıllık çalıdır. Yapraklar mızrak şeklinde, eliptik veya oval, geniş yaprakları tabanda hafifçe kalp şeklindedir. Çiçekleri küçük, uzun ipeksi tüylerle kaplı, koltuk altı kümelerinde ve terminal bir salkım şeklindedir. Meyve yumurta şeklinde ipeksi tüylüdür. Tohumları dik, embriyo yeşil ve at nalı şeklindedir. Taşlı veya kayalık bozkır topraklarda, 1200-2000 m yüksekliklerde yetişmektedir. Güney, Orta, Güneydoğu Avrupa ve Asya'da yayılışa sahiptir. Türkiye'de Kayseri, Ankara, Kırşehir, Sivas, Konya, Van ve Ağrı'da yayılış göstermektedir ⁽¹⁾.

1,5 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli iklimde yetişir.

Az nemli bölgeleri tercih eder.

Taşlı ve kayalık toprak sever.

Karasal iklimde bozkır şartlarında yetişir.

Her türlü ortama (sıcak, soğuk, kurak) uyum sağlayan bir çalıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Taşlık kayalık alanlarda yer yer büyük lekeler halinde şevlerde kullanılabilir.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 2). Edinburgh University Press.

F1: Mustafa GÖKMEN
https://www.inaturalist.org/photos/61387976
F2: Nuhun Gemisi
F3: Mustafa GÖKMEN
https://www.inaturalist.org/photos/61387976
F4: Mustafa GÖKMEN

Tarihten günümüze barış ve zaferin sembolü olarak kullanılmış aromatik bir bitki...

Laurus nobilis

Defne

Herdemyeşil, 2-15 m boylanabilen sık dallı bir ağaççık ya da ağaçtır. Gövde kabuğu düz ve koyu gri renktedir. Aromatik kokulu yaprakları 3-10(-11) x 2-4(-5) cm boyutlarında, dar dikdörtgen-mızrak şeklinde veya geniş oval şekilli, üst yüzü parlak yeşil renkli, sivri uçlu ve dalgali kenarlıdır. Demetler halinde sarı veya yeşil renkte çiçekleri yaprak koltuklarından çıkar. Erkek çiçeklerinde 8-12 adet, dişi çiçeklerinde ise 4 adet stamen bulunur. Meyve 10-12(-20) mm boyutlarında, küresel veya elips şekilli ve siyah renktedir. Güney Avrupa, Kuzey Batı Afrika, Batı Suriye, Kıbrıs ve Anadolu'da yayılır. Türkiye'de Çanakkale, Balıkesir, İstanbul, Bursa, Zonguldak, Kastamonu, Sinop, Samsun, Trabzon, Rize, İzmir, Aydın, Muğla, Antalya, Mersin ve Kahramanmaraş yörelerinde, 1-1200 m yükseltiler arasında kayalık yamaçlarda, nemli geçitlerde, eski yerleşim yerlerinde karışık yoğun çalılıklarda doğal olarak yayılış gösterir ⁽¹⁾.

2-15 m arası boy yapmaktadır.

Güneşli ve yarı gölge alanları tercih eder.

Hava nemi yüksek ve orta derece nemli olan ortamlarda yetişir.

Nemi tutan iyi drene edilmiş verimli toprakları tercih eder.

-12° C'ye dayanabilir

Rüzgara dayanıklıdır ancak deniz etkisindeki kuru rüzgarlarda zarar görür.

Aşırı kuraklığa karşı dayanıklı değildir.

Meyveleri, çiçekleri ve aromatik yaprakları parfümeride ve yağ üretiminde kullanılır. Budanarak gürültü ve görüntü perdesi ve bitkisi olarak değerlendirilir.

1. Davis, P.H. (ed.), 1967. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol. 2. Edinburgh: Edinburgh University Press.

F1: Mustafa VAR
F2: Müberra PULATKAN
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

Yaprak, form, çiçek, gibi estetik ve fonksiyonel özellikleri ile peyzajın vazgeçilmezi...

Ligustrum vulgare

Kurtbağrı

Sonbaharda gecikmeli yaprak döken veya herdem yeşil, 3 m'ye kadar boylanabilen, çalı formunda bir bitkidir. Yapraklar tüsüzdür, kısa saplı, 2,5-5 cm uzunluğunda ve 0,8-2 cm genişliğinde, eliptik-mızraksı, yumurtamsı veya ters yumurtamsı şekildedir. Yaprakları çoğunlukla sert ve parlak yeşildir. Haziran-temmuz aylarında açan ağır kokulu, kremsi-beyaz renkli çiçekler 3-6 cm uzunlukta ve birleşik salkım şeklinde kurullar oluşturur ^(1,2). Arıları ve kelebekleri çeker. Meyve 3-8 mm boyutlarda, üzümü yapıda, küresel şekilli ve siyah renklidir. Tohumlar, eylül ve ekim aylarında olgunlaşır. Türkiye'nin kuzey kesimlerinde ve Orta Anadolu'da yayılış gösterir. Doğal olarak deniz seviyesinden 1500 m yükseltilere kadar yaprak döken ağaçlıklar, karışık ormanlar, açık çalılıklar ve nemli yerlerde yayılır ⁽¹⁾.

3 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan veya yarı gölgeli yerleri tercih eder.

Kuru veya nemli ortamlar tercih eder.

Geçirgen, kumlu, tınlı ve killi topraklarda, hafif asitiden çok alkali, kireçli topraklara kadar, çok fakir olmayan her türlü toprakta başarılı olur ^(3,4).

Ortam sıcaklığı -15 °C üzerindeki bölgelerde yaşar.

Kuraklığa ve deniz etkilerine dayanabilir. Atmosferik kirliliğe dayanıklıdır. Çok dayanıklı ama su basmasından zarar görebilir ^(3,4).

Kuraklığa dayanıklıdır.

Budanmaya çok elverişlidir, özellikle canlı çit oluşturmak için peyzajda yaygın kullanılır. Sepetçilik, mobilya, odun kömürü, boya hammaddesi gibi çeşitli kullanımları vardır ⁽³⁾.

1. Davis, P.H. (1978). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 6, pp. 154-155). Edinburgh University Press, Edinburgh.

2. Akkerek, Ü. (2014). Türkiye'nin Doğal Ekozist Ağaçları ve Çalılar II. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.

3. URL 1. <https://pfaf.org/user/plant.aspx?latinname=Ligustrum%20vulgare>

4. URL 2. <https://www.gardenia.net/plant/ligustrum-vulgare>

F1: Mustafa VAR

F2: Mustafa VAR

F3: <https://www.naturalist.org/observations/136941941>

F4: <https://www.naturalist.org/observations/189743528>

Yüksek alanlara uyum sağlayabilen çiçek güzelliği olan bir çalı...

Lonicera caucasica

Çakkana

Yaprağını döken, 3 m'ye kadar boylanabilen çalı formunda bir bitkidir. Sürgünleri tüysüzdür. Yapraklar eliptik veya yumurtamsı, 2-10x15 cm uzunluğunda, sivri uçlu, üst kısmı tüysüz veya çok seyrek tüylü, alt kısmı tüysüz, kısa saplı, üst yüzü yeşil alt yüzü grimsi yeşil renktedir. Çiçekler yaprak koltuklarından çıkmakta, pembemsi beyaz, 10-13 mm, tüylü veya tüysüz, dışbükey, mayıs-haziran arasında açar. Sapı 6-14 mm uzunluğunda, yaprak saplarından daha uzundur. Olgun meyveleri siyah renkli, 5-10 mm çapındadır. Çalılıklarda, iğne yapraklı ya da yaprak döken ormanlarda, 500-2790 m yükseltiler arasında yayılır. Kafkasya, Kuzeybatı ve Kuzey İran'da ve Türkiye'de Trabzon, Artvin, Kars, Muş ve Bitlis'de yayılış göstermektedir (1).

3 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanda yetişir.

Nemli ortam tercih eder.

Geçirimli ve nemli toprak sever.

İlman iklimde yetişir.

Kentsel alanlardaki hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Ekolojisine uygun tüm yeşil alanlarda değerlendirilebilir. Yapraklarının antimikrobiyal ve antioksidan özellikleri ile ilaç sanayinde etkilidir.

1.Davis, P.H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4). Edinburgh University Press.

F1:Ahmet Demirtaş. https://www.floranatolica.com/eukar-la/gui/index_Photos.php?view=pic&f1=Lonicera%20caucasica.
F2:Mustafa Gökmen. <https://www.inaturalist.org/observations/38610575>.
F3:Mustafa Gökmen. <https://www.inaturalist.org/observations/38610575>.
F4:Ahmet Demirtaş. https://www.floranatolica.com/eukar-la/gui/index_Photos.php?view=pic&f1=Lonicera%20caucasica.

Temmuz-ağustos aylarında çiçek açan, hoş kokulu, 1200 m'ye kadar yayılış gösteren bir çalı...

Lonicera etrusca var. etrusca

Dokuzdon

Yaprağını döken, 4 m'ye kadar boylanabilen tırmanıcı bir çalıdır. Genç sürgünler içi boş ve tüysüzdür. Yaprakları ters yumurtamsı ile oval, 3-7 x 1.5-4 cm, ucu küt, tüysüz, sapsızdır. Çiçekleri sarımsı beyaz, sırt kısmı kırmızıdan pembeye doğru kızarıklık, 4-5 cm uzunluğunda ve hoş kokuludur. Çiçek salkımları 4-10 çiçeklidir. Mayıs-temmuz ayları arasında çiçek açar. Meyveleri kırmızı, parlak, tüysüz, sulu, çok tohumludur. Meyvesi temmuz-ağustos aylarında olgunlaşır ve dekoratiftir. Tohumları oval, basık ve kahverengidir. Çoğunlukla çalılıkların arasında 250-1200 m yükseltilerde görülmektedir. İtalya ve Türkiye'nin kuzeydoğusu hariç genelinde dağılım göstermektedir. Türkiye'de Çanakkale, İstanbul, Bilecik, Ankara, Kastamonu, İzmir, Kütahya, Nevşehir, Elazığ, Muğla, Antalya, İçel ve Mardin'de yayılış göstermektedir (1,2).

4 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli yerleri sever.

Nemli bölgeleri tercih eder.

Nemli toprak sever.

İlman iklimde yetişir.

Kentsel alanlardaki hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Yaprak ve gövdesi ilaç sanayinde etkilidir. Hoş kokusu ve zarif çiçekleri ile süs bitkisi olarak değerlendirilir.

1.Davis, P.H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4). Edinburgh University Press.
2.Idzojic, M. (2018). Dendrology: Cones, flowers, fruits and seeds. Academic Press.

F1:Hali Nuri Hepdinc. <https://ackermisim.kapadokya.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12695/751>.
F2:Hali Nuri Hepdinc. <https://ackermisim.kapadokya.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12695/751>.
F3:Hali Nuri Hepdinc. <https://ackermisim.kapadokya.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12695/751>.
F4:Idzojic, M. (2018). Dendrology: Cones, Flowers, Fruits and Seeds. Dendrology: Cones, Flowers, Fruits and Seeds. Academic Press is an imprint of Elsevier.

Mayıs-temmuz ayları arasında çiçek açan, hoş kokulu bir çalı...

Lonicera etrusca var. hispidula

Dokuzdon

Yaprağını döken, 4 m'ye kadar boylanabilen, tırmanıcı bir çalıdır. Genç sürgünler, üst yapraklar ve çiçekler yoğun kısa yumuşak tüylü; en alt yapraklar kısa yumuşak tüylüdür ⁽¹⁾. Çiçekleri hoş kokulu, sarımsı beyaz, sırt kısmı kırmızıdan pembeye doğru kızarıklık, 4-5 cm uzunluğunda, tüysüzdür. Çiçekleri mayıs-temmuz ayında açar. Meyve salkımları kümelenmiş ve yoğun, sapı uzundur. Meyveleri kırmızı, parlak, tüysüz, sulu, çok tohumludur. Meyvesi temmuz-ağustos aylarında olgunlaşır ve dekoratiftir ⁽²⁾. Türkiye, Güney Avrupa, Asya ve Suriye'de 250-1200 m yükseltiler arasında, arasında yayılış gösterir. Türkiye'de ise Çanakkale, İstanbul, Bilecik, Ankara, Kastamonu, İzmir, Kütahya, Nevşehir, Elazığ, Muğla, Antalya, İçel, Kahramanmaraş Gaziantep arası, Urfa, Mardin, Amasya, Niğde ve Hatay illerinde yayılış göstermektedir ⁽¹⁾.

4 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli yerleri sever. Yarı gölge alanlara uyum sağlayabilir.

Nemli ve orta düzeyde nemli ortamda yetişir.

İyi drenajlı, taşlı ve kumlu topraklarda yetişir.

İlman iklimde yetişir.

Kentsel alanlardaki hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır. Yol kenarı, taşlık ve kayalık alanlarda yayılır.

Kentsel yeşil alanlarda gizlenmek istenen objelerin önünde ve duvar üzerlerinde kullanılır.

1. Davis, P.H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4). Edinburgh University Press.
2. İdzojčić, M. (2018). Dendrology: Cones, flowers, fruits, and seeds. Academic Press.

F1: Hatice YILMAZ, Akkemik, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalın. AT.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü.
F2: Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Millî Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.
F3: Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Millî Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.
F4: Hatice YILMAZ, Akkemik, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalın. AT.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü.

Taşlık ve kayalık alanlarda da yetişen, 2600 m yüksekliğe kadar çıkabilen bir çalı...

Lonicera nummulariifolia

Tavşançili

Yaprağını döken, 9 m'ye kadar boylanabilen çalıdır. Genç dallarının içi boş, üzeri tüylüdür. Yaprakları yumurtamsı-mızraksı, salgısız, küremsi, seyrek tüylü veya tüysüzdür. Çiçekleri, yaprak koltuk altından 2 çiçekli, çiçek sapları 1-3 mm, yaprak saplarından daha kısadır. Taç yaprakları soluk kremden koyu sarıya doğru, (10-)15-20 mm, tüylü, hafif dışbükeydir. Çiçeklenme zamanı mayıs-haziran ayıdır. Meyveleri tüysüz veya seyrek tüylü, sarımsı renktedir (kuruyunca siyahımsıdır). Korunaklı kayalık yamaçlarda, 1000-2600 m yükseltide yayılış göstermektedir. Türkiye, Yunanistan, Girit, Lübnan, Kuzey Irak, İran ve Afganistan'da doğal olarak yayılır. Türkiye'de Kayseri, Kahramanmaraş, Tunceli, Bitlis, Isparta, İçel, Niğde, Adıyaman, Mardin ve Hakkari illerinde yayılış gösterir ⁽¹⁾.

9 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli yerleri sever. Yarı gölgeye de dayanabilir.

Orta derecede nemli bölgelerde gelişir.

Kumlu, tınlı, iyi drenajlı, taşlı ve kayalık topraklarda yetişir.

İlman iklimde yetişir.

Kentsel alanlardaki hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Sarılcı ve tırmanıcı özelliği nedeniyle dikey bahçelerde kullanılır.

1. Davis, P.H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4). Edinburgh University Press.

Lonicera nummulariifolia
F1: Mustafa GÖKMEN. <https://www.inaturalist.org/observations/191840243>
F2: Mustafa GÖKMEN. <https://www.inaturalist.org/observations/191840243>
F3: Mustafa GÖKMEN. <https://www.inaturalist.org/observations/191840243>
F4: Mustafa GÖKMEN. <https://www.inaturalist.org/observations/40876668>.

Tuzlu ve fakir topraklarda bile zarif bir şekilde yeşerir...

Lycium depressum

Eğri Tekedikeni

Kışın yaprağını döken, 1-2 m'ye kadar boylanabilen bir çalıdır. Gövde beyaz/gri, sert kemerli, kalın dikenlidir. Yapraklar eliptik- ters geniş veya kaşık şeklindedir. Yapraklar açık gri, kalın, etli, hemen hemen silindirik, belli belirsiz görülebilen orta damarlı, dikdörtgen-oblanseolat, küt veya daha az yaygın olarak sivri, tabana doğru giderek daralır, 2-5 (6) cm uzunluğundadır ^(1,2). Çiçekler salkım kurul şeklinde ve 1-5(-10) çiçeklidir. Çiçek 5-11 mm'dir ⁽¹⁾. Çiçekler soluk mor-leylak rengindedir. Çiçeklenme haziran ayında olur ^(2,3). Meyve kırmızısı, oval, 3-6 mm'dir. İran-Turan elementidir. Türkiye'de Kuzey ve İç Anadolu'da yaygındır ⁽¹⁾. Kayalık yerler, nehir kenarları, tarla kenarlarında ve 160-1150 m. Aralıklarında yetişir. Mardin, Amasya, Ankara, Çorum, Konya, Manisa, Sinop, Şanlıurfa, Yozgat'ta yayılır ⁽³⁾.

1-2 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş alan alanlarda en iyi şekilde gelişir. Gölge veya yarı gölge yerlerde adaptasyon sağlayabilir.

Nemli ve yağışlı olmayan hava koşullarını tercih eder.

İyi drene edilmiş, hafif ve kumlu toprakları tercih eder. Alkali, nötr veya hafif asidik topraklarda yetişebilir.

İlman iklime adapte olmuştur. -20°C'ye kadar soğuklara dayanabilir.

Rüzgâra ve hava kirliliğine dayanıklıdır. Kent peyzajında rahatlıkla kullanılabilir.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır.

Meyveleri bazı bölgelerde yenilebilir, bazı bölgelerde geleneksel tıpta kullanılabilir. Çiçeklerinin estetiği sebebi ile peyzajda süs bitkisi olarak kullanılabilir.

1. Davis, P.H. (ed.), 1978. Flora of Turkey and the East Aegean Islands, Vol. 6. Edinburgh: Edinburgh University Press, p.447.
2. https://portal.cybertaxonomy.org/flora-uzbekistan/cdm_data-portal/taxon/1703ae03-9d56-4c0b-97fe-d2dd6547dddf
3. http://194.27.225.161/yasin/tubives/index.php?sayfa=1&tax_id=6775

F1: <https://www.inaturalist.org/observations/214455640>
F2: Mohammad Sohrabi, INaturalist.
<https://www.inaturalist.org/observations/163184019>
F3: On Fragman-Sapir, INaturalist.
<https://www.inaturalist.org/observations/36390674>
F4: Nasser Halaweh, INaturalist.
<https://www.inaturalist.org/observations/153593896>

 Kurakçıl peyzajlara değer katabilecek doğal bir çalı...

Macrotomia densiflora

Koca Eğrik

Odunsu tabanlı, çok yıllık, 25-40 cm'ye kadar boyolanabilen çalimsı bir bitkidir. Gövde dallanmamış, kadifemsi tüylü, taban kısmı yaprak sapı kalıntılarıyla doludur. Yapraklar kılçıklı ve kadifemsi tüylü, 10-15x0,8-1,3 cm boyutlarında ve şeritsi-mızraksı veya şeritsi-eliptik şekildedir, yaprak sapı 4 cm, yaprak ayası sapa doğru daralır. Çiçekler kurul şeklinde, yoğun ve 6-12 cm çapındadır. Çanak çiçekte 15-20 mm, meyve aşamasında 30 mm'ye kadar uzar. Taç sarı renkte, 12-16 mm çapta ve 35-45 mm boydadır. Meyve sert kabuklu ve küçük, 4-5 mm çapında, yumurta biçimli ve yeşilimsi-kahverengi ve yüzeyi buruşuktur. Türkiye'de Güney Marmara, Asil Ege, Yukarı Sakarya, Orta Kızılırmak, Yukarı Fırat, Adana alt bölgelerinde doğal uçurumlar, kaya çıkıntıları, kayalık kireçtaşı ve magmatik yamaçlarda ve 750-2600 m. yükseltide yayılış göstermektedir ⁽¹⁾.

25-40 cm arası boy yapmaktadır.

Tam güneş alan alanlarda en iyi şekilde gelişir. Yarı gölgeli yerlerde adaptasyon sağlayabilir.

Nemli ve yağışlı olmayan kuru hava koşullarını tercih eder (3).

İyi drene edilmiş, hafif ve kumlu, nötr ila hafif alkali toprakları tercih eder. Çöl ve yarı çöl iklimlerine adapte edilir. Bu nedenle, fakir ve besin açısından zayıf topraklarda yetişebilir ⁽²⁾.

Sıcak ve kurak iklime adapte olmuştur. -5 °C'ye kadar soğuklara dayanabilir.

Rüzgâr erozyonuna ve rüzgâra karşı dayanıklıdır. Hava kirliliğine karşı orta-düşük bir tolerans gösterebilir.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır. Çöl ve yarı çöl iklimlerine adapte olmuş bir bitkidir.

Kök boyası olarak kullanılır (4). *Artemisia densiflora*'nın yarı iyileştirme yetenekleri olduğu da kanıtlanmıştır (5). Özellikle kurakçıl peyzaj düzenlemelerinde, kaya bahçelerinde kullanılabilir.

1. Davis, P.H. (ed.), 1978. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol.: 6. Edinburgh: Edinburgh University Press. p.312.

2. <https://www.florainatolika.com/ekokariya/gu/species.php?ID=Macrotomia-densiflora>

3. https://en.wikipedia.org/wiki/Artemisia_densiflora

4. Ağmil, A., 1998. *Artemisia densiflora* (Enak otu) bitki köklerinin boyama niteliklerinin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

5. Akkol, Esra Küpel; Koca, Ufuk; Peşin, İpek; Yılmaz, Demet; Toker, Gülnur; Yeşilada, Erdem (2009). "Artemisia densiflora (Nordm.) Ledeb.'in yarı iyileştirme aktivitesinin in vivo modellerle araştırılması". Etnofarmakoloji Der.

F1: Özgür Koçak, iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/145587629>

F2: Mustafa Gökmen, iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/129961018>

F3: Mustafa Gökmen, iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/170834543>

F4: Serdar Ökeç, iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/129117586>

 Besin değeri yüksek meyvelere ve yapraklanmadan önce açan estetik çiçeklere sahip ağacımız...

Malus pumila

Bodur Elma

Kışın yaprağını döken, ağaçları yuvarlak/yayvan taç yapısına sahip bodur elmaları temsil eder. Güneydoğu Avrupa, Yakındoğu, Kafkasya, Altaylarda yayılmıştır. Bitkiler orta kuvvette veya bodur, ağaççık veya çalı formunda gelişir. Kök sistemi de zayıftır. Yaygın olarak yüzeysel gelişen saçak kökler yapar. Üzerine aşılı elma çeşitlerini erken meyveye yatırır, bol ürün verir. Ağaçlar kısa ömürlüdür. Bu türün iki varyetesi vardır: İlki *Malus pumila* var. *domestica*'dır. Kültür elmalarının çoğunun bu varyeteden geldiği bildirilmektedir. Bir diğer varyete *Malus pumila* var. *paradisiaca*'dır. Paradis elması olarak adlandırılan bu varyete, önemli bodur elma anaçlarının kaynağını teşkil etmektedir ⁽¹⁾.

Orta derecede ışık ister.

Yüksek nemden hoşlanmaz.

Drenajı iyi, killi olmayan topraklar sever.

Kurak ilkbahar ve güneşli yazları sever.

Nemli bölgeleri sevmez.

Kuraklığa orta derecede dayanıklıdır.

Meyveler yağın kullanılan iyi bir besin kaynağıdır. Ağaç formu ve çiçek yapısı için peyzaj alanlarında kullanılır.

1. Özçağırın, R., & Ünal, A. (2003). Yumuşak çekirdekli meyveler. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, Yayın No: 556.

F1: Ali İSLAM
F2: M. Mine GÜRDALAYDIN
F3: Ali İSLAM
F4: Ali İSLAM

Yüksek bölgelerde yetişebilen, çiçek, meyve sonbahar renklenmesi ile güzel bir meyve ağacı...

Malus sylvestris subsp. sylvestris

Yaban Elması

8-10 m
arası boy yapmaktadır.

Yaprağını döken, 8-10 m'ye kadar boylanabilen çalı veya ağaçtır. Kabuk grimsi kahverengidir ve olgunlaştıkça pullar halinde biraz çatlaklıdır. Yapraklar, oval, kenarları dişli, 4-8 cm uzunluğunda, sırt kısmı tüysüz veya hafif tüylüdür. Çiçek 3-4 cm, hoş kokuludur. Taç yaprakları beyaz ya da pembe renktedir. Çiçek salkımı, terminalleri kısa sürgünler üzerinde, 4-7 çiçeklidir. Çiçeklenme zamanı nisan-haziran arasında olup, çiçekler yapraklarla birlikte açar. Meyveleri, sarımsı-yeşil, bazen güneşe bakan tarafı kırmızıya dönen, 2-3 cm çapında, sarkık, ince ve kısa saplıdır. Tadı ekşi, bazen acıdır. Çekirdeği kıkırdaksı, büyük ve tohumludur. Tohumları, açık kahverengi veya kahverengi, pürüzsüz, 6-7 mm uzunluğunda, 4 mm genişliğindedir ⁽¹⁾. Anavatanı Avrupa ve Batı Asya'dır. Türkiye'de 1100-1600 m yükseltiler arasında yayılış göstermektedir ⁽²⁾.

Güneşli ortamları sever,
gölgeye dayanamaz.

Nemli veya yarı nemli ortam
sever.

Besince zengin, serin, kalkerli
topraklarda yayılış gösterir.

Kışları ılıman ve yazları
sıcak (nispeten kısa kuraklık
dönemleri) olan ılıman
iklimlerde yetişir.

Kentsel alanlardaki hava
kirliliğine orta derece
dayanıklısıdır.

Kuraklığa orta derece
dayanıklısıdır.

Yaban hayatını desteklemek
için kentsel alanlarda
değerlendirilebilir.
Meyvelerinden sirke yapılır.

1. İdzojic, M. (2018). Dendrology: Cones, flowers, fruits, and seeds. Academic Press.
2. Davis, P. H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4). Edinburgh University Press.
3. Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.
F1: Mustafa Var
F2: İdzojic, M. (2018). Dendrology: Cones, Flowers, Fruits and Seeds. Dendrology: Cones, Flowers, Fruits and Seeds. Academic Press is an Imprint of Elsevier.
F3: İdzojic, M. (2018). Dendrology: Cones, Flowers, Fruits and Seeds. Dendrology: Cones, Flowers, Fruits and Seeds. Academic Press is an Imprint of Elsevier.
F4: İdzojic, M. (2018). Dendrology: Cones, Flowers, Fruits and Seeds. Dendrology: Cones, Flowers, Fruits and Seeds. Academic Press is an Imprint of Elsevier.

Bol ve gösterişli çiçekleri olan küçük ağaçtır...

Mespilus germanica

Muşmula

Kışın yaprağını döken, yuvarlak-yayvan taçlı ağaçlar oluşturur. 3-7 m boylanabilen çalı veya ağaç formunda büyüyen bir türdür. Gövde rengi açık gri olup güçlü ve çok sayıda sürgün, dal oluşturur. Yabani formları dikenli, kültür formları dikensizdir. Kendine verimlidir. Uzun ömürlü ağaçlardır (100 yıl kadar). Yaprak şekli yumurtamsı ovalden uzun sivri uçluya kadar değişir. Sonbahar rengi turuncu-kırmızıdır. Meyve dış rengi kahve tonlarında olup meyve eti hasatta açık renklidir. Renk koyulaştığında, çikolata kahvesi rengine dönünce tüketilir. Genellikle 5 tohumlu olup çekirdekler meyve etine gömülüdür. Hasat ekim sonu-kasım aylarıdır. Anavatanı Güneybatı Asya, Güney Doğu Avrupa'dır. Doğu ve Güneydoğu Avrupa ve Orta Asya'da ev bahçelerinde yetiştirilmektedir. Asurlular tarafından süs bitkisi olarak yetiştirilmiştir. Sinonimi "Töngel" veya "beşbıyık" olarak bilinir. Ülkemizde kıyı kesimlerde daha yaygın bulunmaktadır. İliman iklim kuşağında, özellikle ormanlık alanların kıyılarında doğal olarak yetişmektedir. Bol ve gösterişli çiçekleri, küçük ağaç veya çalı formu ile çekici bir süs ağacıdır ^(1,2).

3-7m
arası boy yapmaktadır.

Işığı seven bir bitki olmasına
rağmen yarı gölgede de
yetişebilir.

Seçici değildir.

Toprak istekleri bakımından
seçici değildir.

Kış soğuklarına orta derecede
dayanıklısıdır.

İliman iklim kuşağının
meyve ağacıdır.

Kuraklığa orta derece
dayanıklısıdır.

Sofralık tüketimin yanısıra pekmez,
marmelat, sirke sanayinde
kullanılır. Süs bitkisi olarak daha
ziyade ev bahçelerinde teksel
olarak kullanılır.

1. Özbeke, S., 1967. Özel Meyvecilik. ÇÜ ZF Yayınları, Adana.
2. Durul, M. S. ve Polat, M. 2022. Minör meyveler. İksad yayınları. ISBN: 978-625-6380-48-6, Ankara

- F1: Ali İSLAM
F2: Ali İSLAM
F3: Ali İSLAM
F4: Ali İSLAM

15 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli habitatları tercih eder.

Çiçeklenme döneminde sis ve nemden hoşlanmaz.

Farklı toprak tiplerinde yetişebilir. Organik maddece zengin, orta bünyeli, drenajı iyi toprakları tercih eder.

Uzun ve sıcak bir yaz periyodu ister.

Subtropik ve ılıman iklimlerde yetişir.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Meyveler taze olarak tüketildiği gibi pekmez pestil, köme yapımında yaygın kullanılır. Yaprakları antioksidan madde miktarı çok zengin olup çay olarak içilir.

1. Ağaoglu, Y. S., & Gerçekçioğlu, R. (2013). Üzümsü meyveler. Tomurcukbağ Ltd. Şti. Eğitim Yayınları No: 1.

F1: Ali İSLAM
F2: Ali İSLAM
F3: Ali İSLAM
F4: Ali İSLAM

Günümüzde özellikle konut bahçelerinde çok kullanılan şifalı bir meyve...

Morus alba

Ak Dut

Kışın yaprağını döken, yuvarlak taç yapısına sahip, büyük ve geniş taç yapabilen bir ağaçtır. 15 m'ye kadar boylanabilir. Sürgünleri parlak sarımsı hafif tüylü olup kesildiğinde süt kıvamında sıvı salgılar. Yapraklar kaba-yaprak kenarları dişlidir. Yaprak ince yapılı, parlak ve açık yeşil renklidir. Yaprak şekli farklılık göstermekte olup bazı yapraklar loplu iken bazıları lopsuzdur. Çiçekler salkım halinde, çiçek ekseninde birbirine çok yakın yerleşmiş çok sayıda çiçekten oluşan çoklu meyvedir. Meyve haziran ayında olgunlaşır ve silkeleme ile örtü üzerinde hasat edilir. Park ve peyzaj alanlarında hasat geciktirilirse zeminde kirlenme yapar. Beyaz dut, Güney Asya, Güney Avrupa, Yakın Doğu, Kuzey Afrika'da yayılmıştır. Ülkemizde yetişen dut ağaçlarının %95'i Morus alba'dır ⁽¹⁾.

Uzun ömürlü, kuraklığa dayanıklı şifalı bir meyve...

Morus nigra

Kara Dut

Kışın yaprağını döken, yaygın ve sık dallı, yuvarlak taç yapısına sahip, büyük ve geniş taç yapabilen bir ağaçtır. 10 m'ye kadar boylanabilir. Gövde kısa, kuvvetli, koyu gri renktedir. Sürgünler koyu kahverengidir. Yeni sürgünleri parlak koyu yeşilimsi, tüylü olup kesildiğinde süt kıvamında sıvı salgılar. Yaprakları kaba, yaprak kenarları dişlidir. Yaprakları kalın koyu yeşil, 5-15 cm uzunlukta, genellikle 3-5 parçalı oval veya yuvarlağa yakındır. Meyveler koyu kırmızı-siyahımsı mor renklidir. Çiçekler salkım halinde, çiçek ekseninde birbirine çok yakın yerleşmiş çok sayıda çiçekten oluşan çoklu meyvedir. Meyve haziran ayında olgunlaşır. Orijini Transkafkasya ve Kuzey İran olup Akdeniz havzası ve Güneydoğu Amerika'da doğal olarak yetişmektedir. Meyveleri için ya da süs bitkisi olarak yetiştirilebilir. Uzun ömürlü bir ağaçtır ⁽¹⁾.

10 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli habitatları tercih eder.

Çiçeklenme döneminde sis ve nemden hoşlanmaz.

Farklı toprak tiplerinde yetişebilir. Organik maddece zengin, orta bünyeli, drenajı iyi toprakları tercih eder.

Uzun ve sıcak bir yaz periyodu ister.

Subtropik ve ılıman iklimlerde yetişir.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Meyveler taze olarak tüketildiği gibi pekmez pestil yapımında kullanılır. Büyük ağaçlar oluşturduğu için iyi gölge yapar.

1. Ağaoglu, Y. S., & Gerçekçioğlu, R. (2013). Üzümsü meyveler. Tomurcukbağ Ltd. Şti. Eğitim Yayınları No: 1.

F1: Ali İSLAM
F2: Ali İSLAM
F3: Ali İSLAM
F4: Ali İSLAM

Cazip çiçekleri ve etkili formu ile çekici ancak zehirli bir peyzaj bitkisi...

Nerium oleander

Zakkum

Herdem yeşil, yuvarlak formlu, 6m'ye kadar boylanan, çok dallı bir çalı veya küçük bir ağaçtır. Sert dokulu yaprakları 6-30 x 1-3 cm, genellikle 3`lü çevrel dizilişli, dar eliptik, sivri uçlu ve ortasında beyaz bir çizgi bulunur ^(1, 2). Çiçekler; beyaz, pembe veya koyu kırmızı, gösterişli, 3-4 cm çapta, güzel kokuludur. Nisan-Eylül (Ekim) aylarında açar. Folikül meyve silindirik ve 10-18 cm uzunluğundadır. Deniz seviyesinden başlayarak 800 m yükseltiler arasında; göl, nehir, çay ve dere kenarlarında görülebilir ⁽¹⁾. Bitkinin geniş bir kök sistemi vardır ⁽³⁾. Yaprakları kauçuk yapmak için kullanılabilen az miktarda lateks içerir ⁽³⁾. Hızlı büyüyen ve az bakım gerektiren türün çok sayıda kültüvarı yetiştirildiğinden, günümüzde dünyanın büyük bölümünde yaygın kullanılan peyzaj bitkileri arasında yer alır.

6 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan yerleri tercih eder. Gölgede büyüyemez.

Kuru veya nemli toprak tercih eder.

İyi drene edilmiş kumlu, tınlı ve killi topraklarda, hafif asitliden alkali, kireçli topraklara kadar çok çeşitli topraklarda büyüyebilir ^(3,4).

Ortam sıcaklığı -10 °C üzerindeki bölgelerde yaşar. Don olmayan koşullar için uygundur ⁽⁴⁾.

Kuraklığa ve denizel etkilere dayanabilir. Tuza ve atmosferik kirliliğe dayanıklıdır ⁽³⁾. Budanmaya elverişlidir.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Bitkinin tamamı insanlar ve hayvanlar için zehirlidir. Otoyollarda, refüjlerde, kentsel alanlarda, toprak stabilizasyonunda, canlı çit yapımında, kıyılarda, estetik ve fonksiyonel amaçlar için kullanılabilir.

1. Davis, P. H. (1978). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 6, p. 159). Edinburgh University Press, Edinburgh.
2. Akkemik, Ü. (2014). Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaçları ve Çalları I. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
3. URL 1. <https://pfaf.org/User/Plant.aspx?LatinName=Nerium+oleander>
4. URL 2. <https://www.rhs.org.uk/plants/98456/nerium-oleander-l/details>

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

Kanaatkar olması, meyvesi, yağı ve diğer kullanım alanları ile çok değerli bir ağaç...

Olea europaea

Zeytin

Herdem yeşil, yuvarlak taç yapısına sahip, orta büyüklükte, genellikle 2-5 m kadar taç boyu yapabilen bir ağaç olmasına rağmen bazı bölgeler 10 m'yi bulabilmektedir. Çeşitlere göre yayvan, sarkık ya da dikine büyüyebilir. Yapraklar sivri küçük elips şeklindedir. Çiçeklenme Mayıs ayı gibi olup meyveler geç sonbaharda hasat edilir. Zeytin bitkisi uzun ömürlü olup 1000 yılın üzerinde yaşayabildiği bilinmektedir. Zeytinin kök yapısı dikine ve lateral gelişen ana kökler ve saçak ve emici köklerdir. Zeytinin anavatanı Güneydoğu Anadolu Bölgemizi içine alan Mezopotamya olarak bilinir. Güney Avrupa, Balkanlar, Suriye ve Lübnan'da doğal olarak yayılır. En uzun ömürlü ağaçların başında gelen zeytin, bütün semavi dinlerde kutsaldır ⁽¹⁾.

Zeytin ışık isteyen bir bitkidir. Güneşli habitatları tercih eder.

Yüksek nemden hoşlanmaz.

Farklı toprak tiplerinde yetişebilir. Organik maddece zengin, orta bünyeli, drenajı iyi topraklar tercih edilir. Kanaatkar bir ağaçtır.

Kış soğuklarının -7 °C'nin altına inmediği iklim şartlarında ve rakımı 400 m'yi aşmayan yerlerde iyi yetişir.

Subtropik iklim bitkisi olmasına rağmen mutedil iklimlerde de yetişir. Yıllık yağışın 600 mm olduğu yerlerde sulamaksızın yetiştirilir.

Kuraklığa dayanıklı bir ağaçtır.

Peyzaj için güzel bir ağaç olup ileri yaşlarda bile nakli, kolaylıkla yapılabilir. Meyvesinin yenilir. Yağ, sabun ve parfümeri sanayiinde kullanılır.

1. Anonim, 2003. Zeytin. Hasad yayıncılık, İstanbul.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

Dikenli yapısı hem doğal savunma işlevi görür hem de kurak iklimlerde rüzgâr ve toprak erozyonuna karşı etkili koruma sağlar...

Ononis spinosa

Kayışkıran

Çok yıllık, 30-60 cm'ye kadar boylanabilen çalı ya da çalimsı bir bitkidir. Gövde sivri dikenlidir ve kıvrımsız şekilde yukarı doğru yükselir; sıklıkla kısa sapçıklı veya sapsız salgı bezleri ve tüylü veya bazen çıplaktır. Üst gövde yaprakları sıklıkla tek yaprakçıklı birleşik yaprak formunda, diğerleri üç parçalı birleşik yaprak formundadır; yaprakçıklar 5-20x3-10 mm boyutlarda, yumurtamsı yapıdadır ve kenarları ince dişlidir. Çiçekler kısa saplı, yaprak koltuklarında tek tektir. Çanak 5-10 mm uzunlukta ve çan şeklinde, yüzeyi tüysüz salgı bezleri ile kaplıdır. Taç, 6-10 mm boyda, pembe/beyaz renktedir. Çiçeklenme Mayıs-Ağustos aylarındadır. Bakla meyve, yumurtamsı, salgı tüylü, 1-3 tohum taslaklı, tohumlar 2 mm çapta, daire şeklinde ve yüzeyleri pürüzsüzdür ^(1,2). Norveç'ten Britanya ve Portekiz'e, doğuda Kafkasya, Türkiye ve Suriye'den Afganistan ve Himalayalar'a; Fas'tan Libya'ya yayılış gösterir ⁽³⁾. Türkiye'de iki alttürler, taşlık kayalık ve tarım arazilerinde, sahilden 2250 m yükseltilere kadar yayılmaktadır ⁽¹⁾.

30-60 cm arası boy yapmaktadır.

Tam güneş alan alanlarda en iyi şekilde gelişir ⁽⁴⁾.

Nemli ve yağışlı olmayan kuru hava koşullarını tercih eder.

İyi drene edilmiş, zayıf ve tebeşirli sıg, nötr ila hafif alkali toprakları tercih eder ⁽⁴⁾.

-20°C'ye kadar düşük sıcaklıklara dayanabilen, orta derecede soğuğa dayanıklı bir bitkidir ⁽⁴⁾.

Rüzgâr erozyonuna ve rüzgâra karşı dayanıklıdır. Hava kirliliğine karşı orta-düşük bir tolerans gösterebilir.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır. Çöl ve yarı çöl iklimlerine adapte olmuş bir bitkidir ⁽⁴⁾.

Meyve aromalıdır ve yenilebilir, kökler, yapraklar ve çiçekler antibakteriyel, antifungal, öksürük kesici, antiviral, idrar söktürücüdür ve ilaç sektöründe kullanılmaktadır ⁽⁵⁾.

1. Davis, P.H. (ed.). 1970. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol: 3. Edinburgh: Edinburgh University Press. pp.381-382.
2. <https://www.floradatolica.com/eukaria/gui/species.php?id=Ononis-spinosa>
3. <https://temperate.theferns.info/newtropical.php?id=Ononis-spinosa>
4. Huxley, A. 1992. The New RHS Dictionary of Gardening. MacMillan Press.
5. Sontay, I., Baldemir, A., Coşkun, M., Kökçü, H., Akkol, E.K., 2011. Wound healing acceleration effect of endemic Ononis species growing in Turkey.

F1: Katherine Phillips, iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/237064974>
F2: Enrique Pelayo, iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/236786597>
F3: Elyne Geurts, iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/236580982>
F4: Elyne Geurts, iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/236580982>

Sonbahar renklenmesi ile dikkati çeken orta boy bir ağaç...

Ostrya carpinifolia

Firek

15 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Yaprğını döken, 15 (-20) m'ye kadar boylanabilen bir ağaçtır. Gövde koyu kahverengi, boyuna çatlaklıdır. Kabuk, yaşlı bireylerde pullar halinde dökülür. Yapraklar oval-dikdörtgen biçimli, 4,5-9 x 2,2-4,6 cm boyutlarında, kenarları çift sıralı dişli ve sivri uçludur ⁽¹⁾. Sonbaharda sararma gösterir. Erkek çiçekleri (kedicikleri) 12 cm uzunluğunda ve 5-7 mm çapındadır. Tohumları, birçoğu bir arada bulunan devetüyü renkli keseler içerisinde tek tek bulunur ⁽²⁾. Dünyada Güney Avrupa, Batı Suriye ve Transkafkasya'da yayılır. Türkiye'de ise Batı, Orta ve Doğu Karadeniz Bölgelerinde, Kırklareli, Zonguldak, Sinop, Tokat, Trabzon, Erzurum ve Antalya yörelerinde, 50-1700 m'ler arasında yaprak döken ormanlar veya çalılıklarda, *Pinus brutia* ve *Pinus nigra* ormanlarının açık alanlarında ve çoğunlukla kuru taşlık yamaçlarda doğal yayılış gösterir ⁽¹⁾.

Güneşli ve yarı gölge alanları tercih eder.

Hava nemi yüksek yörelerde yetişir.

İyi drene edilmiş, orta nemli, hafif kumlu ve kireçli toprakları tercih eder.

-20° C'ye dayanabilir.

Kent iklimine, hava kirliliğine, endüstriyel alanlara ve soğuğa dayanır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır.

Gölge ağacı olarak, soliter ya da gruplar halinde kullanımı etkilidir. Sert ve dayanıklı odunu mobilya sanayisinde değerlendirilir.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7). Edinburgh University Press.
2. Pamay, B. (1993). Bitki materyali I: Ağaç ve ağaççıklar. Orhan Ofset.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

Toprak stabilizasyonuna katkı sağlayan dikenli bir çalı...

Paliurus spina-christi

Karaçalı

Kışın yaprağını döken, 2-4 m arası boy yapan, gevşek formu bir çalıdır. Dallar esnek ve aşırı dikenlidir. Basit oval formda yapraklarında dipten gelen 3 damar belirgindir. Mayıs-temmuz arası sarı renkli, hafif kokulu çiçekler oluşturur. Çiçek kurulu salkım şeklindedir. Meyveler küresel formda ortada geniş bir kanatla çevrilidir ve 2-2.5 (-3) cm çaptadır ⁽¹⁾. Meyveler önceleri sarımsı yeşil daha sonra kahverengi renkte, yassı, sert ve kuru bir görünümündedir ^(1,2). Dünya üzerinde Güney Avrupa'dan (Fas, İspanya) Batı Asya'ya kadar (Tacikistan) yayılmakta, Türkiye'de ise doğal olarak 1400 m yükseltiye kadar yetişmektedir. Yavaş veya orta düzeyde büyüme hızına sahiptir. Böceklerle tozlaşmakta olup iyi bir nektar kaynağıdır ⁽³⁾.

2-4 m arası boy yapmaktadır.

- Güneşli veya yarı gölge yerleri tercih eder.
- Kuru veya nemli ortamları tercih eder.
- İyi drene edilmiş, hafif asitliden çok alkali topraklara kadar birçok alanda gelişebilir ⁽⁴⁾.
- Ortam sıcaklığı -15 °C üzerindeki bölgelerde yaşar.
- Kentsel hava kirliliğine dayanıklıdır. Kuraklık koşullarına karşı toleranslıdır.
- Kuraklığa dayanıklıdır.
- Canlı çit uygulamaları ve erozyonla mücadele için uygun bir türdür. Meyveler çiğ veya kurutulmuş olarak yenilebilir özelliktedir ⁽⁴⁾. Tıbbi amaçlarla sıklıkla kullanılır.

1. Davis, P.H. (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 2, p. 523). Edinburgh University Press, Edinburgh.
2. Akkemik, Ü. (2014). Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaçları ve Çalları II. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
3. Malkoç, M., Kara, Y., Özkök, A., Ertürk, Ö., & Kolaylı, S. (2019). Karaçalı (Paliurus spina-christi Mill.) balının karakteristik özellikleri. UAn D.-U.Boe J., 19(1), 69-81.
4. URL 1. <https://pflor.org/user/Plant.aspx?LatinName=Paliurus+spina-christi&::text=It%20can%20grow%20in%20semi%20and%20can%20tolerate%20drought>
F1: <https://www.inaturalist.org/observations/46398821>
F2: <https://www.inaturalist.org/observations/194913369>
F3: <https://www.inaturalist.org/observations/190945952>
F4: <https://www.inaturalist.org/observations/46398821>

Ilıman iklimlerde gelişebilen, çok yıllık, odunsu çalı formunda...

Periploca graeca

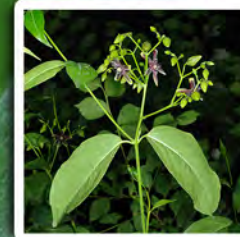
Gariplerurganı

Kışın yaprağını döken sarılıcı bir çalıdır. 10-15 (-30) m'ye kadar ağaçlar üzerinde sarılarak yükselebilir. Çiçekleri 15 cm uzunluğundaki şemsiyemsi salkım halinde, nisan-ağustos ayları arasında kırmızımsı menekşe renginde açar ⁽¹⁾. Zakkumgiller (Apocynaceae) ailesinden bir türdür ⁽²⁾. Dünya üzerinde Doğu Akdeniz havzası, Kafkasya, Kuzey İran, Kuzey Irak'ta yayılır. Ülkemizdeki yayılışını ise Çatalca-Kocaeli ve Güney Marmara bölümleri, Karadeniz Bölgesi, İç Anadolu'nun batısı, Yukarı Sakarya, Yukarı Fırat, Yukarı Murat (Van) ve Dicle Bölümleri ile Akdeniz Bölgesi'nde yapar ^(2,3,4).

10-15 m arası boy yapmaktadır.

- Tam güneş ışığını sever ve iyi gelişmek için bol ışığa ihtiyaç duyar. Yarı gölge koşullarında da yetişebilir ancak büyüme
- Orta derecede nemli toprakları tercih eder. Aşırı nemli koşullardan ve su birikintilerinden kaçınmak
- İyi drene olan, hafif kireçli veya taşlı toprakları sever.
- Ilıman iklimlerde iyi yetişir. Soğuk hava koşullarına karşı duyarlıdır ve kış aylarında
- Çevresel değişkenlere karşı orta derecede dayanıklıdır.
- Kuraklık koşullarına karşı dayanıklıdır.
- Peyzaj tasarımında süs bitkisi olarak tercih edilir. Geleneksel tıpta bazı kültürlerde bitkisel tedavi amaçlı olarak kullanılabilir.

1. Akkemik, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalları. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
2. URL 1. <https://www.florainatoka.com/yukari/aj/apecies.php?ID=Periploca-graeca-vae-graeca> (Erişim tarihi: 28/06/2024)
3. Brovick, K. (1978). Periploca L. In P.H. Davis (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 6, pp. 164-165). Edinburgh University Press.
4. Güneş, A., Akıldemir, B., Akay, M.F., Çiğdem, B., Kanoğlu, S.S., Özkay, A.M., Özkay, M., & Tuğ, G.N. (2012). Türkiye bitki adları. In A. Güneş, S. Akay, T. Ekim, M. Vural, & M.T. Babuç (Eds.), Türkiye bitkileri listesi (Dinamik bitkiler). Nezahat Gökyigit Botanik Bahçesi ve Flora Araştırma Derneği Yayınları.
5. URL 2. <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:300459-1> (Erişim tarihi: 28/06/2024)
F1: URL 2. <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:300459-1> (Erişim tarihi: 28/06/2024)
F2: URL 2. <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:300459-1> (Erişim tarihi: 28/06/2024)
F3: URL 2. <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:300459-1> (Erişim tarihi: 28/06/2024)
F4: URL 2. <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:300459-1> (Erişim tarihi: 28/06/2024)

Hoş kokulu bahar çiçekleri, sonbahar renklenmesi ve sulu meyvelere ile çok güzel bir bitki...

Persica vulgaris

Şeftali

Yaprğını döken 10 metreye kadar boylanabilen, yuvarlak formu ağaççık veya ağaçlardır ⁽¹⁾. Kabuk incedir ve darbelerden zarar görebilir. Yaprakları geniş mızrak şeklinde, tüysüz, 8-15 cm uzunluğunda ve uzun sivri uçludur. Çiçekleri Mart-nisan aylarında yapraklardan önce açmakta olup pembe veya kırmızı, 2-3,5 cm genişliğindedir. Meyveleri küremsi, 5-7 cm genişliğinde, sulu, varyetesine bağlı olarak mezokarp beyaz veya sarı, çekirdeğe yapışık, endokarp taş gibi sert, derin oluklu ve çukurludur. Çekirdek; 1,5-2 cm çapı arasında pürüzlü yüzeye sahiptir⁽²⁾. Türkiye'de ılıman kuşaklarda yayılış göstermekte olup kültüre alınmıştır.

10 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ortamlarda yetişir ve yarı gölgeye de dayanabilir ⁽¹⁾.

Nemli bölgeleri tercih eder.

Killi, balçıklı, tınlı, kumlu, asidik ve iyi drenajlı toprakları tercih eder ⁽³⁾.

Büyüme mevsiminde 5-35 °C sıcaklıkları tercih eder ⁽⁴⁾.

Bitkinin sağlığını veya estetiğini etkileyebilecek çok sayıda zararlı veya hastalığa karşı yüksek hassasiyet gösterir ⁽³⁾.

Orta derecede kuraklığa tolerans gösterir ⁽¹⁾.

Çiçek, meyve ve sonbahar rengi ile çok sık kullanılan bir ağaçtır. Ayrıca reçel, marmelat, meyve suyu üretiminde hammaddede olarak kullanılır.

1. Vici, M. (2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları (pp.197). KTÜ Orman Fakültesi, Trabzon (Basılmamıştır).
2. Krüssmann, G., Epp, M. E., & Daniek, G. S. (Eds.). (1986). Manual of cultivated broad-leaved trees & shrubs. Vol. 3.
3. URL 1. https://hort.ifas.ufl.edu/database/documents/pdf/tree_fact_sheets/papera.pdf
4. URL 2. https://www.picturethisai.com/care/temperature/Prunus_persica.html#:~:text=peach%20prefer%20a%20temperature%20range,11e%20nuts%20to%20develop%20fully

F1: Sam Kiechrick <https://www.inaturalist.org/observations/109679838>
F2: Evren M. Ruskin <https://www.inaturalist.org/observations/5573507>
F3: Evren M. Ruskin <https://www.inaturalist.org/observations/5573507>
F4: Johannes Schuster <https://www.inaturalist.org/observations/51715878>

8a

ENDEMİK

150 cm'ye
kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş alan alanlarda
yetiştir⁽⁵⁾.

Nemli olmayan hava koşullarını
tercih eder⁽⁵⁾.

Kumlu, tınlı ve killi topraklarda
yetişebilir. Hafif asidik ila
nötr pH seviyelerine sahip
toprakları tercih eder⁽⁵⁾.

Ilıman iklime adapte
olmuştur. -12°C'ye kadar
soğuklara dayanabilir⁽⁵⁾.

Rüzgâra karşı oldukça
dayanıklısıdır ve hava kirliliğine
karşı orta derecede dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklısıdır⁽⁶⁾.

Sahil bahçesi, kuru bahçe,
kaya bahçesi ve kurak
bölgeler için yapılan peyzaj
tasarımlarında kullanılabilir.

1. Davis, PH. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol. 7, pp.164-165). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. <https://turkiyebittileri.com/tr/foto/C499Faf-galerisi/famias-cas-ballikC499B11babaqiller/phlomis-calba/phlomis-monocephala.html>
3. <https://ancep.org.tr/bitlibankasi/campisula-sktasci/psephe-lus-mucronifler-tulubas/phlomis-monocephala-salba-topuz-salba-28>
4. <https://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Phlomis-monocephala>
5. <https://www.nativeson.com/product/phlomis-monocephala>
6. <https://yabaniceker.com/flower/phlomis-monocephala-719>

F1: Ori FRAGMAN-SAPIR.
<https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:453980-1>

Phlomis monocephala

Topuz Çalba

Derin kökleri sayesinde kuru topraklarda da sağlıklı bir şekilde
büyür...

Herdem yeşil, 150 cm'ye kadar boylanabilen endemik bir çalıdır. Gövdeleri tüysüz ve diktir. Yapraklar yatık beyazımsı sarımsı yıldız şeklinde yoğun tüylerle kaplıdır. Tabana yakın gövde yaprakları dikdörtgensi, küt uçlu ve tüylüdür. Yaprak kenarı dişli veya tam, 2-6,5 x 1-3,5 cm boyutlarında, yaprak sapları 3 cm'dir. Çiçekler 2 dudaklı sarı ve tüysüzdür. Taç yapraklar sarı renkli ve 2-3 cm'dir^(1,2). Mayıs-ağustos aylarında çiçeklenir⁽³⁾. Fındıksı meyveler çıplaktır. Türkiye'de Antalya, Adana alt bölgelerinde yayılış göstermektedir⁽⁴⁾. Makilikler, meşe çalılıkları ve Toros sediri ormanlarında, kayalık kalkerli alanlarda ve 1500 m yüksekliklerde görülür^(1,2).

Yerden itibaren dallanan konik formu ve kar altındaki görünüşü için tercih edilen güzel bir ağaç...

Picea orientalis

Ladin

Herdemyeşil, 30-40 (-60m) boylanabilen, 7-8 m tepe çapı yapan, sık dallı, yerden itibaren dallanan, piramit formu ve sivri tepeli, çok dekoratif bir ağaçtır. Kabuk, genç yaşlarda açık gri ve düz, ileri yaşlarda koyu gri ve çatlaklıdır ⁽¹⁾. İğne yaprakları çok kısa 6-10 mm uzunluğunda, parlak koyu yeşil renkli ve uçları küttür ⁽²⁾. Erkek çiçekleri karmen kırmızısı ve dişi çiçekleri menekşe rengindedir ⁽¹⁾. Kozalakları silindirik, 5-8 (-10) cm uzunluğunda ve 2-3 cm çapında, kahverengi renkte ve sarkıktır ⁽²⁾. Kafkaslar ve Türkiye’de doğal yayılış gösterir. Türkiye’de Melet Irmağı’ndan Gürcistan sınırına kadar, (50-) 1000-2200 m yükseltiler arasında doğal olarak gelişir ⁽³⁾. Ülkemizde doğal yayılış alanlarında “Fastigiata” ve “Pendula” gibi formları bulunmaktadır. Avrupa ülkelerinde “Aurea”, “Compacta”, “Horizontalis” gibi değerli kültürvarları peyzaja katılmıştır.

30-40 m boy yapmaktadır.

- Güneşli alanları tercih eder yarı gölgeye dayanıklıdır.
- Nem isteği yüksektir. Düşük nemli bölgelerden kaçınır.
- Nemli, besince zengin humuslu toprakları yeğler. Kireçli toprakları sevmez.
- İliman koşullarda yetişir, nem yeterli ise karasal iklimlere de dayanabilir.
- Rüzgâr, zehirli gazlar ve kirliliğe etkilenir.
- Kuraklığa karşı dayanıklıdır.
- Konik formu ile görsel olarak etkilidir. Soliter ya da gruplar halinde değerlendirilir. Mobilya ve kağıt hamuru endüstrisinde kullanılır.

1.Yar, M. (2003). Bitki tanıma ve değerlendirme ders notları (197 s.), KTÜ Orman Fakültesi, Trabzon. (Basılmamıştır)
2.Pamay, B. (1993). Bitki materyali I: Ağaç ve ağaççıklar. İstanbul: Orhan Ofset.
3.Davis, P. H. (Ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 1). Edinburgh University Press.

Hızlı büyüyen, sahillerde ve sıcak bölgelerde yayılan çam türü...

Pinus brutia

Kızılçam

Herdemyeşil, 25 m’ye kadar boylanabilen, düzgün gövdeli bir ağaçtır ⁽¹⁾. Gövde kabuğu kırmızımsı-kahve renkli ve büyük plakalıdır ⁽²⁾. Yapraklar 180 x 0,5-1,5 mm boyutlarında, koyu yeşil-yeşil, sert ve batıcıdır. Kozalaklar kahverengi, yaklaşık 6-10 cm uzunluğunda ve 4-8 cm çapında, koni biçimli; göbek büyük ve basık, kısa saplı, 2-6 adeti bir arada çevrel olarak ve sürgünlere dik ya da eğik halde bulunur ^(1,2). Uzaktan bakıldığında üzerinde yüzlerce kuş olan bir etki oluşturur. Dünyada Güney İtalya, Güney Ege, Kırım, Kıbrıs, Kuzey Irak, Batı Suriye ve Batı Kafkasya’da yayılır. Türkiye’de ise Güney Marmara, Batı ve Orta Karadeniz, Ege, İç Batı Anadolu Bölgelerinde, Zonguldak, Sinop, Samsun, Muğla ve Antalya yörelerinde, 1200 m’ye kadar olan yükseltilerde, sık sık baskın bir orman ağacı olarak doğal yayılış gösterir ⁽¹⁾.

25 m’ye kadar boy yapmaktadır.

- Güneşli alanları tercih eder.
- Hava nemi yüksek, deniz etkisindeki kıyılarda/yörelere yetişir.
- Kuru, fakir, kireçli, taşlık ve kayalık alanlarda, kumlu topraklarda yetişir. Kanaatkardır.
- 15 °C’ye dayanabilir.
- Rüzgara, tuz etkilerine, soğuğa ve dona dayanır.
- Kuraklığa karşı dayanıklıdır.
- Kurak yamaçların ve kumlu alanların ağaçlandırılmasında, çam balı üretiminde, reçinesi ise tıbbi alanda değerlendirilir ⁽⁴⁾.

1.Davis, P. H. (Ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 1). Edinburgh University Press.
2.Pamay, B. (1993). Bitki materyali I: Ağaç ve ağaççıklar. Orhan Ofset.
3.Johnson, C. P. (1862). The useful plants of Great Britain. William Kent & Co.

30-40 m
arası boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder,
yarı gölgeye dayanabilir.

Yüksek hava nemine ihtiyaç
duyar.

İyi drene edilmiş kuru, kumlu ve
kireçli toprakları tercih eder.

-20° C'ye dayanabilir.

Endüstriyel kirliliğe, rüzgara,
soğuğa ve deniz etkilerine
dayanıklısıdır.

Derin topraklarda kazık
kök yapar. Kuraklığa karşı
dayanıklısıdır.

Step bölgeleri başta olmak üzere
soğuk ve donlu alanlarda, rüzgar
perdesi olarak ve kıyı kumullarının
sabitlenmesinde kullanılır.
Tohumları yenilebilir. Reçinesi
tıbbi alanda değerlendirilir⁽⁴⁾.

- 1.Var,M.,(2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları, 197
S. KTÜ Orman Fak.Trabzon (Basılmamıştır).
2.Davis, P.H. (ed.), 1965. Flora of Turkey and the East Aegean
Islands. Vol: 1. Edinburgh: Edinburgh University Press.
3. Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024).
Tanım ve Orman Bakanlığı Millî Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.
4.Johnson, C.P. (1862). The Useful Plants of Great Britain, William
Kent & Co., 23, Paternoster Row, London.

Anadolu'nun soğuklara ve step koşullarına en
dayanıklı çam ağaçlarından biri...

Pinus nigra

Karaçam

Herdem yeşil, 30-40 (-50) m'ye kadar boylanabilen, yaygın tepe çapı yapan bir ağaçtır. Gövde kabuğu koyu gri ile siyahımsıdır⁽¹⁾. İğne yaprakları 7-18 x 0,2 cm boyutlarında, koyu yeşil, sert ve genellikle kıvrıktır⁽²⁾. Kozalakları kısa saplı, 3.5-10 (12) cm boyutlarında, oval-konik şekilli ve simetriktir. Kozalağın uç kısmındaki karpellerin çoğunun ortasında genellikle iğne gibi ufak dikenimsi çıkıntılar bulunur⁽²⁾. Kıbrıs, Kırım, Batı Kafkasya, Balkanlar ve Güney Karpatlar ve Batı Suriye'de yayılır. Türkiye'de Orta Anadolu'da, Ankara, Kastamonu, Sinop, Balıkesir, Kütahya, Yozgat ve Hatay yörelerinde, 300-1800 m'ler arasında baskın ağaç olarak ya da kayalık, dağlık alanlarda bulunur⁽²⁾.

Konya'da *Pinus nigra* subsp. *nigra* ve *Pinus nigra* subsp. *pallasiana* alt türleri yer alır⁽³⁾.

Yuvarlak-şemsiyemsi tepe tacı ile karakterize
olmuş kanaatkar bir ağaç...

Pinus pinea

Fıstık Çamı

İlk yaşlarda yuvarlak, ileri yaşlarda şemsiyemsi bir taç yapan 25-30 m. ye kadar boylanabilen dekoratif bir çam türüdür. Kabuk gençlikte ince levhalı yaşlı bireylerde kırmızımsı kahve renginde derin çatlaklı ve büyük plaka yapısı ile dikkati çeker⁽¹⁾. 10-20 cm. uzunluğunda parlak batıcı, sivri uçlu kenarları dişli iğne yapraklara sahiptir⁽²⁾. Erkek çiçekler silindirik biçimde sarı renkli, dişi çiçekler terminal durumlu teker teker yada 2-3 tanesi bir arada bulunur^(1,2). Kozalaklar parlak kırmızımsı kahverenginde 10-15 cm çapında yuvarlağimsi bazılarında hafif sivri uçludur. Tohumlar sert kabuklu, diğer çamlardan çok farklı ve içinde yenilen çam fıstığı diye adlandırılan tohumlara sahiptir. Doğal yayılışımı Portekiz-Suriye arasında, en geniş yayılışımı Türkiye'de yapar. Özellikle Aydın, Muğla, Bergama, Gemlik Körfezi, kısmi olarak Kahramanmaraş, Trabzon-Kalanema ve Artvin-fıstıklı 'de yayılış gösterir^(1,2,3).

Güneşli ortamları tercih eder.
Işık ağacıdır.

Akdeniz ikliminin hakim olduğu
orta derecede nemli veya az
nemli bölgelerde yetişebilir.

Ağır olmayan iyi drenajlı toprakları
yeşil, durgun sudan hoşlanmaz.
Besin maddesine fakir topraklarda
yetişebilen kanaatkar bir türdür.

Sıcaklık isteği yüksektir. İç
bölgelerde soğuk ve donlardan
etkilenir.

Kuru, kumlu, sahil ve tuzlu
ortamlar için idealdir. Soğuk
iklimlerde kullanılmamalıdır.

Kuraklığa oldukça dayanıklısıdır.

Parklarda, Kazık köklü olduğu için
şevlerde, kumlu
ağaçlandırmalarında, rüzgar
perdelerinde kullanılır. Tohumları
yiyecek olarak kullanılır.

1. Var,M.,(2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları, 197
S. KTÜ Orman Fak.Trabzon (Basılmamıştır).
2. Anşın,R.,&Özkan,Z.,(2006). Tohumlu Bitkiler, Odunlu Taksonlar,
KTÜ, Orman Fak. Yayınları, Fakülte Yayın No:19.450 s.
3. Gülez S., Var M. Biyogenetik Rezerv ve Trabzon-Kalanema Deresi
Vadisinin Biyogenetik Rezerv Olarak Değerlendirilmesi.X. Ulusal
Biyoloji Kongresi, Erzurum, Türkiye, 18 - 20 Temmuz 1990,
ss.215-219

25-30 m
arası boy yapmaktadır.

Parlak yeşil yaprakları ve meyve güzelliği ile küçük bir ağaç...

Pistacia atlantica

Sakızlık

Yaprğını döken ya da yarı herdem yeşil, 7 m'ye kadar boylan bir çalı veya sık dokulu, geniş yuvarlak bir tepe oluşturan ağaçtır ^(1,2). Yapraklar tüsü özellikte, 8-10 cm uzunluğunda mızrak-yumurta şeklinde ve 9-11 yaprakçıktan oluşur. Üst yüzü koyu yeşil alt yüzü soluk renklidir ⁽¹⁾. Salkım halindeki çiçekleri sarımsı yeşil renkli ve hafif kokuludur ⁽³⁾. Önce kırmızı, olgunlaştıkça morumsu kahverengi olan meyveleri yaklaşık 8 mm uzunluğunda ve 6 mm genişliğinde oval biçimlidir ^(1,4). Türkiye'de Çatalca-Kocaeli, Orta Karadeniz, Asil Ege, Orta Kızılırmak, Antalya alt bölgelerinde 1500 m'ye kadar olan yükseltilerde, kuru taşlık yamaçlar, yol kenarları, kireç taşı ve kum taşı tepelerinde yayılış gösterir. 1500 m'ye kadar olan yüksekliklerde, kuru taşlık yamaçlarda, yol kenarlarında, kireçtaşı ve kumtaşı tepelerinde bulunur ^(1,4).

7 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan yerleri tercih eder.

Orta derecede hava nemi ister.

Hafif ve derin toprakları tercih eder. İyi drenajlı, kuru topraklarda yetişebilir.

Ortam sıcaklığı -5 °C üzeri olan bölgeleri tercih eder (Bazı bölgelerde -12 °C dayanabildiği görülmüştür).

Fakir ortamlara ve kireçli topraklara dayanır.

Kurak topraklara dayanıklıdır.

Bitki gıda, ilaç ve sabun yapımında, dericilikte değerlendirilir. Gövdesinden elde edilen reçine, sakız olarak kullanılmaktadır. Gölge ağacı olarak kullanılmaktadır.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol: 2). Edinburgh University Press, Edinburgh.
2. Al-Sagheer, M. G., & Portec, D. M. (2012). Taxonomic revision of the genus Pistacia L. (Anacardiaceae). American Journal of plant sciences, 3(1), 12.
3. Mahjoub, F., Rezayat, K. A., Yousefi, M., Mohebbi, M., & Salari, R. (2018). Pistacia atlantica Desf. A review of its traditional uses, phytochemicals and pharmacology. Journal of medicine and life, 11(3), 180.
4. URL 1. <https://www.florantolica.com/eukaris/gui/species.php?ID=Pistacia-atlantica>
5. URL 2. <https://www.kucnedlist.org/>

- F1: Mustafa VAR
- F2: Mustafa VAR
- F3: <https://powo.science.kew.org/taxon/um:skid:ipni.org:names:70236-1>
- F4: <https://powo.science.kew.org/taxon/um:skid:ipni.org:names:70236-1>

Çiçek ve meyve güzelliği ile güzel bir ağaç...

Pistacia palaestina

Çöğre

Kışın yaprğını döken, 8-10 m boylanabilen küçük bir ağaçtır. Yapraklar 4-6 çift yumurta şeklindeki yaprakçıktan oluşan tüsü bileşik yaprak tipindedir. Mart-nisan aylarında açan salkım şeklindeki çiçekleri, kırmızı renklidir. Sonbahara doğru oluşan yenilebilir meyveleri, önceleri kırmızı renkli olgunlaştığında mor-mavi renge döner ^(1,2). Dünyada Lübnan, Kıbrıs, Türkiye ve Filistin'de yayılır. Türkiye'de Çanakkale, Kocaeli, Zonguldak, Kastamonu, Trabzon, Kayseri, Konya, Muğla ve Antalya yörelerinde, 50-1500 m yükseltiler arasında, kayalık yamaçlarda ve kızılçam ormanlarında doğal yayılış göstermektedir ⁽³⁾.

8-10 m arası boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder.

İyi drene edilmiş orta nemli topraklarda iyi gelişir.

Hafif kumlu toprakta iyi gelişir.

-5 °C'ye de dayanabilir.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır ⁽²⁾.

Fakir topraklara ve tuz etkisine karşı dayanıklıdır ⁽²⁾.

Yenilebilir meyveleri için hasat edilir. Bitki gıda ve ilaç yapımında kullanılır ⁽⁴⁾. Çiçek ve meyve güzelliği için tercih edilir. Gölge ağacı olarak da değerlendirilir.

1. URL 1. <https://www.wildflowers.co.uk/english/plant.asp?ID=228>
2. URL 2. <https://landscapeplants.aub.edu.lb/Plants/GetPD-F/6e2442e8-e5a4-4ed1-845c-1ed868630cf>
3. Davis, P. H. (Ed.). (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol: 2). Edinburgh University Press.
4. Flaminio, G., Bader, A., Cioni, P. L., Katbeh-Bader, A., & Morelli, I. (2004). Composition of the essential oil of leaves, galls, and ripe and unripe fruits of Jordanian Pistacia palaestina Boiss. Journal of agricultural and food chemistry, 52(3), 572-576.

- F1: Lefteris, <https://identify.plantnet.org/tr/medor/observations/1011977980>
- F2: Amir Ben Cohen, <https://identify.plantnet.org/tr/medor/observations/1011598763>
- F3: Amir Ben Cohen, <https://identify.plantnet.org/tr/medor/observations/1011598763>
- F4: İstván Marosi, <https://identify.plantnet.org/tr/medor/observations/1015806432>

Meyve güzelliği, sonbahar renklenmesi ile tercih edilen dayanıklı bir tür...

Pistacia terebinthus

Menengiç

Yaprığını döken, genellikle 2-5 m boyunda çalı, bazen 8-10 m'ye ulaşan yuvarlak tepeli bir ağaçtır^(1,2). Yaprakları tüysü, 4-8 cm uzunluğunda, oval biçimli, parlak koyu yeşil 5-13 yaprakçıktan oluşur. Çiçek kurulları 3-50 çiçekten oluşan dik duran salkım şeklindedir. Yenilebilir meyveleri 4-6 mm çapında yuvarlak kırmızı renklidir^(1,3). Doğal ortamlarında 1850 m'ye kadar olan yükseltilerde genellikle yamaçlarda, kireçli topraklarda açık ormanlarda bulunur. Kanarya Adaları'ndan başlayarak Doğu Akdeniz'e ve Türkiye'ye kadar uzanır⁽⁴⁾. Türkiye'de Batı ve Güney Anadolu'da maki, pseudomaki ve Trakya, Çatalca-Kocaeli, Ergene, Güney Marmara, Batı Karadeniz'de doğal yayılış göstermektedir⁽⁵⁾.

Ayrıca bu türün iki alt türü bulunur:
Pistacia terebinthus subsp. *terebinthus* (Kuzey Batı Anadolu)
Pistacia terebinthus subsp. *palaestina* (Akdeniz Sahili, Kayseri, Malatya, Amasya Tokat, Trabzon ve Karadeniz'de yayılır.)

2-5 m arası boy yapmaktadır.

- Doğrudan güneş alan yerleri tercih eder.
- İyi drenajlı, kuru alanları tercih eder.
- Derin, hafif ve kumlu toprakları tercih eder.
- Ortam sıcaklığı -5 °C üzeri bölgelerde iyi gelişir.
- Fakir ortamlara ve kireçli topraklara dayanır. Donlardan etkilenebilir.
- Kurak topraklara dayanıklıdır.
- Bitki gıda, ilaç ve sabun yapımında ve dericilikte değerlendirilir. Gövdesinden elde edilen reçine sakız olarak kullanılmaktadır.

1. Al-Saghir, M. G., & Porter, D. M. (2012). Taxonomic revision of the genus *Pistacia* L. (Anacardiaceae). *American Journal of Plant Sciences*, 3(1), 12.
 2. Pamay, B. (1993). *Bilki Materyali I, Ağaç ve Ağaççıklar*. Orhan Ofset, İstanbul.
 3. Traveset, A. (1994). Cumulative effects on the reproductive output of *Pistacia terebinthus* (Anacardiaceae). *Oikos*, 152-162.
 4. Kaymak, H. (1982). Orman ve Park Ağaçlarının Özel Sistemattği. IÜ. Orman Fak. Yayınları.
 5. URL 1. <https://www.florantolica.com/eukarya/gsi/species.php?ID=Pistacia-terebinthus>
 6. Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.

F1: <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:70274-1>
 F2: <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:70274-1>
 F3: Mustafa VAR
 F4: Mustafa VAR

Daha çok meyveleri için tercih edilen değerli bir ağaç...

Pistacia vera

Antep Fıstığı

Kışın yaprığını döken, 10 m'ye kadar boylanabilen çalı veya küçük bir ağaçtır. Yapraklar genellikle 3 veya 5, nadiren 7 yaprakçıktan oluşan tek tüysü bileşik yapraktır. Yaprakçıklar oval v dir⁽²⁾. Meyveler oval-dikdörtgen şeklinde, 16-29 x 9-12 mm boyutlarındadır. "Antep Fıstığı" olarak yenilebilen tohumları için cinsin diğer bir türü olan *Pistacia atlantica* ile aşılır. Dünyada İran, Afganistan ve Orta Asya'da yayılır. Türkiye'de genel olarak Gaziantep, Maraş, Urfa ve Mardin yörelerinde yetiştirilir⁽¹⁾.

10 m'ye kadar boy yapmaktadır.

- Güneşli alanları tercih eder.
- İyi drene edilmiş orta nemli topraklarda iyi gelişir.
- Hafif kumlu toprakta iyi gelişir.
- Ilıman iklimlerin bitkisidir. -18 °C'ye de dayanabilir.
- Fakir topraklara ve orta derecede tuzlu ortamlara karşı dayanıklıdır.
- Kuraklığa karşı dayanıklıdır.
- Yenilebilir meyveleri için hasat edilir. Gıda ve tıbbi sanayisinde birçok alanda değerlendirilir⁽³⁾. Çiçek ve meyve güzelliği için kullanılır. Gölge ağacı olarak da değerlendirilir.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1967). *Flora of Turkey and the East Aegean Islands* (Vol. 2). Edinburgh University Press.
 2. Burnie, G., Forrester, S., Greig, D., Guest, S., Harmony, M., Hobley, S., & Ryan, S. (2004). *Botanica*. Tandem Verlag GmbH.
 3. Mandaliari, G., Barraica, D., Gennari, T., Pizzarello, M. A., Klein, B., Feeney, M. J., & Carughi, A. (2021). Pistachio nuts (*Pistacia vera* L.): Production, nutrients, bioactives and novel health effects. *Plants*, 11(1), 18. <https://doi.org/10.3390/plants11010018>
 F1: <https://www.naturalist.org/observations/122975>
 F2: Alper UZUN
 F3: Alper UZUN

30 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Nehir ve dere kenarlarında heybetli gövdesi ve geniş yaprakları ile bilinen, Anıt özellikli uzun ömürlü bir ağaçtır...

Platanus orientalis

Çınar

Kışın yaprağını döken, 30 m boylanabilen, geniş tepeli bir ağaçtır ⁽¹⁾. Gövde açık gri veya yeşilimsi gri renktedir. Gövde kabuğu küçük pullar halinde çatlar ve dökülür ⁽²⁾. Açık yeşil renkli yapraklar 5-7 loblu, loblar derin, orta damara değin ilerler. Yaprak 10-20 cm ve kenarları kaba dişli, dişlerin uçları sivridir. Yaprak sapı 3-8 cm arasında değişir. Yaprak tabanı huni gibi genişleyerek tek pullu tomurcuğu içerisinde saklar. Çiçeklenme mart-mayıs aylarındadır. Bileşik meyve küreleri (2-2,5 cm) uzun bir sap üzerinde 2-6 adettir. Çok sayıda tüylü aken meyveden oluşur ve olgunlaştığında dağılır ⁽³⁾. Yayılışı Güneydoğu Avrupa, Türkiye ve Batı Asya'dan Himalayalara kadar uzanır ⁽¹⁾. Türkiye'de hemen hemen tüm ormanlık alanlarda ve dere içlerinde doğal olarak bulunur.

- Güneşli ve kısmi gölgeli vadi tabanlarını tercih eder ⁽³⁾.
- Dere vejetasyonu elemanıdır ve yüksek hava nemini sever.
- Derin, verimli, drenajı iyi toprakta yetişir.
- İliman iklimleri (10-35 °C) sever, yine de -25°C'nin altına kadar soğuğa dayanıklıdır.
- Rüzgâra, egzoz gazlarına ve hava kirliliğine karşı dayanıklıdır ⁽³⁾.
- Su kıtlığını sevmez, kuraklığa karşı hassastır ⁽⁴⁾.
- Peyzajda soliter olarak ya da yol kenarı (alle) ağaçlandırmalarında kullanılmaktadır. Yapraklarının tıbbi özellikleri vardır ⁽⁵⁾.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7, pp. 656-657). Edinburgh University Press.
2. URL 1. <https://www.treesandshrubsorline.org/articles/platanus-orientalis/>
3. URL 2. <https://www.ebber.nl/nl/treeebb/plantent-platanus-orientalis/#?search%5B0%5D=Platanus%20orientalis>
4. Huxley, A. (1992). The new RHS dictionary of gardening. MacMillan Press.
5. Chopra, R. N., Nayar, S. L., & Chopra, I. C. (1986). Glossary of Indian medicinal plants (including the supplement). Council of Scientific and Industrial Research.

Egzotik olmakla birlikte kültürleri Türkiye'de çoğu bölgelerde sıklıkla kullanılan güzel bir bitki...

Platycladus orientalis

Doğu Mazısı

Herdemyeşil, genelde 4-5 m (10 m) boylan, 4-5 m tepe çapı yapabilen, çok dallı, yaklaşık oval ya da konik tepeli çalı ya da küçük bir ağaçtır. Gövde grimtrak kahve/ kırmızı renkte ve boyuna çatlaklı ve ince kabukludur. Pul yapraklarının iki yüzü de yeşil, üst yüzlerinde yarık şeklinde yağ bezesi bulunur. Yapraklar elde ovulunca hafif bir reçine kokusu verir. Bir yılda oluşan kozalakları 1-1,5 cm büyüklüğünde oval şekilli, pulları mahmuzlu, başlangıçta yeşil, olgunlaştığında kahverengi ve odunsudur, Kozalağın içinde kanatsız sert kabuklu tohumları bulunur ⁽¹⁾. Çok sayıda form ve renklerde kültürleri bulunmakta ve ekolojik koşullara uygun ülkelerde çok yönlü kullanılmaktadır. Çin ve Kore'de doğal olarak yayılış gösterir.

4-5 m arası boy yapmaktadır.

- Güneşli alanları tercih eder.
- İyi drene edilmiş az nemli topraklarda iyi gelişir.
- Derin, gevşek balçık topraklarda iyi gelişir.
- İliman iklimlerin bitkisidir. -23° C'ye de dayanabilir.
- Gölgeye, dona ve hava kirliliğine karşı dayanıklıdır.
- Kuraklığa karşı dayanıklıdır.
- Formu ile peyzaj alanlarında soliter olarak ya da çit bitkisi olarak bazı kültür formları kaya bahçeleri için idealdir.

1. Var, M. (2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları (197 s.). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi (Basılmamıştır).

Hızlı büyüyen, yuvarlak tepeli, altuni sonbahar renkleri ile gösterişli bir ağaç...

Populus alba

Akkavak

Kışın yaprağını döken, 30-40 m boylanabilen, kalın dallı, geniş tepeli, hızlı büyüyen bir ağaçtır. Beyazımsı-gri renkli kabuk önce düz yaşlandıkça derin çatlaklıdır. Yapraklar elipsten 5 parçalı lopluya kadar değişiklik gösterir. Üst yüzü koyu yeşil, alt yüzü beyazımsı boz/gümüşü tüylerle kaplı ve kenarları düzensiz dişlidir. Çiçeklenme yapraklanmadan önce görülür ⁽¹⁾. Erkek çiçekler 8-10 cm, dişi çiçekler ise 5-10 cm boyundadır ^(2,3). Meyve kapsül şişimsi şekilde, hemen hemen sapsızdır ⁽⁴⁾. Kolayca kök sürgünü verir. Kuzey Afrika, Güney ve Orta Anadolu'dan Orta Asya'ya kadar yayılış gösterir ⁽⁵⁾. Türkiye'de özellikle nehir boylarında yaygın olarak, Konya'da *Populus alba* var. *alba* varyetesi yayılış gösterir ^(4,6).

30-40 m arası boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları sever, kısmi olarak gölgeye dayanıklıdır ⁽⁷⁾.

Nem isteği orta derecededir. Az nemli karasal iklimlerde de yetişebilir ⁽¹⁾.

Geçirgen ve nemli toprakları sever, asitli ila kuvvetli alkali topraklarda da yetişebilir. Kil, hafif killi, kumlu, tınlı topraklarda yetişebilir ^(1,7).

Soğuklara karşı dayanıklıdır (-34 °C).

Rüzgâra karşı oldukça dirençlidir ve bazı kirlilik türlerine karşı da dayanıklıdır. Bu nedenle şehir içi peyzajda kullanılabilir.

Kuraklık toleransı orta derecede olup nehir kıyıları ve sulak alanlarda daha iyi

Rüzgâr önlemede, yeşil alanlarda tek ve gruplar halinde, yol ağacı ve yangına dayanıklı olması ile çok farklı kullanım alanları vardır.

Kolay yetiştirilebilen ve hızlı büyüyen sonbahar rengi ile güzel bir kavak...

Populus nigra

Karakavak

Kışın yaprağını döken, 25-30 (-35) m'ye kadar boylanabilen, geniş tepeli bir ağaçtır. Kalın, kahverengi, yaşlı ağaçlarda derin çatlaklar bulunur. Sürgün ve yapraklar çıplaktır. Uzun sürgünler üzerindeki yapraklar geniş üçgen biçimindedir. Ayanın boyu eni kadardır. Kısa sürgünler üzerindeki yaprakların boyu eninden daha uzun, eşkenar dörtgen şeklinde olup damla ucu ile sonlanır. Yaprak kenarları düzenli ve çok sayıda küçük dişlidir. Çiçeklerin çok kısa sapları vardır. Erkek çiçek kurulu 5-6 cm, dişi çiçek kurulu da 6-8 cm uzunluğundadır ⁽¹⁾. Çiçeklenme mart-nisan aylarında gerçekleşir. Orta, Güney ve Doğu Avrupa, Güneydoğu Avrupa ve Batı Asya'da yayılış gösterir ⁽²⁾.

25-30 m arası boy yapmaktadır.

Hızlı büyüyen ve ışık isteyen bir ağaçtır. Yarı-gölgeye dayanır.

Orta ila yüksek seviyede nem gereksinimi olan bir bitkidir. Nehir kenarlarında ve sulak yerlerde yetişir.

Islak toprak alanları tercih eder ⁽³⁾. Kuru topraklarda da dayanır, asidik, nötr ve alkali topraklarda yetişir ⁽⁴⁾.

İlman ve soğuk (-30°C'ye kadar) bölgelerde yayılış gösterir.

Rüzgâra karşı oldukça dirençlidir ve bazı kirlilik türlerine karşı da dayanıklıdır. Bu nedenle şehir içi peyzajda kullanılabilir.

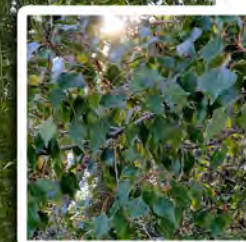

Kuraklığa dayanıklı değildir.

Peyzajda kolay yetiştirme ve hızlı büyüme özellikleri, tuzlu rüzgârlara dayanıklı olması nedeniyle sıklıkla kullanılır.

1.Vac, M. (2003). 8981 Tanımı ve Değerlendirmesi Ders Notları (197 s.). KTÜ Orman Fakültesi, Trabzon (Kısıtlıdır).
2.URL 1. http://www.efloras.org/florataxon.aspx?flora_id=2812&taxon_id=200005643
3.URL 2. <http://regis.inpsci.org/names/28300002?speciesid=32>
4.Davis, P. (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7). Edinburgh: Edinburgh University Press.
5.Angin, R., & Özkan, Z. C. (2006). Tohumlu bitkiler: Odunu taksonlar (KTÜ Orman Fakültesi Yayınları, İkinci Sayı No: 19). Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi.
6.Naif'in Genişletilmiş Üstün Bilgi Çeşitliliği Veri Tabanı (2024). "İsmi ve Orman Bakanlığı Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri."
7.Caudullo, G., & de Rigo, D. (2016). Populus alba in Europe: Distribution, habitat, usage and threats.
F1: Magdalena ADELAI DA, Naturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/232834577> (Erişim Tarihi: 20.08.2024)
F2: URL 3. <https://www.inaturalist.org/observations/192040875>
F3: Magdalena ADELAI DA, Naturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/231167841>
F4: Chris WAHLBERG, Naturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/10851963>
F5: Mick ELLIOT, Naturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/332496771>

F1: Natalya BESHKO, Naturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/200965700>
F2: URL 3. <https://www.inaturalist.org/observations/212962053>
F3: Jonathan NEWMAN, Naturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/176927996>
F4: Alex, Naturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/163363608>
F5: Sviatoslav KAVIRIN, Naturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/59434127> (Erişim Tarihi: 20.08.2024)

Hızlı büyüyen, gövde, habitus güzelliği ve güzel bir sonbahar renklenmesi gösteren kavak...

Populus tremula

Titrek Kavak

Kışın yaprağını döken, 20-25 m'ye kadar boylanabilen bir ağaçtır. Bazen çok gövdeli küçük ağaçlık veya çalı formu büyüme gösterebilir. Kabuk gençken pürüzsüz, yeşilimsi veya zeytin grisi renkte yaşlanınca çatlaklıdır ⁽¹⁾. Yapraklar geniş oval yuvarlak şekilli, üst yüzü koyu yeşil, alt yüzü daha açık renktedir. Yaprığın kenarı dalgalı ve kaba dişlidir ⁽²⁾. Yaprak sapı yandan basık ve uzun (7-8 cm) hafif bir rüzgârda bile titremesi nedeniyle bu adı almıştır. Yapraklar sonbaharda çok güzel sarı-turuncu ve kırmızı renk alır. Çiçeklenme mart-nisan aylarında olur ⁽¹⁾. Meyve 1 cm, koyu yeşil ve parlaktır ⁽²⁾. Tüm Avrupa, Kuzey Afrika, Orta Doğu, Sibiry'a'dan Japonya'ya kadar yayılır.

20-25 m arası boy yapmaktadır.

Güneşli ve yarı gölge alanlarda yetişebilir.

Orta derece hava nemi ister.

İyi drene edilmiş, nemli topraklarda kuru topraklara kadar dayanabilir. Kireçli topraklardan kaçınır.

Soğuk iklimlerde -40 °C'ye kadar düşen sıcaklıklara dayanabilir.

Rüzgâra karşı orta derecede dirençlidir. Bazı kirlilik türlerine karşı da dayanıklı olduğundan şehir içi peyzajda kullanılabilir.

Kuraklığa dayanıklıdır ⁽⁴⁾.

Çok güzel bir sonbahar renklenmesi yapar, büyük gruplar halinde renk etkisi için kullanılabilir. Ormanlık alanlarda yangından sonra gelen öncü bitkilerdendir ⁽¹⁾.

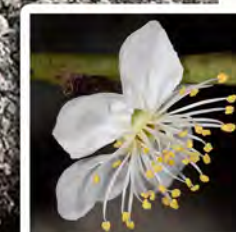

Zarif beyaz çiçekleri ve altın yeşili meyveleri ile hem göze hem de damağa hitap eden çalı...

Prunus coccomilia

Dağ Eriği

Kışın yaprağını döken, 2-5 m'ye kadar boylanabilen, dikenli çalı veya küçük bir ağaçtır ⁽¹⁾. Kabuk dikensiz, koyu kahverengindedir. Sürgünleri tüylü ya da çıplaktır ^(1,2). Yaprakları 20-30 x 15-25 mm, ters yumurta şeklinde, tüylü ya da çıplak, ucu geniş ve sivri, kenarları testere dişli ya da bazen çift sıralı dişlidir. Yaprak sapı 10-15 mm'dir ⁽¹⁾. Çiçekler genellikle yapraklanmadan önce açar, 20-30 mm çapındadır ve her bir tomurcuktaki çiçek sayısı 1-2 adettir. Çiçek sapları 3-10 mm'dir. Taç yaprakları yuvarlak şekilde, beyaz/pembemsi renktedir ⁽²⁾. Şubat-nisan ayları arasında çiçeklenir ⁽³⁾. Sarı, oval meyve yaklaşık 20-35 mm genişliğinde ve 25 mm çapındadır. Tadı acı-ekşi arasında, aromalıdır ^(4,5). Güneydoğu Asya'nın dağlık ve ormanlık bölgelerinde, Türkiye'de ise 100-1000 m yükseltilerde ve çam ormanlarında yayılış gösterir ⁽¹⁾.

2-5 m arası boy yapmaktadır.

Güneşli veya yarı gölge yerlerde başarılı olur; ancak güneşli bir konumda daha iyi meyve verir ⁽⁴⁾.

Nemli, ılıman iklim koşullarında iyi gelişir; ancak düşük hava nemine sahip daha kuru bölgelerde de büyüyebilir.

İyi drene edilmiş, nem tutan tınlı topraklarda yetişmektedir ⁽⁴⁾. Toprakta biraz kireç tercih eder ancak çok fazla kireç varsa yapraklarda sararma olasılığı yüksektir ⁽⁵⁾.

Genellikle, -15°C ile 30°C arasındaki sıcaklıklara dayanabilir. Soğuk kışlara da dayanıklıdır ⁽⁶⁾.

Rüzgâra karşı ve bazı kirlilik türlerine karşı orta derecede dirençli olduğundan şehir içi peyzajda kullanılabilir.

Kuraklığa orta derecede dayanıklıdır.

Geleneksel tıpta ilaç yapımında kullanılır. Meyveleri taze ya da işlenerek tüketilebilir. Çiçeklenmesi ve meyvelerinin görseli sebebi ile peyzajda süs bitkisi olarak da tercih edilmektedir.

1. Var, M. (2003). Bitki tanıma ve değerlendirme ders notları (197 s.). KTÜ Orman Fakültesi, Trabzon. (Basılmamış ders notları).
2. Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7, p. 894). Edinburgh University Press.
3. Arınç, R., & Özkan, Z. C. (2006). Tohumlu bitkiler, odunsu taksonlar (KTÜ Orman Fakültesi Yayınları No. 19, 450 s.). KTÜ Orman Fakültesi.
4. URL 1. <https://www.ebden.nl/nl/treeebb/potremul-populus-tremula/#?search%5B%5D=Populus%20tremula>

F1: Mustafa VAR
F2: Natalia BORISOVA, iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/235097321>
F3: URL 2. <https://www.inaturalist.org/observations/234923706>
F4: Mustafa VAR
F5: Mustafa VAR

1. Davis, P. H. (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4, pp. 11-12). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Akdemir, U. (2014). Türkiye'nin dağal-egzotik ağaç ve çalılar-II. T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü.
3. URL 1. <https://floravegetation.com/overview/Prunus%20coccomilia>
4. Huxley, A. (1992). The new RHS dictionary of gardening (ISBN 0-333-47494-5).
5. Chittenden, F. (1956). RHS dictionary of plants plus supplement. Oxford University Press.
6. URL 2. <https://plfa.org/user/Plant.aspx?LatinName=Prunus+coccomilia>

F1: Kew Royal Botanic Garden. <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:729596-1>.
F2: Harpa. iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/227951550>.
F3: Greinwald. iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/227951550>.
F4: Kew Royal Botanic Garden.
F5: powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:729596-1.

İlkbaharda açan beyaz çiçeklerinin ardından olgunlaşan mor meyveli ve zorlu iklim koşullarına dayanıklı türdür...

Prunus divaricata

Yunus Eriği

Kışın yaprağını döken, 10 m'ye kadar boylanabilen, çalı ya da küçük bir ağaçtır. Kabuklar koyu kahverengi, dikenli ya da dikensizdir ⁽¹⁾. Sürgün ve tomurcukları çıplaktır ⁽²⁾. Yapraklar 4-6 x 2-4 cm, yumurtamsı, ince küt dişli, üst kısmı çıplaktır. Yaprak sapı 2 cm'ye uzayabilir ve salgısızdır. Çiçeklenme yapraklanmadan önce olur, çiçekler beyaz renkte ve 2,5 cm çapındadır. Çiçek sapları 2 cm'ye kadardır ⁽¹⁾. Nisan ve mayıs ayları arasında çiçek açar ⁽³⁾. Meyve çekirdekli, sulu ve sarkık formda, küre şeklinde, oval ya da yumurtamsı, 1,5-3 cm çapındadır ⁽¹⁾, sarı, kırmızı ya da mor renge kadar farklı renklerde olabilir. Çekirdek düz ya da pürüzlü-dür ⁽²⁾. Orta Asya'nın çeşitli bölgelerinde doğal olarak bulunur. Ülke-mizde orman içi açıklıklarda, bozkırlarda, taşlık yamaçlarda, deniz kenarından 2450 m yükseltilere kadar yayılır ⁽¹⁾.

10 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Orta derecede ışık ister.

Neme toleransı değişkendir.

Nemli toprak özelliğini sevmez.

Güneşli yazları sever.

Adaptasyon kabiliyeti geniştir.

Kuraklığa orta derecede dayanıklıdır.

Ağaç formu ve çiçek yapısı için peyzaj alanlarında kullanılır.

1. Özçağırın, R., Ünal, A., 2003. Sert çekirdekli meyveler. Ege Üniversitesi Ziraat Fak. Yay. No: 553 İzmir.
2. Anonim, 2024. <https://www.florantolica.com/eukaria/gul/species.php?ID=Prunus-divaricata>

F1: https://www.florantolica.com/eukaria/imag-es/640x480/003/ox368_A.jpg
F2: https://www.florantolica.com/eukaria/imag-es/640x480/003/ox368_1600231821.jpg
F3: https://www.florantolica.com/eukaria/imag-es/640x480/003/ox368_0.jpg
F4: <https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/buds-flow-ers-purple-leaved-prunus-pissardii-2045383895>

Doğada baharın müjdecisi olarak görülen, harika çiçekleri ile küçük bir ağaçlık...

Prunus mume

Süs Kayısı

Yaprağını döken, 4-5 m'ye kadar boylanabilen, yuvarlak taçlı, küçük bir ağaçtır. Ağaçlar kültür kayısılarından daha küçüktür. Bu tür, meyvesinden ziyade süs ağacı olarak yetiştirilmektedir. Bu türün yaprakları da küçük ve daha mat renklidir. Gövde ve dallar kül rengindedir. Çiçekler büyük, gösterişli ve kokuludur. Karışık taç yaprak renkleri vardır. Meyveler haziran-temmuz aylarında olgunlaşır. Meyveler küçük, yassı, sarı veya yeşilimsi, çekirdeği ete yapışık, düşük kalitelidir. Japonya ve Çin'de kültüre alınan çok güzel çeşitler bulunmaktadır ⁽¹⁾.

4-5 m arası boy yapmaktadır.

Vejetasyon döneminde güneşli, az yağışlı günlerden hoşlanır.

Yüksek nemden hoşlanmaz.

Drenajı iyi, killi olmayan topraklar ister.

Kurak ilkbahar ve güneşli yaz olan kara ikliminden hoşlanır. Çiçeklenme dönemi ilkbahar Nemli bölgeleri sevmez.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Yapraklanmadan önce açan çiçekleri ile kentsel yeşil alanlarda sıklıkla kullanılır. Meyveler düşük kalitede yeme özelliğine sahip olup bademi acıdır.

1. Özçağırın, R., & Ünal, A. (2003). Sert çekirdekli meyveler. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları (Yayın No: 553), İzmir.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Kim, Hyun-tae
<https://www.inaturalist.org/observations/3118400>

Ekşi meyveleriyle hem insanlara hem de yaban hayatına besin sağlayan, sert ve dayanıklı bir bitki türüdür...

Prunus spinosa

Çakal Eriği

Kışın yaprak dökken, 8 m'ye kadar boylanabilen, dikenli çalı veya küçük bir ağaçtır ⁽¹⁾. Kabuğu ve dalları kahverengi ve dikenlidir ⁽²⁾. Yapraklar 5 x 2,5 cm ebatlarında, ters yumurtamsı veya elips şeklinde, küt dişli-tırtıklı, üst yüzü çıplak, alt yüzü sürekli tüylüdür. Yaprak sapı 1 cm'ye kadar olabilir. Beyaz renkli çiçekler yapraklanmadan önce oluşur. Çanak yapraklar 1,5 cm çapında, 1 cm'ye kadar saplı, tüylü ve kirpiklidir ⁽³⁾. Gösterişli çiçekler mart ayında açar ⁽²⁾. Sert çekirdekli meyveler dik, küre şeklinde, 10-15 mm çapında, mavimsi-siyah renkte, ekşi, pürüzsüz veya hafif pulludur ⁽³⁾. Avrupa, Batı Asya ve Kuzey Afrika'nın çeşitli bölgelerinde yayılış gösterir. Ülkemizde çalılıklarda ve sahilden 1700 m yükseltilere kadar yayılır ⁽³⁾.

8 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Hafif gölgede başarılı olur; ancak güneşli bir yerde daha iyi meyve verir ⁽⁴⁾.

Orta derecede nemli havalarda iyi gelişir. İyi bir hava sirkülasyonu sağlanmış ortamlarda daha sağlıklı olur.

Çok asitli turbalar hariç tüm topraklarda başarılı olur ⁽¹⁾. Tınlı topraklarda gelişir.

Soğuk dayanıklılığı -28,8 ile -26,1 °C'ye kadar varabilir ⁽²⁾.

Rüzgâra karşı ve hava kirliliğine karşı oldukça dayanıklıdır.

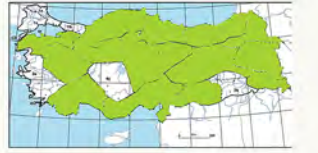
Kuraklığa dayanıklıdır ⁽⁶⁾.

Bitki, yerel kullanım için yiyecek, ilaç ve malzeme kaynağı olarak yabancı olarak hasat edilir. Bazen hayvan geçirmeyen bir bariyer veya çit olarak yetiştirilir ve yerel ormanların restorasyonu için öncü olarak kullanılabilir ⁽¹⁾.

1.URL 1. <https://temperate.theferns.info/viewtopic.php?id=Prunus-spinosa>
2.URL 2. <https://www.vldb.nl/bomen/prunus-spinosa/>
3.Davis, P.H. (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4). Edinburgh University Press.
4.Bean, W.J. (1981). Trees and shrubs hardy in Great Britain (Vols. 1-4 & Supplement). Press.
5.URL 3. <https://www.ebber.nl/nl/treetebb/prunus-spinosa/?search%5B%5D=Prunus%20spinosa>

F1: Mustafa VAR
F2: Ricardo Martínez HERNÁNDEZ, iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/235085435>
F3: URL 4. <https://www.inaturalist.org/observations/235094917>
F4: Mustafa VAR

Lezzetli meyvelere, gösterişli çiçeklere sahip kültür bitkisi...

Prunus x domestica

Erik

Yaprğını dökken, 12 m'ye kadar boylanabilen, yuvarlak formu küçük ağaçlardır. Sürgünler dikensiz bazen seyrek dikenlidir. Yapraklar; 10 x 6 cm'ye kadar, eliptik veya dikdörtgen, gençken tüylü, daha sonra alta tüysüz veya seyrek tüylü hale gelir. Tüyler genellikle orta damar ve damarlarla sınırlıdır. Çiçekleri mart-nisan aylarında, beyaz, 2 (-4) çiçekli kümeler halinde, yapraklarla birlikte görünür. Meyveleri; sarkık, oval veya yarı küresel, 8 cm'ye kadar uzun, yeşilimsi, sarı veya kırmızıdan mor ve koyu mavime; tatlı ve çekirdeğe yapışıktır. Avrupa, Batı Asya ve Kuzey Afrika'da meyvesi için uzun süredir yetiştirilmektedir. Türkiye'de yaygın olarak doğal-laşmıştır. 1900 m'ye kadar yamaçlarda, dağ yamaçlarında, tarla sınırlarında, yol kenarlarında yetişmektedir. Çok sayıda kültür çeşidi bulunmaktadır ^(1,5).

12 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam güneşi tercih eder ⁽³⁾.

Orta derecede nemi sever.

Orta nemli, besin değeri yüksek toprakları tercih eder.

İdeal yetişme sıcaklığı 5-35 °C'dir ⁽⁴⁾.

Aşırı rüzgâra karşı hassastır ⁽⁵⁾.

Stres koşulları (kuraklık-nem) yaprakların kıvrılmasına, kavrulmasına ve kenarlarının

İlkbahar çiçekleri ve meyve güzelliği için peyzajda kullanılır. Meyvesi taze ve kurutulmuş olarak tüketilir.

1.Davis, P.H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4). Edinburgh University Press.
2.Özçapraz, R., & Ünal, A. (2003). Sert çekirdekli meyveler. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları No. 553.
3.URL 1. <https://plants.ces.ncsu.edu/plants/prunus-domestica/>
4.URL 2. https://www.picturethisai.com/wiki/Prunus_domestica.html
F1: Barry Walter <https://www.inaturalist.org/observations/20228057>
F2: Michael Andresek <https://www.inaturalist.org/observations/153989112>
F3: Daniel Cahen <https://www.inaturalist.org/observations/10315473>
F4: Daniel Cahen <https://www.inaturalist.org/observations/10315473>

İnsanlık tarihinin tüm zamanlarında adından bahsettiren şifalı bir meyve...

Punica granatum

Nar

Kışın yaprağını döken, yuvarlak taç yapısına sahip, orta-küçük büyüklükte, genellikle 2-5 m'ye kadar taç boyu yapabilen bir ağaç olmasına rağmen, bazı bölgelerde 10 m'ye kadar boylanabilir. *Punica granatum* var. *nana* bodur formu olup 1-1,5 m taç yapar. Nar bitkisi uzun ömürlüdür (200-300 yıl). Yaprakları sivri elips şeklindedir. Çiçekleri iri, taç yaprakları çok katlı, taç yapraklarının renkleri beyaz, pembe, kırmızı veya bu renklerin karışımı olabilir. Nar meyveleri çiçeklenmeden 6-7 ay sonra derim olumuna gelir. Hasat ekim-kasım aylarında yapılır. Anavatanı Güney Asya, Kafkaslar, Yakınoğu olarak bilinir. Nar bütün dinlerde kutsal meyve olarak kabul edilir ⁽¹⁾.

10 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Nar, iyi ışık isteyen bir bitkidir. Güneşli habitatları tercih eder.

Meyve olgunlaşma döneminde nemden hoşlanmaz.

Farklı toprak tiplerinde yetişebilir. Organik maddece zengin, orta bünyeli, drenajı iyi toprakları tercih eder.

Uzun ve sıcak bir yaz periyodu ister.

Subtropik iklim bitkisi olmasına rağmen mutedil iklimlerde de yetişir.

Subtropik iklim bitkisi olup kuraklığa az-orta dayanıklıdır.

Çiçek güzelliği, sonbaharda altın sarısı sararması ve meyve güzelliği ile çok değerli bir bitkidir. Meyveleri mineraller ve antosiyanin açısından zengindir.

1.Yılmaz, C. (2007). Nar. Hasad Yayıncılık, İstanbul.

F1: Ali İSLAM
F2: Ali İSLAM
F3: Ali İSLAM
F4: Ali İSLAM

Koyu yeşil ve oval formu ile dört mevsim boyunca dekoratif bir seçenektir...

Pyracantha coccinea

Ateş Dikeni

Daha soğuk iklimlerde yarı-herdem yeşil, daha sıcak iklimlerde ise herdem yeşil olma eğiliminde olan ve 3 m boylanabilen dikenli bir çalıdır ^(1,2). Genç sürgünler gri-tüylü ve dikenlidir. Yapraklar mızrak şeklinde, eliptik veya ters yumurtamsı-eliptik, 2-4 (-5) x 1-5 (-2) cm, kenarları testere dişlidir; özellikle gençken altta tüylü veya tamamen tüsüz, yaprak sapları 5-10 mm'dir. Çiçek kurulları, şemsiye biçiminde ve çok çiçeklidir. Çiçekler beyaz renkte ve 8 mm çapındadır. Çiçeklenme Mayıs-haziran aylarında gerçekleşir ^(1,3). Meyve küre, 5-7 mm çapında, çoğunlukla kırmızı, bazen sarı veya turuncu renktedir. Kireçtaşı yamaçlar, kumullar, açık ormanlık alanlar ve çalılıklarda, 30-1800 m yükseltilerde yetişir.

3 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ya da kısmi gölge olan yerleri tercih eder ^(4,5).

Düşük ya da orta derecede nemli yerlerde iyi gelişir ⁽⁴⁾.

Drenajı iyi, killi, kumlu, pH'ı asidik ya da nötr toprakları tercih eder ^(4,5).

En iyi (18-27 °) sıcaklıklarda gelişir. Düşük sıcaklıklara ve dondurucu kışlara (-20° ve altı) dayanıklıdır.

Rüzgâra, hava kirliliğine dayanıklıdır ^(3,4,5).

Kuraklığa karşı dayanıklıdır ⁽⁴⁾.

Budamaya elverişli olduğundan peyzajda çit bitkisi olarak kullanılır.

1. Davis, P. H. (Ed.), (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4, p. 133). Edinburgh University Press.
2. URL 1. <https://plants.ces.ncsu.edu/plants/pyracantha-coccinea/>
3. URL 2. <https://www.etben.nl/nl/trees/bt/pyracantha-coccinea-red-cushion/#?search%5D=pyracantha%20coccinea%20Red%20Cushion>
4. URL 3. <https://plants.ces.ncsu.edu/plants/pyracantha-coccinea/>
5. Huxley, A. (1992). The New RHS Dictionary of Gardening, MacMillan Press.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

Çiçek güzelliği meyve güzelliğinden daha ön plana çıkan bir meyve...

Pyrus communis

Armut

Kışın yaprağını döken, 20 m'ye kadar boylanabilen, 5-6 m çapında yuvarlak tepe tacı yapan bir ağaçtır ^(1,2). Gövde koyu gri renkte ve levhalar halinde çatlaklıdır ⁽³⁾. Yapraklar mat koyu yeşil renkte, oval-yuvarlak şekilli, 3-5 (-7) x 1,5-4 cm boyutlarındadır ⁽¹⁾. Nisan-mayıs aylarında açan beyaz renkli çiçekleri 2-3 cm çapında ve 5-9 çiçekten oluşan kurullar halindedir. Yarı küremsi şekilli armut meyveleri 2-4 cm uzunluğunda, ince kabuklu, tatlı, sulu ve lezzetlidir ^(1,2). Türkiye'de Güney Marmara, Batı, Orta ve Doğu Karadeniz, Ege, İç Batı Anadolu bölgelerinde, 1650 m yükseltiyeye kadar ormanlar ve çalılıklarda doğal yayılış göstermektedir ⁽¹⁾. Ayrıca bu türün P. communis subsp. communis ve P. communis subsp. sativa olmak üzere iki alttürü bulunmaktadır.

20 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder.

İyi drene edilmiş nemli topraklarda iyi gelişir.

Hafif kumlu ya da ağır killi topraklarda yetişebilir.

-11 °C'ye dayanabilir.

Soğuğa ve hava kirliliğine karşı dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır.

Meyvesi lezzetlidir. Meyve gıda sanayisinde, dayanıklı odunu da endüstriyel sanayide kullanılabilir ⁽⁴⁾. Peyzaj alanlarında çiçek ve meyve özelliğinden dolayı değerlendirilebilir.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4). Edinburgh University Press.
2. Pamay, B. (1993). Bitki Materyali I: Ağaç ve Ağaççıklar. Orhan Ofset.
3. Burnie, G., Forrester, S., Greig, D., Guest, S., Harmony, M., Hobley, S., & Ryan, S. (2004). Botanica (p. 1020). Konemann: Tandem Verlag GmbH.
4. Johnson, C.P. (1862). The Useful Plants of Great Britain. William Kent & Co.
F1: URL 1
<https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:30065762-2>
F2: URL 1
<https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:30065762-2>
F3: URL 1
<https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:30065762-2>
F4: Mustafa VAR

Çiçek ve meyve güzelliği olan, erozyon kontrolü amacıyla kullanılan değerli bir ağaç...

Pyrus elaeagnifolia

Ahlat

Kışın yaprağını döken, genellikle dikenli, genç dalları grimsi veya beyazımsı tüylü, 10-15 m'ye kadar boylanabilen bir ağaçtır. Yaprakları dar eliptik veya yumurtamsı-dikdörtgensel, geniş veya kısa sivri uçludur. 3-7(-8) x 2-3(-4) cm olan yapraklar tam kenarlı, iki taraflı grimsi tüylü, kama şeklindedir. Çiçekleri 3 cm çapında, nisan-mayıs ayında açar ve beyazdır. Meyve tek ya da çiftler halinde, küremsi, 2-3 cm çapındadır. Meyveleri sarımsı-yeşil, ilk başta beyaz tüylü, daha sonra tüysüzdür. İğne yapraklı orman, yaprak döken orman, orman kalıntıları veya tarlalarda yetişir. 1700 m'ye kadar yetişme ortamı görülmektedir. Ülkemizde Kayseri, Sivas, Eskişehir ve Antalya'da doğal yayılış göstermektedir ⁽¹⁾.

10-15 m arası boy yapmaktadır.

Güneşli ve ılıman iklimde yetişir.

Nemli ortamları sever.

Kireçli ve kayalık topraklarda yetişir.

İlman iklimde yetişir; ancak soğuğa da dayanıklıdır.

Kentsel alanlardaki hava kirliliğine ve kuraklığa dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Kök yapısı nedeniyle dik yamaçlar ve erozyon kontrolü amacıyla, çiçek, yaprak güzelliği için kentsel alanlarda ve meyveleri sebebiyle yaban hayatını destekleme amacıyla değerlendirilebilir.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

Ilıman iklimlerde gelişebilen, büyük çalı veya küçük ağaç formunda...

Pyrus syriaca

Çakal Armudu

Kışın yapraklarını döken 12 m'ye kadar boylanabilen dikenli bir ağaçtır. Kenarları testere dişli 1,5 - 3 cm boyutlarında tüysüz yaprakları vardır. Nisan-mayıs aylarında beyaz renkli, çok sayıda çiçek taşıyan, ortalama 2,5 cm boyutlarında çiçek kurulları oluşturur. Çanak yaprakları kalıcıdır ⁽¹⁾. Güllü (Rosaceae) ailesinden bir türdür. Türkiye'de Batı ve Orta Karadeniz, Yukarı Fırat, Erzurum-Kars, Yukarı Murat-Van, Hakkâri, Antalya, Adana, Orta Fırat, Dicle alt bölgelerinde doğal yayılım göstermektedir ⁽²⁾. Bu türün doğal yaşam alanı Doğu Akdeniz'den İran'a kadardır ⁽³⁾.

12 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli veya hafif gölgeli alanlarda iyi gelişir.

Orta derecede nemli toprakları tercih eder.

İyi drene edilmiş, hafif kireçli topraklarda en iyi şekilde yetişir.

Ilıman iklimleri tercih eder; sıcak yazlar ve soğuk kışlar bu bitki için uygundur.

Zorlu çevre koşullarına ve değişken iklim koşullarına karşı dayanıklıdır.

Kuraklık koşullarına karşı orta derecede dayanıklıdır; ancak düzenli sulama, en iyi gelişmeyi sağlar.

Bahçe bitkisi olarak kullanılabilir; meyveleri yenilebilir ve çeşitli reçineler üretilebilir.

1. Browicz, K. (1972). Pyrus L. In P. H. Davis (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4, pp. 160-168). Edinburgh University Press.
2. <https://www.florantolica.com/eukarya/gui/species.php?ID=Pyrus-syriaca>
3. <https://powo.science.kew.org/taxon/um:lsid:ipni.org:names:731282-1>

F1: <https://powo.science.kew.org/taxon/um:lsid:ipni.org:names:731282-1>
F2: <https://powo.science.kew.org/taxon/um:lsid:ipni.org:names:731282-1>
F3: <https://powo.science.kew.org/taxon/um:lsid:ipni.org:names:731282-1>
F4: <https://powo.science.kew.org/taxon/um:lsid:ipni.org:names:731282-1>

Yuvarlak tepe tacı yapan çalı, küçük bir ağaç...

Quercus brantii

Karamese

Kışın yaprağını döken, 6(-10) m'ye kadar boylanabilen, yuvarlak tepe tacı yapan çalı veya küçük bir ağaçtır. Gövde kabuğu gri renkli ve pürüzsüzdür. Genç sürgünler yoğun sarımsı tüylüdür tomurcuklar oval şekilli yaklaşık 4mm ve tüylüdür. Yaprakları 10(-13) x 3-6 cm boyutlarında, oval dikdörtgen-yumurtamsı şekilli ve kenarları dişlidir. Meyve kadehi yarı küre biçiminde 25-30 mm çapında ve kısa saplıdır (4-5 mm). Kadeh palamutun 1/3'ünü veya yarısını içine almıştır^(1,2). Dünya üzerinde coğrafi yayılışı, Türkiye, Kuzey Suriye, Kuzey Irak, Batı ve Güney İran'dır. Türkiye'de Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgelerinde, Malatya, Elazığ, Siirt, Bitlis, Maraş, Urfa, Diyarbakır, Mardin ve Hakkari yörelerinde, 350-1700 m yükseltiler arasında, kalkerli eğimli alanlarda diğer doğal meşe türleri ile birlikte doğal yayılış gösterir⁽¹⁾.

6 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder, gölgede gelişemez.

İyi drene edilmiş nemli topraklarda iyi gelişir.

Hafif asidik, nötr ve bazik, alkali ve derin toprakları tercih eder.

-5° C'ye dayanabilir

Orta miktarda dona dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır.

Bitkinin tüm kısımları tanen içerir. Palamutları bir çok kültürde geleneksel tıpta değerlendirilir⁽³⁾. Peyzajda gölge ağacı olarak tek ya da grup kullanımlarında etkilidir.

1. Davis, P.H. (ed.), 1978. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol. 7. Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Yaltrık, F. (1984). Türkiye meşeleri: teşhis klavuzu. Yenilik Basımevi.
3. Söhretoglu, D., Ekizoglu, M., Kılıç, E., & Sakar, M. K. (2007). Antibacterial and antifungal activities of some Quercus species growing in Turkey. FABAD Journal of Pharmaceutical sciences, 32(3), 127.

- F1: Mustafa GÖKMEN, <https://www.inaturalist.org/observations/38174853>
F2: Mustafa GÖKMEN, <https://www.inaturalist.org/observations/38174853>
F3: Mustafa GÖKMEN, <https://www.inaturalist.org/observations/38174853>
F4: Mustafa GÖKMEN, <https://www.inaturalist.org/observations/89766192>

Dünyada en geniş yayılışını Türkiye'de yapan kanaatkâr bir Meşe türümüz...

Quercus cerris

Saçlı Meşe

Kışın yaprağını döken, tepe tacı yuvarlak, boyu 30 m'ye kadar ulaşan bir ağaçtır. Yaşlı bireylerde kabuklar derin çatlaklı, grimsi-beyaz renklidir. Yapraklar sığ ya da derin loplu (iki varyetesinin ayırım özelliği) şekil bakımından farklıdır ve lopların uçları kılıksız sonlanır. Başta yaprak özelliklerine dayalı birçok lokal formu da bulunmaktadır. Yaprak sapı 2 cm'ye kadar olabilir. Kısa ve kalın bir sapta yer alan palamudun kadehinde saç şeklinde uzamış tırnaklar bulunur ve bitki, Türkçe adını buradan alır. Meyveler 2 yılda ve ağustos-eylül aylarında olgunlaşır. Dünya'da Yunanistan, Kıbrıs, Filistin, Transkafkasya, İran, Irak ve Türkiye'de genellikle Anadolu'nun iç kesimleri hariç, Trakya, Kuzey, Batı ve Doğu Anadolu'da 150-1850 m yükseltiler arasında yayılış göstermektedir^(1,2,3).

30 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Yarı gölge ve güneşli habitatlarda yetişir.

Nem isteği kısmen yüksektir.

Hafif ıslak, drenajlı topraklarda yetişir. Balçıklı, tuzlu ve kireçli toprakları yeğler.

Ilıman iklim, güneşli ve kuru yamaçları sever. Soğuğa mutedil derecede dayanır.

Rüzgâra, dona ve kentsel alanlarda hava kirliliğine dayanıklıdır.

Derine giden kazık kökleri ile kuraklığa dayanıklıdır.

Odunu dışında, tohumları hayvan yemi olarak değerlendirilir.

1. Davis, P.H. (Ed.), (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7). Edinburgh University Press.
2. Öztürk, S. (2013). Türkiye meşeleri teşhis ve tanı klavuzu. T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Tasarım Basılı CTA Ltd.
3. Güner, A., Aslan, S., Ekim, T., Vural, M., & Bubaç, M. T. (Eds.). (2012). Türkiye bitkileri listesi (damarlı bitkiler). Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi ve Flora Araştırmaları Derneği Yayın.

- F1: Salih TERZİOĞLU
F2: <https://iocoelbitkileri.com/quercus-cerris/>
F3: Salih TERZİOĞLU
F4: <https://powo.science.kew.org/taxon/um:tsid:ipni.org:names:295941-1>

2-3 m
arası boy yapmaktadır.

Güneşli habitatları tercih eder,
ışık isteği yüksektir.

Nem isteği düşüktür.

İlman iklimlerde ve daha çok
sıcak bölgelerde yayılır.

Humusca fakir, kumlu-kumlu
balçık, kireçli toprakları yeğler.

Kireçli topraklara, deniz soğuşuna
ve hava kirliliğine dayanıklıdır.
Verimsiz topraklarda erozyona
dayanıklısıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Doğal formu güzel olduğu gibi
budanarak form verilebilir.
İsteklerinin az olması her türlü
ortama uyum sağlaması
nedeniyle sorunlu alanların
iyileştirilmesinde sıklıkla tercih
edilir.

1. Davis, P.H. (ed.), 1982. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol: 7. Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Öztürk, S., 2013. Türkiye Meşeleri Teşhis ve Tanı Klavuzu. TC Orman ve Su İşleri Bakanlığı, ORMAN Genel Müdürlüğü, Tasarım Baskı CTA Ltd., Ankara, 370 s.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

Genelde bodur, sert ve batıcı yaprakları ile
sıcak iklimlerin çalısı...

Quercus coccifera

Kermes Meşesi

Herdem yeşil genellikle 2-3m. ye kadar (bazen 10-12m) boylanabilen çalı ya da küçük ağaçlardır⁽¹⁾. Kabuk gri-kahverengi renkte boyuna yönde çatlaklıdır. Genç sürgünler sarımsak parlak kahverengi yıldız tüylü daha sonra tüyler dökülür. Yapraklar taze iken açık sarımsı kahve/pembemsi renkte, olgunlaşınca deri gibi sert geniş yumurta 1,5-5x1-3 cm boyutlarında üst yüzü parlak koyu yeşil tüysüz, alt yüzü soluk yeşil ve çıplak nadiren seyrek kısa tüylüdür. Kenarları sivri keskin dişlidir. Meyveler 1,5-2 cm uzunluğunda, kadeh 1-2 cm çapında ve küresel, pulları dört köşeli uçları sivri ve batıcı geriye kıvrıktır. Sapsız ya da çok kısa saplıdır. Kadeh palamutun yarısını bazen 2/3'ünü içine alır. Meyveler Ekim-kasım aylarında olgunlaşır. Akdeniz ülkelerinde doğal olup ülkemizde Karadeniz, özellikle Batı ve Güney Anadolu'da makilikler içinde yayılmaktadır^(2,3).

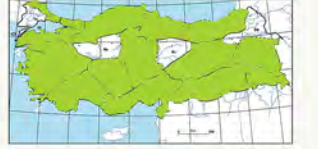
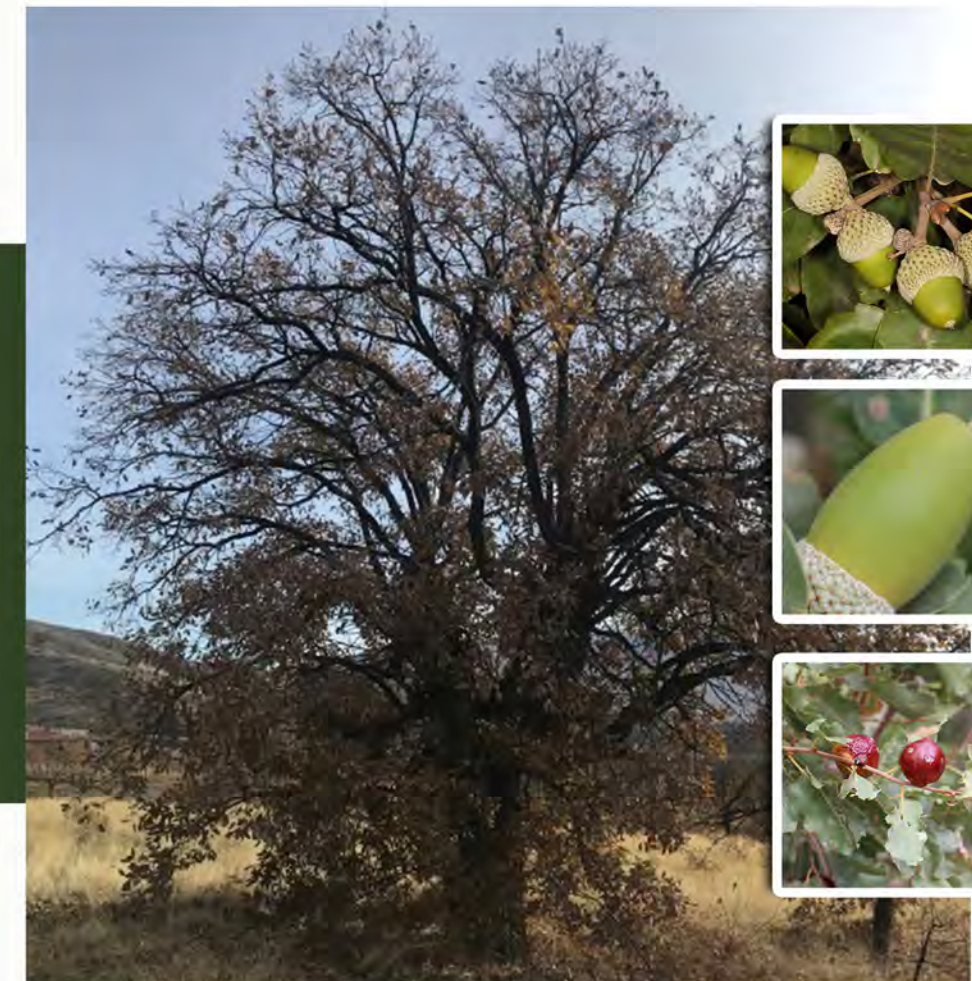

Peyzaj ve endüstri için önemli bir küçük bir
ağaç...

Quercus infectoria

Mazı Meşesi

Kışın yaprağını döken ya da yarı herdem yeşil, boyu 1-4 m, nadiren 10 m'ye kadardır. Yaşlı gövde kabukları çatlaklıdır. Kenarları çoğunlukla ondüleli olan yaprakları, 4-8 testeremsi loplulu veya tam kenarlıdır. Derimsi sertlikte yaprakların 10x4,5 cm boyutlarında, yumurta veya dar dikdörtgeni şekillerdedir. Bir yılda olgunlaşan meyvelerin 2/3'lük kısmı kadeh içinde kalır. Meyve sapsızdır, nadiren 5-10 mm sap görülebilir. Mazı arısının etkisiyle tomurcukta oluşan "Mazı" adlı patolojik oluşumlar çok karakteristiktir. Genellikle Anadolu'nun iç kesimleri hariç, Trakya, Kuzey, Batı ve Doğu Anadolu'da 150-1850 m yükseltiler arasında yayılmaktadır. Dünya'da Yunanistan, Kıbrıs, Filistin, Transkafkasya, İran ve Irak'ta yayılış gösterir.

1-4 m
arası boy yapmaktadır.

Yarı gölge ve güneşli
habitatlarda yetişir.

Düşük nemli ve nemsiz alanları
yeğler.

Humusca fakir, kumlu balçık
derin toprakları sever. Taşlı ve
kuru topraklara da uyumludur.

İlman ve yarı nemli iklimlerde
yetişir.

Soğuğa kısmen, donlara
mutedil dereceden dayanır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Rüzgâr perdesi olarak kullanılır.
Ayrıca uzun süre yapraklı olması
sebebiyle toz ve gürültü perdesi
olarak da kullanılır. Mazıları
tanen bakımından zengindir.
Deri tabaklamada kullanılır.

1. Davis, P.H. (ed.), 1982. Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Öztürk, S. (2013). Türkiye meşeleri teşhis ve tanı klavuzu. T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Tasarım Baskı CTA Ltd.
3. Güner, A., Aşan, S., Ekim, T., Vural, M., & Babaç, M. T. (Eds.), (2012). Türkiye bitkileri listesi (damarlı bitkiler). Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi ve Flora Araştırma Derneği Yayını.
4. Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.

F1: <https://www.aritagacar.gov.tr/detail/mazi-mesesi-quercus-infectoria/332>
F2: <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names-924449-1>
F3: Salih TERZIOĞLU
F4: Salih TERZIOĞLU

Ilıman ve sıcak bölgelerde gölge amaçlı tercih edilebilecek bir ağaç...

Quercus ithaburensis

Palamut Meşesi

Boy olarak 15 ila 25 metreye ulaşabilirler. Çok dalı olan büyük taca sahiptirler. Kış aylarında yapraklarını dökerler ⁽¹⁾. Genç sürgünleri keçe gibi sık tüylerle kaplı, gri yeşilimsi, sarımtırak veya gri renklidir. Yaprakların sabit bir şekli yoktur. Yaprak genellikle; 5-9 cm boyunda, 3-5 cm eninde, yumurtamsı veya dikdörtgen biçiminde ve sürgün üzerinde eşit dağılmıştır ^(1,2). Yaprak kenarları loblu ya da keskin dişlidir. Ağustos-eylül ayları arasında çiçeklenen ağaçta palamut iki yılda olgunlaşır ⁽²⁾. Palamut 1,5-2,5 cm çapında, 3-4 cm boyundadır. Palamut kadehi 2-4 cm çapındadır. Kadeh ve kadeh pulları tanen içerir ⁽³⁾. Türkiye'de Trakya, Orta Anadolu ve Batı ve Güneybatı Anadolu'da yetişir. Edirne, Çanakkale, Bursa, Ankara, Uşak, Balıkesir, Sivas, Muğla, Afyon, İçel ve Karaman'da 50- 700 m yükseltiler arasında, saf meşçereler kurur veya diğer meşe türleri, Pinus brutia, Pinus pinea ve Juniperus türleri ile karışık ormanlar oluşturur ⁽⁴⁾.

25 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan yerleri tercih eder.

Nemli ortamlarda daha iyi gelişim sağlarlar.

Humusça fakir, kumlu balçık, balçık, kireçli toprakları sever.

Ortam sıcaklığı -6 °C'nin üzerinde olan bölgelerde yaşar.

Kuraklığa ve hava kirliliğine orta derecede dayanıklıdır.

Kurak topraklara dayanıklılığı orta derecedir.

Mobilya, ahşap yapı, çit ve yelkenli gemi yapımında kereste olarak kullanılır. Park ve bahçelerde soliter bitki olarak tercih edilir.

1. Akkemik, Ü. (2018). Quercus petraea (Matuschka) Lieb., Ünal Akkemik (Ed.), Türkiye'nin Doğal Egzotik Ağaç ve Çalın II., Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 391.
2. Davis, P.H. (Ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol. 1). Edinburgh: Edinburgh University Press.
3. Hedge, I., Yalçın, F. (1982). Quercus L. Davis P.H. (Ed.). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol. 7, pp. 659- 683). Edinburgh: Edinburgh University Press.
4. NGBB (2024). Bizim Bitkiler: <https://bizimbitkiler.org.tr>. [Erişim tarihi: 14/08/2024].

F1: Mustafa GÖKMEN. <https://www.inaturalist.org/observations/149995172>
F2: Mustafa GÖKMEN. <https://www.inaturalist.org/observations/207377383>
F3: Mustafa GÖKMEN. <https://www.inaturalist.org/observations/139893963>
F4: Mustafa GÖKMEN. <https://www.inaturalist.org/observations/149995641>

Kuraklığa ve aşırı rüzgara dayanıklı, kazık kök yapan güzel bir meşe türü...

Quercus libani

Lübnan Meşesi

Kışın yaprağını döken ya da yarı herdem yeşil, çalı veya 12 m'ye kadar boylanabilen küçük bir ağaçtır. Kabuklar yaşlı bireylerde kırmızımtırak-gri renkli ve belirgin çatlaklıdır. Genç sürgünler kırmızımsı-kahverengi, önce tüylü-sonra çıplaktır. Mızrak şeklindeki yaprakların kenarları sivri-düzenli-keskin testere dişli, yaklaşık 12 cm uzunluğunda, 2-3 cm enine sahip, yaprak sapı 1,5-2 cm kadardır. Çiçekler gösterişsizdir. İkinci yılda olgunlaşan meyveler hemen hemen sapsızdır (nadiren 1 cm). Meyve kadehi 2-3 cm çapında olup, kiremitvari pullarla örtülü, meyvenin yaklaşık 2/3'ünü içine almaktadır. Meyvenin hemen hemen tamamı ya da 2/3'lük kısmı kadeh tarafından örtülüdür. Ülkemizde Doğu Anadolu, Batı ve Anti-Toroslar'da yayılır. Ülkemiz dışında; Suriye, Kuzeybatı Irak ve Batı İran'da yayılmaktadır ^(1,2,3).

12 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli habitatlarda yetişir. Gençlikte az ışığa kısmen toleranslıdır.

Düşük nemli ve nemsiz alanlarda yetişir.

Taşlı, kireçli derin toprakları yeğler. Ağır killi ve kumlu topraklara duyarlı değildir.

Ilıman, yüksek sıcaklık, kurak ve karasal bölgeleri sever.

Kuvvetli rüzgârlara dayanabilen ve erozyona karşı etkin kullanabilme potansiyeli olan bir türdür.

Derine giden kazık kök sistemi ile kuraklığa oldukça dayanıklıdır.

Budamaya dayanıklı bir türdür. Yerel halk tarafından kurutulup öğütülen tohumları tüketilmektedir.

1. Davis, P.H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7). Edinburgh University Press.
2. Öztürk, S. (2013). Türkiye meşeleri teşhis ve tanı kılavuzu. T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Tasarım Baskı CTA Ltd.
3. Güner, A., Aslan, S., Ekim, T., Vural, M., & Babuş, M.T. (Eds.). (2012). Türkiye bitkileri listesi (damarlı bitkiler). Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi ve Flora Araştırmaları Derneği Yayını.
F1: <https://powo.science.keew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:296386-1>
F2: <https://www.plantarium.ru/lang/en/pages/finage/169006.html>
F3: <https://powo.science.keew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:296386-1>
F4: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/99/Quercus_libani_seeds.jpg

10 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli habitatları tercih eder ve yan gölgeye dayanıklıdır. Bu nedenle orman ağaçlarının ara ve alt tabakalarında yaygındır.

Düşük ve orta nemli alanları tercih eder.

Kumlu-balçık, kalkerli ve kuru toprakları yeğler.

Soğuklara, karasal iklime dayanıklıdır.

Kirli havaya ve rüzgara dayanıklıdır.

Kurak ve sıcak lokasyonları tercih eder, kuraklığa dayanıklıdır.

Geç dökülen yaprakları nedeniyle peyzajda dikkat çeker. Tohumları ve yapraklı sürgünleri hayvan yemi olarak kullanılır.

1. Davis, P.H. (Ed.), (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol: 7). Edinburgh University Press, Edinburgh.
2. Öztürk, S. (2013). Türkiye Meşeleri Teşhis ve Tanı Kılavuzu. T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Tasarım Baskı CTA Ltd., Ankara, 370 s.
3. Güner, A., Aslan, S., Ekim, T., Vural, M., Babaç, M. T. (Eds.), 2012. Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler). Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi ve Flora Araştırmaları Derneği Yayını, İstanbul, 1290 s.

F1: https://bgflora.net/families/fagaceae/quercus/quercus_pubescens/quercus_pubescens_8_en.html
F2: <https://www.infoflora.ch/en/flora/quercus-pubescens.html>
F3: <https://iocciaelbitkileri.com/quercus-pubescens/#ip-carousel-25557>
F4: <https://iocciaelbitkileri.com/quercus-pubescens/#ip-carousel-25557>

Soğuk iklimlere ve kurağa dayanıklı bir meşe...

Quercus pubescens subsp. pubescens

Tüylü Meşe

Kışın yaprağını döken, yuvarlak tepeli, 10 m'ye kadar boylanabilen küçük bir ağaçtır. Kabuk derin çatlaklıdır. Genç sürgünler yoğun tüylü, nadiren çıplaktır. Kırmızımsı-kahverengi tomurcuklar yaklaşık 5 mm çapında ve tüylüdür. Yapraklar şekil bakımından çok farklı olmakla beraber, genel olarak dikdörtgensi-ters yumurta şeklinde ve 8,5 x 5 cm'ye ulaşabilen ebatlardadır. Yaprığın üst yüzü grimsi-yeşil, alt yüzü kahverengimsi-gri renkte ve yoğun tüylü, kenarları belirgin şekilde kıvrık, 3-6 adet loplolu (loplar düzensiz sivrice ve kenarları kıvrık), kalın dokulu, 0,5-1 cm kadar saplı, 4-8 adet ana yan damarlı, ikincil yan damarlıdır. Meyveler sapsız, kadeh çapı 1,5 cm'ye kadar, sıg ve genellikle meyvenin 2/3'ünü içine almaktadır. Doğu, Batı ve Orta Anadolu'daki yayılışına deniz kenarından başlar ve 1700 m rakımlara kadar çıkmaktadır. Dünyada ise, Batı, Orta ve Güney Avrupa ile Kırım'da yayılış göstermektedir ^(1,2,3).

Kuzey Anadolu'da baştanbaşa...

Quercus robur

Saplı Meşe

Kışın yaprağını döken, geniş tepeli, 25 (nadiren 40) m'ye kadar boylanabilen bir ağaçtır. Kabuk boyuna yönde, ince ve derin çatlaklı, grimsi-esmer renklidir. Açık kahve ya da kırmızımsı-kahve renkli genç sürgünler çıplak veya tüylüdür. Yapraklar genellikle sürgün ucunda yoğunlaşmış, ters yumurta şeklinde, ebatları 20 x 9 cm'ye kadar, sapsız (nadiren 2 cm'ye kadar saplı) ve dip kısımları belirgin kulak memesi şeklinde, düzensiz loplolu, derin loplar çoğunlukla ikincil loplolu ve şekil bakımından çok farklıdır. Yaprakların alt yüzlerinde yoğun yıldız tüylü, üst yüzleri seyrek tüylü ya da çıplaktır. Meyve sapı 4-12 cm uzunluğunda, kadeh 1.5-2 cm çapında ve küresel, grimsi-kahverenginde ve meyvenin yarısı ya da 2/3'ünü içine alır. Meyveler ağustos-eylül aylarında olgunlaşır. Yaprak döken ormanlar, dere tabanları, bozkır alanlarda, 100-1800 m yükseltilerde yayılış gösterir ^(1,2,3).

Ülkemizde iki alttürle yayılmaktadır; *Q. robur* subsp. *robur* ve *Q. robur* subsp. *pedunculiflora*.

Güneşli habitatları tercih eder, ışık isteği yüksektir.

Orta nemli alanları tercih eder.

Derin, verimli, kumlu-killi toprakları yeğler, taban arazilerde ve yer altı suyu yüksek alanları tercih eder.

Sıcaklık isteği yüksek, soğuk iklim koşullarına kısmen dayanıklıdır.

Derin, verimli, kumlu-killi toprakları yeğler, taban arazilerde ve yer altı suyu yüksek alanları tercih eder. İlman sonbahar ve kış donlarına orta derecede dayanıklıdır.

Orta nemli alanları tercih eder, aşırı yaz kuraklarından kaçınır.

Tohumları ve yapraklı sürgünleri hayvan yemi olarak kullanılmaktadır. Peyzajda rüzgâr perdesi ve alle ağacı olarak kullanıma uygundur.

1. Davis, P.H. (Ed.), (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol: 7). Edinburgh University Press, Edinburgh.
2. Öztürk, S. (2013). Türkiye Meşeleri Teşhis ve Tanı Kılavuzu. T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Tasarım Baskı CTA Ltd., Ankara, 370 s.
3. Güner, A., Aslan, S., Ekim, T., Vural, M., Babaç, M. T. (Eds.), 2012. Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler). Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi ve Flora Araştırmaları Derneği Yayını, İstanbul, 1290 s.
4. Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.

F1: <https://www.monacoonlineencyclopedia.com/quercus-roburlang-en>
F2: <https://www.forestryimages.org/browse/detail.cfm?imgnum=539631&javascript:fullscreen>
F3: <https://www.monacoonlineencyclopedia.com/quercus-roburlang-en>
F4: <https://powo.science.kew.org/taxon/um:tsid:spn.org:names:304293-2>

Parlak yeşil yaprakları, genel görünüşü ve dayanıklılığı ile güzel bir peyzaj bitkisi...

Quercus trojana subsp. trojana Makedonya Meşesi

Kışın yaprağını döken ya da yarı herdem yeşil, yuvarlak tepeli, 18 m'ye kadar boyolanabilen bir ağaçtır. Yaşlı bireylerde gövde kabukları küçük pullar halinde, dörtgensel biçimde çatlaklı ve açık gri-kahverengidir. Genç sürgünler kırmızımsı-kahve renklidir. Sivri uçlu yapraklar yumurta, uzun eliptik veya dar dikdörtgen biçiminde, kenarları hemen hemen düzenli-keskin testere dişli, 8 (-10) cm uzunluğunda, 1,5-3 cm enine sahiptir. Yaprak sapı yaklaşık 0,5 (nadiren 0,8) cm kadardır. Yaprak üst yüzü parlak koyu yeşil, alt yüzü açık yeşildir. İkinci yılda olgunlaşan meyveler hemen hemen sapsızdır (nadiren 1 cm). Kadeh pulları çokça varyasyon gösterir; ya birbiri üzerine sıkıca kapanmış ya da tabana doğru kıvrılmışlardır. Ülkemizde Kuzeybatı, Batı ve Güneybatı Anadolu'da, 300-1800 m rakımlarda yetişmektedir. Ülkemiz dışında Güneydoğu İtalya ve Balkanlarda yayılış göstermektedir ^(1,2,3).

18 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli habitatları tercih eder.

Yarı nemli ve kurak alanları tercih eder.

Yarı nemli ve kurak alanları tercih eder.

Orta derecede sıcaklık ve dona dayanıklıdır.

Kirli havaya ve rüzgara dayanıklıdır.

Kurak ve sıcak lokasyonları tercih eder, kuraklığa dayanıklıdır.

Tohumları ve yapraklı sürgünleri hayvan yemi olarak kullanılmaktadır. Park ve bahçelerde soliter olarak ve yollarda alle ağacı olarak kullanıma uygundur.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7). Edinburgh University Press, Edinburgh.
2. Öztürk, S. (2013). Türkiye Meyeleri Teşhis ve Tanı Kılavuzu. T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Tasarım Baskı CTA Ltd., Ankara, 370 s.
3. Güner, A., Aslan, S., Ekim, T., Vural, M., Babaç, M. T. (Eds.). 2012. Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler). Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi ve Flora Araştırmaları Derneği Yayınları, İstanbul, 1290 s.

F1: https://www.actaplantarum.org/galleria_flora/galleria1.php?id=3098
F2: https://www.actaplantarum.org/galleria_flora/galleria1.php?id=3098
F3: <https://cambriassalvatore.wisote.com/flora-della-sicilia/quercus-trojana>
F4: <https://cambriassalvatore.wisote.com/flora-della-sicilia/quercus-trojana>

ENDEMİK

25-30 m
arası boy yapmaktadır.

Işık ağacıdır, güneşli alanları tercih eder⁽³⁾.

Az nemli bölgeleri tercih eder⁽⁴⁾.

Kalkerli, derin ve verimli toprakları tercih eder.

Soğuğa karşı dayanıklıdır⁽⁴⁾.

Ilıman iklimleri tercih eder⁽³⁾.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Park ve bahçelerde grup veya alle ağacı olarak kullanılır. Kaplama ve parke yapımında kullanılır çok değerlidir⁽³⁾.

Quercus vulcanica

Kasnak Meşesi

Kışın yaprak döken, boylu, endemik bir ağaç...

Kışın yapraklarını döken 25-30m'ye kadar boylanabilen endemik bir ağaç türümüzdür. Genç sürgünler sarımtırak yada kırmızımtırak kahverengi, önce tüylü daha sonra tüsüzdür. Yaprak ters yumurta veya eliptik biçimli, 9-17 x5-10 cm boyutlarında, dip tarafı çarpık veya kama şeklindedir. Derin loblar tam kenarlı veya kaba dişlidir. Yaprakların alt yüzeyleri boz yeşil veya sarımtırak- yeşil, basık yıldız tüylü, üst yüzeyleri koyu yeşil çıplak yada seyrek yıldız tüylüdür. Yumurta biçimli tomurcuklar büyük parlak kahverengi kırmızı renkli hemen hemen tüsüzdür. Yarım küre biçiminde veya geniş ağızlı olan kadeh palamutun 1/2 veya 2/3'ünü içerisine almıştır. Ülkemizde, 1300-1800 m yükseltilerde Güneybatı (Isparta, Afyonkarahisar, Kütahya , Eskişehir) ve Orta Anadolu'da (Konya, Karaman) yayılış gösterir^(1,2,3).

1. Yılmaz, F., 1984. Türkiye Meşeleri Teğhis Klavuzu, Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı Genel Müdürlüğü Yayını, Yenilik Basımevi İstanbul.
2. Davis, P.H. (ed.), 1982. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol: 7. Edinburgh: Edinburgh University Press, s. 670.
3. Öztürk, S., 2013. Türkiye Meşeleri Teğhis ve Tanı Klavuzu, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Ankara.
4. Genç, M., Teoman, Ş., Çömez, A., Dalgöz, A., 2021. Kasnak Meşesinin (Quercus vulcanica Boiss. and Heldr. Ex Kotschy) Ekolojisi Ve Meşcere Kuruluş Özellikleri (QDC: 313) Ecology and Stand Structure Properties of Kasnak Oak (Quercus vulcanica Boiss. and Heldr. Ex Kotschy). Orman Genel Müdürlüğü, Orman Toprak ve Ekoloji Araştırmaları Enstitüsü Müdürlüğü, Eskişehir ISBN: 978-605-393-111-9

F1: Orman Genel Müdürlüğü Veri Tabanı
<https://www.ogm.gov.tr/yararli-bilgiler/haftanin-agaci/kasnak-mesesi>

2-6 m
arası boy yapmaktadır.

Tam güneş alan yerlerde ve yarı gölgede büyüebilir.

Orta nemli ortam tercih eder.

İyi drenajlı, kumlu, tınlı, killi topraklarda, hafif asitli, nötr ve kireçli topraklarda gelişebilir (5,6).

Ortam sıcaklığı -20 ila -15 °C üzeri olan bölgelerde yaşar.

Kireçli topraklara ve dona karşı dayanıklıdır. Budanmaya elverişlidir (5). İklim ve toprak koşullarına uyumu kolaydır (3).

Kuraklığa dayanıklıdır.

Erozyonla mücadelede, sınırlayıcı çit ve rüzgar perdesi oluşturmada değerlendirilebilir. Tıbbi kullanımları mevcuttur (2,5). Meyvelerinden boya elde edilir (5).

1. Davis, P. H. (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol:2, pp. 531-532). Edinburgh: University Press.
2. <https://www.cabidigitallibrary.org/doi/10.1079/cabicompendium.46996>
3. Ata, C. (2022). Türkiye'de peyzaj tasarımında kullanılan ağaçlar ve çalılar (Çilt 3). Yeditepe Üniversitesi Yayınevi.
4. <https://www.missouriherbarium.org/PlantFinder/PlantFinderDetails.aspx?taxonid=296311>
5. <https://pfl.org/user/Plant.aspx?LatinName=Rhamnus+cathartica>
6. <https://www.rhs.org.uk/plants/14452/rhamnus-cathartica/details>

- F1: On FRAGMAN-SAPİR, <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:718256-1/images>
F2: Alexandria Szakacs, iNaturalist, <https://www.inaturalist.org/observations/178574899>
F3: Egon KRÖCKSGAARD, <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:718256-1/images>
F4: Jochen ESSIG, iNaturalist, <https://www.inaturalist.org/observations/175691211>

Farklı ekolojik koşullara dayanıklı, iyi bir nektar bitkisi...

Rhamnus cathartica

Akdiken

Geniş ve dağınık tepeli, yaprak dökün, dikenli, sık ve yoğun dallı, 2-6 m'ye kadar boy yapan, bir çalı veya küçük bir ağaçtır (1,2). Kabuk koyu gri-kahverengimsi renkte olup olgunlaştığında pürüzlü ve pullu hale gelir (2). Yapraklar genellikle geniş eliptik veya dikdörtgen-eliptik biçimde, 2,5-5 x 1,5-2,5 cm boyutlarda (1); üst yüzü koyu yeşil, alt yüzü açık yeşil olup yaprak ucu sivri, kenarları keskin dişlidir (3). Sonbaharda dökülmeden önce sarı renkte alır. Nisan-haziran aylarında açan güzel kokulu çiçekler yeşilimsi sarı renkte ve yaklaşık 4 mm çapındadır (2,4). Meyve 6-8 mm çapında, önceleri yeşil, olgunlaşınca siyah renklidir (1). Meyvesi yenilmez, insanlar için toksik olabilir (3). Türkiye'de daha çok çalılık alanlarda 400-1200 m yükseltilerde yayılır (1).

1-2 m
arası boy yapmaktadır.

Akdeniz ikliminde yetişir.

Yarı nemli ortamları sever.

Kuru topraklarda yetişir.

Ilıman iklimlerde yetişir.

Kanaatkar bir tür olup orta derece hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Rüzgar kontrolü, erozyon kontrolü ve çit bitkisi olarak kullanılabilir.

Rhamnus hirtella

Has Cehri

 Kuru ortamlar için ideal, endemik bir türümüz...

Sürgünleri kırmızımsı-kahverengi, dikenleri olan 1-2 m'ye kadar boylanabilen çalıdır. Yaprak ayası genişçe eliptik ters yumurta şeklinde, 15-25 x 8-12 mm'dir. Yaprak ucu küt veya nadiren girintili, kenarı tamdır. Yaprığın her iki yüzü de tüylü, alt kısmı parlak ve hafif ağ şeklinde damarlıdır. Yaprak sapı 3-5 mm ve tüylüdür. Çiçekleri gösterişsiz ve yeşilimsi renktedir. Çiçeklenme zamanı şubat ortası-mart ayıdır. Meyveleri, çekirdekli ve suludur. Meyvenin çapı ortalama 4 mm kadardır. Meyve sapı 3-4 mm uzunluğundadır. Tohum ender olarak çatallı olukludur. Kuru yamaçlarda, 30-1300 m yüksekliklerde yetişir. Endemik olan bu tür İçel, Kayseri, Niğde, Ulukışla ve Konya'da yayılış göstermektedir ⁽¹⁾.

Kayalık ve kireçli topraklarda yetişebilen, 2200 m'ye kadar çıkabilen, kuraklığa dayanıklı cehri...

Rhamnus libanotica

Yayla Cehrisi

Yaprak döken yaklaşık 3 m'ye kadar boylanabilen çalıdır. Genç sürgünleri ve tomurcukları tüylüdür. Yapraklar yumurtamsı veya yumurtamsı-dikdörtgen (nadiren küremsi), 2,5-9 x 2,5-4 cm boyunda, kenarları testere dişli, her iki tarafı tüylü, tabanı yuvarlak, her iki tarafı 10-25 damarlıdır. Yaprak sapı 5-10 mm, yoğun tüylü ya da bazen neredeyse tüsüzdür. Çanak yapraklar meyve olgunlaşınca dökülür. Meyve 4-5 mm çapında, seyrek ve yoğun tüylüdür. Kayalık ve kireç taşı yamaçlarda 1500-2200 m arasında yetişir. Lübnan, Anti Lübnan ve Türkiye'de yayılış göstermektedir. Türkiye'de Antalya, Isparta, Konya, Mersin Amanos Dağları, Niğde, Kahramanmaraş ve Hatay'da yayılış göstermektedir (1,2).

3 m'ye kadar boy yapmaktadır.

- Güneşli ve ılıman iklimde yetişir.
- Nemli ortamları sever.
- Kireçli toprakları sever.
- İliman iklimlerde yetişir.
- Kentsel alanlardaki hava kirliliğine ve kuraklığa dayanıklıdır.
- Kuraklığa dayanıklıdır.
- Erozyon kontrolü ve çit bitkisi olarak kullanılabilir.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 2). Edinburgh University Press.
2. Kayacı, H. (1982). Orman ve park ağaçlarının özel sistemattığı (2. baskı). İstanbul Üniversitesi, Orman Fakültesi Yayınları.

F1: Mt. HERMON, Mizpe SHLAGIM. <https://flora.org.il/en/plants/rhalib/>
F2: Mt. HERMON, Mizpe SHLAGIM. <https://flora.org.il/en/plants/rhalib/>
F3: Mt. HERMON, Mizpe SHLAGIM. <https://flora.org.il/en/plants/rhalib/>
F4: Mt. HERMON, Mizpe SHLAGIM. <https://flora.org.il/en/plants/rhalib/>

Erozyon kontrolü için uygun, kuraklığa dayanıklı bir çalı...

Rhamnus lycioide

Top Cehri

Yavaş büyüyen, dikenli, herdem yeşil veya yaprak döken, 2 m'ye kadar boylanabilen bir çalıdır (1,2). Genel olarak dik veya yatay büyüyen, çok dallı, karmaşık bir forma sahiptir. Yapraklar dar ters yumurtamsı-eliptikten geniş ters yumurtamsıya kadar değişir ve, 10-23 x 5-12 mm ebatlarındadır (1). Kışın ve ilkbahar boyunca ortaya çıkan çiçekler, 4 üçgen loblu, sarı veya yeşilimsi sarı renkli olup çok küçüktür ve pek göze çarpmaz (2,3). Meyve 4-6 mm çapında, olgunlaştığında siyah, kırmızı, sarımsı renkte veya benekli (4,5). Meyvesi çok acıdır ve insanlar için zehirlidir (2). Kuru taşlı yerler, kayalık yamaçlar, çalılıklar ve orman açıklıklarında görülür (5). Türkiye'de sadece Yukarı Fırat alt bölgesinde doğal yayılış gösterir.

2 m'ye kadar boy yapmaktadır.

- Güneş alan yerleri tercih eder. Gölgede yetişemez.
- Kuru veya nemli ortam tercih eder.
- İyi drenajlı, kumlu, tınlı, kili topraklarda, hafif asitli, nötr ve kireçli topraklarda gelişebilir (6).
- Ortam sıcaklığı -5 °C üzeri olan bölgelerde yaşar.
- Çok dayanıklı bir bitkidir, besin açısından fakir topraklarda yetişebilir. Kireçli topraklara, kuru ve rüzgârlı iklimlere dayanabilir (4,5).
- Kuraklığa dayanıklıdır.
- Bazen süs bitkisi olarak ve çit bitkisi olarak yetiştirilir. Boya ve ilaç olarak kullanımları mevcuttur (5). Çiçekler arılar için iyi bir nektar kaynağıdır.

1. Davis, P. H. (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 2, pp. 526-541). Edinburgh University Press.
2. URL 1. <https://www.naturalis.nl/soort/12962/Rhamnus-lycioide>
3. Gültaş, I., & Traveset, A. (2012). Altitudinal variation in the reproductive performance of the Mediterranean shrub Rhamnus lycioide L. Journal of Plant Ecology, 5(3), 330-336. <https://doi.org/10.1093/jpe/rjz005>
4. URL 2. [https://turkiyebilimler.com.tr/konu/4789/Fal-gilencisi/Rhamnus-lycioide.html](https://turkiyebilimler.com.tr/konu/4789/Fal-gilencisi/Rhamnus-lycioide)
5. URL 3. <https://temperatibeklemis.info/plant/Rhamnus-lycioide>
6. URL 4. <https://flora.org.il/en/plants/rhamnus-lycioide>
F1. <https://theorcid.org/id/external/0000-0002-1000-0000/Rhamnus-lycioide>
F2. <https://theorcid.org/id/external/0000-0002-1000-0000/Rhamnus-lycioide>
F3. <https://www.orcid.org/id/external/0000-0002-1000-0000/Rhamnus-lycioide>
F4. <https://www.orcid.org/id/external/0000-0002-1000-0000/Rhamnus-lycioide>

4a

ENDEMİK

3-4 m
arası boy yapmaktadır.

Güneş alan yerleri tercih eder.

Kuru veya orta nemli ortam tercih eder.

İyi drenajlı, kumlu, orta tınlı, killi topraklarda, hafif asitli, nötr ve hafif alkali topraklarda gelişebilir.

Ortam sıcaklığı -5 °C'nin üzerinde olan bölgelerde yaşar.

Besin açısından fakir topraklarda yetişebilir. Kireçli topraklara dayanabilir.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Sınırlayıcı olarak, çit bitkilendirmelerinde, erozyon kontrol çalışmalarında kullanılabilir.

1. Davis, P. H. (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 2, pp. 538). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Akkemik, Ü. (2014). Türkiye'nin Doğal - Egzotik Ağaç ve Çalları I. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
3. URL 1.
<https://liyaninsesi.com/2024/04/25/kose-cehri-rhamnus-nitida/>.

F1: Süleyman UYSAL. <https://turkiyebitkileri.com/foto%4%9Fraf-galerisi/rhamnaceae-cehrigiller/rhamnus-cehri/rhamnus-nitida/28332-akseki-antalya.html>

Rhamnus nitida

Köse Cehri

Kurak ortamlara dayanıklı, endemik bir tür...

Dik büyüyen, herdem yeşil, 3-4 m'ye kadar boy yapan bir çalı türüdür. Dallar pürüzsüz, parlak ve kahverengidir. Yaprak ayası genişçe ters yumurtamsı-eliptik biçimde, 17-25 x 8-17 mm ebatlarında ve tüysüzdür ⁽¹⁾. Küçük, sarımsı-yeşil renkte ve pek göze çarpmayan çiçekleri nisan sonu-mayıs aylarında açar ⁽²⁾. Meyve 6-7 mm çapında, küresel formda; önceleri yeşil, olgunlaşınca siyah renkte; tohumlar çatalı olukludur ⁽¹⁾. Türkiye'nin güneybatı bölümünde doğal yayılış gösterir. Daha çok kızılçam ormanlarında ve maki elamanlarıyla birlikte, Antalya ve Isparta çevresinde, 700-1700 m yükseltilerde doğal yetişen endemik bir türdür ⁽²⁾.

Toprak tutucu dayanıklı bir çalı...

Rhamnus orbiculata

Çember Cehri

Yaklaşık 3 m'ye kadar boylanabilen, dikenli bir çalıdır ⁽¹⁾. Dalları karşılıklı ya da bazen almaçlı dizilmiş, genç sürgünleri genellikle çıplak, koyu kırmızımsı kahverengidir. Yapraklar ince, ters yumurta biçiminde, hemen hemen dairemsi, uç kısmı küt veya yuvarlak, 1,7-2,5 x 1,3-2 cm, alt yüzü parlak ve belirsiz şekilde damarlıdır ^(1,2). Doğal yaşam alanı Batı Balkan Yarımadası ve Doğu Türkiye'dir ⁽³⁾. Ülkemizde Mersin, Van ve Hakkâri civarındaki kayalık yamaçlarda, 1600-2700 m'ler arasında yetişir ^(1,2).

3 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli yerleri tercih eder.

Kuru veya orta nemli ortamlar tercih eder.

İyi drenajlı, kumlu, orta tınlı, killi topraklarda, hafif asitli, nötr ve hafif alkali topraklarda gelişebilir.

Ortam sıcaklığı -15 °C'nin üzerinde olan bölgelerde yaşar.

Besin açısından fakir topraklarda yetişebilir.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Sınırlayıcı, çit bitkilendirmeleri, erozyon kontrol çalışmalarında kullanılabilir.

1. Davis, P.H. (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol. 2, pp. 526-541). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Akkemik, U. (2014). Türkiye'nin Doğal - Egzotik Ağaç ve Çalları I (pp.248-271). Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
3. <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:718532-1>.

F1: connyklein. <https://www.naturalist.org/photos/159355129>.
F2: <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:718532-1>.
F3: Ewald GERHARDT. <https://www.naturemobile.org/en/species/10907/rhamnus-orbiculata>.
F4: connyklein. <https://www.naturalist.org/photos/159355129>.

3 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder.

Nemli ortamları tercih eder.

Kuru topraklarda yetişir.

Ilıman iklimlerde yetişir.

Kentsel alanlardaki hava kirliliğine ve kuraklığa dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Kısa boylu, geçirimsiz canlı çit olarak ve erozyon kontrolü amacıyla kullanılabilir.

Rhamnus petiolaris

Cehri

2300 m'ye kadar çıkabilen, meyvelerinden sarı boya elde edilen ve meyveleri ihraç edilen bir çalı...

Yaprağını döken, 3 m'ye kadar boylanabilen, dikenli dallara sahip bir çalıdır. Genç sürgünleri genellikle çıplak, koyu kırmızımsı kahverengidir. Yaprakları karşılıklı veya almaçlı, eliptik-dikdörtgensi, 2,5-5 x 1,3-2,6 cm boyutunda, her iki tarafta tüysüz veya nadiren seyrek tüylüdür. Her iki taraftaki yan damar sayısı 3-4, altta kahverengimsi ağsı damarlanmaya sahiptir. Yaprak sapı 10-23 mm'dir. Meyvesi tüysüz, yuvarlak, 6-7 mm çapında ve siyahtır. Meyve sapları 5-8 mm'dir. Meyve içerisinde 3 tohum bulunur. Kuru yamaçlar ve kayalıklarda, 1000- 1300(-2300) m yükseltilerde yetişir. Ülkemizde endemiktir. Türkiye'de Ankara, Amasya, Tokat, Konya, Kayseri, Nevşehir, Niğde, Bingöl, Güney Toroslur, Kahramanmaraş, Mersin ve Gaziantep'te yayılış göstermektedir ⁽¹⁾.

Kuraklığa ve rüzgâra dayanıklı dikenli bir çalı...

Rhamnus rhodopea

Balkan Cehrisi

Dik büyüyen, dikenli, 1-4 m kadar boy yapan bir çalıdır ⁽¹⁾. Dalları karşılıklı dizilmiştir. Yapraklar ters yumurtamsı veya genişçe yumurtamsı eliptik biçimde, 9-33 x 8-25 cm ebatalrında, her iki yüzeyi de tüylüdür ^(1,2). Çiçekleri küçük, beyaz veya sarımsı beyaz renkli, beş taç yaprağı ve beş çanak yaprağı vardır ⁽³⁾. Çiçek ve meyve sapları 4-7 mm'dir. Genel olarak Balkanlara özgü, ülkemizde Edirne, Bilecik, Bolu, Kastamonu, Çankırı, Ankara, Samsun, Kütahya, Isparta ve Konya çevresinde, 100-900 m'ler arasında, kuru kayalık yamaçlarda doğal olarak yayılış gösterir ⁽¹⁾.

1-4 m
arası boy yapmaktadır.

Güneş alan veya kısmi gölge yerleri tercih eder.

Kuru veya nemli ortam tercih eder.

İyi drenajlı, kumlu, orta tınlı, killi topraklarda, hafif asitli, nötr ve hafif alkali topraklarda gelişebilir.

Ortam sıcaklığı -15 °C üzeri olan bölgelerde yaşar.

Besin açısından fakir topraklarda yetişebilir.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Süs bitkisi olarak, çit ve rüzgâr perdesi olarak kullanılabilir. Mobilya yapımında ve tıbbi amaçlarla kullanımları mevcuttur ⁽³⁾.

1. Davis, P.H. (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol.2. Edinburgh University Press, pp. 526-541.
2. Akkemik, Ü. (2014). Türkiye'nin Doğal – Egzotik Ağaç ve Çalları – II. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, pp: 248-271.
3. <https://www.selinawamucil.com/plants/rhamnaceae/rhamnus-rhodopea/>

4a

ENDEMİK

1 m'ye
kadar boy yapmaktadır.

Güneş alan yerleri tercih eder.

Kuru veya nemli ortam tercih eder.

İyi drenajlı, kumlu, orta tınlı, killi topraklarda, hafif asitli, nötr ve hafif alkali topraklarda gelişebilir.

Ortam sıcaklığı -15 °C üzeri olan bölgelerde yaşar.

Besin açısından fakir topraklarda yetişebilir.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Sınırlayıcı, çit bitkilendirmeleri, erozyon kontrol çalışmalarında kullanılabilir.

Rhamnus thymifolia

Pala Cehri

Kısa boylu, dikenli, endemik bir çalı...

Sık dallı, 1 m'ye kadar boylanan veya yatık sürünücü formda, dikenli bir çalıdır ⁽¹⁾. Dallar sarmal, genç dikenler tüylü ve koyu kahverengidir. Yaprak ayası küçük, yumurta-spatül şeklinde, 8-15 x 3-6 mm boyutlarındadır ve kenarları düzensiz dilimli dişlidir ^(1,2). Meyve yaklaşık 5 mm çapında ve olgunlaştığında siyah renklidir. Küçük, yeşilimsi renkli çiçekler nisan-mayıs aylarında açar ⁽³⁾. Türkiye'de Güney Marmara, Batı Karadeniz, İç Batı Anadolu, Yukarı Sakarya, Antalya alt bölgelerinde, kayalık kireçtaşı yamaçları ve kaya yarıklarında, 100-2000 m arası yükseltilerde doğal olarak yayılan endemik bir türdür ^(1,3).

1. Davis, P.H. (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol.2. Edinburgh University Press, pp. 526-541.
2. Akkemik, Ü. (2014). Türkiye'nin Doğal – Egzotik Ağaç ve Çalıları – II. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
3. Efe, A., Akkemik, Ü. & Kaya, Z. (2005). Akdeniz Bölgesi endemik Rhamnus taksonlarının morfolojik ve palinolojik özellikleri. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 55(2), 7-30.

F1: <https://www.florantolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Rhamnus-thymifolia>

2-3 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Sonbahar kızarması ve baharat olan şifalı meyveleri ile dikkat çeken bir çalı...

Rhus coriaria

Sumak

Kışın yaprağını döken, 2-3 m'ye kadar boylan çalılardır. Sarı-gri renkte olan sürgünleri sık tüylerle kaplıdır. Tek tüsü yaprakları 9-15 yaprakçık-tan oluşur; yaprak boyları 15-20 cm'ye kadar çıkar. Yumurta biçiminde ve uzunca olan yaprakçıkları 3-5 cm boyunda ve çok kısa saplıdır. Kenarları kaba dişli, üst yüzü seyrek, alt yüzü sık yumuşak tüylüdür. Sonbaharda çok güzel kızarma gösterir. Çiçekler terminal ya da yan durumlu salkım halinde kurul oluşturur, haziran-temmuz ayında açarlar. Çekirdekli sulu meyve küremsi, 4-6 mm çapında, kırmızımsı renkte ve tüylüdür ⁽¹⁾. Tadı ekşidir. Sumak, özellikle ekşi tadı nedeniyle Anadolu'da sık tüketilen bir baharattır. Sumak bitkisi, Doğu Akdeniz, Kırım, Kafkasya ve Kuzey İran 'a özgü olup Akdeniz Havzasında kültürü yapılmıştır ⁽²⁾.

Orta derecede ışık ister.

Nem isteği bakımından seçici değildir.

Taşlı ve kireçli topraklara toleranslıdır.

Sıcak iklimlerden hoşlanır.

Hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Sonbahar kızarması, kuraklığa dayanması ve kanaatkâr olması nedeniyle peyzajda kullanılır. Kurutulmuş meyveleri baharat olarak kullanılır.

1. Kayacık, H. (1982). Orman ve park ağaçlarının özel sistemleri (Vol. 3, 4th ed.). İÜ, Orman Fakültesi Yayınları.
2. Saltan, F. Z., & Ünder, D. (2019). Sumak ve önemli biyolojik etkileri. Çukurova Tarım ve Gıda Bilimleri Dergisi, 34(1), 69-78.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa GÖKMEZ <https://www.floranatolica.com/eukaria/gul/species.php?ID=Rhus-coriaria>
F3: Mustafa GÖKMEZ <https://www.floranatolica.com/eukaria/gul/species.php?ID=Rhus-coriaria>
F4: Sendar ÖLMEZ <https://www.floranatolica.com/eukaria/gul/species.php?ID=Rhus-coriaria>

Hoş kokulu çiçek kurulları ve çok kanaatkâr olması ile öne çıkan egzotik bir tür...

Robinia pseudoacacia

Yalancı Akasya

Yaprağını döken, 25 m'ye kadar boylanabilen, seyrek dallı ve gevşek dokuda 8-10 m tepe çapı yapabilen istilacı bir ağaçtır. Gövde, açık kahverengi ve boyuna çatlaklıdır. 20 cm uzunluğunda tüsü özellikteki yapraklarda 7-19 adet bulunan yaprakçıklar 25-45 x 12-25 mm boyutlarında ve eliptik şekildedir. Mayıs-haziran aylarında açan beyaz renkli çiçekleri sarkık, yoğun, salkımlar halinde ve kokuludur. Bakla şeklindeki meyveleri, 5-10 x 1 cm boyutlarındadır. Dünyada Kuzey Amerika boyunca yayılır. Egzotik bir tür olmasına rağmen, Türkiye'nin kuzeyinde, özellikle Karadeniz kıyılarında ormanlık alanlarda doğallaşma eğilimindedir ^(1,2). Ülkemizde çok yaygın olarak yol, refüj, parklar vb. yeşil alanlarda *Robinia pseudoacacia* var. *umbraculifera* (Top Akasya) adlı varyetesi kullanılmaktadır.

25 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder.

Hava nemi yüksek yörelerde yetişir.

Kuru ve humuslu topraklarda yetişir.

-35 °C'ye dayanabilir.

Atmosfer kirliliğine ve tuzlu topraklara dayanır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Çiçekleri hariç bitkinin tüm kısımları zehirlidir. Tıbbi alanda değerlendirilir. Kökleriyle havanın azotunu tutarak toprağı iyileştirir. Yol ağacı olarak ya da rehabilitasyon projelerinde kullanılır.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1970). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 3). Edinburgh University Press.
2. Pamay, B. (1993). Bitki materyali I: Ağaç ve ağaççıklar. Orhan Ofset.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

Rosa canina

Kuşburnu

Kışın yaprağını döken, 1,5-3,5 m'ye kadar boylanabilen, bazen tırmanıcı, sert dikenlere sahip, dik bir çalıdır. Bileşik yapraklı, yaprakçıkları donuktan saf yeşile değişen renklerde, 5-7 adet, dar eliptik, geniş yumurta şeklinde, 1-4,5 x 0,8-3,5 cm ebatlarındadır ⁽¹⁾. Çiçeklenme Mayıs- Haziran (-temmuz) aylarında ve yapraklanmadan sonra gerçekleşir. Çiçeklerin 1-3 adeti bir arada, pembe-beyaz renkli olup 4-5 cm genişliğindedir ⁽²⁾. Çiçekleri hoş kokuludur. Meyveler, çiçek tablasından gelişen etli bir yapı (kuşburnu) içindeki çok sayıda akenden oluşur, oval veya dikdörtgen-elipsoid şekillerde, kırmızı-tutuncu, çıplak ve pürüzsüzdür ⁽¹⁾. Afrika'dan Avrupa'ya, Orta Asya'dan Pakistan'a yayılış gösterir. Ülkemizde, kıyılar, kayalık yamaçlar, çalılıklar, çitler, ormanlar ve açıklıklar, çoğunlukla kireçtaşı üzerinde, 30-1700 (-2500) m yükseltiler arasında yetişir ^(1,3).

1,5-3,5 m
arası boy yapmaktadır.

Gölgede ve tam güneşte yetişebilir ⁽⁴⁾.

Nemli ortamları sever.

Kireçli ve besin maddesi zengin toprakları sever ⁽⁵⁾.

İdeal sıcaklık değeri 5-35 °C'dir ⁽⁶⁾.

Bölge, habitat ve rakım değişikliğine toleransı yüksektir ⁽⁷⁾.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Meyvesi; şurup, reçel ve çay yapımında kullanılır. Orman alanları, çalılıklar, parklar, yol kenarları ve küçük bahçelerde yetiştirilmeye uygundur ^(8,9).

1. Davis, P. H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4). Edinburgh University Press.
2. Kriestmann, G., Epp, M. E., & Daniels, G. S. (Eds.). (1986). Manual of cultivated broad-leaved trees & shrubs (Vol. 3).
3. URL 1. <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:731955-1>
4. Kılıç, S. (2016). Kuzeybatı Türkiye'de yetip gelen Rosa türleri üzerine botanik bir araştırma (Unpublished doctoral dissertation). İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi.
5. Çepel, N. (1988). Peyzaş ekolojisi. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları, (Orman Fak. Yayın No: 303).
6. URL 2. https://www.picturethisai.com/wiki/Rosa_canina.html
7. Özgeç, M., Korkmaz, M., Özgüç, F., Ünal, M., & Salıçık, S. (2013). Türkiye güllerinin (Rosa L. spp.) ekolojisi ve coğrafi karakterizasyonu. Süleyman Demirel University Faculty of Arts and Science Journal of Science, 8(1), 19-21.
8. URL 3. <https://www.gardenia.net/plant/rosa-canina>
9. URL 4. <https://innocentimangoniparte.it/en/rosa-canina/>

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

Oldukça dayanıklı ve faydalı bir gül türü...

Rosa dumalis

İt Gülü

Kışın yaprağını döken, 1-2 m boylanabilen ve dikenli bir çalıdır. Dikenler küçükten oldukça kabaya değişir. Yaprakçıklar 5-7 adet, geniş eliptikten yumurtaya değişen şekillerde, 1,2-3,5 x 1-2,6 cm boyutlarındadır ⁽¹⁾. Genellikle hafifçe mavimsi yeşil renkte olan yapraklar, bazen mavimsi beyaz bir mum tabakası ile kaplı ve yarı derimsidir. Çiçekler genellikle tek veya 2-6'sı birlikte olup, taç yapraklar 3 cm'ye kadar uzunluktadır ^(1,2). Hazirandan temmuza kadar parlak pembe renkte çiçek açar ⁽³⁾. Kuzey Rusya hariç Avrupa'nın çoğunda, Türkiye, Kafkaslar ve Kuzey Afrika'da yayılış yapan bu tür; ülkemizde kayalık yamaçlar, uçurumlar, çalılıklar, ormanlar, çayır ve genellikle suyolları boyunca, 1000-2300 m yükseltilerde görülür ^(1,4).

1-2 m
arası boy yapmaktadır.

Güneş alan yerleri tercih eder. Yan gölgede de büyüebilir.

Nemli ortamları tercih eder ⁽³⁾.

İyi drenajlı, kumlu, orta tınlı, killi, nötr topraklarda gelişebilir.

Ortam sıcaklığı -30 °C üzeri olan bölgelerde yaşar ⁽⁴⁾.

Çeşitli toprak koşullarına adaptasyon sağlayabilir.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Bazen süs bitkisi olarak, sınırlayıcı, çit bitkilendirmeleri, erozyon kontrol çalışmaları için kullanılabilir. Gıda ve ilaç olarak çeşitli kullanımları da mevcuttur ^(3,4).

1. Davis, P. H. (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol.2, pp.125-126). Edinburgh University Press.
 2. Akkermak, U. (2014). Türkiye'nin Doğal - Egzotik Ağaç ve Çalınan I. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
 3. URL 1. <https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Rosa+dumalis>
 4. URL 2. <https://temperate.theferns.info/view-tropical.php?id=Rosa+%3C39%37+dumalis>
- F1: Andra WAAGMEESTER (CCO 1.0) via iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/30841596>
F2: T. Pedro HAFERMANN (CCO 1.0) via iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/215856689>
F3: roberto-rizzi (CCO 1.0) via iNaturalist. <https://www.inaturalist.org/observations/180472549>
F4: roberto-rizzi (CCO 1.0) via iNaturalist.

Yüksek rakımlı bölgelerde yetişen, kuraklığa dayanıklı bir gül türü..

Rosa gallica

Hokka Gülü

Kışın yaprağını döken, 3 m'ye kadar boylanabilen, yuvarlak formu çalılardır. Gövdesi yoğun dikenli yapıdadır. Yaprakçıkları sert, 3-5 adet, genişçe eliptik, 2-5 cm uzunluğunda, tırtıklı veya iki dişli, üst kısmı koyu yeşil ve pürüzlü, alt kısmı daha açık renkli ve tüylü yapıdadır. Çiçekleri; tek, pembeden kırmızıya, 5-6 cm genişliğinde, çoğunlukla tek, kokulu, sepaller çok sayıda mızrak şeklinde-doğrusal kulak kepçesine sahiptir. Çiçeklenme zamanı Mayıs-haziran aylarıdır. Haziran ayında olgunlaşan meyveleri kiremit kırmızısı, salgılı tüylü yapıdadır; ancak tüyler olgun meyvelerden dökülür. Genel yayılışı alanı Kuzey, Orta ve Doğu Avrupa, Bulgaristan, Orta ve Kuzey Yunanistan, Kafkasya ve Irak'tır. Türkiye'de yayılışı Trakya, Batı Anadolu, Batı ve Doğu Karadeniz, Orta ve Doğu Anadolu'dur. Yamaçlar, kuru çayırlar, yol kenarları, orman altları ve kumlu açık yerlerde yetişir ⁽¹⁻⁴⁾.

3 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş ya da yarı gölge alan yerlerde oldukça iyi yayılış gösterir.

Sıcak ve nemli ortamları tercih eder.

Kireçli ve kumlu topraklarda iyi gelişim gösterir.

İdeal sıcaklık değeri 5-35 °C'dir.

Kumullar, kuru çayırlıklar, yamaçlar ve makiler, ekseriyetle kumlu yerlerde görülür ⁽⁴⁾.

Kuraklığa dayanıklıdır

Antik çağlardan beri yetiştirilen bu gül, modern bahçe güllerinin öncüsü olan bir türdür. Gül suyu ve kozmetiğinin önemli bitkisi olan tür, kentsel adaptasyon yüksekliği ile peyzaj alanlarında da tercih edilir.

1. Kültür, Ş. (1998). Kuzey-Batı Türkiye'de yetişen yabancı Rosa türleri üzerine farmasotik botanik bir araştırma (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi.
2. Krüssmann, G., Epp, M. E., & Daniels, G. S. (Eds.). (1986). Manual of cultivated broad-leaved trees & shrubs (Vol. 3). Timber Press.
3. Çepel, N. (1988). Peyzaj ekolojisi (Ders Notları). İ.Ü. Orman Fakültesi Yayınları, Yayın No: 391.
4. Tubbes Veri Tabanı (http://194.27.225.161/yasin/tubbes/index.php)

F1: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/fe/Wild_Rosa_gallica_Romania.jpg

Akdeniz iklimine sahip bölgelerde yetişen, dayanıklı bir gül...

Rosa hemisphaerica

Kadınöbeği

Kışın yaprağını döken, 1,5 m boylanabilen dik bir çalıdır ⁽¹⁾. Gövdeleri seyrek yoğunlukta ve sivri dikenli ve kıvrıktır. Koyu kahverengi gövdede genç sürgünler dikensizdir ⁽²⁾. Yapraklar tüysü, bileşik tipte yaprakçıklar 5-7 adet, ters yumurtamsı, 1,2-2,5 x 0,8-1,6 cm boyutlarda, küt uçlu, kenarlar çift sıralı dişli, üst yüzü gri-yeşilken, alt yüzü dumanlı; yaprak ana damarı bezelidir ⁽³⁾. Yaprakçıklar parlak ve tabanda kama şeklinde, 5-25 x 5-15 mm'dir ⁽⁴⁾. Çiçeklenme yapraklanma ile birlikte haziran-temmuz aylarında olur ⁽⁵⁾. Çiçekler büyük, çift, soluk sarı renkte ve hafif kokuludur. Yılda bir kez çiçeklenir ⁽²⁾. Meyve 1,2-1,5 cm, derin portakal-kırmızısı renktedir ⁽⁵⁾. Güneydoğu Avrupa ve Batı Asya'nın bazı bölgelerinde yayılış gösterir. Ülkemizde kurak ve taşlık alanlarda, 800-1800 m rakımlarda yayılış gösterir.

1,5 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş alan alanlarda yetiştirilmesi önerilir. Güneş ışığının yeterli olmadığı gölgeli veya tam gölgeli alanlarda büyümesi ve çiçek açması olumsuz yönde etkilenebilir ⁽⁶⁾.

Orta derecede nemli hava koşullarını tercih eder.

Kurak yamaçlar, çalılıklar; kireçtaşları ve volkanik kayalar üzerinde yetişir ve kuru iklimi tercih eder ^(1,6).

Ilıman iklim şartlarını tercih eder. Soğuk havalara dayanıklıdır.

Hava kirliliğine karşı oldukça dayanıklıdır.

Genel olarak kuraklığa dayanıklı bir tür olarak kabul edilir.

Peyzaj gülü, çit, erozyon önleyici ve toprak tutucu olarak kullanılır. En çok mezarlıklara dikilir ⁽⁷⁾.

1. URL: <https://temperate.theflora.info/newtropical.php?id=Rosa-hemisphaerica>
2. URL: <https://www.treesandshrubs.com/articles/rosa-hemisphaerica/>
3. URL: <https://eu.davidiaustinroses.com/products/rosa-hemisphaerica>
4. İskender, M., Kandırmacı, A., & Yıldırım, N. (2016). Türkiye'den Rosa (Rosaceae)'nin yeni bir doğal miasisi. Fitotaksonomi, 24(3), 207-215. [http://www.mmpress.com/journal/3/Sorkmaz,%20Kandırmacı,%20Özcelik,%20&%20İlhan,%20\(2016\).%20Erzincan%20ve%20gevesinde%20yayılış%20gösteren%20doğal%20gül%20\(Rosa%20L.\)%20taksonları.pdf](http://www.mmpress.com/journal/3/Sorkmaz,%20Kandırmacı,%20Özcelik,%20&%20İlhan,%20(2016).%20Erzincan%20ve%20gevesinde%20yayılış%20gösteren%20doğal%20gül%20(Rosa%20L.)%20taksonları.pdf)
5. Bean, W. (1981). Trees and shrubs hardy in Great Britain (Vols. 1-4 & Supplement).
6. Özcelik, H., & Koca, A. (2021). Türkiye's rose taxa for economic purposes (Rosa L. spp.) and investigations on their classification and production. Biological Diversity and Conservation, ISSN 1308-8064 Online.
7. F1: Özgür KOÇAK <https://www.inaturalist.org/observations/145438789>
F2: Özgür KOÇAK <https://www.inaturalist.org/observations/145438789>
F3: On FRAGMAN-SAPIR <https://www.inaturalist.org/observations/84350853>
F4: Cüneyt FRASCH <https://www.inaturalist.org/observations/69847504>

Geniş yaprakları ve pembe çiçekleriyle, Orta Doğu'nun kuru ve sıcak bölgelerinde yetişen, dayanıklı bir gül türü...

Rosa orientalis

Asker Gülü

Kışın yaprağını döken, 50 cm boylanabilen kısa boylu bir çalıdır. Genç dalların kabukları yoğun tüylüdür. Dikenler, genellikle zayıf, iğnemi ve küçük yuvarlak tabanlı, tüylüdür ⁽¹⁾. Yaprakçıklar 5-7 adet, yumurtamsı, 1-7 x 0,8-3,7 cm, yuvarlak ve girintili, her iki yüzde de soluk grimsi-yeşil renkte ve kadifemsi, tek sıralı testere dişlidir ⁽²⁾. Çiçekler tek tek yer almıştır. Çiçek sapları 1 cm, yumuşak tüylüdür. Çanak yaprakların lopları küçük, şeritsi-mızraksı, çiçek açma evresinden sonra meyve olgunlaşana kadar kalıcıdır. Taç yapraklar 1,1-1,5x1-1,5 cm ve pembe renktedir ⁽¹⁾. Haziran-temmuz aylarında çiçeklenir ⁽³⁾. Aynı zamanda küremsi, 1,5 cm çapındadır ⁽²⁾. Ortadoğu ve Güneydoğu Avrupa'nın bazı bölgelerinde yayılış gösterir. Ülkemizde çalılıklarda, orman içi açıklık ve kenarlarında, 1300-2900 m rakımlarda yayılış gösterir ⁽²⁾.

50 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş alan alanları tercih eder.

Orta düzeyde hava nemi koşullarında en iyi şekilde gelişir.

Alpinik stepte kayalık yerler, kısmen çalılıklar, dağ yamaçları, orman kenarlarında; kireçtaşı ve volkanik kayalar üzerinde yetişir ⁽³⁾.

Kışın -15°C'ye kadar olan düşük sıcaklıklara dayanabilir.

Rüzgâra karşı dayanıklıdır.

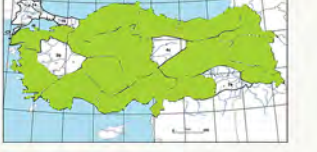
Kuraklığı orta derecede tolere edebilir.

Özellikle peyzajda süs bitkisi olarak, çit bitkisi olarak kullanımı mevcuttur.

1. URL 1. <https://www.florantolica.com/eukarya/gul/species.php?ID=Rosa-orientalis>
2. Nilsson, O. (1972). Rosa L. in P. H. Davis (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4, pp. 106-128). Edinburgh University Press.
3. Çeçel, H., Korkmaz, M., Özgöke, F., Ünal, M., & Sakal, S. (2013). Türkiye güllerinin (Rosa L. spp.) ekolojik ve coğrafi karakteristikleri. SDU Journal of Science, 8(1), 9-21.

F1: <https://powo.science.kew.org/taxon/um:tid:ipni.org:names:733563-1>
F2: Anya ARAS <https://www.inaturalist.org/observations/229849001>
F3: Anya ARAS <https://www.inaturalist.org/observations/173277809>
F4: Anya ARAS <https://www.inaturalist.org/observations/173277809>

Pembe çiçekli bodur gül...

Rosa pulverulenta

Bodur Gül

60 cm'ye kadar boylanabilen, kışın yaprağını döken, çok sık dallı yumak şeklinde bodur çalılardır. Gövdesi çok dikenli, bazen kalın ve oldukça düz, bazen tüylü salgılıdır. Yaprakları 3-7 parçalı, yuvarlak, eliptik, küçük, iki dişli yapıdadır. Çiçekleri açık pembe, kısa saplarda tek ve küçüktür. Çiçeklenme zamanı haziran-temmuz aylarıdır. Meyveleri kırmızı renkli, parlak, kılı yapıda ve 1,5 cm kalınlığındadır. Dünyadaki yayılışı Güneydoğu Avrupa, Batı Suriye, Kıbrıs, Kafkasya, Azerbaycan, Ermenistan, Kuzey İran, Doğu Irak, Lübran ve Afganistan'dır. Ülkemizde Batı, Orta ve Doğu Anadolu, Akdeniz Bölgesi, Ege Bölgesi, Batı Karadeniz ve Doğu Karadeniz'de yayılış gösterir ⁽¹⁻⁴⁾.

60 cm'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam güneşli alanlarda iyi gelişim gösterir.

Sıcak ve nispeten ılıman iklim koşullarını tercih eder.

Kuru ve az nemli toprakları sever.

-23 °C ile 35 °C arası sıcaklıkları sever.

Kurak alanlar, kayalık, kireçli ve kalkerli yamaçlar, taşlı dar geçitler ve çayır kenarlarında yetişir.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Beyaz çiçekleri bodur yapıları ile kaya bahçeleri ve kuru taş bahçelerinde kullanılabilir.

1. Kültür, S. (1998). Kuzey-Batı Türkiye'de yetişen yabani Rosa türleri üzerine farmasözik botanik bir araştırma (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi.
2. Krüssmann, G., Epp, M. E., & Daniels, G. S. (Eds.). (1986). Manual of cultivated broad-leaved trees & shrubs (Vol. 3). Timber Press.
3. Çeçel, N. (1988). Peyzaj ekolojisi (Ders Notları). I.Ü. Orman Fakültesi Yayınları, Yayın No. 391.
4. 4. Tübbes Veri Tabanı (<http://194.27.225.161/yasin/tubbes/index.php>)

F1: <https://powo.science.kew.org/taxon/um:tid:ipni.org:names:733882-1>
F2: <https://powo.science.kew.org/taxon/um:tid:ipni.org:names:733882-1>
F3: <https://powo.science.kew.org/taxon/um:tid:ipni.org:names:733882-1>
F4: <https://powo.science.kew.org/taxon/um:tid:ipni.org:names:733882-1>

Soğuk ve kurak iklimlerin beyaz çiçekli gülü...

Rosa spinosissima

Kara Kuşburnu

Kışın yaprağını döken, 1 m'ye kadar boyolanabilen, yuvarlak formu çalılardır. Dallarını ince, iki damarlı veya kavisli ya da daha dik, özellikle dal tabanında çok yoğun dikenli yapıdadır. Yaprakçıklar; 5-11, ancak normalde 7-9, hemen hemen dairesel, 1-2 cm uzunluğunda, glandüler iki dişli ve tüsüzdür. Çiçekler; 5 cm genişliğe kadar, çoğunlukla beyaz, bazen az çok sarı veya pembe ve çok sayıda. Çiçeklenme; yapraklardan sonra Mayıs-haziran aylarında gerçekleşir. Meyveleri; yassı küremsi, kahverengi-siyah, pürüzsüz, sapı kalın ve etlidir. Genel olarak yayılış yerleri Batı ve Güney Avrupa, Güney Batı ve Orta Asya, Çin, Kore ve Türkiye'dir. Ülkemizde Kuzey ve Doğu Anadolu, Tokat, Gümüşhane, Erzurum, Kars, Ağrı ve Van bölgelerindeki yüksek dağlık kesimlerde doğal yayılışını yapar⁽¹⁻⁴⁾.

1 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder.

Sıcak, soğuk ve kurak iklim koşullarında iyi gelişim gösterir.

Kumlu ve kuru topraklarda gelişir.

-25 °C ile 35 °C arasında yaşamını sürdürebilir.

Kuru, seyrek kayalık yamaçlar veya kıyılarda, kireçtaşı veya volkanik yamaçlarda yetişir⁽⁴⁾.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Esansiyel yağ potansiyelinin yanı sıra krem beyaz çiçekleri ile soğuk ve kuraklık toleransı ile peyzaj alanlarında da tercih edilebilir.

1. Kültür, Ş. (1998). Kuzey-Batı Türkiye'de yetişen yabancı Rosa türleri üzerine farmasötik botanik bir araştırma (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi.
2. Krüssmann, G., Epp, M. E., & Daniels, G. S. (Eds.). (1986). Manual of cultivated broad-leaved trees & shrubs (Vol. 3). Timber Press.
3. Çepel, N. (1988). Peyzaj ekolojisi (Ders Notları). I.Ü. Orman Fakültesi Yayınları, Yayın No. 391.
4. Tubives Veri Tabanı (<http://194.27.225.161/yasin/tubives/index.php>)
F1: Jais Knudsen <https://www.inaturalist.org/observations/176802158>
F2: https://en.wikipedia.org/wiki/Rosa_pimpinellifolia/media/File:Rosa_pimpinellifolia_hip.jpg
F3: https://en.wikipedia.org/wiki/Rosa_pimpinellifolia/media/File:Rosa_pimpinellifolia_hip.jpg
F4: https://en.wikipedia.org/wiki/Rosa_pimpinellifolia/media/File:Rosa_pimpinellifolia_hip.jpg

Siyah meyveli sürücü yaprak döken çalı...

Rubus canescens

Çobankösteği

Alçak boylu, genellikle sürünen bir çalı türüdür. Dallar genellikle tüsüz, ince, kısa, falkat dikenlerle kaplıdır. Yapraklar üçlü veya bazen 5 yaprakçıklardan oluşur. Yaprığın her iki tarafı da farklı renktedir⁽¹⁾. Yaprakçıklar koyu yeşil veya grimsi yeşil üst kısım tomentoz veya çıplak, alt ise kısa kalın yıldız tüylerle kaplıdır. Yaprak kenarları dişli, uç kısımdaki yaprakçıklar saplı, kamamsı, ters yumurtamsı ve baklava dilimini andıran formlara kadar dönüşür⁽²⁾. Mayıs ve Ağustos ayları arasında çiçek açar⁽⁴⁾. Çiçek terminal bileşik salkım özelliği gösterir. Çanak yapraklar ovalden dikdörtgene kadar uzanır, sivridir ve çiçek açıldıktan sonra geriye kıvrılan kalın, yumuşak tüylerle kaplıdır⁽⁵⁾. 5-8 (-10) mm boyutundaki taç yapraklar beyaz renkte, ters yumurtamsı veya dikdörtgenimsidir⁽³⁾. Üzümü meyve tüsüz, sonbaharda olgunlaşır. 0-2150 m. Arasında yayılış gösteren bitkiye, açık orman, çalılık, taşlı yamaçlar, kıyılarda rastlanabilir.

Güneşli veya yarı gölge yerleri tercih eder.

Nemli ortamlarda daha iyi gelişim sağlarlar.

İyi drenajlı ve besin açısından zengin toprakları tercih eder

Ortam sıcaklığı -10 °C üzeri olan bölgelerde yaşar.

Hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kurak topraklara dayanıklılığı orta derecedir.

Meyvesi gıda olarak tüketilir. Hobi bahçelerinde tercih edilebilir.

1. Davis, P.H. (ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol. 1. Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. Doğan, Y., Başlar, S., Aydın, H., & Mert, H. H. (2004). Studies on the autecology of Rubus canescens distributed in Western Anatolian part of Turkey. Botanica Lithuanica (1392-1665), 10(1).
3. Kültür, Ş., Ermağaçoğlu, Ö. (2018). Rubus L. Ünal Akkemik (ed.), Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalın II., Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 391.
4. Tomlik-Wyremblewska, A., Zelnicki, J., & Guzik, M. (2010). Morphology and anatomy of blackberry pyrenes (Rubus L., Rosaceae) Elementary studies of the European representatives of the genus Rubus L. Flora-Morphology, Distribution, Functional Ecology of Plants, 205(6), 370-375.
5. Asafiri, O., Alabdallah, H., & El-Dakdouki, M. (2020). Antibacterial effect and phytochemical analysis of the shoot system of Rubus canescens DC. growing in Lebanon. BAU Journal Science and Technology, 21(1), 9.
6. NGBB (2024). Bizim Bitkiler. <https://bizimbitkiler.org.tr>. Erişim tarihi 14 Ağu 2024 (Türkiye bitkileri listesi, yayılış bilgileri ve Türkiye adları)
F1: <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names/732864-1>
F2: <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names/732864-1>
F3: <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names/732864-1>
F4: <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names/732864-1>

Lezzetli meyvelere sahip, kuraklığa dayanıklı yarı odunsu bitkiler...

Rubus fruticosus

Böğürtlen

Kışın yaprağını döken, yarı odunsu formda bitkilerdir. Eski tarihlerde botanik bahçelerinde ve kilise bahçelerinde yaygın yetiştirilmekteydi. Böğürtlenlerin habitusu dik, yarı dik ve sürüngen olmak üzere sınıflandırılır. 350'den fazla böğürtlen türü olmakla birlikte Avrupa böğürtlenleri olarak bilinen *R. fruticosus* günümüzdeki çeşitlerin gelişmesinde önemli rol oynamıştır. Dikenli ve dikensiz tipleri bulunmaktadır. Kök sistemi çok yıllıktır. Toprak üstü aksamı olarak ilk yıl tomurcuk verir, ikinci yıl sürgün sürer, üçüncü yıl çiçek oluşur, meyve verir ve ardından kök boğazına kadar kurur. Meyve yıllık sürgünlerden oluşur ve salkım halindedir. Çiçekler beyaz-pembe tonlarında, meyve rengi genellikle siyahtır. Yaprak testere dişli olup 5 yaprakçıktan oluşur. Kuzey yarım kürenin mutedil iklimli bölgelerinde, tropik bölgelerin yüksek kesimlerinde doğal olarak bulunmaktadır. Ülkemizde hemen her yerde rastlanmaktadır ^(1,2).

Orta derecede ışık ister.

Nemli bölgelerde iyi yetişir.

Farklı toprak tiplerinde yetişebilir de milli-tınlı toprakları sever.

Soğuk, serin yerleri sever.

İlman iklimlerde iyi yetişir. Soğuğa toleranslıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Sofralık tüketiminin yanı sıra gıda sanayinde yaygın kullanılmaktadır. Zengin vitamin ve mineral içerir, antosiyanin kaynağıdır. Çalı formu ile iyi çit yapar ve çiçek yapısı için peyzaj alanlarında kullanılır.

1. Ağaoğlu, Y. S. ve Gerçekioğlu, R. (2013). Üzümün Meyveleri. Tomurcukbağ Ltd. Şti. Eğitim Yayınları No:1, Ankara.
2. Davis, P. H. (Ed.), (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol: 4. Edinburgh University Press, Edinburgh.

Hızlı büyüyen, ipeksi tüylü, soluk gümüş yapraklı, en boylu söğütlerden biri...

Salix alba

Ak Söğüt

Kışın yaprağını döken, 30 m'ye kadar boylanabilen, yuvarlak formu, boylu bir ağaçtır. Kabuk, derin çatlaklı ve gri renklidir. Dalları ince, dik veya sarkık, kahverengimsi veya kırmızımsı renklidir. Kabuğu soyulmuş odun pürüzsüzdür. Yapraklar 5-10 x 1-3 cm ebatlarında, ince dişli, gençken ipeksi yatık yoğun, sonraları hafif tüylüdür. Yapraklanmayla birlikte oluşan kedicikler yoğun, silindirik formdadır ⁽¹⁾. Çiçekler nisan-mayıs aylarında açar. Erkek kedicik sarı, dişi kedicik yeşilimsi renktedir. Kapsül tipi meyve ipeksi tüylere sahip çok sayıda tohum içerir ⁽²⁾. Genel yayılışı Avrupa'dan Kuzey Çin'e, Kuzeybatı Afrika'ya kadardır. Ülkemizde göl, nehir ve akarsu kenarlarında 2000 m yükseltiye kadar görülmektedir ^(3,4). Konya'da *Salix alba* subsp. *alba* alttürü yayılır ⁽⁵⁾.

30 m'ye kadar boylanabilmektedir.

Işık isteği yüksektir ⁽⁶⁾.

Nemli ortamları sever.

Kumlu, siltli veya kireçli toprakları tercih eder. Köklerinin suya erişime ihtiyacı vardır ⁽⁶⁾.

Ilıman iklimlerde, ılıman kışlar, kısa kuraklık dönemleri olan sıcak yazlarda yetişir ⁽⁶⁾.

Su baskınlarına karşı dayanıklıdır ⁽⁶⁾.

Kuraklığa dayanıklı değildir.

Erozyon kontrolü, su yollarının kıvrılmasının sabitlenmesi, ekosistem restorasyonu ve fitoremediasyon için kullanılır ⁽⁶⁾.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7). Edinburgh University Press.
 2. URL 1. <https://plants.ces.ncsu.edu/plants/salix-alba/>
 3. URL 2. <https://www.mda.state.mn.us/plants-insects/cold-hardiness-list>
 4. URL 3. <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:302929-2>
 5. Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Millî Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.
 6. Houston Durrant, T., de Rigo, D., & Caudullo, G. (2016). Salix alba in Europe: distribution, habitat, usage and threats. European Atlas of Forest Tree Species; San-Miguel-Ayanz, J., de Rigo, D., Caudullo, G., Houston Durrant, T., Mauri, A., Eds., e01153e.
 F1: Oleg KOSTERIN <https://www.inaturalist.org/observations/44841014>
 F2: Serdar ÖLMEZ https://www.florantolica.com/eukaria/mag-es/640k480/014/ox3495_1719207775.jpg
 F3: Serdar ÖLMEZ https://www.florantolica.com/eukaria/mag-es/640k480/014/ox3495_1719207782.jpg
 F4: Serdar ÖLMEZ https://www.florantolica.com/eukaria/mag-es/640k480/014/ox3495_1719207782.jpg

Tarihte kederin ve sonsuzluğun simgesi olarak kabul edilmiştir...

Salix babylonica

Salkım Söğüt

Kışın yaprağını döken, 15 m'ye kadar boylanabilen, sarkık formu ağaçtır. Kabuk, gri renkte ve derin çatlaklıdır ⁽¹⁾. Sürgünler elastik ve ince yapılı, sarımsı renktedir ⁽²⁾. Yaprakları dar-şeritsi, uzunluğu genişliğinin 10 katı kadar, 8-16 x 0,8-1,5 cm, sivri uçlu, kenarları ince dişli, iki yüzü tüysüz, üst yüzü koyu, alt yüzü gri-yeşildir ^(1,2). Sarkık sarı kedicikler yapraklarla birlikte veya önce çıkar. Erkek çiçekler 2,5 cm ve saplar, dipte tüylüdür. Dişi çiçekler 5 cm, dikdörtgen şeklinde ve saptardan uzundur ^(1,3). Çiçeklenme nisan ayındadır ⁽²⁾. Meyve, mayıs-haziran aylarında olgunlaşan, tüy demetli septisit kapsüldür ⁽³⁾. Nehir kıyıları ve 1300 m'ye kadar yüksekliklerde yetişir. Doğal yayılışı Çin'dir. Türkiye'de park-bahçelerde görülür. Kırklareli, İstanbul, Bursa, Amasya, Gümüşhane, Rize, İzmir, Mersin ve Konya illerinde bulunur ⁽¹⁾.

15 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam gün ışık alan bölgeleri tercih eder ⁽⁴⁾.

Nemli hava koşullarını sever ⁽³⁾.

Nemli ya da ıslak, tercihen kireçli topraklarda bulunur ⁽³⁾.

-26,0 °C'ye kadar olan soğuklara dayanıklıdır ⁽³⁾.

Vadi ve deniz rüzgârlarına karşı, hava kirliliğine ve dona karşı oldukça dayanıklıdır ^(3,4).

Kuraklığa karşı duyarlıdır ⁽³⁾.

Peyzajda simpodial dallanması nedeniyle tek başına kullanılır. Kabukları ağrı kesici ve ateş düşürücüdür ⁽⁵⁾. Sürgünlerinden sepet yapılır.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4, s. 707-708). Edinburgh University Press.
 2. Akkemik, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin ağaç ve çalınları (p. 584).
 3. URL 1. <https://www.vdberk.nl/bomen/salix-babylonica/>
 4. URL 2. <https://www.ebber.nl/nl/treeeb/0/salix-babylonica/>
 5. Stuart, G. A. (1911). Chinese materia medica. Southern Materials Centre.

- F1: Mustafa VAR
 F2: Mustafa VAR
 F3: Mustafa VAR
 F4: Huriye ÇALIŞKAN MİMARLAR

Sürgünleri sepetçilik yapımında kullanılan, hızlı büyüyen değerli bir söğüt türü...

Salix bornmuelleri

Köy Söğüdü

Dalları ince ve esnek olmasıyla bilinen, 6 m kadar boy yapan, hızlı büyüyen, kışın yaprak döken bir çalı veya küçük bir ağaçtır⁽¹⁾. Kabuğu pürüzsüz, ince yamalar halinde soyulur. Genellikle genişliğinin 3-7 katı uzunluğunda olan yapraklar, 5-10 cm uzunlukta, sivri veya kısa sivri uçlu, testere dişli, üstte koyu yeşil, alt yüzü soluk yeşil veya mavimsi renklidir⁽¹⁾. Mayıs-Haziran ayları arası görülen çiçeklenme yapraklanma ile aynı zamanda olur. Uzun silindirik erkek çiçek kedicikleri 8 cm boyunda, dişi çiçek kurulu daha kısa ve sık 6 cm uzunluğundadır^(1,2). Türkiye'deki yayılışı; Kuzey, Güney ve Karasal Anadolu'dadır. Genellikle bataklıklarda, bazen dere kenarlarında veya nehir kıyılarında, 100-1950 m yükseltilerde yayılış gösterir⁽¹⁾.

6 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneş alan yerleri tercih eder. Gölgede büyüyemez.

Nemli veya ıslak ortam tercih eder⁽³⁾.

Kumlu, orta tınlı, killi, hafif asitli ve nötr topraklarda gelişebilir⁽⁴⁾.

Ortam sıcaklığı -20 ila -25 °C üzeri olan bölgelerde yaşar⁽⁵⁾.

Kötü drenajlı, bataklık topraklar dahil çoğu toprağa dayanabilir. Soğuğa dayanıklıdır^(3,4).

Kuraklığa dayanıklı değildir.

Genellikle süs bitkisi olarak yetiştirilir, erozyon kontrolü, baraj çevresi bitkilendirmelerinde kullanılır. Gıda, ilaç, boya ve malzeme kaynağı olarak kullanılır^(3,4). Arılar için iyi bir nektar kaynağıdır.

1. Davis, P.H. (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol:7, Edinburgh University Press, pp. 694-703.
2. Akdemir, Ü. (2014). Türkiye'nin Doğal – Egzotik Ağaç ve Çalın – II. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
3. <https://pofa.org/User/Plant.aspx?LatinName=Salix+triandra>
4. <https://temperate.theferns.info/viewtropical.php?id=Salixtriandra>

F1: KEW Royal Botanic Garden, <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:77107331-1>

Toprak stabilizasyonunda kullanılabilir, hızlı büyüyen çalı veya ağaççık..

Salix cinerea

Boz Söğüt

Yaprağını döken 5 metreye kadar boylanabilen, yuvarlak formu çalı veya ağaççıklardır. Kabuk koyu gri-kahverengi renkli olup ilerleyen yaşlarda çatlaklıdır⁽¹⁾. Yaprakları; ters yumurtamsı ila ters mızrakı veya eliptik 5-9 cm uzunluğunda, sivri, kütdişli veya seyrek çentiklidir. Çiçekleri Mart-nisan aylarında yapraklardan önce açmakta gümüşü, sarı ve yeşimli gri renklidir. Meyve, dikdörtgen-piriform, yeşil, açık kahverengiye dönüşen, tüylü, 5-9 mm uzunluğunda, çok tohumlu, uzun saplı; meyve kümeleri dik, 6-9 cm uzunluğundadır⁽²⁾. Türkiye, Avrupa, Sibiryaya, Rusya ve Asya'da yayılış gösteren türün ötrofik sulak alanlar, durgun veya yavaş su kütlelerinin çamurlu kıyıları, yüzen bataklıklar ve nemli birikintiler yaşam alanlarıdır^(1,3).

5 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan yerlere ihtiyaç duyar⁽⁵⁾.

Nemli bölgeleri tercih eder.

Kumlu, balçıklı ve killi toprakları tercih eder ancak killi topraklarda da yetişebilir⁽⁴⁾.

Sıcaklık isteği az olup soğuk iklim koşullarına dayanıklıdır⁽⁶⁾.

Rüzgâra toleransı yüksek olup topraktaki tuza toleransı düşüktür⁽⁴⁾.

Diğer söğüt türlerine göre az da olsa kuraklığa tolere edebilir⁽⁷⁾.

Rüzgâr perdesi ve toprak stabilizasyonu için idealdir.

1. Akdemir, Ü. (Ed.). 2018. Türkiye'nin Doğal Egzotik Ağaç ve Çalın. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara. 684 s.
2. Krüssmann, G., Epp, M. E., & Daniels, G. S. (Eds.). (1986). Manual of cultivated broad-leaved trees & shrubs. Vol. 3.
3. Skvortsov, A. K. (1999). Willows of Russia and adjacent countries. Taxonomical and geographical revision. Joensuu: University of Joensuu, 307.
4. Nurl'un Gıemisi Ulusal Biyoloji Çeşitlik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri. <https://www.iret.cnr.it/phytozemediation/5.%20CI-NEREA%20-%20Zn.%20CI.pdf>
5. Çepel, N. (1988). Peyzaj ekolojisi. Ders Kitabı. Ü. Orman Fak. Yayınları Orman Fak. Yayın No. 391.
F1: Clément MAOUCHE <https://www.inaturalist.org/observations/162352429>
F2: Clément MAOUCHE <https://www.inaturalist.org/observations/162352429>
F3: Clément MAOUCHE <https://www.inaturalist.org/observations/162352429>
F4: Clément MAOUCHE <https://www.inaturalist.org/observations/162352429>

Sürgünleri ve çiçekleri ile su kıyılarını süsleyen bir söğüt türü...

Salix pedicellata

Pisiklik

Kışın yaprağını döken, yuvarlak formu 10 m'ye kadar boylanabilen, boylu çalı ya da ağaçlardır. Kabuk, soyulmuş şekilde uzunlamasına çok sayıda belirgin çatlığa sahiptir. Yaprakları; dikdörtgenimsiden mızraksiya kadar, (3-)4,5-12 x 1,5-3 cm boyutlarında, hafif çentikli, üstü tüysüz, alt tarafı ince tüylüdür ⁽¹⁾. Çiçeklenme yapraklardan kısa süre önce başlar. Kedicikler eliptik, 3-6 cm uzunluğunda, 1-1,5 cm genişliğindedir. Doğal olarak 15-1500 m yükseltilerde, dere kenarları, nemli yerler, kireç taşı ve granit yamaçlarda görülür ⁽¹⁾. Kuzeybatı Afrika, Güney İspanya, Sardunya, Sicilya, Malta, Suriye ve Lübnan'da yayılış gösterir. Türkiye'de Gümüşhane, Malatya, Antalya, Isparta, Konya, Mersin, Adana, Hatay, Gaziantep ve Kahramanmaraş illerinde yayılış gösterir ⁽²⁾.

10 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Tam güneş tercih eder.

Nemli ortam tercih eder.

Derin, nemli, iyi drenajlı topraklara ihtiyaç duyar ⁽⁴⁾.

Sıcaklık isteği az olup soğuk iklim koşullarına dayanıklıdır.

Su baskınlarına, rüzgara ve soğuk iklim koşullarına dayanıklıdır.

Uzun süren kuraklığa dayanıklı değildir.

Sulak ve nemli bölgelerde yetişir. Tüm Salix türlerinin kabukları, dalları, yaprakları, yaprak tomurcukları ve çiçek tomurcukları gıda, ilaç, boya ve malzeme kaynağı olarak kullanılır.

1. Davis, P. H. (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7, s. 694-716). Edinburgh University Press.
2. Akkemik, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalları. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
3. Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.
4. URL 1. <https://www.projectgala.org/documents/brochure.pdf>

- F1: Stephen MIFSUD https://www.maltawildplants.com/SALC/Salix_pedicellata.php
F2: Stephen MIFSUD https://www.maltawildplants.com/SALC/Salix_pedicellata.php
F3: Stephen MIFSUD https://www.maltawildplants.com/SALC/Salix_pedicellata.php
F4: Stephen MIFSUD https://www.maltawildplants.com/SALC/Salix_pedicellata.php

Parlak yapraklı, dayanıklı, hoş kokulu, taşkın ovaları, nehir ve dere kenarlarının söğüdü...

Salix triandra

Bağ Söğüdü

Kışın yaprağını döken, 6 m'ye kadar boylanabilen, yuvarlak formu çalı ya da küçük bir ağaçtır. Kabuk, pürüzsüz yapıda olup ince parçalar halinde soyulur. Yapraklar dikdörtgenimsi-yumurtamsı, yumurtamsı-eliptik veya dikdörtgenimsi-mızrak şekillerinde, 5-10 cm, üst yüzü koyu yeşil, alt yüzü soluk yeşil veya parlak renklidir. Çiçeklenme zamanı mayıs-haziran aylarıdır. Kedicikler yapraklanmayla birlikte oluşur ve uzun silindirik yapıdadırlar. Kapsül 5-6 x 2-2,5 mm ebatlarındadır. Avrasya, Kuzeybatı ve Afrika doğal yayılış alanıdır. Genel yayılışını bataklıklarda, bazen dere kenarlarında veya nehir kıyılarında, 100-1950 m yükseltilerde gerçekleştirilmektedir ^(1,2,3).

6 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ortamları tercih eder.

Nemli ortamları sever.

Çoğu toprakta başarılı olur; ancak nemli ve ağır toprağı tercih eder ⁽⁵⁾.

Sıcaklık isteği az olup soğuk iklim koşullarına dayanıklıdır ⁽⁶⁾.

Kısa süreli su baskınlarına dayanıklıdır ⁽⁷⁾.

Kuraklığa dayanıklıdır ⁽⁷⁾.

Sepet dokumak için uzun yıllardır yetiştirilir ⁽⁷⁾.

1. URL 1. <https://www.rhs.org.uk/plants/16301/salix-triandra/details>
2. URL 2. <https://povo.science.nyu.org/taxon/um/salix-triandra/obsnames/302929-2>
3. Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7). Edinburgh University Press.
4. Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı (2024). Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Verileri.
5. URL 3. <https://pflor.org/User/Plant.aspx?PlantName=Salix+trian-dra&tax=Salix&lat=20&lon=34&alt=20&h=20&w=20&pref=20&moist=20or%20driest%20oil>
6. Çöpel, N. (1988). Peyzaj ekolojisi [Landscape ecology]. Ders Kitabı. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları. Yayın No. 391.
7. URL 4. <https://www.ebilen.nl/en/treeebly/salix-triandra/7/>

- F1: Martin Sedlak <https://www.naturalist.org/observations/202962538>
F2: Тамара Максимовна <https://www.naturalist.org/observations/145620600>
F3: Christian Berg <https://www.naturalist.org/observations/46123265>
F4: Christian Berg <https://www.naturalist.org/observations/46123265>

Sarmaşık formda gelişen, çekici meyve görünümüne sahip dikenli bir çalı...

Smilax aspera

Gıcırdikeni

İnce, yumuşak sürgünleri ile zikzak dallanma yapan, 1-3 m'ye kadar boyanabilen, dikenli, herdem yeşil sarılıcı-tırmanıcı bir çalıdır ^(1,2,3). Yapraklar kalp şeklinde-üçgenimsi-mızrak şeklinde, 3- 6 x 1,5-4,5 cm boyutlarında, tabanı genellikle yuvarlak kulakçıklı, yaprak kenarları seyrek dikenlidir ⁽¹⁾. Şemsiyemsi çiçek kurulu, 1-6 çiçekli ve çiçekler soluk yeşil, sarımsı-krem rengindedir ^(1,4). Erkek çiçek örtüsü parçaları 4-5 mm'dir. Çiçeklenme nisan-haziran (-eylül) arasında, sonbahar başına kadar görülür ^(2,4). Çiçeklerin hoş bir kokusu vardır ⁽⁵⁾. Meyve küre şeklinde, kırmızımsı veya siyah renklidir ⁽¹⁾. Türkiye'de Batı ve Güney Anadolu ile Adalar'da doğal yayılır. Daha çok makilik, çalılık, vadiler ve kayalık kireçtaşı yamaçlarda, sahillerin yakınında, 50-700 m arası yükseltilerde görülür ⁽¹⁾.

1-3 m'ye kadar boyanabilmektedir.

Güneşli ve yarı gölge yerleri tercih eder.

Nemli ortam tercih eder ⁽⁶⁾.

İyi drenajlı, kumlu, killi, hafif asitli, nötr ve hafif alkali topraklarda gelişebilir ^(5,6).

Ortam sıcaklığı 0 °C üzeri olan bölgelerde yaşar ⁽⁷⁾.

Soğuğa çok dayanıklı değildir.

Kuraklığa dayanıklı değildir.

Daha çok geçirimiz çit bitkisi olarak ve bir desteğe yaslanarak yetiştirilir. Gıda, boya hammaddesi ve tıbbi bazı kullanımları mevcuttur ^(5,8).

1. Davis, P.H. (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol.8, pp.70-72). Edinburgh University Press.
2. Akdemir, Ü. (2014). Türkiye'nin Doğal - Egeotik Ağaç ve Çalılar I. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
3. URL 1. <https://www.inaturalist.org/taxa/122913-Smilax-aspera>
4. URL 2. <https://www.inaturalist.org/observations/55941501>
5. URL 3. <https://www.inaturalist.org/observations/225951942>
6. URL 4. <https://www.inaturalist.org/observations/48314887>
7. URL 5. <https://www.inaturalist.org/observations/48314887>
8. Poth, S., Bhowmik, B., Ramababu, K., Sundaram, E.N., & Arya, R. (2020). Pharmacognostical studies of Smilax asperaloline - A herbal drug. Indian Journal of Research in Homoeopathy, 14(4), 260-266.

F1: Oti FRAGMAN SAPRI, <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:541279-1/images>
F2: Andra WAAGMEESTER, <https://www.inaturalist.org/observations/55941501>
F3: Robert H. WARDLELL, <https://www.inaturalist.org/observations/225951942>
F4: Egon KROGGGAARD, <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:541279-1/images>

Yüksek rakımlı dağlık alanların süs örtüsüdür...

Sorbus kusnetzovii

Ufa

Kışın yaprağını döken, 4-5 m boyunda, yuvarlak formu çalı veya ağaçtır. Kabuk sarımsı-gri renkte, pürüzsüz ancak lentisellidir ⁽¹⁾. Tomurcuklar 4-6 mm uzunluğunda ve çok pulludur. Koyu yeşil olan yaprakları 5-9 cm uzunluğunda, kenarları dişli, dar/elips şeklinde, tabanda ise kama şeklindedir. Yaprak sapı 10-13 mm'dir ^(1,2). Çiçek salkımı 5-7 cm çapında, 23-40 çiçeklidir. Çiçekler 14-18 mm çapında, tüylü ve beyaz renklidir ^(1,2). Çiçeklenme nisan-mayıs aylarıdır. Stiluslar 2-3 adet ve dipte bitişiktir. Parlak kırmızı renkli olgun meyveler 9-16 mm çapında, geniş yumurta biçiminde ve üzeri beyaz beneklidir. Kahverengi tohumların boyu 6-7 mm'dir. Yalancı meyvede tohum 3-4 adettir. Kayalık yamaçlardaki meşe ve ardıç ormanlarında yetişir. Genel yayılışını Kafkasya, Lübnan ve Türkiye'de yapar ⁽¹⁾.

4-5 m arası boy yapmaktadır.

Kuraklığa dayanıklı, ışık ağaçlarıdır ⁽³⁾.

Orta derecede nemli yerlerde iyi gelişir; ancak kuru yerlere adaptasyon sağlayabilir.

Dağlık alan koşullarındaki drenajı iyi olan hafif kireçli toprakları tercih eder.

Ekstrem soğuklara dayanıklıdır.

Atmosferik olaylara, rüzgârlara ve hava kirliliğine oldukça dayanıklıdır ⁽³⁾.

Kuraklığa karşı oldukça dayanıklıdır ⁽³⁾.

Peyzajda çiçek-meyve görsel kombinasyonu ile süs bitkisi amacıyla kullanılır. Meyveleri besin olarak tüketilen tıbbi bir bitkidir ⁽³⁾.

1. Davis, P.H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4, s. 153). Edinburgh University Press.
2. Akdemir, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin ağaç ve çalılar (s. 555).
3. URL 1. <https://www.tropimayevceci.com/sirdisi-meyve-agacari/uzev-vefidanuretim/>

F1: Mustafa GÖKMEN <https://www.inaturalist.org/observations/48314887>
F2: Mustafa GÖKMEN <https://www.inaturalist.org/observations/48314887>
F3: Mustafa GÖKMEN <https://www.inaturalist.org/observations/48314887>
F4: Mustafa GÖKMEN <https://www.inaturalist.org/observations/48314887>

Küçük, beyaz çiçekleri ile görsel ziyafet sunan, kuraklığa dayanıklı bir türdür...

Sorbus torminalis

Akçağaç Yapraklı Üvez

Kışın yaprağını döken, 20-25 m boylanabilen, geniş, dağınık ya da piramidal tepeli ağaçlardır. Kabuk, koyu gri renktedir⁽¹⁾. Tomurcuklar 3-5 mm çapında, küre şeklinde ve parlaktır^(1,2). Yaprak sapı 15-50 mm'dir. Yapraklar 5-13 cm, üst yüzü koyu yeşildir. Yaprak alt yüzü önceleri seyrek tüylü olup sonraları bu tüyler dökülür. Çiçek kurulu 10-15 cm olup 20-60 çiçeklidir. Çiçekler beyaz renkli, 12-15 mm çapında ve çanak yapraklar tüylüdür⁽¹⁾. Çiçeklenme yaz başında olur^(2,3). Meyve 12-18 mm, elips, önceleri sarı, sonra kahverengi renktedir^(1,3). Türkiye'de en geniş yayılışını Trakya, Marmara Bölgesi ve Batı Karadeniz de yapar. Genellikle deniz seviyesinden 2200 m yüksekliğe kadar yayılış gösterebilir⁽⁴⁾.

20-25 m arası boy yapmaktadır.

Güneşli ve tam ışık alan yerleri tercih eder⁽³⁾.

Orta derecede nemli yerlerde iyi gelişir; ancak kuru yerlere adaptasyon sağlayabilir⁽³⁾.

Gelişimini, kireç veya kil bakımından zengin derin topraklarda yapar. Asidik (pH 3,5) veya bazik (pH 8) topraklarda da yetişebilir^(3,4).

İlman iklimlere uyumludur; ancak -40 °C'ye kadar soğuğa karşı dayanıklıdır⁽³⁾.

Rüzgâra, hava kirliliğine ve dona karşı dayanıklıdır⁽³⁾.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır⁽³⁾.

Peyzajda soliter kullanımı görülür. Meyveleri yöre insanı tarafından besin olarak tüketilir ve tıbbi amaçla kullanılır⁽³⁾.

1. Davis, P. H. (Ed.). (1972). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4, s. 155). Edinburgh University Press.
2. Akkemik, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin ağaç ve çalınları (s. 560).
3. Güngör, İ. & Others. (2007). Bitkilerin dünyaya, bitki tanıtmaya ve fidan yetiştirme esasları (s. 92). [ISBN 975-94874-0-7].
4. Can, E. (2012). Bazı Üvez (Sorbus spp.) türleri tohumlarının çimlendirilmesinde katlama ve fitohormonların etkileri (Yüksek Lisans Tezi).

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

İç ve Doğu Anadolu bölgesi için kanaatkar bir tür...

Sorbus umbellata

Üvez (Geyik Elması)

Kışın yaprağını döken, 6 m'ye kadar boylanabilen, çatal gövdeli, dağınık tepeli, çalı görünümüne odunsu bitkidir. Gövde kabuğu çatlaksız ve açık gri renklidir. Tomurcuklar hafif yapışkandır. Yaprak sapı 5-12 mm uzunluğundadır ve üzeri pamuksu tüylerle kaplıdır. Yaprak sapının sürgünde bıraktığı iz hilal şeklindedir. Yaprak, geniş yumurta veya ters yumurta şeklindedir; kenarlar kaba dişlidir, diş sayısı 10-20 adettir. Yaprak alt yüzeyi beyaz keçe gibi tüylüdür. Çiçek kurulları sık pamuksu beyaz tüylerle kaplıdır. Meyve 6-16 mm çapında, küre şeklinde, koyu kırmızı renktedir. Çanak yapraklar kalıcıdır. Tohumlar 3-4 adettir ve 5-6 mm boydadır. Doğal yayılma alanı, Avrupa'nın doğusu ve Kuzey Asya olarak bilinir. Ülkemizde ise İç Anadolu ve Doğu Anadolu Bölgelerinde, orta ve yüksek yayla kesimlerinde doğal olarak bulunur.

6 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Orta derecede ışık ister.

Nem istekleri bakımından seçici değildir.

Taşlı ve kireçli topraklara toleranslıdır.

Soğuklara toleransı yüksektir.

İlman, karasal iklimlerde yetişir. Hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Ağaç ve çalı formu ile peyzajda kullanılır. Ayrıca meyveleri tüketilir.

1. Gabrielian, E. T. (1972). Sorbus L. In P. H. Davis (Ed.), Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4, pp. 147-156). Edinburgh University Press.

Sorbus umbellata. Flora Natolica. <https://www.floranatolica.eu/eukaria/gui/species.php?ID=Sorbus-umbellata>

Hızlı büyüyen ve parlak sarı çiçekleri ile dikkat çeken bir maki bitkisi...

Spartium junceum

Katırtırnağı

Dik bir formda yaklaşık 1-3 m kadar boy yapan, gövde ve sürgünleri yeşil, çok dallı, yaprak döken bir çalıdır. Yapraklar seyrek, 15-25 mm, basit, dar eliptik biçimlidir. Salkım şeklinde parlak sarı renkli çiçekler (5-20 çiçekli) nisandan temmuza (eylül) kadar görülür ve hoş kokuludur. Bakla meyve siyah, esmer renkli 6,5-8,5 x 0,6 cm boyunda, 12-20 tohumludur ⁽¹⁾. Meyve ve tohumlar zehirlidir ⁽²⁾. Güney Avrupa, Kırım, Batı Suriye ve Kuzey Afrika'da genel yayılışını yapan bitki, Türkiye'de Istanca, Çatalca-Kocaeli, Ergene, Güney Marmara, Batı, Orta ve Doğu Karadeniz, Asil Ege, Antalya, Adana alt bölgelerinde, maki ve deniz kayalıklarında, 1-600 m yükseltilerde doğal yayılış göstermektedir ⁽¹⁾.

Güneşli alanları tercih eder.

Düşük nem ihtiyacı bulunur.

İyi drenajlı, geçirgen, kireçli ve kumlu topraklarda gelişim gösterir.

Ortam sıcaklığı -10°C üzerindeki bölgelerde yaşar.

Fakir topraklarda yetişebilir. Azot sabitleyicidir. Atmosferik kirliliğe ve deniz maruziyetine dayanabilir ⁽³⁾.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Çiçeklerinden uçucu yağ ve sarı bir boya elde edilir ⁽³⁾. Çiçek tarhları, bordürler, duvar kenarları, kıyı ve sahil bahçeleri gibi alanlarda değerlendirilebilir.

- CC 1. Davis, P.H. (ed.) (1970). Flora of Turkey and the east aegean islands. Vol.3, Edinburgh University Press, pp.32.
2. <https://www.florantolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Spartium-junceum>
3. <https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Spartium+junceum>

Parlak yeşil yaprakları çiçekleri ve sonbahar renklenmesi ile güzel bir ağaç...

Styphnolobium japonicum

Syn. Sophora japonica / Japon Soforası

Yaprağını döken, 15-20 (-25) m'ye kadar boylanabilen, kışın yuvarlak formu ağaçlardır ⁽¹⁾. Pinnat bileşik yaprak şeklinde yaprakları 15-25 cm uzunluğundadır. 7-17 yaprakçıktan oluşur. Yaprakçıklar eliptik veya oval, 3-5 cm uzunluğunda, üst kısmı parlak yeşildir. Çiçekler temmuz-ağustos ayları arasında açar, dik duran salkım kurullar halinde sarımsı beyaz renkte, terminal durumlu, 25 cm uzunluğunda ve kokuludur ⁽¹⁾. Bakla meyve, yeşil ve sarımsı yeşil, tüysüz, etli, 3-7 cm uzunluğunda, 1 cm çapında, 1-6 tohumlu, tohumların arasında sıkışmış; tepe noktasında kavisli gaga; tabanda saplı ve kalıcı kalıksız olup meyve kümeleri sarkıktır. Ekimden kasıma kadar olgunlaşır ^(1,2). Genel yayılımı Çin, Kore ve Japonya'dır ⁽¹⁾. Orta Avrupa, Amerika ve Türkiye'de özellikle Konya kent parklarında yoğun şekilde kullanılmıştır ⁽²⁾. Pendula formu çok dekoratiftir.

Güneşli ortamları yeğler.

Nem oranı düşük bölgelere uyum sağlar.

Killi, tınlı, kumlu, asidik, ara sıra ıslak, alkali, iyi drenajlı ve hafif toprakları tercih eder.

Soğuğa, sığağa ve kuraklığa dayanıklı olduğu gibi, genç dönemleri dışında -25 ° dereceye kadar şiddetli donlara da tolerans gösterir ⁽³⁾.

Rüzgara ve kentlerde hava kirliliğine, tuz serpintisine dayanıklıdır dayanıklıdır ⁽¹⁾.

Kuraklığa yüksek tolerans gösterir ⁽³⁾.

Orta genişlikte yollarda orta refüljlerde ve diğer yeşil alanlarda tercih edilir.

- CC 1. Krüssmann, G., Epp, M. E., & Daniels, G. S. (Eds.). (1986). Manual of cultivated broad-leaved trees & shrubs.
2. Var, M., (2003). Bitki Tanıma ve Değerlendirme Ders Notları, 197 S. KTÜ Orman Fak. Trabzon (Basılmamıştır).
3. URL-1 <https://plants.ces.ncsu.edu/plants/styphnolobium-japonicum/>

Beyaz, yoğun ve hoş kokulu çiçekleri ile güzel bir peyzaj elemanı...

Styrax officinalis

Ayıfındığı

6 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Yaprığını döken, yuvarlak formlu, 6 m'ye kadar boylanabilen, çalı ya da küçük ağaçlardır. Genç sürgünler ve tomurcukları yıldız şeklinde tüylüdür. Yaprakları genişçe elipten ovale dönük şekilde, 5-9,5 x 3,5-6,5 cm, parlak yeşildir. Çiçekler beyaz renkte 3-6 adet salkım halinde, hoş kokuludur. Meyve küre şeklinde, sert, 1,2-1,4 cm çapında, sert, yoğun bir şekilde yıldız tüylerle kaplıdır. Meyvesi tek tohumlu; Eylül ayından kasım ayına kadar olgunlaşır ve dekoratiftir. Tohumları parlak, sert, 9-12 mm çapındadır. Maki alanları, kızılçam ormanları ve yaprak döken çalılıklarda 1-1500 m'ye kadar yayılış göstermektedir. Türkiye'de Balıkesir, Bursa, Samsun, Konya, Aydın, Muğla, Antalya, Mersin, Kahramanmaraş, Adıyaman ve Hatay'da doğal yayılış göstermektedir ^(1,2).

Güneşli ve ılıman iklimde yetişir.

Nemli ortamları sever.

Geçirimli ve nemli toprakları sever.

İlman iklimde yetişir.

Kentsel alanlardaki hava kirliliğine dayanıklıdır.

Kuraklığa dayanıklıdır.

İlaç sanayinde kullanılmaktadır.

1. Davis, P. H. (Ed.), (1978). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 6). Edinburgh University Press.
2. İdozıtç, M. (2018). Dendrology: Cones, flowers, fruits and seeds. Academic Press.

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa GÖKMEN. iNaturalist. https://www.inaturalist.org/life_lists/m_gokmen?details_view=observations&taxon_id=61872.
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

Tuzlu topraklara dayanıklı, iyi bir rüzgar kesici...

Tamarix parviflora

Delilgın

Yaygın ve sarkık dallı, yaprak döken, 5 m'ye kadar boy yapabilen küçük bir ağaç veya boylu bir çalıdır. Dalları ince, uzun, kamçı görünüşlü olup yaprakları küçük, sivri, yeşil veya mavimsi yeşil renkli ve 3 mm uzunluğundadır^(1,2). Kendisine çok benzeyen *T. tetrandra* türünden kahverengiden koyu mora kadar değişen kabuğu, daha kısa, daha dar ve daha yoğun salkımları ve 1,8-2,0 mm'lik taç yaprakları ile ayrılır⁽¹⁾. Nisan-mayıs arasında gövdenin yaşlı kısımları bol miktarda küçük, dört yapraklı soluk pembe çiçeklerle kaplanır. Genel olarak Akdeniz bölgesinde, Güneydoğu Avrupa'dan Batı Asya'ya kadar yayılış yapar. Doğal olarak nehir kıyıları ve nemli yerlerde, deniz seviyesinden itibaren 300 m yükseltilere kadar görülebilir⁽¹⁾.

5 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan yerleri tercih eder. Gölgede büyüyemez.

Kuru veya nemli ortamları tercih eder.

İyi drene edilmiş, tınlı, killi, kumlu topraklarda, hafif asitli, nötr ve bazik topraklara kadar değişen çeşitli ortamlarda yetişebilir⁽³⁾.

Ortam sıcaklığı -15 °C üzerindeki bölgelerde yaşar.

Az bakım ister. Budanmayı pek sevmez. Deniz maruziyetine ve tuzlu topraklara dayanabilir⁽⁴⁾.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Kıyı peyzajlarında hem estetik hem de fonksiyonel olarak kullanılabilir.

1. Davis, P. H. (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 2, pp. 349-351). Edinburgh University Press, Edinburgh.
2. Akkemik, Ü. (2014b). Türkiye'nin Doğal-Egzotik Ağaçları ve Çalları II. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
3. <https://www.rhs.org.uk/plants/61673/tamarix-parviflora/details>
4. <https://pfaf.org/user/Plant.aspx?LatinName=Tamarix+parviflora>

F1: Mustafa VAR
F2: Doug SPONSER
<https://www.inaturalist.org/observations/162151363>
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

Çiçek güzelliği olan ve kıyı peyzajları tuz serpintilerine uyum için ideal bir bitki...

Tamarix smyrnensis

İlgın

Kışın yaprağını döken, 5 m'ye kadar boylan, yaygın ve sarkık dallı, kırmızımsı kahverengi veya kahverengi kabuklu çalı veya küçük bir ağaçtır⁽¹⁾. Küçük pul yaprakları sivri uçlu ve 1,5-3,5 mm uzunluğundadır. Nisan-ağustos arası çiçeklenir. Çiçekleri 5 parçalıdır. Çanak yaprakları 0,5-1 mm boyutunda her bir çiçeğin sapından daha uzundur. Taç yaprakları 1,5-2 mm uzunluğunda, çoğunlukla pembe renktedir⁽²⁾. Doğal yaşam alanı Güneydoğu ve Doğu Avrupa'dan Pakistan'a kadardır. Türkiye'de doğal olarak kuzey, orta, batı, güney ve güneydoğu Anadolu'da nehir kıyılarında ve deniz seviyesinden itibaren 1000 m yükseltilere kadar yayılış gösterir⁽¹⁾.

5 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Doğrudan güneş alan yerleri tercih eder. Gölgede büyüyemez.

Kuru veya nemli alanları tercih eder.

İyi drene edilmiş, tınlı, killi, kumlu topraklarda, hafif asitli, nötr ve bazik topraklara kadar değişen çeşitli ortamlarda yetişebilir⁽³⁾.

Ortam sıcaklığı -15 °C üzerindeki bölgelerde yaşar.

Az bakım ister. Denizel etkilere ve tuzlu topraklara çok dayanıklıdır⁽³⁾.

Kuraklığa dayanıklıdır.

Kıyı peyzajlarında hem estetik hem de fonksiyonel olarak kullanılabilir.

1. Davis, P. H. (1967). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 2, pp. 349-351). Edinburgh University Press, Edinburgh.
2. Baum, B. (1968). Tamarix. In G. T. Tutin, V. H. Heywood, N. A. Burges, D. M. Moore, D. H. Valentine, S. M. Walters, & D. A. Webb (Eds.), Flora Europaea: Rosaceae to Umbelliferae (Vol. 2). Cambridge University Press.
3. URL 1. <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:828217-1>

F1: Steve DANIELS
<https://www.inaturalist.org/observations/2980310>
F2: Mustafa VAR
F3: <https://botany.cz/cs/tamarix-smyrnensis/>
F4: <https://botany.cz/cs/tamarix-smyrnensis/>

5-15 cm
arası boy yapmaktadır.

Tam güneş ışığını sever; ancak çok fazla UV'den zarar görür. Bu nedenle yaz ortası için kısmi gölgeli alanları tercih eder ^(2,3).

Düşük nemli-kuru alanlarda daha iyi yetişir ^(2,3).

İyi drenajlı toprakları tercih eder ^(1,2).

Sıcakı sever, soğuğa karşı toleranslıdır; ancak aşırı sıcak ve soğuklara karşı duyarlıdır ^(2,3).

Dağ rüzgârlarının kurutucu etkisine dayanıklıdır ⁽³⁾.

Kuraklığa karşı toleransı yüksektir ⁽³⁾.

Peyzajda kaya bahçelerinde ve bitki kasalarında süs bitkisi ya da yer örtücü olarak değerlendirilir. Baharat ya da çay olarak, ayrıca geleneksel tedavide de kullanılır ⁽⁴⁾.

- © 1.Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7, p. 355-356). Edinburgh University Press.
2.Foulis, L., Meynert, M., Shrub, S., & Simpson, J. (2013). Botanica. Postdam, Germany: h.fullmann Publishing GmbH. ISBN: 978-3-8480-0287-0.
3.URL 1. <https://greg.app/lemon-thyme-leaves-dropping/>
4.Falaki, O., & Özgüven, M. (2012). Türkiye'de Adli Kekik (Thymus vulgaris L.) konusunda yapılan çalışmaların envanteri. Ç.Ü. Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi, 27(3).

Thymus cherlerioides

Kaz Kekigi

Sarkık dallı, yastık formu, kadifemsi sık tüylü endemik bir kekik türümüz...

Sarkık ana dallara sahip, yastık oluşturan 5-15 cm boylanabilen, bodur herdemyeşil çalılardır. Çiçekli gövdeler, 1-3 cm uzunluğunda yumuşak seyrek tüylü ile kaba tüylü, nadiren tüsüzdür. Yapraklar şeritsi, kenarları keskin bir şekilde kıvrık, ortadan uca doğru kirpikli, kadifemsi sık tüylü-ince seyrek tüylü, nadiren tüsüz, yağ bezeleri yok veya seyrek, sarı renklidir. Brahteler yapraklara ± benzer, yan damarlar neredeyse görünmez. Çiçek kurulu küçük, az çiçekli bir öbek şeklindedir. Korolla kalıktan uzundur. Haziran-ğustosta açan çiçekler mor renklidir. Batı ve Güney Anadolu'da (Akdeniz ve Ege Bölgesi) açık kayalıklar ve çakıllı zeminlerde, deniz seviyesinden 2800 m yükseltilerde yayılış gösteren endemik bir türdür ⁽¹⁾.

Küçük, aromatik yaprakları ve zarif mor çiçekleriyle peyzajda, aromalı yaprakları sayesinde mutfakta baharat olarak kullanılır...

Thymus cilicicus

Kılçık Kekığı

Çalimsı formda, 3-15 cm boylarında bir bitkidir. Gövdeleri dik, tamamen kısa kıvrık tüylerle kaplıdır. Uzun sürgünlerin yaprakları yaklaşık 7-10 x 0,8-1,5 mm, sapsız, mızrak şeklinde, düz kenarlı ve tüylüdür. Koltuk altı demetlerinin yaprakları 3-4 x 0,3-0,5 mm, belirgin şekilde kıvrık kenarlı ve tüylüdür. Çiçek kurulu baş şeklinde, yaklaşık 1,5 x 1 cm'dir ⁽¹⁾. Temmuz-ağustos aylarında çiçek açar ⁽²⁾. Brakteler yaklaşık 7,5-10 x 3-4 mm, oval ve incedir. Çiçekler leylak/mor renklerde, 5-6,5 mm kadardır. Doğu Akdeniz elementi olup endemiktir. Türkiye'de Antalya, Adana, Mersin, Hatay ve Konya'da yayılış göstermektedir. Açık kayalık ve çakıllı zeminlerde, 70-2000 m yüksekliklerde yetişir ⁽¹⁾.

3-15 cm arası boy yapmaktadır.

Tam güneş alan alanlarda yetişir ⁽³⁾.

Nemli olmayan hava koşullarını tercih eder ⁽³⁾.

Kuru, taşlı veya kumlu, hafif asidik ila nötr pH seviyelerine sahip toprakları tercih eder ⁽³⁾.

İlman iklime uyum sağlamıştır. -10 °C'ye kadar soğuklara dayanabilir ⁽⁴⁾.

Rüzgâra karşı ve hava kirliliğine karşı orta derecede dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır ⁽⁴⁾.

Bitkinin yaprak ve çiçekleri baharat olarak kullanılabilir. Bunun dışında uçucu yağ üretiminde de kullanılabilir. Peyzajda çit bitkisi olarak kullanılabilir. Bunun dışında kuru bahçeler ve kaya bahçelerinde de rahatlıkla kullanılabilir ⁽²⁾.

1. Davis, P.H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol. 7, pp. 354). Edinburgh: Edinburgh University Press.
2. URL 1. <https://plaf.org/USER/Plant.aspx?LatinName=Thymus+cilicicus>
3. Husley, A., 1992. The New RHS Dictionary of Gardening. MacMillan Press.
4. Bown, D., 1995. Encyclopaedia of Herbs and their Uses.

F1: Konstantinos KALANTZIS. <https://www.inaturalist.org/observations/100146816>.
F2: Konstantinos KALANTZIS. <https://www.inaturalist.org/observations/100146816>.
F3: Mehmet ÇELİK. <https://www.inaturalist.org/observations/150018480>.
F4: Konstantinos KALANTZIS. <https://www.inaturalist.org/observations/100146816>.

2-9 cm
arası boy yapmaktadır.

Tam güneş alan alanlarda
yetiştir.

Nemli olmayan hava koşullarını
tercih eder ⁽¹⁾.

Kuru, taşlı veya kumlu, Hafif
asidik ila nötr pH seviyelerine
sahip toprakları tercih eder ^(1,3).

Ilıman iklime adapte olmuştur.
-17°C'ye kadar soğuklara
dayanabilir.

Rüzgâra karşı ve hava kirliliğine
karşı orta derecede dayanıklıdır.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır ⁽³⁾.

Bitkinin yaprak ve çiçekleri
baharat olarak kullanılabilir. Bunun
dışında uçucu yağ üretiminde de
kullanılabilir. Peyzajda çit bitkisi
olarak kullanılabilir. Bunun dışında
kuru bahçeler ve kaya
bahçelerinde de rahatlıkla
kullanılabilir.

1. Kösa, S., 2021. Thymus revolutus Celak. Türünün Sert Odun Çeliklerinde Köklenme Üzerine Yetiştirme Ortamları ve İBA Konsantrasyonlarının Etkilerinin Belirlenmesi. Bartın Orman Fakültesi Dergisi, 23(2): 595-605.
2. Davis, P.H. (ed.), 1982. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol. 7, pp. 354). Edinburgh: Edinburgh University Press.
3. URL 1. <https://yabanicicekler.com/flower/thymus-revolutus-180>.

F1: URL 1. <https://yabanicicekler.com/flower/thymus-revolutus-180>.

Thymus revolutus

Kum Kekigi

Düşük bakım gereksinimleri vardır ve kuru, iyi drene edilmiş topraklarda kolayca yetişir...

Çiçekli sürgünleri 2-9 cm'ye kadar uzayan, yerde sürünen, 2-3 mm çapında gövdelere sahip küçük bir çalıdır. Çiçekli gövdelerin her tarafı tüylü ve belirgin ince uzun yumuşak tüylerle kaplıdır. Koltuk altı yaprak demetleri vardır. Yapraklar 8-13 x 0,7-0,9 mm, mızrak şeklinde, hepsi kıvrık kenarlı, uzun ve kısa tüylü, tepeye yakın kirpiklidir. Çiçek kurulu yaklaşık 1,5 x 1,5 cm kompakt konik bir başa sahiptir. Çiçeklenme zamanı Mayıs-Temmuz arasındadır. Çiçekleri mor gösterişli ve kokuludur ⁽¹⁾. Taç yapraklar mor, 6-8 mm'dir. Doğu Akdeniz elementi olup endemiktir. Türkiye'de Antalya, Mersin ve Konya'da yayılış göstermektedir. Açık kayalık ve çakıllı zeminlerde, sahilden 870 m yüksekliklerde yetişir ⁽²⁾.

Geniş, asimetrik yaprakları ve yaygın dallarıyla ormanlık alanlarda ve park peyzajlarında kendine yer bulur...

Ulmus glabra

Dağ Karaağacı

Kışın yaprağını döken, 35-40 m boylanabilen, geniş tepeli, aşağı ve yana doğru sarkık dallı ağaçtır^(1,2). Gövde kabuklan uzun yıllar çatlamaadan, düz ve parlak kalır, gümüşü-gri renklidir, sonraları geniş aralıklarla boyuna çatlaklı, gri-kahve rengindedir. Genç sürgünler koyu kahverengi ve tüylüdür⁽¹⁾. Yaprak, ters yumurta şeklinde, dip tarafı asimetrik, uzun damla uçlu, yaprak kenarları çift sıralı kaba dişli, üstü zımpara gibi sert tüylü, alt yüzü tüylü, hemen-hemen sapsızdır^(1,2). Çiçekler sık kurul şeklinde, kırmızı-mor renktedir. Çiçeklenme yapraklanmadan önce, bahar başı/ortasında olur^(1,3). Kanatlı nus meyveler 2-2,5 cm uzunluğunda, elips şeklinde olup tamamen çıplaktır^(1,2,3). Vatanı Kuzey, Orta ve Batı Avrupa, Balkanlar, Batı Asya'dır⁽¹⁾.

35-40 m arası boy yapmaktadır.

Tam güneş alan alanları tercih eder^(3,4).

Nemli hava koşullarını tercih eder⁽³⁾.

Nemli, verimli, iyi drene edilmiş tınlı topraklarda en iyi şekilde büyür; ancak çoğu toprağa ve daha kuru bölgelere uyum sağlayabilir⁽³⁾.

Serin ve ılıman iklimleri tercih eder. -20 °C soğuğa dayanıklıdır⁽³⁾.

Rüzgâra, hava kirliliğine ve deniz rüzgarına karşı dayanıklıdır^(3,4).

Kuraklığa karşı dayanıklıdır⁽³⁾.

Yapraklar ve kabukları ağır kesici ve ateş düşürücü olarak kullanılabilir ayrıca çiğ olarak da tüketilebilir. İç kabuk, lif, paspas ve halat yapımında kullanılır⁽⁶⁾. Peyzajda park ve bahçelerde kullanılmaktadır.

- 1.Yalınk, F. & Efe, A. (2000). Dendroloji ders kitabı (2nd ed., p. 242).
2.Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7, pp. 646-647). Edinburgh, Scotland: Edinburgh University Press.
3.URL 1. <https://plants.ces.ncsu.edu/plants/ulmus-glabra/>
4.Beckett, G., & Beckett, K. (1979). Planting native trees and shrubs. Janrol.
5.URL 2. <http://www.mobot.org/gardenhelp/plantfinder/>
6.URL 3. <https://plants.ces.ncsu.edu/plant/ulmus-glabra/>

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

Geniş dalları ve ince dişli kenarlara sahip, küçük yapraklarıyla bilinen uzun ömürlü ağaç...

Ulmus minor

Ova Karaağacı

Kışın yaprağını döken, 30 m boylanabilen, geniş tepeli, yanlara doğru sarkık dallı ağaçtır. Gövde gri-esmer renkte, derin çatlaklıdır. Sürgünler ince, kırmızı-kahve renkte, çıplak veya sık beyaz tüylüdür⁽¹⁾. Yapraklar eliptik/ters yumurtamsı şekilde, 9(-11) x 4(-6) cm, ucu sivri, dip asimetrik, çarpık, kenarlar çift sıralı dişli, üst yüzü parlak ve çıplak, alt yüzü çıplak, yan damarların ana birleşiminde tüy demetçikleri bulunur^(1,2). Yaprak sapı 6-12 mm'dir⁽¹⁾. Çiçek kurulları sık demet halinde, kırmızı-mor renktedir. Çiçeklenme yapraklanmadan önce, bahar başı veya ortasında olur. Kanatlı nus meyveler 1,5-2 cm uzunluğunda, ters yumurta biçiminde, dip tarafı kama şeklinde, açık kahverengidir^(1,3). "subsp. minor, subsp. canescens" olmak üzere iki alttürü bulunur⁽¹⁾.

30 m'ye kadar boy yapmaktadır.

Güneşli ve kısmi gölgeli alanlarda yetişebilir⁽³⁾.

Nemli hava koşullarını tercih eder⁽³⁾.

Nemli, verimli, iyi drene edilmiş tınlı topraklarda en iyi şekilde büyür, ancak çoğu toprağa ve daha kuru bölgelere uyum sağlayabilir⁽⁴⁾.

-23°C soğuğa dayanıklıdır.

Rüzgâra, hava kirliliğine ve tuza karşı oldukça dayanıklıdır⁽⁵⁾.

Kuraklığa karşı dayanıklıdır⁽⁵⁾.

Ahşap, mobilya, döşeme ve yakacak odun eldesinde kullanılır. Suyu dayanıklılığı onu gemi yapımı ve su altı inşaat projeleri için iyi bir seçim yapar⁽⁵⁾. Peyzajda park ve bahçelerde kullanılmaktadır.

- 1.Yalınk, F. & Efe, A. (2000). Dendroloji ders kitabı (2nd ed., p. 242).
2.Davis, P. H. (Ed.). (1982). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 7, pp. 646-647). Edinburgh, Scotland: Edinburgh University Press.
3.URL 1. <https://www.ebden.nl/nl/treeebb/ulminor-ulmus-minor/#?search=SB0%5C=Ulmus%20minor>
4.URL 2. <http://www.mobot.org/gardenhelp/plantfinder/>
5.URL 3. <https://plants.ces.ncsu.edu/plants/ulmus-minor/>

F1: Mustafa VAR
F2: Mustafa VAR
F3: Mustafa VAR
F4: Mustafa VAR

2-6 m'ye arası boylanmaktadır.

Tam güneşli ya da yarı güneşli alanları tercih eder.

Kuru ya da yarı nemli ve iyi drenajlı alanları tercih eder.

Geçirgen ve kumlu toprakları sever.

0-35°C sıcaklık aralığında iyi gelişim gösterir. -27 °C'a kadar dayanabilir.

Kurak ve nispeten nemli alanları tercih eder.

Kuraklık toleransı orta düzeydedir.

Tıbbi amaçlarla kullanımının yanı sıra kurak ve kumlu topraklarda yetişmesinden ve mor renkli çiçek estetiği ile bu hem estetik hem de fonksiyonel amaçlarla kullanılabilir.

1. Var, M. (2003). Bitki tanıma ve değerlendirme ders notları. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi (Basılmamıştır).
2. Davis, P. H. (Ed.). (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol. 4). Edinburgh University Press.
3. Akkemik, Ü. (Ed.). (2018). Türkiye'nin doğal-egzotik ağaç ve çalılar. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.
4. TÜBİTAK Veri Tabanı (http://194.27.225.161/yasin/tubives/index.php)
5. URL 1. https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:865568-1

F1: Durmuş KOYUN
F2: Mustafa VAR
F3: TÜBİTAK Veri Tabanı (http://194.27.225.161/yasin/tubives/index.php)
F4: Mustafa VAR

Ülkemizin kıyı ekosistemlerinin mor çiçekli çalısı...

Vitex agnus-castus

Hayıt

Genellikle 2-3 m bazen 6 m'ye kadar boylanabilen ⁽¹⁾, dağınık ve seyrek dallı, bazen yarı odunsu karakterli, kışın yaprağını döken çizgisel formlu çalılardır. Yapraklar, dar dar eliptik-mızraksı formlar (ışınsal) biçimde 5-7 parçalıdır. Yaprakçıklar tam kenarlı, uzunca oval şekilli, sivri uçlu, üst kısmı koyu yeşil renkli, alt yüzleri ise beyazımtırak tüylüdür. Çiçeklenme gevşek, çok dallı ve çok sayıda çiçekten oluşur, hoş kokulu, leylak-pembe veya mor-pembe, nadiren kirli beyaz başak veya bileşik başak şeklinde, mayıstan hazirana kadar açar. Doğal yayılışını, Karadeniz'den Balkanlar'a, Güney Rusya'ya, Transkafkasya'ya, İran'a ve Kıbrıs'a kadar oldukça geniş bir coğrafyada yayılış gösterir. Türkiye'de kuzeyden güneye tüm kıyı kentlerimizin hemen her birinde, kısmen de Güney Doğu Anadolu bölgesinde doğal olarak bulunur ⁽²⁻⁴⁾.

Meyvesi ve yaprağı tüketilen, duvar ve çitlerin tırmanıcı çalısı...

Vitis vinifera

Asma

Yaprağını döken, 10-20 m tırmanabilen, sarılıcı bitkilerdir ⁽¹⁾. Kabuk; açık gri/yeşil olup hızla gri/kahverengiye dönüşür. Sonunda gri olur ⁽²⁾. Yaprakları; yuvarlak-kordat, 7-15 cm genişliğinde, 3-5 lobludur ⁽¹⁾. Çiçeklenme zamanı Mayıs ve Haziran aylarıdır. Çok küçük, yeşil çiçeklere sahiptir ⁽²⁾. Meyveleri, küresel, siyah, parlak, 7-8 mm çapında, sulu, ete yapışık, renksiz, 1-2-3-4 tohumlu ve meyve salkımları sarkıktır. 15-300 ayrı üzüm meyvesi içeren salkımlarda meyve verir ve Haziran'dan Kasım'a kadar olgunlaşır ^(3,4). Genel yayılışı Asya, Avrupa ve Kuzey Amerika'dır. Türkiye'de Karadeniz sahil şeridi hariç tüm satıhta yayılış gösteren kültür bitkisidir. Duvar ve çitlerde tırmanıcı olarak kullanılır ⁽²⁾.

10-20 m'ye kadar tırmanmaktadır.

Güneşli alanları tercih eder ⁽²⁾.

Yüksek nemli ortamları sevmez ⁽⁴⁾.

İyi drenajlı toprakları tercih eder ⁽⁴⁾.

15-40 °C sıcaklıkta yetişir ⁽⁴⁾.

Nemli bölgeler dışında tüm toprak koşullarını tolere eder ⁽²⁾.

Kuraklığa toleranslıdır.

Tırmanıcı bitki olarak, duvar oluşturma amacı ile peyzajda kullanılır. Meyvesi taze ve kurutulmuş olarak yenir. Meyve suyu, tatlandırıcı üretiminde, şarap yapımında, yaprakları pişirilmiş olarak tüketilir.

- CC 1- Krüssmann, G., Epp, M. E., & Daniels, G. S. (Eds.). (1986). Manual of cultivated broad-leaved trees & shrubs. Vol. 3.
- 2- Davis, B. (1990). The gardener's illustrated encyclopedia of climbers & wall shrubs: a guide to more than 2000 varieties including roses, Clematis and fruit trees.
- 3- Kızılkçı, M. (2019). Dendrology: cones, flowers, fruits and seeds. Academic Press.
- 4- Hussain, S. Z., Naseer, B., Qadir, T., Fatima, T., & Bhat, T. A. (2021). Fruits grown in highland regions of the Himalayas. Cham, Switzerland: Springer International Publishing.
- F1: Joe Dillon https://www.inaturalist.org/observations/203201902
F2: andrey_p https://www.inaturalist.org/observations/116964997
F3: andrey_p https://www.inaturalist.org/observations/116964997
F4: Patrick Hacker https://www.inaturalist.org/observations/77824261

Kent Kimliğini Yansıtacak ve İklim Değişikliğine
Uyum Sağlayabilecek Odunsu Bitkiler

08. TABLOLAR

DOĞAL, EGZOTİK, KÜLTÜR BİTKİLERİNİN
KURAKLIĞA DAYANIKLILIK DERECEŚİ
Kuraklığa Dayanıklı Bitkiler

No	Latince Adı	Türkçe Adı
1	<i>Abies cilicica</i> subsp. <i>cilicica</i>	Toros Göknarı
2	<i>Abies cilicica</i> subsp. <i>isaurica</i>	Bozkır Göknarı
3	<i>Acantholimon acerosum</i>	Pişikkeveni
4	<i>Acantholimon armenum</i> var. <i>balansae</i>	Kurre Dikeni
5	<i>Acantholimon confertiflorum</i>	Som Kardikeni
6	<i>Acantholimon halophilum</i>	Kirpiotu
7	<i>Acantholimon ulicinum</i> var. <i>creticum</i>	Kardikeni
8	<i>Acantholimon venustum</i>	Kınalı Kirpiotu
9	<i>Acer monspessulanum</i>	Fransız Akçaağacı
10	<i>Acer negundo</i>	İsfendan
11	<i>Acer tataricum</i>	Tatar Akçaağacı
12	<i>Adenocarpus complicatus</i>	Sıyırğı
13	<i>Aethionema alanyae</i>	Dikenli Kayagülü
14	<i>Alhagi maurorum</i>	Aguldikeni
15	<i>Amelanchier ovalis</i>	Kurtağacı
16	<i>Amygdalus balansae</i>	Haceli Bademi
17	<i>Amygdalus orientalis</i>	Payam
18	<i>Arbutus andrachne</i>	Sandal Ağacı
19	<i>Armeniaca vulgaris</i>	Kayısı
20	<i>Astragalus condensatus</i>	Sıkgeven
21	<i>Astragalus gymnolobus</i>	Cıbil Geven
22	<i>Astragalus isauricus</i>	Hadim Geveni
23	<i>Astragalus kirshehircus</i>	Kırşehir Geveni
24	<i>Berberis crataegina</i>	Karamuk
25	<i>Calicotome villosa</i>	Keçiboğan
26	<i>Camphorosma monspeliaca</i>	Ezgen
27	<i>Capparis spinosa</i>	Kebere
28	<i>Caragana grandiflora</i>	Karagana
29	<i>Cedrus libani</i>	Katranağacı
30	<i>Celtis planchoniana</i>	Dahum
31	<i>Celtis tournefortii</i>	Dardağan
32	<i>Cerasus mahaleb</i> var. <i>alpina</i>	Mahlep
33	<i>Cerasus prostrata</i> var. <i>glabrifolia</i>	Taş Kirazı
34	<i>Cerasus prostrata</i> var. <i>prostrata</i>	Taş Kirazı
35	<i>Cercis siliquastrum</i> subsp. <i>hebecarpa</i>	Erguvan
36	<i>Cercis siliquastrum</i> subsp. <i>siliquastrum</i>	Erguvan
37	<i>Cionura erecta</i>	Babrik
38	<i>Cistus creticus</i>	Laden
39	<i>Cistus laurifolius</i>	Karağan
40	<i>Cistus salviifolius</i>	Kartli
41	<i>Clematis cirrhosa</i>	Bahar Sarmaşığı
42	<i>Clematis flammula</i>	Hamilmiskin
43	<i>Clematis orientalis</i>	Köpektutağı
44	<i>Clematis vitalba</i>	Akasma
45	<i>Colutea cilicica</i>	Patlangaç

DOĞAL, EGZOTİK, KÜLTÜR BİTKİLERİNİN
KURAKLIĞA DAYANIKLILIK DERECEŚİ
Kuraklığa Dayanıklı Bitkiler

No	Latince Adı	Türkçe Adı
46	<i>Colutea melanocalyx</i>	Kara Patlangaç
47	<i>Cornus mas</i>	Kızılıçık
48	<i>Cotinus coggygria</i>	Boyacı Sumağı
49	<i>Cotoneaster nummularius</i>	Dağ Muşmulası
50	<i>Crataegus azarolus</i>	Müzmüldek
51	<i>Crataegus meyeri</i>	Roğuk
52	<i>Crataegus microphylla</i>	Kocakarı Armudu
53	<i>Crataegus monogyna</i>	Yemişen
54	<i>Crataegus orientalis</i>	Alıç
55	<i>Crataegus orientalis</i> subsp. <i>szovitsii</i>	Koyun Alıcı
56	<i>Crataegus x sinaica</i>	Çöl Alıcı
57	<i>Cytisus hirsutus</i>	Keçi Tırfılı
58	<i>Cytisus procumbens</i>	Çalı Tırfılı
59	<i>Cytisus pygmaeus</i>	Cüce Keçitırfılı
60	<i>Daphne oleoides</i> subsp. <i>kurdica</i>	Gövçek
61	<i>Daphne oleoides</i> subsp. <i>oleoides</i>	Gövçek
62	<i>Daphne sericea</i>	Tavukbüzüğü
63	<i>Elaeagnus angustifolia</i>	İğde
64	<i>Elaeagnus rhamnoides</i>	Çıçırgan
65	<i>Ephedra foeminea</i>	Borotu
66	<i>Ephedra major</i>	Hum
67	<i>Erica manipuliflora</i>	Püren
68	<i>Eriolobus trilobatus</i>	Atelması
69	<i>Euonymus verrucosus</i>	Benli İğcik
70	<i>Ficus carica</i>	İncir
71	<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>angustifolia</i>	Sivri Dişbudak
72	<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>syriaca</i>	Sivri Dişbudak
73	<i>Fraxinus ornus</i> subsp. <i>cilicica</i>	Toros Dişbudağı
74	<i>Genista albida</i>	Ak Borcak
75	<i>Genista anatolica</i>	Kandaş Dikeni
76	<i>Genista aucheri</i>	Bayır Borcağı
77	<i>Genista januensis</i> subsp. <i>lydia</i>	Yer Borcağı
78	<i>Genista sessilifolia</i>	Borcak
79	<i>Genista tinctoria</i>	Boyacı Katırtırnağı
80	<i>Gonocytisus angulatus</i>	Yağlı Borcak
81	<i>Halimione portulacoides</i>	Koca Betne
82	<i>Halimione verrucifera</i>	Betne
83	<i>Hedera helix</i>	Duvar Sarmaşığı
84	<i>Jasminum fruticans</i>	Boruk
85	<i>Juniperus communis</i>	Ardıç
86	<i>Juniperus communis</i> var. <i>communis</i>	Ardıç
87	<i>Juniperus communis</i> var. <i>saxatilis</i>	Bodur Ardıç
88	<i>Juniperus drupacea</i>	Andız
89	<i>Juniperus excelsa</i>	Boz Ardıç
90	<i>Juniperus foetidissima</i>	Kokulu Ardıç
91	<i>Juniperus oxycedrus</i>	Katran Ardıcı

DOĞAL, EGZOTİK, KÜLTÜR BİTKİLERİNİN
KURAKLIĞA DAYANIKLILIK DERECESESİ
Kuraklığa Dayanıklı Bitkiler

No	Latince Adı	Türkçe Adı
92	<i>Krascheninnikovia ceratoides</i>	Fırçasirken
93	<i>Ligustrum vulgare</i>	Kurtbağrı
94	<i>Lonicera caucasica</i>	Çakkana
95	<i>Lonicera etrusca</i> var. <i>etrusca</i>	Dokuzdon
96	<i>Lonicera etrusca</i> var. <i>hispidula</i>	Dokuzdon
97	<i>Lonicera nummulariifolia</i>	Tavşançili
98	<i>Lycium depressum</i>	Eğri Tekediken
99	<i>Macrotomia densiflora</i>	Koca Eğrik
100	<i>Morus alba</i>	Ak Dut
101	<i>Morus nigra</i>	Kara Dut
102	<i>Nerium oleander</i>	Zakkum
103	<i>Olea europaea</i>	Zeytin
104	<i>Ononis spinosa</i> subsp. <i>antiquorum</i>	Kayıskıran
105	<i>Ostrya carpinifolia</i>	Firek
106	<i>Paliurus spina-christi</i>	Karaçalı
107	<i>Periploca graeca</i>	Gariplerurganı
108	<i>Phlomis monocephala</i>	Topuz Çalba
109	<i>Picea orientalis</i>	Lâdin
110	<i>Pinus brutia</i>	Kızılçam
111	<i>Pinus nigra</i>	Karaçam
112	<i>Pinus nigra</i> subsp. <i>nigra</i>	Karaçam
113	<i>Pinus nigra</i> subsp. <i>pallasiana</i>	Karaçam
114	<i>Pinus pinea</i>	Fıstık Çamı
115	<i>Pistacia atlantica</i>	Sakızlık
116	<i>Pistacia palaestina</i>	Çöğre
117	<i>Pistacia terebinthus</i> subsp. <i>terebinthus</i>	Menengiç
118	<i>Pistacia vera</i>	Antep Fıstığı
119	<i>Platyclusus orientalis</i>	Doğu Mazısı
120	<i>Populus tremula</i>	Titrek Kavak
121	<i>Prunus mume</i>	Japon Kayısı
122	<i>Prunus spinosa</i>	Çakal Eriği
123	<i>Prunus x domestica</i>	Erik
124	<i>Pyracantha coccinea</i>	Ateşdiken
125	<i>Pyrus communis</i> subsp. <i>communis</i>	Armut
126	<i>Pyrus communis</i> subsp. <i>sativa</i>	Armut
127	<i>Pyrus elaeagnifolia</i> subsp. <i>kotschyana</i>	Ahlat
128	<i>Quercus brantii</i>	Karameşe
129	<i>Quercus cerris</i>	Saçlımeşe
130	<i>Quercus coccifera</i>	Kermes Meşesi
131	<i>Quercus infectoria</i> subsp. <i>infectoria</i>	Mazı Meşesi
132	<i>Quercus infectoria</i> subsp. <i>veneris</i>	Mazı Meşesi
133	<i>Quercus libani</i>	Lübnan Meşesi
134	<i>Quercus pubescens</i> subsp. <i>crispata</i>	Tüylü Meşe
135	<i>Quercus pubescens</i> subsp. <i>pubescens</i>	Tüylü Meşe
136	<i>Quercus trojana</i>	Makedonya Meşesi
137	<i>Quercus vulcanica</i>	Kasnak Meşesi
138	<i>Rhamnus cathartica</i>	Akdiken
139	<i>Rhamnus hirtella</i>	Has Cehri

DOĞAL, EGZOTİK, KÜLTÜR BİTKİLERİNİN
KURAKLIĞA DAYANIKLILIK DERECESESİ
Kuraklığa Dayanıklı Bitkiler

No	Latince Adı	Türkçe Adı
140	<i>Rhamnus libanotica</i>	Yayla Cehrisi
141	<i>Rhamnus lycioides</i>	Top Cehri
142	<i>Rhamnus lycioides</i> subsp. <i>oleoides</i>	Top Cehri
143	<i>Rhamnus nitida</i>	Köse Cehri
144	<i>Rhamnus orbiculata</i>	Çember Cehri
145	<i>Rhamnus petiolaris</i>	Cehri
146	<i>Rhamnus rhodopea</i>	Balkan Cehrisi
147	<i>Rhamnus thymifolia</i>	Pala Cehri
148	<i>Rhus coriaria</i>	Sumak
149	<i>Robinia pseudoacacia</i>	Yalancı Akasya
150	<i>Rosa canina</i>	Kuşburnu
151	<i>Rosa dumalis</i>	İt Gülü
152	<i>Rosa gallica</i>	Hokka Gülü
153	<i>Rosa hemisphaerica</i>	Kadıngöbeği
154	<i>Rosa pulverulenta</i>	Bodur Gül
155	<i>Rosa spinosissima</i>	Kara Kuşburnu
156	<i>Rubus sanctus</i>	Böğürtlen
157	<i>Salix babylonica</i>	Salkım Söğüt
158	<i>Salix triandra</i>	Bağ Söğüdü
159	<i>Sorbus torminalis</i> var. <i>pinnatifida</i>	Pitlicen
160	<i>Sorbus torminalis</i> var. <i>torminalis</i>	Pitlicen
161	<i>Sorbus umbellata</i>	Geyik Elması
162	<i>Spartium junceum</i>	Katırtırnağı
163	<i>Styphnolobium japonicum</i>	Sofora
164	<i>Styrax officinalis</i>	Ayıfındığı
165	<i>Tamarix parviflora</i>	Deli Ilgın
166	<i>Tamarix myrtenensis</i>	İlgın
167	<i>Thymus cherlerioides</i>	Kaz Kekiği
168	<i>Thymus cilicicus</i>	Kılçık Kekiği
169	<i>Thymus revolutus</i>	Kum Kekiği
170	<i>Ulmus glabra</i>	Dağ Karaağacı
171	<i>Ulmus minor</i>	Ova Karaağacı
172	<i>Viburnum lantana</i>	Germeşe
173	<i>Viburnum opulus</i>	Gilaburu
174	<i>Vitis vinifera</i>	Asma

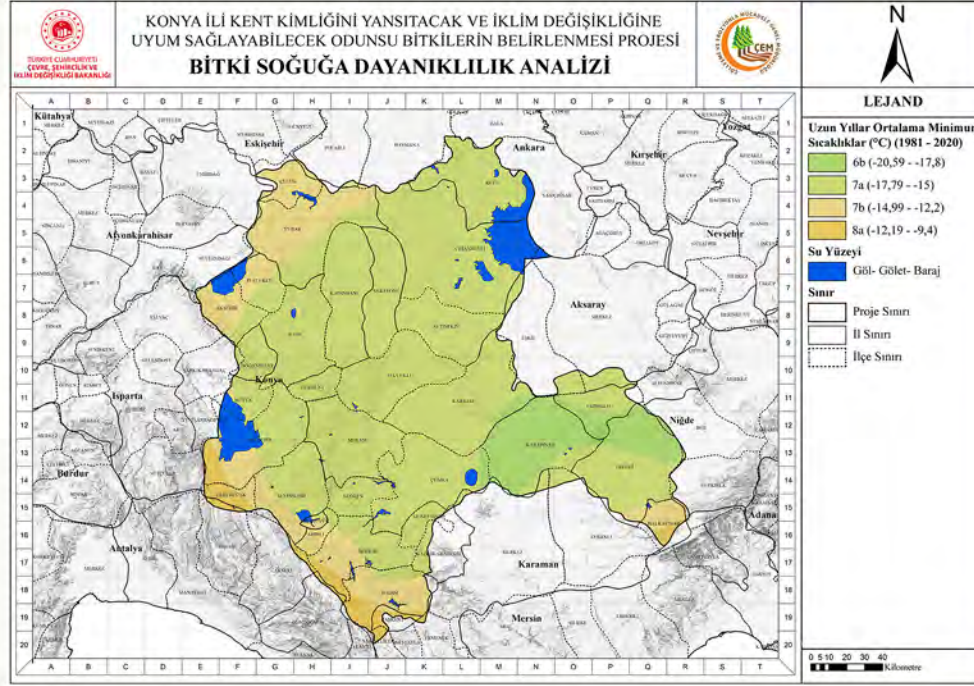
DOĞAL, EGZOTİK, KÜLTÜR BİTKİLERİNİN
KURAKLIĞA DAYANIKLILIK DERECESESİ
Kuraklığa Orta Derecede Dayanıklı Bitkiler

No	Latince Adı	Türkçe Adı
1	<i>Acer campestre</i>	Ova Akçaağacı
2	<i>Acer hyrcanum</i> subsp. <i>sphaerocaryum</i>	Kasnak Akçaağacı
3	<i>Acer platanooides</i>	Çınar Akçaağacı
4	<i>Amygdalus communis</i>	Badem
5	<i>Astragalus microcephalus</i>	Anadolu Kitresi
6	<i>Astragalus micropterus</i>	Serçe Geveni
7	<i>Castanea sativa</i>	Kestane
8	<i>Catalpa bignonioides</i>	Katalpa
9	<i>Cerasus avium</i>	Kiraz
10	<i>Cerasus vulgaris</i>	Vişne
11	<i>Convolvulus holosericeus</i>	Gündüzsefası
12	<i>Cornus sanguinea</i> subsp. <i>cilicica</i>	Kiren
13	<i>Cornus sanguinea</i> subsp. <i>sanguinea</i>	Kiren
14	<i>Juglans regia</i>	Ceviz
15	<i>Laurus nobilis</i>	Defne
16	<i>Malus pumila</i>	Elma
17	<i>Malus sylvestris</i> subsp. <i>sylvestris</i>	yaban elması
18	<i>Mespilus germanica</i>	Muşmula
19	<i>Persica vulgaris</i>	Şeftali
20	<i>Populus alba</i>	Akkavak
21	<i>Prunus cocomilia</i>	Dağ Eriği
22	<i>Prunus divaricata</i>	Yunus Eriği
23	<i>Pyrus syriaca</i> var. <i>microphylla</i>	Çakal Armudu
24	<i>Quercus ithaburensis</i>	Palamut Meşesi
25	<i>Quercus robur</i> subsp. <i>pedunculiflora</i>	Saplı Meşe
26	<i>Quercus robur</i> subsp. <i>robur</i>	Saplı Meşe
27	<i>Rosa orientalis</i>	Asker Gülü
28	<i>Rubus canescens</i> var. <i>canescens</i>	Çobankösteği
29	<i>Rubus canescens</i> var. <i>glabratus</i>	Çobankösteği
30	<i>Salix pedicellata</i>	Pisiklik
31	<i>Vitex agnus-castus</i>	Hayıt

DOĞAL, EGZOTİK, KÜLTÜR BİTKİLERİNİN
KURAKLIĞA DAYANIKLILIK DERECESESİ
Kuraklığa Dayanıklı Olmayan Bitkiler

No	Latince Adı	Türkçe Adı
1	<i>Corylus maxima</i>	Tombul Fındık
2	<i>Cydonia oblonga</i>	Ayva
3	<i>Diospyros kaki</i>	Trabzon Hurması
4	<i>Euonymus latifolius</i>	İğaçacı
5	<i>Frangula dodonei</i>	Barutağacı
6	<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>oxycarpa</i>	Sivri Dişbudak
7	<i>Fraxinus excelsior</i>	Dişbudak
8	<i>Platanus orientalis</i>	Çınar
9	<i>Populus nigra</i>	Karakavak
10	<i>Punica granatum</i>	Nar
11	<i>Salix alba</i>	Ak Söğüt
12	<i>Salix bornmuelleri</i>	Köy Söğüdü
13	<i>Salix cinerea</i>	Boz Söğüt
14	<i>Smilax aspera</i>	Gıcırdikeni

DOĞAL, EGZOTİK, KÜLTÜR BİTKİLERİNİN
SOĞUĞA DAYANIKLILIK DERECESESİ

6B BÖLGESİNDE KULLANILABİLECEK BİTKİLER

1	<i>Abies cilicica</i> subsp. <i>cilicica</i> - Toros Göknarı	5B
2	<i>Abies cilicica</i> subsp. <i>isaurica</i> - Bozkır Göknarı	5B
3	<i>Acantholimon acaerosum</i> - Pişikkeveni	3A
4	<i>Acantholimon armenum</i> var. <i>balansae</i> - Kurre Dikeni	6A
5	<i>Acantholimon halophilum</i> - Kirpiotu	4B
6	<i>Acantholimon ulicinum</i> var. <i>creticum</i> - Kardikeni	6A
7	<i>Acantholimon venustum</i> - Kınalı Kirpiotu	4B
8	<i>Acer campestre</i> - Ova Akçaağacı	5A
9	<i>Acer hyrcanum</i> subsp. <i>sphaerocaryum</i> - Kasnak Akçaağacı	5A
10	<i>Acer monspessulanum</i> - Fransız Akçaağacı	6A
11	<i>Acer negundo</i> - İsfendan	4A
12	<i>Acer platanoides</i> - Çınar Akçaağacı	4A
13	<i>Acer tataricum</i> - Tatar Akçaağacı	4B
14	<i>Adenocarpus complicatus</i> - Sıyırğı	6A
15	<i>Aethionema alanyae</i> - Dikenli Kayagülü	5A
16	<i>Alhagi maurorum</i> - Aguldikeni	4A
17	<i>Amelanchier ovalis</i> - Kurtağacı	5A
18	<i>Amygdalus balansae</i> - Hacıeli Bademi	6A
19	<i>Armeniaca vulgaris</i> - Kayısı	5A
20	<i>Astragalus condensatus</i> - Sıkgeven	6A
21	<i>Astragalus gymnolobus</i> - Cıbil Geven	6A
22	<i>Astragalus isauricus</i> - Hadim Geveni	5A
23	<i>Astragalus kirshehircus</i> - Kırşehir Geveni	5A
24	<i>Astragalus microcephalus</i> - Anadolu Kitresi	4B

25	<i>Berberis crataegina</i> - Karamuk	4A
26	<i>Caragana grandiflora</i> - Karagana	3A
27	<i>Castanea sativa</i> - Kestane	5A
28	<i>Catalpa bignonioides</i> - Katalpa	6B
29	<i>Celtis planchoniana</i> - Dahum	4A
30	<i>Celtis tournefortii</i> - Dardağan	5A
31	<i>Cerasus avium</i> - Kiraz	5A
32	<i>Cerasus mahaleb</i> var. <i>alpina</i> - Mahlep	4A
33	<i>Cerasus prostrata</i> var. <i>glabrifolia</i> - Taş Kirazı	4B
34	<i>Cerasus prostrata</i> var. <i>prostrata</i> - Taş Kirazı	4B
35	<i>Cerasus vulgaris</i> - Vişne	5A
36	<i>Cercis siliquastrum</i> subsp. <i>hebecarpa</i> - Erguvan	6B
37	<i>Cercis siliquastrum</i> subsp. <i>siliquastrum</i> - Erguvan	6B
38	<i>Cionura erecta</i> - Babrik	6A
39	<i>Clematis vitalba</i> - Akasma	5A
40	<i>Colutea cilicica</i> - Patlangaç	6A
41	<i>Cornus mas</i> - Kızılık	4A
42	<i>Cornus sanguinea</i> subsp. <i>cilicica</i> - Kiren	4A
43	<i>Cornus sanguinea</i> subsp. <i>sanguinea</i> - Kiren	4A
44	<i>Corylus maxima</i> - Tombul Fındık	4A
45	<i>Cotinus coggygria</i> - Boyacı Sumağı	6A
46	<i>Cotoneaster nummularius</i> - Dağ Muşmulası	5B
47	<i>Crataegus azarolus</i> - Müzmüldek	5A
48	<i>Crataegus meyeri</i> - Roğuk	4A
49	<i>Crataegus monogyna</i> - Yemişen	4A
50	<i>Crataegus orientalis</i> - Alıç	5A
51	<i>Crataegus orientalis</i> subsp. <i>szovitsii</i> - Koyun Alıcı	5A
52	<i>Crataegus x sinaica</i> - Çöl Alıcı	6A
53	<i>Cydonia oblonga</i> - Ayva	5B
54	<i>Cytisus hirsutus</i> - Keçi Tırfılı	5A
55	<i>Cytisus procumbens</i> - Çalı Tırfılı	5A
56	<i>Cytisus pygmaeus</i> - Cüce Keçitırfılı	5A
57	<i>Daphne oleoides</i> subsp. <i>kurdica</i> - Gövçek	5A
58	<i>Daphne oleoides</i> subsp. <i>oleoides</i> - Gövçek	5B
59	<i>Daphne sericea</i> - Tavukbüzüğü	6A
60	<i>Elaeagnus angustifolia</i> - İğde	3A
61	<i>Elaeagnus rhamnoides</i> - Çıçırgan	4A
62	<i>Ephedra foeminea</i> - Borotu	4A
63	<i>Ephedra major</i> - Hum	4A
64	<i>Erica manipuliflora</i> - Püren	4A
65	<i>Eriolobus trilobatus</i> - Atelması	3A
66	<i>Euonymus latifolius</i> - İğaçacı	4A
67	<i>Euonymus verrucosus</i> - Benli İğcik	6A
68	<i>Frangula dodonei</i> - Barutağacı	6A
69	<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>angustifolia</i> - Sivri Dişbudak	6B
70	<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>oxycarpa</i> - Sivri Dişbudak	6B

6B BÖLGESİNDE KULLANILABİLECEK BİTKİLER

71	<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>syriaca</i> - Sivri Dişbudak	6B	118	<i>Pyrus communis</i> subsp. <i>sativa</i> - Armut	5A
72	<i>Genista albida</i> - Ak Borcak	6B	119	<i>Pyrus elaeagnifolia</i> subsp. <i>kotschyana</i> - Ahlat	5B
73	<i>Genista sessilifolia</i> - Borcak	5A	120	<i>Pyrus syriaca</i> var. <i>microphylla</i> - Çakal Armudu	6A
74	<i>Genista tinctoria</i> - Boyacı Katırtırnağı	5B	121	<i>Quercus brantii</i> - Karamişe	6A
75	<i>Halimione portulacoides</i> - Koca Betne	6B	122	<i>Quercus cerris</i> - Saçlımeşe	6B
76	<i>Halimione verrucifera</i> - Betne	6B	123	<i>Quercus coccifera</i> - Kermes Meşesi	6A
77	<i>Hedera helix</i> - Duvar Sarmaşığı	5A	124	<i>Quercus ithaburensis</i> - Palamut Meşesi	6A
78	<i>Juglans regia</i> - Ceviz	6A	125	<i>Quercus pubescens</i> subsp. <i>crispata</i> - Tüylü Meşe	6A
79	<i>Juniperus communis</i> - Ardıç	3A	126	<i>Quercus pubescens</i> subsp. <i>pubescens</i> - Tüylü Meşe	6A
80	<i>Juniperus communis</i> var. <i>communis</i> - Ardıç	3A	127	<i>Quercus robur</i> subsp. <i>pedunculiflora</i> - Saplı Meşe	5B
81	<i>Juniperus communis</i> var. <i>saxatilis</i> - Bodur Ardıç	3A	128	<i>Quercus robur</i> subsp. <i>robur</i> - Saplı Meşe	5B
82	<i>Juniperus excelsa</i> - Boz Ardıç	4B	129	<i>Rhamnus cathartica</i> - Akdiken	3A
83	<i>Juniperus foetidissima</i> - Kokulu Ardıç	6A	130	<i>Rhamnus hirtella</i> - Has Cehri	6A
84	<i>Krascheninnikovia ceratoides</i> - Fırçasirken	4B	131	<i>Rhamnus lycioides</i> - Top Cehri	5A
85	<i>Ligustrum vulgare</i> - Kurtbağrı	5A	132	<i>Rhamnus lycioides</i> subsp. <i>oleoides</i> - Top Cehri	5A
86	<i>Lonicera caucasica</i> - Çakkana	5A	133	<i>Rhamnus nitida</i> - Köse Cehri	4A
87	<i>Lonicera etrusca</i> var. <i>etrusca</i> - Dokuzdon	6B	134	<i>Rhamnus orbiculata</i> - Çember Cehri	4A
88	<i>Lonicera etrusca</i> var. <i>hispidula</i> - Dokuzdon	6B	135	<i>Rhamnus petiolaris</i> - Cehri	6A
89	<i>Lonicera nummulariifolia</i> - Tavşançili	6B	136	<i>Rhamnus rhodopea</i> - Balkan Cehrisi	4A
90	<i>Macrotomia densiflora</i> - Koca Eğnik	6A	137	<i>Rhamnus thymifolia</i> - Pala Cehri	4A
91	<i>Malus pumila</i> - Elma	3A	138	<i>Rhus coriaria</i> - Sumak	6A
92	<i>Malus sylvestris</i> subsp. <i>sylvestris</i> - Yaban elması	4A	139	<i>Robinia pseudoacacia</i> - Yalancı Akasya	3A
93	<i>Mespilus germanica</i> - Muşmula	5B	140	<i>Rosa canina</i> - Kuşburnu	3A
94	<i>Morus alba</i> - Ak Dut	5B	141	<i>Rosa dumalis</i> - İt Gülü	4A
95	<i>Morus nigra</i> - Kara Dut	6B	142	<i>Rosa gallica</i> - Hokka Gülü	5A
96	<i>Ononis spinosa</i> subsp. <i>antiquorum</i> - Kayışkiran	6A	143	<i>Rosa hemisphaerica</i> - Kadınöbeği	6A
97	<i>Ostrya carpinifolia</i> - Firek	6B	144	<i>Rosa orientalis</i> - Asker Gülü	4A
98	<i>Paliurus spina-christi</i> - Karaçalı	6A	145	<i>Rosa pulverulenta</i> - Bodur Gül	5A
99	<i>Periploca graeca</i> - Gariplerurganı	5A	146	<i>Rubus sanctus</i> - Böğürtlen	5A
100	<i>Persica vulgaris</i> - Şeftali	5B	147	<i>Salix alba</i> - Ak Söğüt	4A
101	<i>Picea orientalis</i> - Lâdin	5A	148	<i>Salix babylonica</i> - Salkım Söğüt	5B
102	<i>Pinus nigra</i> - Karaçam	4A	149	<i>Salix bornmuelleri</i> - Köy Söğüdü	3A
103	<i>Pinus nigra</i> subsp. <i>nigra</i> - Karaçam	4A	150	<i>Salix cinerea</i> - Boz Söğüt	3A
104	<i>Pinus nigra</i> subsp. <i>pallasiana</i> - Karaçam	4A	151	<i>Salix pedicellata</i> - Pisiklik	4A
105	<i>Pinus pinea</i> - Fıstık Çamı	4A	152	<i>Salix triandra</i> - Bağ Söğüdü	6A
106	<i>Platanus orientalis</i> - Çınar	6A	153	<i>Sorbus torminalis</i> var. <i>pinnatifida</i> - Pitlicen	6A
107	<i>Platycladus orientalis</i>	6A	154	<i>Sorbus torminalis</i> var. <i>torminalis</i> - Pitlicen	6A
108	<i>Populus alba</i> - Akkavak	4A	155	<i>Sorbus umbellata</i> - Geyik Elması	6A
109	<i>Populus nigra</i> - Karakavak	4A	156	<i>Styphnolobium japonicum</i> - Sofora	6B
110	<i>Populus tremula</i> - Titrek Kavak	4A	157	<i>Tamarix parviflora</i> - Deli Ilgın	6A
111	<i>Prunus cocomilia</i> - Dağ Eriği	2A	158	<i>Thymus cherlerioides</i> - Kaz Kekiği	6A
112	<i>Prunus divaricata</i> - Yunus Eriği	4A	159	<i>Thymus cilicicus</i> - Kılçık Kekiği	6A
113	<i>Prunus mume</i> - Japon Kayısı	4A	160	<i>Ulmus glabra</i> - Dağ Karaağacı	5A
114	<i>Prunus spinosa</i> - Çakal Eriği	6A	161	<i>Ulmus minor</i> - Ova Karaağacı	5A
115	<i>Prunus x domestica</i> - Erik	5A	162	<i>Viburnum lantana</i> - Germeşe	4A
116	<i>Pyracantha coccinea</i> - Ateşdikeni	5A	163	<i>Viburnum opulus</i> - Gilaburu	4A
117	<i>Pyrus communis</i> subsp. <i>communis</i> - Armut	6A	164	<i>Vitex agnus-castus</i> - Hayıt	5B
		5A	165	<i>Vitis vinifera</i> - Asma	5B

7A BÖLGESİNDE KULLANILABİLECEK BİTKİLER

1	<i>Abies cilicica</i> subsp. <i>cilicica</i> - Toros Göknarı	5B	47	<i>Clematis orientalis</i> - Köpektutağı	7A
2	<i>Abies cilicica</i> subsp. <i>isaurica</i> - Bozkır Göknarı	5B	48	<i>Clematis vitalba</i> - Akasma	5A
3	<i>Acantholimon acerosum</i> - Pişikkeveni	3A	49	<i>Colutea cilicica</i> - Patlangaç	6A
4	<i>Acantholimon armenum</i> var. <i>balansae</i> - Kurre Dikeni	6A	50	<i>Cornus mas</i> - Kızılcık	4A
5	<i>Acantholimon confertiflorum</i> - Som Kardikeni	7A	51	<i>Cornus sanguinea</i> subsp. <i>cilicica</i> - Kiren	4A
6	<i>Acantholimon halophilum</i> - Kirpiotu	4B	52	<i>Cornus sanguinea</i> subsp. <i>sanguinea</i> - Kiren	4A
7	<i>Acantholimon ulicinum</i> var. <i>creticum</i> - Kardikeni	6A	53	<i>Corylus maxima</i> - Tombul Fındık	4A
8	<i>Acantholimon venustum</i> - Kınalı Kirpiotu	4B	54	<i>Cotinus coggygria</i> - Boyacı Sumağı	6A
9	<i>Acer campestre</i> - Ova Akçaağacı	5A	55	<i>Cotoneaster nummularius</i> - Dağ Muşmulası	5B
10	<i>Acer hyrcanum</i> subsp. <i>sphaerocaryum</i> - Kasnak Akçaağacı	5A	56	<i>Crataegus azarolus</i> - Müzmüldek	5A
11	<i>Acer monspessulanum</i> - Fransız Akçaağacı	6A	57	<i>Crataegus meyeri</i> - Roğuk	4A
12	<i>Acer negundo</i> - İsfendan	4A	58	<i>Crataegus microphylla</i> - Kocakarı Armudu	7A
13	<i>Acer platanooides</i> - Çınar Akçaağacı	4A	59	<i>Crataegus monogyna</i> - Yemişen	4A
14	<i>Acer tataricum</i> - Tatar Akçaağacı	4B	60	<i>Crataegus orientalis</i> - Alıç	5A
15	<i>Adenocarpus complicatus</i> - Sıyırğı	6A	61	<i>Crataegus orientalis</i> subsp. <i>szovitsii</i> - Koyun Alıcı	5A
16	<i>Aethionema alanyae</i> - Dikenli Kayagülü	5A	62	<i>Crataegus x sinaica</i> - Çöl Alıcı	6A
17	<i>Alhagi maurorum</i> - Aguldikeni	4A	63	<i>Cydonia oblonga</i> - Ayva	5B
18	<i>Amelanchier ovalis</i> - Kurtağacı	5A	64	<i>Cytisus hirsutus</i> - Keçi Tırfılı	5A
19	<i>Amygdalus balansae</i> - Hacıeli Bademi	6A	65	<i>Cytisus procumbens</i> - Çalı Tırfılı	5A
20	<i>Amygdalus communis</i> - Badem	7A	66	<i>Cytisus pygmaeus</i> - Cüce Keçitırfılı	5A
21	<i>Amygdalus orientalis</i> - Payam	7A	67	<i>Daphne oleoides</i> subsp. <i>kurdica</i> - Gövçek	5A
22	<i>Arbutus andrachne</i> - Sandal Ağacı	7A	68	<i>Daphne oleoides</i> subsp. <i>oleoides</i> - Gövçek	5B
23	<i>Armeniaca vulgaris</i> - Kayısı	5A	69	<i>Daphne sericea</i> - Tavukbüzüğü	6A
24	<i>Astragalus condensatus</i> - Sıkgeven	6A	70	<i>Diospyros kaki</i> - Trabzon Hurması	7A
25	<i>Astragalus gymnolobus</i> - Cıbil Geven	6A	71	<i>Elaeagnus angustifolia</i> - İğde	3A
26	<i>Astragalus isauricus</i> - Hadim Geveni	5A	72	<i>Elaeagnus rhamnoides</i> - Çıçırgan	4A
27	<i>Astragalus kirshehiricus</i> - Kırşehir Geveni	5A	73	<i>Ephedra foeminea</i> - Borotu	4A
28	<i>Astragalus microcephalus</i> - Anadolu Kitresi	4B	74	<i>Ephedra major</i> - Hum	4A
29	<i>Astragalus micropterus</i> - Serçe Geveni	7A	75	<i>Erica manipuliflora</i> - Püren	4A
30	<i>Berberis crataegina</i> - Karamuk	4A	76	<i>Eriolobus trilobatus</i> - Atelması	3A
31	<i>Caragana grandiflora</i> - Karagana	3A	77	<i>Euonymus latifolius</i> - İğaçacı	4A
32	<i>Castanea sativa</i> - Kestane	5A	78	<i>Euonymus verrucosus</i> - Benli İğcik	6A
33	<i>Catalpa bignonioides</i> - Katalpa	6B	79	<i>Frangula dodonei</i> - Barutağacı	6A
34	<i>Cedrus libani</i> - Katranağacı	7A	80	<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>angustifolia</i> - Sivri Dişbudak	6B
35	<i>Celtis planchoniana</i> - Dahum	4A	81	<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>oxycarpa</i> - Sivri Dişbudak	6B
36	<i>Celtis tournefortii</i> - Dardağan	5A	82	<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>syriaca</i> - Sivri Dişbudak	6B
37	<i>Cerasus avium</i> - Kiraz	5A	83	<i>Fraxinus ornus</i> subsp. <i>cilicica</i> - Toros Dişbudağı	7A
38	<i>Cerasus mahaleb</i> var. <i>alpina</i> - Mahlep	4A	84	<i>Genista albida</i> - Ak Borcak	6B
39	<i>Cerasus prostrata</i> var. <i>glabrifolia</i> - Taş Kirazı	4B	85	<i>Genista anatolica</i> - Kandaş Dikeni	7A
40	<i>Cerasus prostrata</i> var. <i>prostrata</i> - Taş Kirazı	4B	86	<i>Genista aucheri</i> - Bayır Borcağı	7A
41	<i>Cerasus vulgaris</i> - Vişne	5A	87	<i>Genista sessilifolia</i> - Borcak	5A
42	<i>Cercis siliquastrum</i> subsp. <i>hebecarpa</i> - Erguvan	6B	88	<i>Genista tinctoria</i> - Boyacı Katırtırnağı	5B
43	<i>Cercis siliquastrum</i> subsp. <i>siliquastrum</i> - Erguvan	6B	89	<i>Halimione portulacoides</i> - Koca Betne	6B
44	<i>Cionura erecta</i> - Babrik	6A	90	<i>Halimione verrucifera</i> - Betne	6B
45	<i>Cistus laurifolius</i> - Karağan	7A	91	<i>Hedera helix</i> - Duvar Sarmaşığı	5A
46	<i>Cistus salviifolius</i> - Kartli	7A	92	<i>Jasminum fruticans</i> - Boruk	7A

7A BÖLGESİNDE KULLANILABİLECEK BİTKİLER

93	<i>Juglans regia</i> - Ceviz	6A	139	<i>Quercus brantii</i> - Karamişe	6A
94	<i>Juniperus communis</i> - Ardıç	3A	140	<i>Quercus cerris</i> - Saçlımeşe	6B
95	<i>Juniperus communis</i> var. <i>communis</i> - Ardıç	3A	141	<i>Quercus coccifera</i> - Kermes Meşesi	6A
96	<i>Juniperus communis</i> var. <i>saxatilis</i> - Bodur Ardıç	3A	142	<i>Quercus infectoria</i> subsp. <i>infectoria</i> - Mazı Meşesi	7A
97	<i>Juniperus drupacea</i> - Andız	7A	143	<i>Quercus infectoria</i> subsp. <i>veneris</i> - Mazı Meşesi	7A
98	<i>Juniperus excelsa</i> - Boz Ardıç	4B	144	<i>Quercus ithaburensis</i> - Palamut Meşesi	6A
99	<i>Juniperus foetidissima</i> - Kokulu Ardıç	6A	145	<i>Quercus libani</i> - Lübnan Meşesi	7A
100	<i>Krascheninnikovia ceratoides</i> - Fırçasirken	4B	146	<i>Quercus pubescens</i> subsp. <i>crispata</i> - Tüylü Meşe	6A
101	<i>Ligustrum vulgare</i> - Kurtbağrı	5A	147	<i>Quercus pubescens</i> subsp. <i>pubescens</i> - Tüylü Meşe	6A
102	<i>Lonicera caucasica</i> - Çakkana	5A	148	<i>Quercus robur</i> subsp. <i>pedunculiflora</i> - Saplı Meşe	5B
103	<i>Lonicera etrusca</i> var. <i>etrusca</i> - Dokuzdon	6B	149	<i>Quercus robur</i> subsp. <i>robur</i> - Saplı Meşe	5B
104	<i>Lonicera etrusca</i> var. <i>hispidula</i> - Dokuzdon	6B	150	<i>Quercus trojana</i> - Makedonya Meşesi	7A
105	<i>Lonicera nummulariifolia</i> - Tavşançili	6B	151	<i>Quercus vulcanica</i> - Kasnak Meşesi	7A
106	<i>Macrotomia densiflora</i> - Koca Eğnik	6A	152	<i>Rhamnus cathartica</i> - Akdiken	3A
107	<i>Malus pumila</i> - Elma	3A	153	<i>Rhamnus hirtella</i> - Has Cehri	6A
108	<i>Malus sylvestris</i> subsp. <i>sylvestris</i> - yaban elması	4A	154	<i>Rhamnus libanotica</i> - Yayla Cehrisi	7A
109	<i>Mespilus germanica</i> - Muşmula	5B	155	<i>Rhamnus lycioides</i> - Top Cehri	5A
110	<i>Morus alba</i> - Ak Dut	5B	156	<i>Rhamnus lycioides</i> subsp. <i>oleoides</i> - Top Cehri	5A
111	<i>Morus nigra</i> - Kara Dut	6B	157	<i>Rhamnus nitida</i> - Köse Cehri	4A
112	<i>Ononis spinosa</i> subsp. <i>antiquorum</i> - Kayışkıran	6A	158	<i>Rhamnus orbiculata</i> - Çember Cehri	4A
113	<i>Ostrya carpinifolia</i> - Firek	6B	159	<i>Rhamnus petiolaris</i> - Cehri	6A
114	<i>Paliurus spina-christi</i> - Karaçalı	6A	160	<i>Rhamnus rhodopea</i> - Balkan Cehrisi	4A
115	<i>Periploca graeca</i> - Gariplerurganı	5A	161	<i>Rhamnus thymifolia</i> - Pala Cehri	4A
116	<i>Persica vulgaris</i> - Şeftali	5B	162	<i>Rhus coriaria</i> - Sumak	6A
117	<i>Picea orientalis</i> - Lâdin	5A	163	<i>Robinia pseudoacacia</i> - Yalancı Akasya	3A
118	<i>Pinus brutia</i> - Kızılcım	7A	164	<i>Rosa canina</i> - Kuşburnu	3A
119	<i>Pinus nigra</i> - Karaçam	4A	165	<i>Rosa dumalis</i> - İt Gülü	4A
120	<i>Pinus nigra</i> subsp. <i>nigra</i> - Karaçam	4A	166	<i>Rosa gallica</i> - Hokka Gülü	5A
121	<i>Pinus nigra</i> subsp. <i>pallasiana</i> - Karaçam	4A	167	<i>Rosa hemisphaerica</i> - Kadingöbeği	6A
122	<i>Pinus pinea</i> - Fıstık Çamı	4A	168	<i>Rosa orientalis</i> - Asker Gülü	4A
123	<i>Platanus orientalis</i> - Çınar	6A	169	<i>Rosa pulverulenta</i> - Bodur Gül	5A
124	<i>Platyclusus orientalis</i>	6A	170	<i>Rubus canescens</i> var. <i>canescens</i> - Çobankösteği	7A
125	<i>Populus alba</i> - Akkavak	4A	171	<i>Rubus canescens</i> var. <i>glabratus</i> - Çobankösteği	7A
126	<i>Populus nigra</i> - Karakavak	4A	172	<i>Rubus sanctus</i> - Böğürtlen	5A
127	<i>Populus tremula</i> - Titrek Kavak	2A	173	<i>Salix alba</i> - Ak Söğüt	4A
128	<i>Prunus cocomilia</i> - Dağ Eriği	4A	174	<i>Salix babylonica</i> - Salkım Söğüt	5B
129	<i>Prunus divaricata</i> - Yunus Eriği	4A	175	<i>Salix bornmuelleri</i> - Köy Söğüdü	3A
130	<i>Prunus mume</i> - Japon Kayısı	6A	176	<i>Salix cinerea</i> - Boz Söğüt	3A
131	<i>Prunus spinosa</i> - Çakal Eriği	5A	177	<i>Salix pedicellata</i> - Pisiklik	4A
132	<i>Prunus x domestica</i> - Erik	5A	178	<i>Salix triandra</i> - Bağ Söğüdü	6A
133	<i>Punica granatum</i> - Nar	7A	179	<i>Sorbus torminalis</i> var. <i>pinnatifida</i> - Pitlicen	6A
134	<i>Pyracantha coccinea</i> - Ateşdikeni	6A	180	<i>Sorbus torminalis</i> var. <i>torminalis</i> - Pitlicen	6A
135	<i>Pyrus communis</i> subsp. <i>communis</i> - Armut	5A	181	<i>Sorbus umbellata</i> - Geyik Elması	6A
136	<i>Pyrus communis</i> subsp. <i>sativa</i> - Armut	5A	182	<i>Styphnolobium japonicum</i> - Sofora	6B
137	<i>Pyrus elaeagnifolia</i> subsp. <i>kotschyana</i> - Ahlat	5B	183	<i>Tamarix parviflora</i> - Deli Ilgın	6A
138	<i>Pyrus syriaca</i> var. <i>microphylla</i> - Çakal Armudu	6A	184	<i>Tamarix smyrnensis</i> - Ilgın	7A

7A BÖLGESİNDE KULLANILABİLECEK BİTKİLER

185	<i>Thymus cherlerioides</i> - Kaz Kekiği
186	<i>Thymus cilicicus</i> - Kılçık Kekiği
187	<i>Thymus revolutus</i> - Kum Kekiği
188	<i>Ulmus glabra</i> - Dağ Karaağacı
189	<i>Ulmus minor</i> - Ova Karaağacı
190	<i>Viburnum lantana</i> - Germeşe
191	<i>Viburnum opulus</i> - Gilaburu
192	<i>Vitex agnus-castus</i> - Hayıt
193	<i>Vitis vinifera</i> - Asma

6A
6A
7A
5A
5A
4A
4A
5B
5B

7B BÖLGESİNDE KULLANILABİLECEK BİTKİLER

1	<i>Abies cilicica</i> subsp. <i>cilicica</i> - Toros Göknarı	5B
2	<i>Abies cilicica</i> subsp. <i>isaurica</i> - Bozkır Göknarı	5B
3	<i>Acantholimon acerosum</i> - Pişikkeveni	3A
4	<i>Acantholimon armenum</i> var. <i>balansae</i> - Kurre Dikeni	6A
5	<i>Acantholimon confertiflorum</i> - Som Kardikeni	7A
6	<i>Acantholimon halophilum</i> - Kirpiotu	4B
7	<i>Acantholimon ulicinum</i> var. <i>creticum</i> - Kardikeni	6A
8	<i>Acantholimon venustum</i> - Kınalı Kirpiotu	4B
9	<i>Acer campestre</i> - Ova Akçaağacı	5A
10	<i>Acer hyrcanum</i> subsp. <i>sphaerocaryum</i> - Kasnak Akçaağacı	5A
11	<i>Acer monspessulanum</i> - Fransız Akçaağacı	6A
12	<i>Acer negundo</i> - İsfendan	4A
13	<i>Acer platanoides</i> - Çınar Akçaağacı	4A
14	<i>Acer tataricum</i> - Tatar Akçaağacı	4B
15	<i>Adenocarpus complicatus</i> - Sıyırğı	6A
16	<i>Aethionema alanyae</i> - Dikenli Kayagülü	5A
17	<i>Alhagi maurorum</i> - Aguldikeni	4A
18	<i>Amelanchier ovalis</i> - Kurtağacı	5A
19	<i>Amygdalus balansae</i> - Hacıeli Bademi	6A
20	<i>Amygdalus communis</i> - Badem	7A
21	<i>Amygdalus orientalis</i> - Payam	7A
22	<i>Arbutus andrachne</i> - Sandal Ağacı	7A
23	<i>Armeniaca vulgaris</i> - Kayısı	5A
24	<i>Astragalus condensatus</i> - Sıkgeven	6A
25	<i>Astragalus gymnobolus</i> - Cıbil Geven	6A
26	<i>Astragalus isauricus</i> - Hadim Geveni	5A
27	<i>Astragalus kirshehiricus</i> - Kırşehir Geveni	5A
28	<i>Astragalus microcephalus</i> - Anadolu Kitresi	4B
29	<i>Astragalus micropterus</i> - Serçe Geveni	7A
30	<i>Berberis crataegina</i> - Karamuk	4A
31	<i>Calicotome villosa</i> - Keçiboğan	7B
32	<i>Caragana grandiflora</i> - Karagana	3A
33	<i>Castanea sativa</i> - Kestane	5A
34	<i>Catalpa bignonioides</i> - Katalpa	6B
35	<i>Cedrus libani</i> - Katranağacı	7A
36	<i>Celtis planchoniana</i> - Dahum	4A
37	<i>Celtis tournefortii</i> - Dardağan	5A
38	<i>Cerasus avium</i> - Kiraz	5A
39	<i>Cerasus mahaleb</i> var. <i>alpina</i> - Mahlep	4A
40	<i>Cerasus prostrata</i> var. <i>glabrifolia</i> - Taş Kirazı	4B
41	<i>Cerasus prostrata</i> var. <i>prostrata</i> - Taş Kirazı	4B
42	<i>Cerasus vulgaris</i> - Vişne	5A
43	<i>Cercis siliquastrum</i> subsp. <i>hebecarpa</i> - Erguvan	6B
44	<i>Cercis siliquastrum</i> subsp. <i>siliquastrum</i> - Erguvan	6B
45	<i>Cionura erecta</i> - Babrik	6A
46	<i>Cistus creticus</i> - Laden	7B

7B BÖLGESİNDE KULLANILABİLECEK BİTKİLER

47	<i>Cistus laurifolius</i> - Karağan	7A	93	<i>Genista tinctoria</i> - Boyacı Katırtırnağı	5B
48	<i>Cistus salviifolius</i> - Kartlı	7A	94	<i>Halimione portulacoides</i> - Koca Betne	6B
49	<i>Clematis orientalis</i> - Köpektutağı	7A	95	<i>Halimione verrucifera</i> - Betne	6B
50	<i>Clematis vitalba</i> - Akasma	5A	96	<i>Hedera helix</i> - Duvar Sarmaşığı	5A
51	<i>Colutea cilicica</i> - Patlangaç	6A	97	<i>Jasminum fruticans</i> - Boruk	7A
52	<i>Colutea melanocalyx</i> - Kara Patlangaç	7B	98	<i>Juglans regia</i> - Ceviz	6A
53	<i>Cornus mas</i> - Kızılcık	4A	99	<i>Juniperus communis</i> - Ardıç	3A
54	<i>Cornus sanguinea</i> subsp. <i>cilicica</i> - Kiren	4A	100	<i>Juniperus communis</i> var. <i>communis</i> - Ardıç	3A
55	<i>Cornus sanguinea</i> subsp. <i>sanguinea</i> - Kiren	4A	101	<i>Juniperus communis</i> var. <i>saxatilis</i> - Bodur Ardıç	3A
56	<i>Corylus maxima</i> - Tombul Fındık	4A	102	<i>Juniperus drupacea</i> - Andız	7A
57	<i>Cotinus coggygria</i> - Boyacı Sumağı	6A	103	<i>Juniperus excelsa</i> - Boz Ardıç	4B
58	<i>Cotoneaster nummularius</i> - Dağ Muşmulası	5B	104	<i>Juniperus foetidissima</i> - Kokulu Ardıç	6A
59	<i>Crataegus azarolus</i> - Müzmüldek	5A	105	<i>Krascheninnikovia ceratoides</i> - Fırçasirken	4B
60	<i>Crataegus meyeri</i> - Roğuk	4A	106	<i>Ligustrum vulgare</i> - Kurtbağrı	5A
61	<i>Crataegus microphylla</i> - Kocakarı Armudu	7A	107	<i>Lonicera caucasica</i> - Çakkana	5A
62	<i>Crataegus monogyna</i> - Yemişen	4A	108	<i>Lonicera etrusca</i> var. <i>etrusca</i> - Dokuzdon	6B
63	<i>Crataegus orientalis</i> - Alıç	5A	109	<i>Lonicera etrusca</i> var. <i>hispidula</i> - Dokuzdon	6B
64	<i>Crataegus orientalis</i> subsp. <i>szovitsii</i> - Koyun Alıcı	5A	110	<i>Lonicera nummulariifolia</i> - Tavşançili	6B
65	<i>Crataegus x sinaica</i> - Çöl Alıcı	6A	111	<i>Macrotomia densiflora</i> - Koca Eğnik	6A
66	<i>Cydonia oblonga</i> - Ayva	5B	112	<i>Malus pumila</i> - Elma	3A
67	<i>Cytisus hirsutus</i> - Keçi Tırfılı	5A	113	<i>Malus sylvestris</i> subsp. <i>sylvestris</i> - yaban elması	4A
68	<i>Cytisus procumbens</i> - Çalı Tırfılı	5A	114	<i>Mespilus germanica</i> - Muşmula	5B
69	<i>Cytisus pygmaeus</i> - Cüce Keçitırfılı	5A	115	<i>Morus alba</i> - Ak Dut	5B
70	<i>Daphne oleoides</i> subsp. <i>kurdica</i> - Gövçek	5A	116	<i>Morus nigra</i> - Kara Dut	6B
71	<i>Daphne oleoides</i> subsp. <i>oleoides</i> - Gövçek	5B	117	<i>Ononis spinosa</i> subsp. <i>antiquorum</i> - Kayışkıran	6A
72	<i>Daphne sericea</i> - Tavukbüzüğü	6A	118	<i>Ostrya carpinifolia</i> - Firek	6B
73	<i>Diospyros kaki</i> - Trabzon Hurması	7A	119	<i>Paliurus spina-christi</i> - Karaçalı	6A
74	<i>Elaeagnus angustifolia</i> - İğde	3A	120	<i>Periploca graeca</i> - Gariplerurganı	5A
75	<i>Elaeagnus rhamnoides</i> - Çıçırgan	4A	121	<i>Persica vulgaris</i> - Şeftali	5B
76	<i>Ephedra foeminea</i> - Borotu	4A	122	<i>Picea orientalis</i> - Lâdin	5A
77	<i>Ephedra major</i> - Hum	4A	123	<i>Pinus brutia</i> - Kızılcım	7A
78	<i>Erica manipuliflora</i> - Püren	4A	124	<i>Pinus nigra</i> - Karaçam	4A
79	<i>Eriolobus trilobatus</i> - Atelması	3A	125	<i>Pinus nigra</i> subsp. <i>nigra</i> - Karaçam	4A
80	<i>Euonymus latifolius</i> - İğaçacı	4A	126	<i>Pinus nigra</i> subsp. <i>pallasiana</i> - Karaçam	4A
81	<i>Euonymus verrucosus</i> - Benli İğcik	6A	127	<i>Pinus pinea</i> - Fıstık Çamı	4A
82	<i>Ficus carica</i> - İncir	7B	128	<i>Pistacia terebinthus</i> subsp. <i>terebinthus</i> - Menengiç	7B
83	<i>Frangula dodonei</i> - Barutağacı	6A	129	<i>Platanus orientalis</i> - Çınar	6A
84	<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>angustifolia</i> - Sivri Dişbudak	6B	130	<i>Platyclusus orientalis</i>	6A
85	<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>oxycarpa</i> - Sivri Dişbudak	6B	131	<i>Populus alba</i> - Akkavak	4A
86	<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>syriaca</i> - Sivri Dişbudak	6B	132	<i>Populus nigra</i> - Karakavak	4A
87	<i>Fraxinus excelsior</i> - Dişbudak	7B	133	<i>Populus tremula</i> - Titrek Kavak	2A
88	<i>Fraxinus ornus</i> subsp. <i>cilicica</i> - Toros Dişbudağı	7A	134	<i>Prunus cocomilia</i> - Dağ Eriği	4A
89	<i>Genista albida</i> - Ak Borcak	6B	135	<i>Prunus divaricata</i> - Yunus Eriği	4A
90	<i>Genista anatolica</i> - Kandaş Dikeni	7A	136	<i>Prunus mume</i> - Japon Kayısı	6A
91	<i>Genista aucheri</i> - Bayır Borcağı	7A	137	<i>Prunus spinosa</i> - Çakal Eriği	5A
92	<i>Genista sessilifolia</i> - Borcak	5A	138	<i>Prunus x domestica</i> - Erik	5A

7B BÖLGESİNDE KULLANILABİLECEK BİTKİLER

139	<i>Punica granatum</i> - Nar	7A	185	<i>Salix triandra</i> - Bağ Söğüdü	6A
140	<i>Pyracantha coccinea</i> - Ateşdiken	6A	186	<i>Sorbus torminalis</i> var. <i>pinnatifida</i> - Pitlicen	6A
141	<i>Pyrus communis</i> subsp. <i>communis</i> - Armut	5A	187	<i>Sorbus torminalis</i> var. <i>torminalis</i> - Pitlicen	6A
142	<i>Pyrus communis</i> subsp. <i>sativa</i> - Armut	5A	188	<i>Sorbus umbellata</i> - Geyik Elması	6A
143	<i>Pyrus elaeagnifolia</i> subsp. <i>kotschyana</i> - Ahlat	5B	189	<i>Styphnolobium japonicum</i> - Sofora	6B
144	<i>Pyrus syriaca</i> var. <i>microphylla</i> - Çakal Armudu	6A	190	<i>Styrax officinalis</i> - Ayıfındığı	7B
145	<i>Quercus brantii</i> - Karamişe	6A	191	<i>Tamarix parviflora</i> - Deli Ilgın	6A
146	<i>Quercus cerris</i> - Saçlımeşe	6B	192	<i>Tamarix smyrnensis</i> - Ilgın	7A
147	<i>Quercus coccifera</i> - Kermes Meşesi	6A	193	<i>Thymus cherlerioides</i> - Kaz Kekiği	6A
148	<i>Quercus infectoria</i> subsp. <i>infectoria</i> - Mazı Meşesi	7A	194	<i>Thymus cilicicus</i> - Kılçık Kekiği	6A
149	<i>Quercus infectoria</i> subsp. <i>veneris</i> - Mazı Meşesi	7A	195	<i>Thymus revolutus</i> - Kum Kekiği	7A
150	<i>Quercus ithaburensis</i> - Palamut Meşesi	6A	196	<i>Ulmus glabra</i> - Dağ Karaağacı	5A
151	<i>Quercus libani</i> - Lübnan Meşesi	7A	197	<i>Ulmus minor</i> - Ova Karaağacı	5A
152	<i>Quercus pubescens</i> subsp. <i>crispata</i> - Tüylü Meşe	6A	198	<i>Viburnum lantana</i> - Germeşe	4A
153	<i>Quercus pubescens</i> subsp. <i>pubescens</i> - Tüylü Meşe	6A	199	<i>Viburnum opulus</i> - Gilaburu	4A
154	<i>Quercus robur</i> subsp. <i>pedunculiflora</i> - Saplı Meşe	5B	200	<i>Vitex agnus-castus</i> - Hayıt	5B
155	<i>Quercus robur</i> subsp. <i>robur</i> - Saplı Meşe	5B	201	<i>Vitis vinifera</i> - Asma	5B
156	<i>Quercus trojana</i> - Makedonya Meşesi	7A			
157	<i>Quercus vulcanica</i> - Kasnak Meşesi	7A			
158	<i>Rhamnus cathartica</i> - Akdiken	3A			
159	<i>Rhamnus hirtella</i> - Has Cehri	6A			
160	<i>Rhamnus libanotica</i> - Yayla Cehrisi	7A			
161	<i>Rhamnus lycioides</i> - Top Cehri	5A			
162	<i>Rhamnus lycioides</i> subsp. <i>oleoides</i> - Top Cehri	5A			
163	<i>Rhamnus nitida</i> - Köse Cehri	4A			
164	<i>Rhamnus orbiculata</i> - Çember Cehri	4A			
165	<i>Rhamnus petiolaris</i> - Cehri	6A			
166	<i>Rhamnus rhodopea</i> - Balkan Cehrisi	4A			
167	<i>Rhamnus thymifolia</i> - Pala Cehri	4A			
168	<i>Rhus coriaria</i> - Sumak	6A			
169	<i>Robinia pseudoacacia</i> - Yalancı Akasya	3A			
170	<i>Rosa canina</i> - Kuşburnu	3A			
171	<i>Rosa dumalis</i> - İt Gülü	4A			
172	<i>Rosa gallica</i> - Hokka Gülü	5A			
173	<i>Rosa hemisphaerica</i> - Kadıngöbeği	6A			
174	<i>Rosa orientalis</i> - Asker Gülü	4A			
175	<i>Rosa pulverulenta</i> - Bodur Gül	5A			
176	<i>Rosa spinosissima</i> - Kara Kuşburnu	7B			
177	<i>Rubus canescens</i> var. <i>canescens</i> - Çobankösteği	7A			
178	<i>Rubus canescens</i> var. <i>glabratus</i> - Çobankösteği	7A			
179	<i>Rubus sanctus</i> - Böğürtlen	5A			
180	<i>Salix alba</i> - Ak Söğüt	4A			
181	<i>Salix babylonica</i> - Salkım Söğüt	5B			
182	<i>Salix bornmuelleri</i> - Köy Söğüdü	3A			
183	<i>Salix cinerea</i> - Boz Söğüt	3A			
184	<i>Salix pedicellata</i> - Pisiklik	4A			

8A BÖLGESİNDE KULLANILABİLECEK BİTKİLER

1	<i>Abies cilicica</i> subsp. <i>cilicica</i> - Toros Göknarı	5B	46	<i>Cercis siliquastrum</i> subsp. <i>siliquastrum</i> - Erguvan	6B
2	<i>Abies cilicica</i> subsp. <i>isaurica</i> - Bozkır Göknarı	5B	47	<i>Cionura erecta</i> - Babrik	6A
3	<i>Acantholimon acerosum</i> - Pişikkeveni	3A	48	<i>Cistus creticus</i> - Laden	7B
4	<i>Acantholimon armenum</i> var. <i>balansae</i> - Kurre Dikeni	6A	49	<i>Cistus laurifolius</i> - Karağan	7A
5	<i>Acantholimon confertiflorum</i> - Som Kardikeni	7A	50	<i>Cistus salviifolius</i> - Kartli	7A
6	<i>Acantholimon halophilum</i> - Kirpiotu	4B	51	<i>Clematis cirrhosa</i> - Bahar Sarmaşığı	8B
7	<i>Acantholimon ulicinum</i> var. <i>creticum</i> - Kardikeni	6A	52	<i>Clematis flammula</i> - Hamilmiskin	8A
8	<i>Acantholimon venustum</i> - Kınalı Kirpiotu	4B	53	<i>Clematis orientalis</i> - Köpektutağı	7A
9	<i>Acer campestre</i> - Ova Akçaağacı	5A	54	<i>Clematis vitalba</i> - Akasma	5A
10	<i>Acer hyrcanum</i> subsp. <i>sphaerocaryum</i> - Kasnak Akçaağacı	5A	55	<i>Colutea cilicica</i> - Patlangaç	6A
11	<i>Acer monspessulanum</i> - Fransız Akçaağacı	6A	56	<i>Colutea melanocalyx</i> - Kara Patlangaç	7B
12	<i>Acer negundo</i> - İsfendan	4A	57	<i>Convolvulus holosericeus</i> - Gündüzsefası	8A
13	<i>Acer platanoides</i> - Çınar Akçaağacı	4A	58	<i>Cornus mas</i> - Kızılıçık	4A
14	<i>Acer tataricum</i> - Tatar Akçaağacı	4B	59	<i>Cornus sanguinea</i> subsp. <i>cilicica</i> - Kiren	4A
15	<i>Adenocarpus complicatus</i> - Sıyırğı	6A	60	<i>Cornus sanguinea</i> subsp. <i>sanguinea</i> - Kiren	4A
16	<i>Aethionema alanya</i> - Dikenli Kayagülü	5A	61	<i>Corylus maxima</i> - Tombul Fındık	4A
17	<i>Alhagi maurorum</i> - Aguldikeni	4A	62	<i>Cotinus coggygria</i> - Boyacı Sumağı	6A
18	<i>Amelanchier ovalis</i> - Kurtağacı	5A	63	<i>Cotoneaster nummularius</i> - Dağ Muşmulası	5B
19	<i>Amygdalus balansae</i> - Hacıeli Bademi	6A	64	<i>Crataegus azarolus</i> - Müzmüldek	5A
20	<i>Amygdalus communis</i> - Badem	7A	65	<i>Crataegus meyeri</i> - Roğuk	4A
21	<i>Amygdalus orientalis</i> - Payam	7A	66	<i>Crataegus microphylla</i> - Kocakarı Armudu	7A
22	<i>Arbutus andrachne</i> - Sandal Ağacı	7A	67	<i>Crataegus monogyna</i> - Yemişen	4A
23	<i>Armeniaca vulgaris</i> - Kayısı	5A	68	<i>Crataegus orientalis</i> - Alıç	5A
24	<i>Astragalus condensatus</i> - Sıkgeven	6A	69	<i>Crataegus orientalis</i> subsp. <i>szovitsii</i> - Koyun Alıcı	5A
25	<i>Astragalus gymnobolus</i> - Cıbil Geven	6A	70	<i>Crataegus x sinaica</i> - Çöl Alıcı	6A
26	<i>Astragalus isauricus</i> - Hadim Geveni	5A	71	<i>Cydonia oblonga</i> - Ayva	5B
27	<i>Astragalus kirshehiricus</i> - Kırşehir Geveni	5A	72	<i>Cytisus hirsutus</i> - Keçi Tırfılı	5A
28	<i>Astragalus microcephalus</i> - Anadolu Kitresi	4B	73	<i>Cytisus procumbens</i> - Çalı Tırfılı	5A
29	<i>Astragalus micropterus</i> - Serçe Geveni	7A	74	<i>Cytisus pygmaeus</i> - Cüce Keçitırfılı	5A
30	<i>Berberis crataegina</i> - Karamuk	4A	75	<i>Daphne oleoides</i> subsp. <i>kurdica</i> - Gövçek	5A
31	<i>Calicotome villosa</i> - Keçiboğan	7B	76	<i>Daphne oleoides</i> subsp. <i>oleoides</i> - Gövçek	5B
32	<i>Camphorosma monspeliaca</i> - Ezgen	8A	77	<i>Daphne sericea</i> - Tavukbüzüğü	6A
33	<i>Capparis spinosa</i> - Kebere	8A	78	<i>Diospyros kaki</i> - Trabzon Hurması	7A
34	<i>Caragana grandiflora</i> - Karagana	3A	79	<i>Elaeagnus angustifolia</i> - İğde	3A
35	<i>Castanea sativa</i> - Kestane	5A	80	<i>Elaeagnus rhamnoides</i> - Çıçırgan	4A
36	<i>Catalpa bignonioides</i> - Katalpa	6B	81	<i>Ephedra foeminea</i> - Borotu	4A
37	<i>Cedrus libani</i> - Katranağacı	7A	82	<i>Ephedra major</i> - Hum	4A
38	<i>Celtis planchoniana</i> - Dahum	4A	83	<i>Erica manipuliflora</i> - Püren	4A
39	<i>Celtis tournefortii</i> - Dardağan	5A	84	<i>Eriolobus trilobatus</i> - Atelması	3A
40	<i>Cerasus avium</i> - Kiraz	5A	85	<i>Euonymus latifolius</i> - İğaçacı	4A
41	<i>Cerasus mahaleb</i> var. <i>alpina</i> - Mahlep	4A	86	<i>Euonymus verrucosus</i> - Benli İğcik	6A
42	<i>Cerasus prostrata</i> var. <i>glabrifolia</i> - Taş Kirazı	4B	87	<i>Ficus carica</i> - İncir	7B
43	<i>Cerasus prostrata</i> var. <i>prostrata</i> - Taş Kirazı	4B	88	<i>Frangula dodonei</i> - Barutağacı	6A
44	<i>Cerasus vulgaris</i> - Vişne	5A	89	<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>angustifolia</i> - Sivri Dişbudak	6B
45	<i>Cercis siliquastrum</i> subsp. <i>hebecarpa</i> - Erguvan	6B	90	<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>oxycarpa</i> - Sivri Dişbudak	6B

8A BÖLGESİNDE KULLANILABİLECEK BİTKİLER

91	<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>syriaca</i> - Sivri Dişbudak	6B	136	<i>Pinus nigra</i> - Karaçam	4A
92	<i>Fraxinus excelsior</i> - Dişbudak	7B	137	<i>Pinus nigra</i> subsp. <i>nigra</i> - Karaçam	4A
93	<i>Fraxinus ornus</i> subsp. <i>cilicica</i> - Toros Dişbudağı	7A	138	<i>Pinus nigra</i> subsp. <i>pallasiana</i> - Karaçam	4A
94	<i>Genista albida</i> - Ak Borcak	6B	139	<i>Pinus pinea</i> - Fıstık Çamı	4A
95	<i>Genista anatolica</i> - Kandaş Dikeni	7A	140	<i>Pistacia atlantica</i> - Sakızlık	8A
96	<i>Genista aucheri</i> - Bayır Borcağı	7A	141	<i>Pistacia palaestina</i> - Çöğre	9A
97	<i>Genista januensis</i> subsp. <i>lydia</i> - Yer Borcağı	8A	142	<i>Pistacia terebinthus</i> subsp. <i>terebinthus</i> - Menengiç	7B
98	<i>Genista sessilifolia</i> - Borcak	5A	143	<i>Pistacia vera</i> - Antep Fıstığı	8A
99	<i>Genista tinctoria</i> - Boyacı Katırtırnağı	5B	144	<i>Platanus orientalis</i> - Çınar	6A
100	<i>Gonocytisus angulatus</i> - Yağlı Borcak	8A	145	<i>Platyclusus orientalis</i>	6A
101	<i>Halimione portulacoides</i> - Koca Betne	6B	146	<i>Populus alba</i> - Akkavak	4A
102	<i>Halimione verrucifera</i> - Betne	6B	147	<i>Populus nigra</i> - Karakavak	4A
103	<i>Hedera helix</i> - Duvar Sarmaşığı	5A	148	<i>Populus tremula</i> - Titrek Kavak	2A
104	<i>Jasminum fruticans</i> - Boruk	7A	149	<i>Prunus coccomilia</i> - Dağ Eriği	4A
105	<i>Juglans regia</i> - Ceviz	6A	150	<i>Prunus divaricata</i> - Yunus Eriği	4A
106	<i>Juniperus communis</i> - Ardıç	3A	151	<i>Prunus mume</i> - Japon Kayısı	6A
107	<i>Juniperus communis</i> var. <i>communis</i> - Ardıç	3A	152	<i>Prunus spinosa</i> - Çakal Eriği	5A
108	<i>Juniperus communis</i> var. <i>saxatilis</i> - Bodur Ardıç	3A	153	<i>Prunus x domestica</i> - Erik	5A
109	<i>Juniperus drupacea</i> - Andız	7A	154	<i>Punica granatum</i> - Nar	7A
110	<i>Juniperus excelsa</i> - Boz Ardıç	4B	155	<i>Pyraecantha coccinea</i> - Ateşdikeni	6A
111	<i>Juniperus foetidissima</i> - Kokulu Ardıç	6A	156	<i>Pyrus communis</i> subsp. <i>communis</i> - Armut	5A
112	<i>Juniperus oxycedrus</i> - Katran Ardıcı	8A	157	<i>Pyrus communis</i> subsp. <i>sativa</i> - Armut	5A
113	<i>Krascheninnikovia ceratoides</i> - Fırçasirken	4B	158	<i>Pyrus elaeagnifolia</i> subsp. <i>kotschyana</i> - Ahlat	5B
114	<i>Laurus nobilis</i> - Defne	8A	159	<i>Pyrus syriaca</i> var. <i>microphylla</i> - Çakal Armudu	6A
115	<i>Ligustrum vulgare</i> - Kurtbağrı	5A	160	<i>Quercus brantii</i> - Karamişe	6A
116	<i>Lonicera caucasica</i> - Çakkana	5A	161	<i>Quercus cerris</i> - Saçlımeşe	6B
117	<i>Lonicera etrusca</i> var. <i>etrusca</i> - Dokuzdon	6B	162	<i>Quercus coccifera</i> - Kermes Meşesi	6A
118	<i>Lonicera etrusca</i> var. <i>hispidula</i> - Dokuzdon	6B	163	<i>Quercus infectoria</i> subsp. <i>infectoria</i> - Mazı Meşesi	7A
119	<i>Lonicera nummulariifolia</i> - Tavşançili	6B	164	<i>Quercus infectoria</i> subsp. <i>veneris</i> - Mazı Meşesi	7A
120	<i>Macrotomia densiflora</i> - Koca Eğnik	6A	165	<i>Quercus ithaburensis</i> - Palamut Meşesi	6A
121	<i>Malus pumila</i> - Elma	3A	166	<i>Quercus libani</i> - Lübnan Meşesi	7A
122	<i>Malus sylvestris</i> subsp. <i>sylvestris</i> - yaban elması	4A	167	<i>Quercus pubescens</i> subsp. <i>crispata</i> - Tüylü Meşe	6A
123	<i>Mespilus germanica</i> - Muşmula	5B	168	<i>Quercus pubescens</i> subsp. <i>pubescens</i> - Tüylü Meşe	6A
124	<i>Morus alba</i> - Ak Dut	5B	169	<i>Quercus robur</i> subsp. <i>pedunculiflora</i> - Saplı Meşe	5B
125	<i>Morus nigra</i> - Kara Dut	6B	170	<i>Quercus robur</i> subsp. <i>robur</i> - Saplı Meşe	5B
126	<i>Nerium oleander</i> - Zakkum	8A	171	<i>Quercus trojana</i> - Makedonya Meşesi	7A
127	<i>Olea europaea</i> - Zeytin	9A	172	<i>Quercus vulcanica</i> - Kasnak Meşesi	7A
128	<i>Ononis spinosa</i> subsp. <i>antiquorum</i> - Kayışkıran	6A	173	<i>Rhamnus cathartica</i> - Akdiken	3A
129	<i>Ostrya carpinifolia</i> - Firek	6B	174	<i>Rhamnus hirtella</i> - Has Cehri	6A
130	<i>Paliurus spina-christi</i> - Karaçalı	6A	175	<i>Rhamnus libanotica</i> - Yayla Cehrisi	7A
131	<i>Periploca graeca</i> - Gariplerurganı	5A	176	<i>Rhamnus lycioides</i> - Top Cehri	5A
132	<i>Persica vulgaris</i> - Şeftali	5B	177	<i>Rhamnus lycioides</i> subsp. <i>oleoides</i> - Top Cehri	5A
133	<i>Phlomis monocephala</i> - Topuz Çalba	8A	178	<i>Rhamnus nitida</i> - Köse Cehri	4A
134	<i>Picea orientalis</i> - Lâdin	5A	179	<i>Rhamnus orbiculata</i> - Çember Cehri	4A
135	<i>Pinus brutia</i> - Kızılcım	7A	180	<i>Rhamnus petiolaris</i> - Cehri	6A

8A BÖLGESİNDE KULLANILABİLECEK BİTKİLER

181	<i>Rhamnus rhodopea</i> - Balkan Cehrisi	4A
182	<i>Rhamnus thymifolia</i> - Pala Cehri	4A
183	<i>Rhus coriaria</i> - Sumak	6A
184	<i>Robinia pseudoacacia</i> - Yalancı Akasya	3A
185	<i>Rosa canina</i> - Kuşburnu	3A
186	<i>Rosa dumalis</i> - İt Gülü	4A
187	<i>Rosa gallica</i> - Hokka Gülü	5A
188	<i>Rosa hemisphaerica</i> - Kadınöbeği	6A
189	<i>Rosa orientalis</i> - Asker Gülü	4A
190	<i>Rosa pulverulenta</i> - Bodur Gül	5A
191	<i>Rosa spinosissima</i> - Kara Kuşburnu	7B
192	<i>Rubus canescens</i> var. <i>canescens</i> - Çobankösteği	7A
193	<i>Rubus canescens</i> var. <i>glabratus</i> - Çobankösteği	7A
194	<i>Rubus sanctus</i> - Böğürtlen	5A
195	<i>Salix alba</i> - Ak Söğüt	4A
196	<i>Salix babylonica</i> - Salkım Söğüt	5B
197	<i>Salix bornmuelleri</i> - Köy Söğüdü	3A
198	<i>Salix cinerea</i> - Boz Söğüt	3A
199	<i>Salix pedicellata</i> - Pisiklik	4A
200	<i>Salix triandra</i> - Bağ Söğüdü	6A
201	<i>Smilax aspera</i> - Gıcirdikeni	8A
202	<i>Sorbus torminalis</i> var. <i>pinnatifida</i> - Pitlicen	6A
203	<i>Sorbus torminalis</i> var. <i>torminalis</i> - Pitlicen	6A
204	<i>Sorbus umbellata</i> - Geyik Elması	6A
205	<i>Spartium junceum</i> - Katırtırnağı	8A
206	<i>Styphnolobium japonicum</i> - Sofora	6B
207	<i>Styrax officinalis</i> - Ayıfındığı	7B
208	<i>Tamarix parviflora</i> - Deli Ilgın	6A
209	<i>Tamarix smyrnensis</i> - Ilgın	7A
210	<i>Thymus cherlerioides</i> - Kaz Kekliği	6A
211	<i>Thymus cilicicus</i> - Kılçık Kekliği	6A
212	<i>Thymus revolutus</i> - Kum Kekliği	7A
213	<i>Ulmus glabra</i> - Dağ Karaağacı	5A
214	<i>Ulmus minor</i> - Ova Karaağacı	5A
215	<i>Viburnum lantana</i> - Germeşe	4A
216	<i>Viburnum opulus</i> - Gilaburu	4A
217	<i>Vitex agnus-castus</i> - Hayıt	5B
218	<i>Vitis vinifera</i> - Asma	5B

Bitki Katalog Rehberi...

Işık İsteği

■ ■ ■

Nem İsteği

■ ■ ■

Toprak İsteği

■ ■ ■

Sıcaklık İsteği

■ ■ ■

Ekolojik Koşullara Uyum

■ ■ ■

Kuraklığa Dayanıklılık

■ ■ ■

Kullanım Alanları

■ ■ ■

Kaynakça

■ ■ ■

Fotoğraf Kaynağı

Coğrafi Yayılış Haritası

Kitapta kullanılan tüm coğrafi yayılış haritaları Bizim Bitkiler® (2024). Sürüm 3.1. İnternette yayınlanmıştır; <http://bizimbitkiler.org.tr/v3/demo/details.php?id=6308> (erişim tarihi 1 Eylül). kaynağından alınmıştır .

Fotoğraf Yerleşim Rehberi

TEŞEKKÜR

Bu kitap; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü'nce "Kent Kimliğini Yansıtacak ve İklim Değişikliğine Uyum Sağlayabilecek Odunsu Bitkiler Projesi" kapsamında hazırlanmıştır. Desteklerinden dolayı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü'ne şükranlarımızı sunuyoruz.

Ayrıca:

- Çalışmanın Meteorolojik altlığını oluştururken verileri temin eden Meteoroloji Genel Müdürlüğüne,
- İl bazında bitki varlığına ilişkin listelerin hazırlanmasında "Nuh'un Gemisi Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Veri Tabanı" verilerinden yararlanmamıza ve eksikliği duyulan bazı fotoğraflara erişimi sağladıkları için Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'ne,
- Bitkilerin Türkiye'deki yayılışı hususunda, haritalardan ve bazı görsellerden yararlanmamıza olanak tanıyan Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi Müdürlüğü'ne,
- Fotoğraf arşivlerindeki görselleri bizimle paylaşan Sayın Prof. Dr. Mustafa VAR, Prof. Dr. Salih TERZİOĞLU, Prof. Dr. Aydın TÜFEKÇİOĞLU, Prof. Dr. Şevket ALP, Prof. Dr. İbrahim TURNA, Mustafa GÖKMEN, Serdar ÖLEZ ile Kew Royal Botanic Garden, International Dendrology Society, iNaturalist.org ve floranatolica kuruluşlarına teşekkürlerimizi sunarız.

